

ระบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวอัญชลี รัตน์ธรรม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กุมภาพันธ์ 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

495. ๙17

๑๕๒๕๕

๕3

ระบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวอัญชลี รัตนธรรม

18 เม.ย. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กุมภาพันธ์ 2546

๒ 157043

อัญชลี รัตนธรรม. (2546). ระบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัด
มหาสารคาม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์
ไพบุลย์ ดวงจันทร์. ๒๗๖ หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนา
เชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นนี้ และ
เปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานเป็นสำคัญ สำหรับการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์
และการร่วมกิจกรรมกับผู้ออกภาษาในท้องถิ่น ระหว่างเดือนเมษายน - เดือนกันยายน พ.ศ. 2545 ซึ่ง
เก็บคำข้อมูลได้ประมาณ 3,000 คำ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์โครงสร้าง
และเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัด
มหาสารคาม ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวมีจำนวน 20 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b,
t, th, d, c, k, kh, ʔ, f, s, h, m, n, ɲ, ŋ, l, w, y/ หน่วยเสียงพยัญชนะประสมไม่มี หน่วยเสียงสระ
เดี่ยว 18 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, ii, e, ee, ε, εε, ɯ, ɯɯ, ə, əə, a, aa, u, uu, o, oo, ɔ, ɔɔ/ และหน่วย
เสียงสระประสม 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /ia, ua/ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ได้แก่ เสียง
ต่ำ-ระดับ, เสียงต่ำ-ขึ้น, เสียงกลาง-ระดับ, เสียงกลางค่อนข้างสูง-ระดับ, เสียงสูง-ตก, และเสียงสูง-
ระดับ ส่วนโครงสร้างพยางค์มี 5 แบบ คือ CVV^T, CVN^T, CVVN^T, CVS^T, CVVS^T

ผลการเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือกับภาษาไทยมาตรฐานพบว่า ภาษาไทย
ถิ่นตำบลหนองเรือมีระบบเสียงทั้งที่เหมือนกันและต่างกับระบบเสียงของภาษาไทยมาตรฐาน
ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือมีหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวน้อยกว่าภาษาไทยมาตรฐาน 1 หน่วยเสียง
มีหน่วยเสียงสระเดี่ยวเท่ากับภาษาไทยมาตรฐาน และหน่วยเสียงสระประสมน้อยกว่าภาษาไทย
มาตรฐาน 1 หน่วยเสียง มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์มากกว่าภาษาไทยมาตรฐาน 1 หน่วยเสียง
นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ตั้งข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของพยัญชนะและ
สระจากข้อมูลที่ศึกษาด้วย

PHONOLOGICAL SYSTEM OF THAI DIALECT IN TAMBON NONGRUA, AMPHOE
NACHUAK, CHANGWAT MAHASARAKHAM

AN ABSTRACT
BY
MISS ANCHALEE RATTHAM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Thai
at Srinakharinwirot University
February 2003

Anchalee Rattham. (2003). *Phonological system of Thai Dialect in Tambon Nongrua, Amphoe Nachuak, Changwat Mahasarakham*. Master 's Project, M.Ed. (Thai). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assoc. Prof. Phaiboon Duangchan.

The Master 's project is a study of the phonology of the Thai dialect in Tambon Nongrua, Amphoe Nachuak, Changwat Mahasarakham. The goals of the research are to study the phonology of this Thai dialect and to compare it with Thai standard dialect. For collecting data, the researcher used the observation method, living and participating in all activities with the informants in the locality during April - September, 2002. Collecting about 3,000 words for data. The researcher used structure linguistic method for analysis and present the result of the research with descriptive method analysis.

Results of the research found that the phonological description consists of 20 single consonant phonemes : /p, ph, b, t, th, d, c, k, kh, ʔ, f, s, h, m, n, ɲ, ɳ, l, w, y /; no types of cluster ;18 single vowel phonemes : / i, ii, e, ee, ε, εε, ʊ, ʊʊ, ə, əə, a, aa, u, uu, ɔ, oo, ɔ, ɔɔ/ and 2 diphthongs : /ia, ua/; 6 tone phonemes : low-level, low-rising, mid-level, mid-high-level, high-falling and high-level . There are 5 types of syllable structure : CVV^T, CVN^T, CVVN^T, CVS^T, CVVS^T.

Comparison of this Thai dialect with Thai standard found that the same and different phonological. Thai dialect in Tambon Nongrua have one less consonant phoneme and no types of cluster. However, the 18 single vowel phonemes are similar in the Tambon Nongrua Thai dialect and Thai standard dialect, 1 less diphthongs,1 more tone phonemes. Finally, the researcher made some observations about the linguistic phenomenon of consonant and vowel from the data.

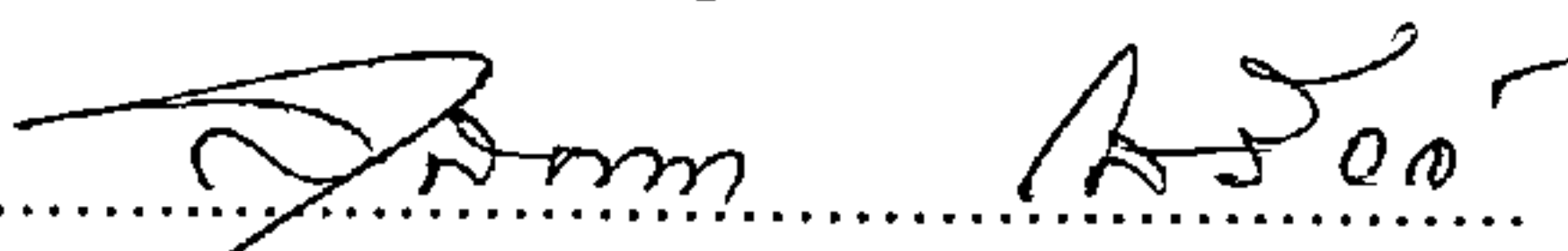
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ ดวงจันทร์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

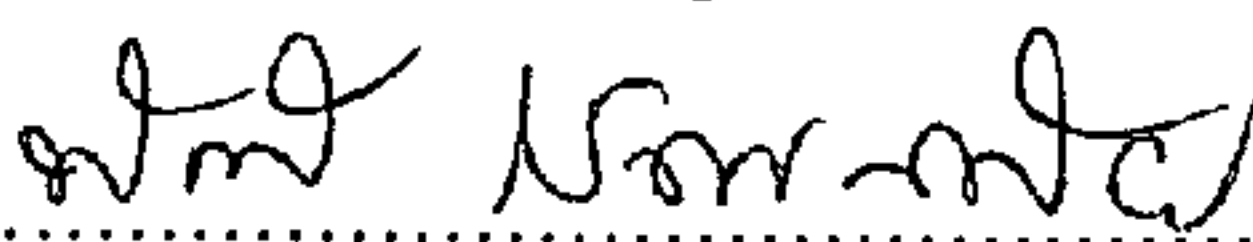

.....

(รองศาสตราจารย์สุนันทา ไสรจัจ)

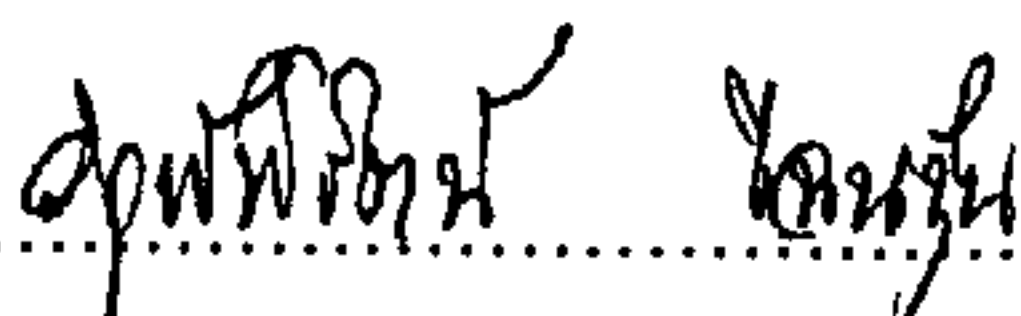
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ ดวงจันทร์)

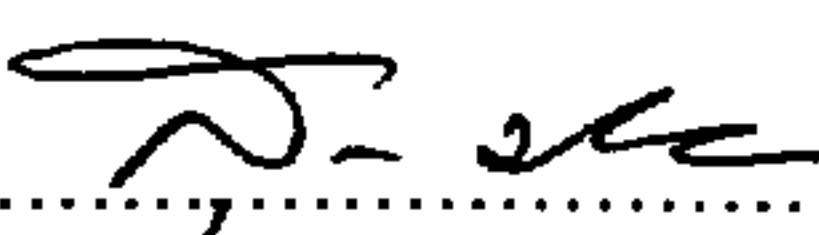

..... กรรมการ

(อาจารย์พัชนี โชติกลเสถียร)

..... กรรมการ

(อาจารย์วิรุพหัตถ์ इनจัน)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

(รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ)

วันที่.....เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

การเขียนสารนิพนธ์เรื่อง “ภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม” สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือ การแนะนำ การเอาใจใส่ดูแล และการเสียสละเวลาในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของ รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ ดวงจันทร์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และควบคุมสารนิพนธ์ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณอาจารย์วิรุพหิรัตน์ ไฉนจัน และอาจารย์พัชนี โชติกลเสถียร กรรมการสอบที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณพี่ชัชวาล รัตนธรรม ที่คอยดูแล ให้กำลังใจ และเอื้อเฟื้อค่าใช้จ่ายในการวิจัยครั้งนี้

การศึกษาในครั้งนี้จะสำเร็จไม่ได้ หากไม่ได้รับความเอื้อเฟื้อจากผู้บอกภาษาหลัก คือ นางเคน เปิกขุนทด นางบา พุดสี นายหมู รัตนธรรม นายยนต์ พุดสี รวมถึง นายสมาน รัตนธรรม และนางฉวีวรรณ รัตนธรรม (บิดา มารดา ของผู้วิจัย) ที่คอยให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ ตลอดจน พี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ มาโดยตลอด และที่สำคัญคือ พี่ประไพพรรณ กวีเกษม ที่ให้คำปรึกษา และแนะนำในเรื่องต่างๆ จึงขอขอบพระคุณทุกคนไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

อัญชลี รัตนธรรม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ข้อดกลงเบื้องต้น.....	3
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา	
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดมหาสารคาม.....	14
ข้อมูลทั่วไปของอำเภอนาเชือก.....	17
ข้อมูลทั่วไปของตำบลหนองเรือ.....	19
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	
ขั้นเตรียมการ.....	25
ขั้นดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	25
ขั้นจัดกระทำข้อมูล.....	35
4 ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ	
ระบบเสียงพยัญชนะ.....	36
ระบบเสียงสระ.....	50
ระบบเสียงวรรณยุกต์.....	60
โครงสร้างพยางค์.....	66
5 เปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ กับภาษาไทยมาตรฐาน	
เปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะ.....	70
เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระ.....	74

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
เปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์.....	79
6 บทสรุป	
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผลการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก ภาพวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ.....	95
ภาคผนวก ข รายการคำภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ.....	136
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	246

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กล่องทดสอบวรรณยุกต์	19
2 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะต้น.....	36
3 แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วยเสียงสระ.....	40
4 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย.....	47
5 แสดงการปรากฏร่วมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายกับหน่วยเสียงสระ.....	49
6 แสดงหน่วยเสียงสระ	50
7 แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์	65
8 แจกแจงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์	67
9 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ	79
10 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยมาตรฐาน	79

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลัง

ภาษาตระกูลไท¹ (Tai Family Language) เป็นภาษาตระกูลใหญ่ตระกูลหนึ่งซึ่งกลุ่มชนที่มีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสายที่เราเรียกว่าชนเผ่าไทหรือชาติพันธุ์ไทใช้พูดกันอยู่ในบริเวณกว้างแถบเอเชียอาคเนย์ นับตั้งแต่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ตอนใต้ของจีนทางตะวันออกของพม่า ลาว ตอนเหนือของเวียดนาม ไทย รวมถึงทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย แอนโตนี ดิลเลอร์ (2533 : 83) ให้ข้อมูลว่าปัจจุบันมีผู้พูดภาษาไทยมากกว่า 80 ล้านคน

การที่ภาษาตระกูลไทเป็นภาษาตระกูลใหญ่และกระจายอยู่ในบริเวณกว้าง ทำให้ภาษาของชาติพันธุ์ไทแต่ละกลุ่มแตกต่างกันมากมายหลายภาษาที่เราเรียกว่าภาษาไทถิ่น (Tai Dialect) เฉพาะในพื้นที่ที่เป็นประเทศไทย บราวน์ (Brown, 1985) ได้บันทึกไว้จำนวนถึง 79 ภาษาถิ่น และยังมีภาษาถิ่นอีกมากที่เขายังไม่ได้บันทึก

ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยเป็นภาษาไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ตามการแบ่งกลุ่มของ ลี (Li, 1977) และถ้าเราแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นในประเทศไทยตามการแบ่งเขตการปกครองของไทยก็จะได้ภาษาไทยถิ่น 4 กลุ่มใหญ่ คือ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นใต้

ในปัจจุบันคนพูดภาษาถิ่นน้อยลง หรืออาจจะกล่าวได้ว่าคำภาษาถิ่นดั้งเดิมกำลังจะสูญหายไป เนื่องจากว่าคนในชนบทหรือท้องถิ่นต่าง ๆ ได้อพยพเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะคนอีสานนั้นจะย้ายถิ่นทำกินมากที่สุด เนื่องจากสภาพภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประกอบกับองค์ประกอบทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก ทำให้ภาษาถิ่นที่เคยใช้เริ่มจะหายไป เพราะนำเอาคำภาษาไทยมาตรฐานมาพูดแทนคำภาษาถิ่น แต่ใช้สำเนียงของถิ่น จึงทำให้คนในปัจจุบันไม่ค่อยจะรู้จักภาษาถิ่นดั้งเดิม

ประเสริฐ ณ นคร (2544 : 33) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาถิ่นไว้ว่า

คนเราต้องรักตัวเองก่อน แล้วรักครอบครัว รักหมู่บ้าน อำเภอ ขยายไปถึงรักประเทศชาติ ถ้าตัดความรักถิ่นเสีย เขาก็จะไม่รักชาติอย่างแน่นอน บัดนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของภาษาถิ่นและกำลังกระตุ้นให้สนใจและสงวนภาษาถิ่นไว้ เวลาอ่อนช้ำจะหายไปแล้ว

¹ ในที่นี้คำว่า “ไท” (Tai) หมายถึงภาษาและคนที่พูดภาษาตระกูลไทโดยครอบคลุมทั้งที่อยู่ในและนอกประเทศไทย ส่วนคำว่า “ไทย” (Thai) หมายถึงภาษาและคนที่พูดภาษาตระกูลไทในประเทศไทย

เพราะคนท้องถิ่นเริ่มเลิกใช้ภาษาถิ่น นำคำภาคกลางไปออกสำเนียงเป็นสำเนียงท้องถิ่น เลิกใช้ศัพท์ภาษาถิ่นเดิมไปเสียมากแล้ว จึงควรมีการกระตุ้นให้คนท้องถิ่นรักและสงวนภาษาถิ่นไว้ อย่างน้อยเพื่อไว้ใช้อ่านวรรณกรรมโบราณของภาคกลาง ศิลาวารึก และวรรณกรรมท้องถิ่น ของตนเอง และยังอาจใช้ช่วยพิสูจน์ว่าถิ่นไทยเดิมอยู่ที่ไหน ใครแยกออกจากกลุ่มเดิมมาก่อน และต่อมาแยกจากกันต่อไปอีก ขอให้ภาคภูมิใจในภาษาถิ่นของแต่ละถิ่นไว้ แล้วจะเกิดประโยชน์อย่างมากมายกับวงวิชาการไทย

จากข้อคิดเห็นของประเสริฐ ณ นคร ดังกล่าวนั้น ทำให้แลเห็นความสำคัญของภาษาถิ่น และชวนให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาษาถิ่น นอกจากนี้ เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์ (2531 : 31) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาถิ่นไว้หลายประการ ได้แก่

- 1) ภาษาถิ่นเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น การศึกษาภาษาถิ่นก็คือการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นไปด้วย
- 2) ภาษาถิ่นเป็นสัญลักษณ์ของความเข้าใจอันดีของเจ้าของภาษาท้องถิ่น ดังนั้น ผู้ที่ต้องการเข้าใจอย่างลึกซึ้งกับผู้คนท้องถิ่นใดจึงต้องศึกษาภาษาของเขาในท้องถิ่นนั้น
- 3) ภาษาถิ่นเป็นที่มาและเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทยและวรรณคดีไทย เพราะฉะนั้น ถ้าจะศึกษาภาษาไทยและวรรณคดีไทยได้ลึกซึ้งจึงต้องศึกษาภาษาถิ่น
- 4) การศึกษาภาษาถิ่นเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและทัศนคติที่ดีต่อกันระหว่างชนในชาติ ผู้วิจัยภาษาถิ่นจะมีทัศนคติที่ดีต่อคนท้องถิ่นอื่น และไม่ดูถูกภาษาถิ่นและวัฒนธรรมของตนเอง และภาษาถิ่นและวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นอื่นด้วย

ผู้วิจัยเห็นว่าภาษาถิ่นในแต่ละท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม ประเพณีของคนในแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกันออกไปด้วย และเห็นว่าภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เป็นภาษาหนึ่งที่ต้องศึกษาเพื่อบันทึกไว้เป็นหลักฐานให้คนรุ่นหลัง ได้ศึกษาค้นคว้า เพราะคำเริ่มจะถูกกลืนไปโดยภาษาไทยมาตรฐาน ส่วนที่ยังคงเหลือเป็นเอกลักษณ์ของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรืออยู่อย่างชัดเจนก็คือเสียงวรรณยุกต์ และภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ ยังไม่เคยมีผู้ใดศึกษามาก่อน ประกอบกับผู้วิจัยเป็นคนในท้องถิ่น จึงประสงค์ที่จะศึกษาภาษาของถิ่นตนเอง โดยในการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระบบเสียงเป็นสำคัญ เพราะเห็นว่าเป็นระบบที่ควรศึกษาก่อน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาระบบคำ ระบบประโยค และอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับภาษานี้ รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ในการนำไปเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นอื่นๆ ในโอกาสต่อไป

2. จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

2.1 เพื่อศึกษาระบบเสียงในภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม กับภาษาไทยมาตรฐาน

3. ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

3.1 ทำให้เกิดองค์ความรู้เรื่องระบบเสียงของภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

3.2 เป็นหลักฐานทางวัฒนธรรมด้านภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

3.3 เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าภาษาไทยถิ่นอื่นๆ ต่อไป

4. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะเรื่องระบบเสียงของภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ที่ใช้พูดกันในช่วงปี พ.ศ. 2544-2545 และศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยถิ่นนี้กับภาษาไทยมาตรฐาน โดยใช้ข้อมูลภาษาไทยมาตรฐานจากหนังสือระบบเสียงภาษาไทยของ กาญจนา นาคสกุล (2541)

5. ขอบเขตเบื้องต้น

5.1 ข้อมูลทางภาษาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นภาษาพูดของภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2545

5.2 ในการศึกษาครั้งนี้ พยัญชนะกึ่งสระคือ / w, y / จะตีค่าให้เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะ

5.3 ผู้บอกภาษาที่คัดเลือกมาให้ข้อมูลในครั้งนี้ ถือเป็นตัวแทนของผู้ใช้ภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามครั้งนี้ ผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือเอกสารความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่น และงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นอีสาน ดังต่อไปนี้

6.1 เอกสารความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่น

เอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่นไทยโดยทั่วไปมีอยู่เป็นอันมาก ในที่นี้จะยกมากล่าวเฉพาะที่เห็นว่าสำคัญ ดังต่อไปนี้

ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธน (2517 : 29-34) ได้กล่าวถึงเรื่องภาษาถิ่นไว้ในหนังสือนิรุกติศาสตร์ ในหัวข้อภาษาและรูปคำของภาษาว่า กลุ่มชนที่อยู่รวมกันเป็นประเทศชาติจะต้องมีภาษาประจำชาติสำหรับสื่อสารทำความเข้าใจระหว่างกันและกัน แต่ถ้าภาษาของชาติใดมีผู้พูดเป็นจำนวนมากและอยู่ต่างถิ่นติดต่อกันไม่สะดวกก็จะทำให้เสียงและความหมายของคำในภาษาผิดเพี้ยนกันไปเป็นอันมาก ภาษาที่มีลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่าภาษาถิ่นนั่นเอง ส่วนในเรื่องความหมายนั้นคำพูดในภาษาจะมีความหมายแน่นอนก็เฉพาะในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เพราะถ้าระยะเวลาและสถานที่แตกต่างกันความหมายของคำก็อาจผิดเพี้ยนหรือกลายไปได้ จะเห็นว่าภาษาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ตอนแรกเมื่อคนเรายังอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก็ยังพูดภาษาเหมือนกันอยู่ ต่อมาเมื่อบ้านเมืองขยายออกไปคนต่างก็แยกย้ายกันอยู่ คนที่อยู่ห่างออกไปไม่ได้ติดต่อกัน ภาษาที่พูดก็ย่อมแตกต่างกันออกไป เพราะว่าภาษาที่พูดในถิ่นหนึ่งเปลี่ยนแปลงในทางหนึ่ง ส่วนในถิ่นที่อยู่ห่างออกไปก็เปลี่ยนแปลงในอีกทางหนึ่ง ถ้าหากเวลาไม่นานภาษาก็อาจจะไม่แตกต่างกันมาก แต่เมื่อเวลาผ่านไปนานเข้าความแตกต่างก็จะมีมากขึ้นทุกที ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีภาษาถิ่นต่างๆ มากมาย

เรื่องเดช ปันเขื่อนขัณฑ์ (2531 : 35-36) ได้กล่าวไว้ในหนังสือภาษาถิ่นตระกูลไทยว่า ภาษาที่เป็นภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่งนั้น ก็เพราะมีความแตกต่างเกิดขึ้นระหว่างถิ่นหนึ่งกับอีกถิ่นหนึ่ง เช่น

1) ความแตกต่างด้านระบบเสียง เช่น เสียงพยัญชนะ สระ มีจำนวนมากน้อยต่างกัน มีระบบเสียงวรรณยุกต์ต่างกันทั้งลักษณะ และปริมาณ อันเป็นเหตุให้สำเนียงของภาษาไทยแต่ละถิ่นแตกต่างกันไป

2) ความแตกต่างด้านระบบคำ คือ ใช้คำแตกต่างกัน เช่น คำลงท้ายประโยคหรือวลี มีคำลงท้ายที่ใช้เฉพาะถิ่นของตน ความแตกต่างเกี่ยวกับคำศัพท์อื่นๆ ซึ่งจะแตกต่างมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความห่างไกลกันของท้องถิ่นนั้นๆ ถ้าใกล้กันมากอาจมีคำศัพท์แตกต่างกันน้อยมาก แต่ไม่ถึงกับไม่มีเสียเลย ถ้าอยู่ห่างไกลกันมากอาจใช้คำศัพท์บางคำแตกต่างกันไปเลย

นอกจากนั้น ในเอกสารเล่มเดียวกันนี้ ท่านยังได้กล่าวถึงภาษาถิ่นอีสานไว้ว่า ภาษาไทยถิ่นอีสานหรือที่เรียกว่าภาษาไทยลาวนั้น พูดกันมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งภาษาไทยถิ่นอีสานนั้นมีภาษาถิ่นอยู่หลายถิ่น หลายสำเนียง คือ สำเนียงหลวงพระบาง สำเนียงเวียงจันทน์ สำเนียงอีสาน และยังมีภาษาถิ่นอื่นๆ ที่จัดอยู่ในกลุ่มภาษาไทยลาวอีกหลายภาษา ได้แก่ ภาษาไทพวน ภาษาผู้ไท ภาษาไทกะเลิง ภาษาไทญ้อ ภาษาไทโย้ย ภาษานครไท และภาษาไทแสก นอกจากนี้ยังอธิบายลักษณะภาษาไทยถิ่นอีสานว่า ภาษาไทย

ถิ่นอีสานมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสม 2-3 หน่วยเสียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 4-6 หน่วยเสียง และได้กล่าวถึงการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ว่า แตกต่างกันออกไปอีกหลายถิ่นย่อย

ภิญโญ จิตต์ธรรม (2513 : 3) ได้กล่าวถึงภาษาถิ่นไว้ว่า เป็นธรรมชาติของภาษาต้องผิแผกแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น ทั้งนี้ เพราะคนไทยทั้งหมดมิได้รวมกันอยู่ในที่แห่งเดียว ภูมิประเทศที่กีดกันการติดต่อถึงกันย่อมทำให้คำ เสียงพูด ที่เคยใช้อย่างเดียวกัน ต้องแตกต่างกันออกไป คนไทยแต่ละถิ่นที่แยกกันอยู่นี้ เมื่ออยู่ใกล้กับชนชาติอื่นภาษาอื่น อิทธิพลของภาษานั้นก็จะปะปนเข้ามา ทำให้ภาษาเดิมซึ่งเคยเหมือนกันยิ่งแตกต่างกันออกไปอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเรื่องเสียงคำ และความหมาย คือมีการกลายเสียง กลายความหมาย และสร้างคำขึ้นใหม่ ตามสิ่งที่ได้พบเห็นใหม่ นำภาษาอื่นเข้ามาปนบ้าง ภาษาที่เกิดขึ้นใหม่จึงเป็นภาษาของคนอีกกลุ่มหนึ่งในท้องถิ่นหนึ่ง ภาษาที่แยกออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ตามท้องถิ่นต่างๆนี้เรียกว่า ภาษาถิ่น

วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์ (2524 : 25-26) กล่าวถึงภาษาถิ่นและการศึกษาภาษาถิ่นไว้ว่า นอกจากคนต่างเพศ ต่างวัย จะใช้ภาษาต่างกันแล้ว คนที่อยู่ต่างถิ่นกันก็ใช้ภาษาต่างกันด้วย ถ้าเราเดินทางจากเหนือสุดไปใต้สุดของประเทศไทย และสังเกตการใช้ภาษาของผู้พูดที่อยู่ตามทางไปเรื่อยๆ เราจะได้ยินภาษาไทยชนิดต่างๆ ที่เข้าใจได้บ้าง ไม่เข้าใจบ้าง ไปตลอดทาง ถิ่นที่อยู่ใกล้กันภาษาก็มีความคล้ายคลึงกันมาก ไกลออกไปหน่อยก็ต่างกันมากขึ้น การที่ประชาชนตามถิ่นต่างๆ ใช้ภาษาต่างกันนี้ เป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติที่มีอยู่ทั่วไป

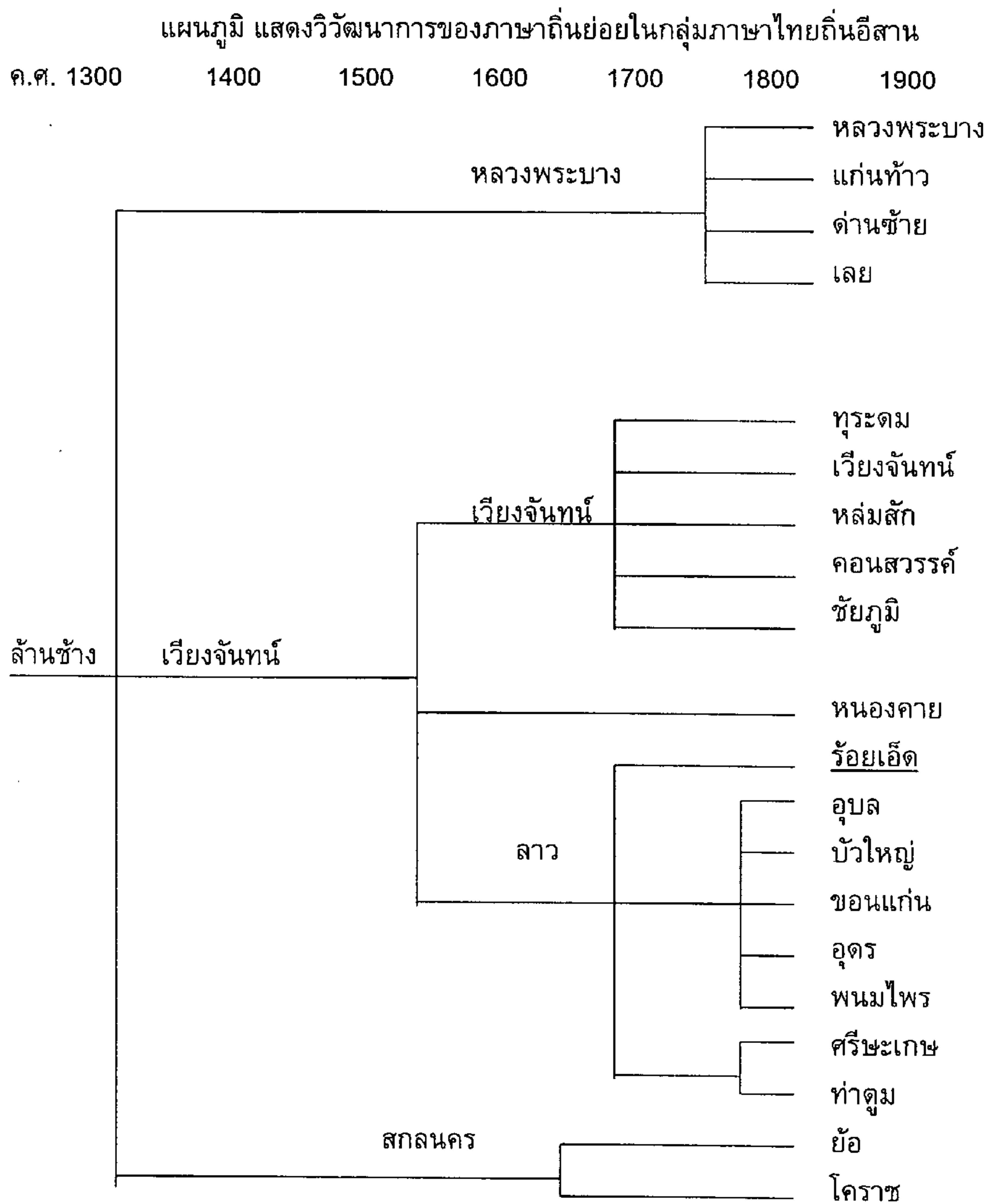
ความแตกต่างของภาษาถิ่นมิได้ทั้งเรื่องเสียง คำ การใช้คำ และการเรียงคำ นักภาษาศาสตร์สนใจศึกษาภาษาถิ่นมาเป็นเวลานานแล้ว สิ่งที่ได้รับการศึกษาค้นคว้ามากที่สุด คือ “คำ” ส่วนมากเป็นการรวมคำที่มีความหมายเดียวกัน แต่ออกเสียงต่างกัน ในปัจจุบันมีนักภาษาศาสตร์รุ่นใหม่สนใจค้นคว้าเรื่องความแตกต่างของเสียงและการเรียงคำ ส่วนใหญ่มุ่งค้นคว้าหากฎเกณฑ์ที่ทำให้ภาษาถิ่นต่างกัน สาเหตุหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่คิดว่าทำให้ภาษาถิ่นต่างๆ มีความแตกต่างกัน คือ ประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นย้ายมาจากที่ต่างกัน ในประเทศไทย ภาษาไทยถิ่นอีสานมีความคล้ายคลึงกับภาษาในเวียงจันทร์และหลวงพระบางมากกว่าคล้ายกับภาษาไทยถิ่นอื่นๆ และเนื่องจากแต่ละท้องถิ่นใช้ภาษาต่างกัน ในบางประเทศจึงต้องเลือกเอาภาษาถิ่นหนึ่งขึ้นเป็นภาษาราชการ การที่ได้รับเลือกเป็นภาษาราชการทำให้ภาษาถิ่นนั้นๆ เป็นภาษาที่มีอภิสิทธิ์ คือ เป็นภาษาที่ทางการใช้สื่อสาร

6.2 งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นอีสาน

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นภาษาที่อยู่ในภาคอีสาน ในที่นี้จึงได้เสนองานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทย

ถิ่นอีสานไว้ด้วย แต่เนื่องจากพื้นที่ภาคอีสานเป็นพื้นที่กว้างใหญ่ มีภาษาไทยถิ่นอยู่มากมายจึงมีงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นอีสานอยู่จำนวนมาก ในที่นี้จะยกมาเพียงบางเรื่องเท่านั้น ดังต่อไปนี้

บราวน์ (Brown. 1985 : 144) ได้แสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นย่อยในกลุ่มภาษาไทยถิ่นอีสานไว้ในงานวิจัยเรื่อง From Ancient Thai to Modern Dialects ว่า ภาษาถิ่นย่อยในกลุ่มภาษาไทยถิ่นอีสานมีวิวัฒนาการมาจากภาษาล้านช้าง โดยแตกตัวออกไปเป็นภาษาถิ่นย่อยถิ่นต่างๆ ในช่วงเวลาที่ต่างกัน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาษาในกลุ่มล้านช้าง บรวานี้ได้แบ่งเป็น 3 สาย คือ

1) สายหลวงพระบาง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มย่อย คือ

- 1.1) ภาษาหลวงพระบาง
- 1.2) ภาษาแก่นท้าว
- 1.3) ภาษาด่านซ้าย
- 1.4) ภาษาเลย

2) สายเวียงจันทน์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ

2.1) ภาษาเวียงจันทน์ แบ่งย่อยออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

2.1.1) ทูระดม

2.1.2) เวียงจันทน์

2.1.3) หล่มสัก

2.1.4) คอนสวรรค์

2.1.5) ชัยภูมิ

2.2) ภาษาหนองคาย

2.3) ภาษาลาว แบ่งย่อยออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

2.3.1) กลุ่มแรก คือ ร้อยเอ็ด วัชบุรี (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดร้อยเอ็ด) วาปีปทุม (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดมหาสารคาม) หนองเพชร (เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา)

2.3.2) กลุ่มสอง แบ่งย่อยออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

2.3.2.1) อุบล

2.3.2.2) บัวใหญ่

2.3.2.3) ขอนแก่น

2.3.2.4) อุดร

2.3.2.5) พนมไพร

2.3.3) กลุ่มสาม แบ่งย่อยออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.3.3.1) ศรีสะเกษ

2.3.3.2) ทำดุม

3) สายสกุลนคร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

3.1) ภาษาย้อ

3.2) ภาษาโคราช

ช่อนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ (2516 : 8) ได้กล่าวถึงระบบเสียงภาษาถิ่นอุบลราชธานีไว้ในงานวิจัยเรื่องหน่วยเสียงภาษาอุบลฯ เชียงใหม่ และสงขลา เทียบกับกรุงเทพฯ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาอุบลราชธานีนั้นมี 20 หน่วยเสียง เท่ากันและตรงกันกับภาษาเชียงใหม่ แต่จะแตกต่างจากภาษากรุงเทพฯ คือ มีเสียงนาสิก ญ และไม่มีเสียง ฉ ช และ ร หน่วยเสียงสระในภาษาอุบลราชธานีมีสระเดี่ยว 18 เสียง และสระประสม 2 เสียง เพราะไม่มีเสียงสระ เอื้อ ซึ่งจะใช้เสียงสระ เอีย แทน และเสียงวรรณยุกต์ในภาษาอุบลราชธานีมี 6 หน่วยเสียง คือ เสียงวรรณยุกต์สามัญ เสียงวรรณยุกต์เอก เสียงวรรณยุกต์โท เสียงวรรณยุกต์ตรี เสียงวรรณยุกต์ตริเพี้ยน และเสียงวรรณยุกต์จัตวา

ถาวร สิบงกช (2522 : 2-41) กล่าวถึงภาษาถิ่นอีสานเปรียบเทียบกับภาษากรุงเทพฯ ไว้ในงานวิจัยเรื่อง ภาษาถิ่นโคราช : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ว่า วรรณยุกต์เอกของภาษาอีสาน ไม่มีในภาษาไทยกรุงเทพฯ วรรณยุกต์โทในอักษรสูง รวมทั้งอักษรต่ำที่เป็นอักษรเดี่ยวที่มี อักษรสูงนำด้วย จะมีเสียงคล้ายเสียงวรรณยุกต์เอกในภาษาไทยกรุงเทพฯ เสียงวรรณยุกต์โท ในอักษรกลาง จะออกเสียงตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ เสียงวรรณยุกต์โทในอักษรต่ำ จะออก เสียงวรรณยุกต์เอกในภาษาไทยกรุงเทพฯ

จิรนนท์ โกมลภิติสกุล และ สุชาดา สุวรรณคำ (2534 : 10-15) ได้กล่าวถึงภาษาถิ่น อีสานไว้ในงานวิจัยเรื่องบทสนทนาสาธารณสุขและการแพทย์ว่า ภาษาถิ่นอีสานที่พูดกันใน จังหวัดต่างๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือย่อมมีความแตกต่างกันบ้างในเรื่องของคำศัพท์และ เสียงวรรณยุกต์ เช่น เสียงวรรณยุกต์ในคำเดียวกันที่ใช้อักษรกลาง จังหวัดกาฬสินธุ์จะเป็นเสียง เอก แต่จังหวัดมหาสารคามจะเป็นเสียงสามัญ ความแตกต่างดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นการพูด คนละจังหวัดเท่านั้น แม้แต่ในจังหวัดเดียวกันแต่อยู่คนละอำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน ก็จะมีพูดต่าง กันออกไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในเรื่องของการออกเสียงในแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้ ก็ยังได้กล่าวถึงระบบเสียงภาษาถิ่นอีสานหมู่บ้านปลาเชื่อม ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัด ขอนแก่น ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1) หน่วยเสียงพยัญชนะ

1.1) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว มีทั้งหมด 20 หน่วยเสียง ได้แก่

ก. เสียงกัก มี 10 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b, t, th, d, c, k, kh, ʔ/

ข. เสียงเสียดแทรก มี 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /f, s, h/

ค. เสียงนาสิก มี 4 หน่วยเสียง ได้แก่ /m, n, ɲ, ŋ/

ง. เสียงข้างลิ้น มี 1 หน่วยเสียง ได้แก่ /l/

จ. เสียงกึ่งสระ มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /w, j/

1.2) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ

ภาษาถิ่นอีสานสำเนียงนี้ ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ เนื่องจากคำภาษาไทยกลางที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำกลายเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวใน ภาษาถิ่นอีสาน

1.3) หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ภาษาถิ่นอีสานมีเฉพาะหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย เดี่ยวเท่านั้น มีทั้งหมด 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, j/

2) หน่วยเสียงสระ

ภาษาถิ่นอีสานหมู่บ้านปลาเชื่อม ประกอบด้วย หน่วยเสียงสระ ดังนี้

2.1) หน่วยเสียงสระเดี่ยว มีทั้งหมด 18 หน่วยเสียง ดังนี้

ก. สระหน้า มี 6 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, ii, e, ee, ε, εε/

ข. สระกลาง มี 6 หน่วยเสียง ได้แก่ /u, uu, ə, əə, a, aa/

ค. สระหลัง มี 6 หน่วยเสียง ได้แก่ /u, uu, o, oo, ɔ, ɔɔ/

2.2) หน่วยเสียงสระประสม เป็นสระประสม 2 ส่วน และเป็นประเภทสระเลื่อนลง มีทั้งหมด 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /ia, ua/

3) หน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นอีสานหมู่บ้านปลาเชียม มีทั้งหมด 6 หน่วยเสียง ดังนี้

3.1) เสียงกลางระดับ ระดับเสียงเริ่มที่ระดับกลางและอยู่ในระดับเดิม กล่าวคือ ไม่เลื่อนขึ้นหรือต่ำลง เสียงนี้คล้ายกับเสียงสามัญในภาษาไทยกลาง

3.2) เสียงต่ำ – ตก ระดับเสียงเริ่มในระดับต่ำแล้วเลื่อนลงในตอนท้าย เสียงนี้คล้ายกับเสียงวรรณยุกต์เอกในภาษาไทยกลาง

3.3) เสียงกลาง – ตก ระดับเสียงเริ่มในระดับกลางแล้วเลื่อนตกลง เสียงนี้คล้ายกับเสียงวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกลาง

3.4) เสียงสูงระดับ ระดับเสียงเริ่มจากสูงและอยู่ในระดับเดิม กล่าวคือ ไม่เลื่อนขึ้นหรือต่ำลง เสียงนี้คล้ายกับเสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยกลาง

3.5) เสียงสูง – ตก ระดับเสียงเริ่มจากระดับสูงแล้วเลื่อนตกลงในตอนท้าย เสียงนี้คล้ายกับเสียงวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกลาง แต่ระดับเสียงค่อนข้างสูง

3.6) เสียงต่ำ – ขึ้น ระดับเสียงเริ่มที่ต่ำแล้วเลื่อนสูงขึ้น เสียงนี้คล้ายกับเสียงวรรณยุกต์จัตวาในภาษาไทยกลาง

วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2544 : 38 – 53) ได้กล่าวถึงระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอีสานไว้ในภาษาไทยถิ่นว่า ระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นอีสานโดยเฉพาะภาษาที่พูดกันในจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีระบบเสียงวรรณยุกต์และระบบเสียงสระที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีลักษณะทั่วไปดังนี้ (ข้อมูลที่ใช้จากอำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี)

1) หน่วยเสียงพยัญชนะ ภาษาไทยถิ่นอีสานมีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมด 20 หน่วยเสียง คือ

1.1) /p/

1.2) /t/

1.3) /c/

1.4) /k/

1.5) /ŋ/

1.6) /ph/

- 1.7) /th/
- 1.8) /kh/
- 1.9) /b/
- 1.10) /d/
- 1.11) /m/
- 1.12) /n/
- 1.13) /p/
- 1.14) /ŋ/
- 1.15) /f/
- 1.16) /s/
- 1.17) /h/
- 1.18) /l/
- 1.19) /w/
- 1.20) /y/

2) หน่วยเสียงสระ ภาษาไทยถิ่นอีสานมีหน่วยเสียงสระทั้งหมด 21 หน่วยเสียง แบ่งเป็นหน่วยเสียงสระเสียงสั้น 9 เสียง หน่วยเสียงสระเสียงยาว 9 เสียง และหน่วยเสียงสระประสม 3 เสียง ดังนี้

- 2.1) หน่วยเสียงสระสั้น ได้แก่ /a, i, u, o, e, ε, ʊ, ɔ, ə/
- 2.2) หน่วยเสียงสระยาว ได้แก่ /aa, ii, uu, oo, ee, εε, ʊʊ, ɔɔ, əə/
- 2.3) หน่วยเสียงสระประสม ได้แก่ /ia, ua, ua/

3) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ภาษาไทยถิ่นอีสานมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ซึ่งมากกว่าภาษาไทยมาตรฐานหนึ่งหน่วยเสียง หน่วยเสียงทั้ง 6 หน่วยเสียง มีรายละเอียดดังนี้

- 3.1) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ - ตก
- 3.2) หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง - ระดับ
- 3.3) หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง - ขึ้น
- 3.4) หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง - ขึ้น
- 3.5) หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง - ตก
- 3.6) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ - ขึ้น

4) โครงสร้างพยางค์ของภาษาไทยถิ่นอีสานมีโครงสร้างค่อนข้างจะจำกัด คงเนื่องจากการใช้ภาษาอยู่ในวงจำกัดเฉพาะคนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งจะแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน คำ

ศัพท์ที่ปรากฏ ส่วนมากก็เป็นคำศัพท์ร่วมเชื้อสาย ภาษาไทยถิ่นอีสานมีโครงสร้างพยางค์ 3 แบบ คือ

- 4.1) โครงสร้างคำพยางค์เดียว
- 4.2) โครงสร้างคำสองพยางค์
- 4.3) โครงสร้างคำสามพยางค์

จารุวรรณ ธรรมวัตร และคณะ (ม.ป.ป. : 94-140) ได้กล่าวถึงระบบเสียงภาษาอีสานไว้ในภูมิปัญญาภาษาลาว – ภาษาไทยอีสานในชุมชนสองฝั่งโขงว่า ระบบเสียงภาษาอีสานนั้นประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ ซึ่งจะเป็นพยัญชนะเดี่ยวทั้งหมด ไม่ปรากฏพยัญชนะควบกล้ำ หน่วยเสียงสระ แบ่งเป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยว ซึ่งมีทั้งสระเสียงสั้น สระเสียงยาว และสระเสียงประสม และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาอีสานมี 20 หน่วยเสียง ได้แก่

1) หน่วยเสียงที่ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นพยางค์มี 20 หน่วยเสียง ได้แก่

1.1) /p/	เทียบได้กับภาษาไทยกลางคือ	ป
1.2) /b/	"	บ
1.3) /ph/	"	ผ พ
1.4) /d/	"	ด
1.5) /t/	"	ต
1.6) /th/	"	ถ ท
1.7) /c/	"	จ
1.8) /k/	"	ก
1.9) /kh/	"	ข ค
1.10) /ŋ/	"	อ
1.11) /m/	"	ม
1.12) /n/	"	น
1.13) /ñ/	"	ญ
1.14) /ŋ/	"	ง
1.15) /f/	"	ฝ ฟ
1.16) /s/	"	ส ซ ฉ ช
1.17) /h/	"	ห ฮ ร
1.18) /w/	"	ว

บทที่ 2

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา

การศึกษาเรื่องระบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา ซึ่งได้เรียบเรียงจากคำบอกเล่า หนังสือ และเอกสารต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดมหาสารคาม

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่กึ่งกลางภาคอีสาน ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถยนต์สายมิตรภาพประมาณ 459 กิโลเมตร บริเวณที่ตั้งตัวเมืองเป็นเนินสูงหรือมอ ห่างจากลำน้ำชีประมาณ 3 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 5,760.162 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,600,010.02 ไร่ (มหาดไทย, กระทรวง. 2529 : 13) ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดมหาสารคามเป็นที่ราบลูกเนินมอ ที่ตั้งเมืองเป็นที่สูงสุดเหมือนหลังเต่าแล้วลาดลงไปทุกทิศ (ดูแผนที่ประกอบ หน้า 22) มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอยางชุมน้อย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอธวัชบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ กิ่งอำเภอนาคู จังหวัดขอนแก่น

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอพล อำเภอเปือยน้อย อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอจังหาร อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอศรีสมเด็จ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอกระนวน อำเภอบ้านไผ่ อำเภอบ้านแฮด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2 ประวัติความเป็นมา

เดิม วิชาคณิศร (2530 : 216-227) ได้กล่าวว่าประวัติความเป็นมาของจังหวัดมหาสารคามมีความเกี่ยวข้องกับเมืองสุวรรณภูมิและเมืองร้อยเอ็ดกล่าวคือ เริ่มจากมีชาวล้านช้างอพยพจากเวียงจันทน์มาตั้งถิ่นฐานใหม่ในเขตเมืองจำปาศักดิ์เมื่อปี พ.ศ. 2231 ในปลายรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา พอถึงปี พ.ศ. 2257 เจ้าแก้วมงคลหรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่าอาจารย์แก้ว ได้อพยพผู้คนข้ามแม่น้ำโขงมาสร้างเมืองใหม่คือเมืองสุวรรณภูมิ ครั้นถึงปี พ.ศ. 2318 ท้าวทนต์ผู้เป็นบุตรชายของเจ้าแก้วมงคลได้แบ่งผู้คน

จากเมืองสุวรรณภูมิมาสร้างเมืองร้อยเอ็ดขึ้นจนถึงปี พ.ศ. 2408 ท้าวมหาชัย (กวต) และท้าวบัวทอง ซึ่งเป็นหลานของพระยาขัติยวงศา (สีลัง) เจ้าเมืองคนที่ 2 ของเมืองร้อยเอ็ด ได้แบ่งไพร่พลจากเมืองร้อยเอ็ดจำนวน 2,000 คน เดินทางมาสู่ทิศตะวันตก เพื่อหาที่สร้างเมืองใหม่

ท้าวมหาชัยและท้าวบัวทองเดินทางมาถึงชัยภูมิแห่งหนึ่งซึ่งมีชื่อเรียกว่ากุดนางใย เห็นเป็นชัยภูมิอันดีจึงได้สร้างบ้านเมืองขึ้นที่นี่ เริ่มด้วยการสร้างศาลเจ้าพ่อหลักเมือง และศาลพระมหาคีรี ส่วนที่ตั้งบ้านเรือนระหว่างสร้างเมืองนั้นเป็นที่ดอน ต่อมาได้สร้างวัดขึ้นเรียกว่า วัดดอนเมือง แล้วเปลี่ยนชื่อเป็นวัดข้าวฮ้าว ปัจจุบันคือ วัดชัยญาวาส ประวัติศาสตร์เมืองมหาสารคามระบุว่าได้เริ่มลงมือสร้างเมืองเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2408 ครั้นเมื่อสร้างเมืองเสร็จแล้วก็ได้แบ่งครัวเรือนจากเมืองร้อยเอ็ดมาอยู่ที่เมืองมหาสารคามอีก 7,000 คน

เมืองใหม่ที่สร้างขึ้นนี้เข้าใจว่าในชั้นแรกคงเรียกชื่อเมืองตามชื่อสถานที่คือกุดนางใย จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานชื่อเมืองว่า “มหาสารคาม” และโปรดฯให้ท้าวมหาชัย (กวต) มีบรรดาศักดิ์เป็นพระเจริญราชเดช ตำแหน่งเจ้าเมืองมหาสารคาม

เมื่อปีพ.ศ.2453 พระเจริญราชเดช (อุ้น) ได้ย้ายที่ตั้งเมืองไปอยู่ที่บ้านหนองบ่อ แต่ต่อมาในปีพ.ศ.2456 ก็ได้ย้ายเมืองกลับมาตั้งที่เก่าที่กุดนางใย ซึ่งเจริญรุ่งเรืองเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน

1.3 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

จังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดที่ไม่มีภูเขา ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นทุ่งนาสลับกับป่าโปร่ง ป่าไม้มีอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ด้านอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอกวาปีปทุม อำเภอบรบือ และอำเภอนาเชือก กับทางทิศใต้ในเขตอำเภอโกสุมพิสัยและอำเภอเชียงยืน สภาพของป่ามีไม้หลายชนิด เช่น ไม้พลวง เหียง ตูมกา กระบก เต็ง รัง เป็นต้น

ปัญหาสำคัญของจังหวัดมหาสารคามคือสภาพดินที่ไม่สมบูรณ์ เป็นลักษณะของดินตะกอนเก่า มีดินเค็มมาก อำเภอที่ประสบปัญหาเรื่องดินเค็มหนักที่สุดคือ อำเภอกวาปีปทุม และอำเภอบรบือ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคามคือแม่น้ำชี ซึ่งไหลผ่านท้องที่อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอกันทรวิชัย และอำเภอเมือง แม่น้ำพองไหลผ่านพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดเป็นเส้นแบ่งเขตจังหวัดมหาสารคามกับจังหวัดขอนแก่น ห้วยเคค้างอยู่ในเขตอำเภอเมือง ห้วยสายบาตรอยู่ในอำเภอโกสุมพิสัย ห้วยเสียวอยู่ในอำเภอบรบือและอำเภอกวาปีปทุม ลำตา ลำพลับเพล อยู่ในอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

จังหวัดมหาสารคามมี 3 ฤดู คือ ฤดูฝน เริ่มประมาณมิถุนายน-กันยายน ฤดูหนาวเริ่มประมาณตุลาคม-กุมภาพันธ์ และฤดูร้อนเริ่มมีนาคม-พฤษภาคม โดยทั่วไปสภาพดินฟ้าอากาศของจังหวัดมหาสารคามมีความแตกต่างจากจังหวัดอื่นที่อยู่เขตรอบนอกของภาค เพราะมหาสารคามอยู่ตรงกึ่งกลางของภาคในเขตที่เรียกว่าเป็นเขตเงาฝน จึงมีฝนน้อยกว่าจังหวัดอื่นๆ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 1,107.9 มม. ต่อปี แต่ในระยะเดือนสิงหาคมถึงกันยายน อันเป็นช่วงที่มักจะมีดีเปรสชันเกิดขึ้นในทะเลจีนและเคลื่อนผ่านเข้ามาในภาคอีสานนั้น จะมีฝนพายุซึ่งเรียกลักษณะฝนพายุแบบนี้ว่าฝนริน ในช่วงหน้าร้อนอากาศค่อนข้างร้อน แดดจัดและมีหมอกหนาในตอนเช้า

1.4 การปกครอง

จังหวัดมหาสารคามแบ่งการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ คือ

- 1) อำเภอเมือง
- 2) อำเภอบรบือ
- 3) อำเภอนาเชือก
- 4) อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย
- 5) อำเภอนาหว้า
- 6) อำเภอกันทรวิชัย
- 7) อำเภอเชียงยืน
- 8) อำเภอโกสุมพิสัย
- 9) อำเภอนาดูน
- 10) อำเภอแกดำ
- 11) กิ่งอำเภอยางสีสุราช
- 12) กิ่งอำเภอกุดรัง
- 13) กิ่งอำเภอชื่นชม

1.5 การคมนาคม

เส้นทางที่เชื่อมต่อจากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดมหาสารคามโดยตรงมีเพียงเส้นทางรถยนต์เท่านั้น โดยใช้เส้นทางตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 หรือ ถนนพหลโยธิน ถึงประตูน้ำพระอินทร์ แยกเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ จนถึงอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น แยกขวาเข้าถนนแจ้งสนิทไปสู่จังหวัดมหาสารคาม หรือจะไปแยกขวาตรงตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ก็ได้

การเดินทางภายในจังหวัดมีทางบกเพียงทางเดียว ซึ่งได้อาศัยการโดยสารรถประจำทางระหว่างจังหวัด รถยนต์โดยสารในเขตจังหวัด รถจักรยานสามล้อและรถยนต์บรรทุก

2. ข้อมูลทั่วไปของอำเภอนาเชือก

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอนาเชือกตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดมหาสารคาม ห่างจากจังหวัดมหาสารคาม ประมาณ 58 กิโลเมตร ที่ว่าการอำเภอนาเชือกตั้งอยู่ที่บ้านกุดรัง หมู่ที่ 2 ตำบลนาเชือก มีพื้นที่ทั้งหมด 580 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 9 ของพื้นที่ทั้งหมด (มหาดไทย,กระทรวง. 2529 : 84) มีทางหลวงแผ่นดินสายอำเภอบรบือ-พยัคฆภูมิพิสัยผ่าน (ดูแผนที่ประกอบ หน้า 23) และมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และกิ่งอำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม และอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอวาปีปทุม และอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น และอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ประวัติความเป็นมา

อำเภอนาเชือกเดิมอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอบรบือ และอำเภอวาปีปทุม แต่เนื่องจากเป็นท้องที่ห่างไกลจากอำเภอดังกล่าว การคมนาคมไม่สะดวกทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนในการเดินทางไปติดต่อราชการ ประกอบกับอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอบรบือ และอำเภอวาปีปทุมมีพื้นที่กว้างขวางการปกครองดูแลไม่ทั่วถึง กระทรวงมหาดไทยจึงได้แบ่งเขตการปกครองของตำบลเขวาไร่และตำบลนาเชือก ตั้งเป็นกิ่งอำเภอนาเชือก เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2503 (มหาดไทย, กระทรวง. 2529 : 83) ตั้งที่ว่าการกิ่งอำเภอที่บ้านกุดรัง ตำบลนาเชือก และให้ชื่อว่า “กิ่งอำเภอนาเชือก” คำว่า “นาเชือก” มีความหมายว่าทุ่งนาที่มีต้นเชือกเกิดอยู่โดยทั่วไป ซึ่งต้นเชือกก็คือ “ต้นรูกฟ้า” กิ่งอำเภอนาเชือกมีเขตการปกครอง 5 ตำบล คือ ตำบลลำโรง ตำบลเขวาไร่ ซึ่งโอนมาจากอำเภอบรบือ ตำบลหนองโพธิ์ ตำบลหนองเรือ โอนมาจากอำเภอวาปีปทุม และตำบลนาเชือกซึ่งเป็นตำบลที่ใหญ่ มีประชากรอยู่หนาแน่น โอนมาจากอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ครั้นต่อมาได้แบ่งแยกตำบลนาเชือกออกเป็นตำบลป่อพาน ตำบลหนองเม็ก และตำบลหนองกุง ปัจจุบันอำเภอนาเชือก แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 ตำบล

2.3 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของอำเภอนาเชือกเป็นที่ราบสูงและที่ราบลุ่มแบบลูกคลื่น ไม่มีภูเขา ดินปนทราย ป่าโปร่ง ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน แต่มีลำห้วยหลักคือ ลำพังชูและลำห้วยค้อ ลำพังชูไหลจากทิศเหนือจากท้องที่กิ่งอำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น และตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ

ซึ่งสภาพโดยทั่วไปดีขึ้นขึ้น ลำห้วยค้อได้ปิดกันเป็นอ่างเก็บน้ำห้วยค้อ สามารถกักเก็บน้ำได้ประมาณ 31 ล้าน ลบ.เมตร

อำเภอนาเชือกมีพื้นที่ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และศักดิ์สิทธิ์ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “ตุน” มีป่าไม้ขึ้นหนาแน่นกว่าป่าทั่วไป ในใจกลางของตุนมีแอ่งน้ำชุ่มชื้นตลอดปี

สภาพภูมิอากาศของอำเภอนาเชือกค่อนข้างแห้งแล้ง ฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อนจัด ฤดูหนาวอากาศหนาวถึงหนาวจัด ฤดูฝนอากาศค่อนข้างแปรปรวน ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ทำให้ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีค่อนข้างน้อย มีผลกระทบต่อการเกษตรกรอยู่เป็นประจำ

2.4 การปกครอง

อำเภอนาเชือกแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 ตำบล ดังนี้

1) ตำบลนาเชือก	มี 17 หมู่บ้าน
2) ตำบลหนองเม็ก	มี 18 หมู่บ้าน
3) ตำบลเขวาไร่	มี 19 หมู่บ้าน
4) ตำบลสำโรง	มี 14 หมู่บ้าน
5) ตำบลหนองกุง	มี 10 หมู่บ้าน
6) ตำบลหนองเรือ	มี 13 หมู่บ้าน
7) ตำบลสันป่าตอง	มี 12 หมู่บ้าน
8) ตำบลปอพาน	มี 11 หมู่บ้าน
9) ตำบลหนองโพธิ์	มี 11 หมู่บ้าน
10) ตำบลหนองแดง	มี 10 หมู่บ้าน

และมีเทศบาลจำนวน 1 แห่ง คือ เทศบาลนาเชือก พื้นที่ 7.108 ตารางกิโลเมตร หมู่บ้านในเขตเทศบาล 5 หมู่บ้าน (ต.นาเชือก จำนวน 4 หมู่บ้าน ต.เขวาไร่ 1 หมู่บ้าน) ประชากรในเขตฯ จำนวน 5,040 คน ชาย 2,500 คน หญิง 2,540 คน (ข้อมูล ธันวาคม 2540) ความหนาแน่นเฉลี่ย 708 คน /ต่อตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อีกจำนวน 10 แห่ง

2.5 การคมนาคม

อำเภอนาเชือกมีการคมนาคมติดต่อกับจังหวัดได้ทางเดียว คือ ทางหลวงแผ่นดินสายอำเภอนาเชือก – อำเภอบรบือ – จังหวัดมหาสารคาม เป็นถนนลาดยางขนาด 2 ช่องทางจราจร ระยะทางประมาณ 58 กิโลเมตร การคมนาคมระหว่างอำเภอกับตำบล หมู่บ้านต่างๆ ของอำเภอ มีถนนลูกรังและถนนคันดินติดต่อกันทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน ซึ่งการสัญจรสะดวกในฤดูแล้ง แต่ในฤดูฝนพอสัญจรไปมาได้ ไม่สะดวกนัก

2.6 วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

อำเภอนาเชือกมีวัฒนธรรมแบบท้องถิ่นอีสานทั่วไป ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา นิยมไปทำบุญในวันพระ ประเพณีและเทศกาลที่สำคัญ ได้แก่ งานประเพณีสงกรานต์ งานบุญบั้งไฟ งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา เป็นต้น

2.7 การประกอบอาชีพ

ในท้องที่อำเภอนาเชือกประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก มีการทำไร่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นอาชีพรอง แต่ส่วนมากมักจะมีรายได้ไม่พอกับการเลี้ยงชีพ เพราะการทำนาต้องอาศัยน้ำฝน ปีไหนฝนแล้งไม่ตกต้องตามฤดูกาลจะไม่มีการทำนาเลย นอกจากนี้ยังมีอาชีพค้าขายเพียงเล็กน้อย ภาวะการค้าอยู่ในระดับต่ำ การค้าขายในท้องที่ส่วนใหญ่เป็นข้าว พืชไร่ เช่น ปอ มันสำปะหลัง และไหม เป็นต้น

3. ข้อมูลทั่วไปของตำบลหนองเรือ

3.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลหนองเรือตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดมหาสารคาม และตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอนาเชือก อยู่ห่างจากจังหวัดมหาสารคามประมาณ 64 กิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอนาเชือกประมาณ 15 กิโลเมตร (ดูแผนที่ประกอบ หน้า 24) มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 29,694.95 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบล. 2540) มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับตำบลกำพี้ ตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดกับตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดกับตำบลนาข่า อำเภอวาปีปทุม และ ตำบลดงดวน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก ติดกับตำบลเขาวไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

3.2 ประวัติความเป็นมา

ตำบลหนองเรือก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2512 (องค์การบริหารส่วนตำบล. 2540) โดยแยกออกจากตำบลเขาวไร่ และตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก เนื่องจากตำบลเขาวไร่และตำบลหนองโพธิ์มีเขตการปกครองครอบคลุมหลายหมู่บ้าน จึงทำให้การปกครองดูแลไม่ทั่วถึง โดยทั่วไปหมู่บ้านที่เป็นตำบลนั้นต้องมีขนาดใหญ่ แต่สำหรับตำบลหนองเรื่อนั้นเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดปานกลาง แต่เนื่องจากว่าหมู่บ้านหนองเรือเป็นหมู่บ้านที่เป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านอื่น จึงได้รับการยกย่องฐานะเป็นตำบล ชาวบ้านหนองเรืออพยพมาจากบ้านโคกสีทองหลาง ตำบลดง

ใหญ่ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดมหาสารคาม เมื่อปี พ.ศ. 2467 โดยการนำของพ่อใหญ่ขุนชำนาญ เนื่องจากสมัยนั้นเกิดโรคระบาดพากันล้ม (อหิวาตกโรค) ในตอนนั้นมีเพียง 3 ครอบครัวที่อพยพมา คือ ครอบครัวพ่อใหญ่ยอ ศรีสุวรรณ ครอบครัวพ่อใหญ่มน สิงหาร และครอบครัวของพ่อใหญ่ขุนชำนาญ สาเหตุที่เลือกบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านก็เนื่องจากเป็นทำเลที่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก หมู่บ้านนี้ได้ชื่อว่าหนองเรือก็เนื่องจากว่าบริเวณหมู่บ้านจะมีสระน้ำ หรือภาษาอีสานเรียกว่า “หนอง” ซึ่งมีรูปร่างลักษณะคล้ายกับเรือ จึงตั้งชื่อว่า “หนองเรือ” คนอีสานจะเรียกว่า “หนองเหียว” (หมู่ รัตนธรรม. สัมภาษณ์. 2545)

3.3 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

บริเวณตำบลหนองเรือมีลักษณะเป็นที่ราบสูงและที่ราบลุ่มแบบลูกคลื่น ไม่มีภูเขา ดินปนทราย ป่าโปร่ง ไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน

ฤดูร้อนค่อนข้างจะร้อนจัด ฤดูหนาวอากาศก็จะหนาวถึงหนาวจัด ฤดูฝน ฝนจะไม่ค่อยตกต้องตามฤดูกาล ทำให้เกษตรกรเดือดร้อนอยู่เป็นประจำ เนื่องจากต้องอาศัยน้ำตามธรรมชาติ ไม่มีแหล่งน้ำสำคัญ มีก็จะเป็น ห้วย หนอง คลอง บึง เล็กๆ ซึ่งไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ในปริมาณมาก และถ้าฝนไม่ตก ลำน้ำเหล่านี้ก็จะแห้งขอดตามไปด้วย

3.4 การปกครอง

ตำบลหนองเรือแบ่งการปกครองออกเป็นหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน ได้แก่

- 1) บ้านหนองเรือ
- 2) บ้านหัวสระ
- 3) บ้านโคกลำ
- 4) บ้านนางเลิ้ง
- 5) บ้านหนองกลางโคก
- 6) บ้านหัวเข้าแตก
- 7) บ้านตลาดม่วง
- 8) บ้านตลาดเหนือ
- 9) บ้านหนองปอ
- 10) บ้านนากลาง
- 11) บ้านนาเหนือ
- 12) บ้านป่าโน
- 13) บ้านป่ารังหนา

3.5 การคมนาคม

การคมนาคมระหว่างอำเภอกับตำบล หมู่บ้านต่างๆ ของตำบล มีถนนลูกรังและถนนคันดิน ซึ่งการสัญจรสะดวกในฤดูแล้ง แต่ในฤดูฝนค่อนข้างลำบาก

3.6 วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

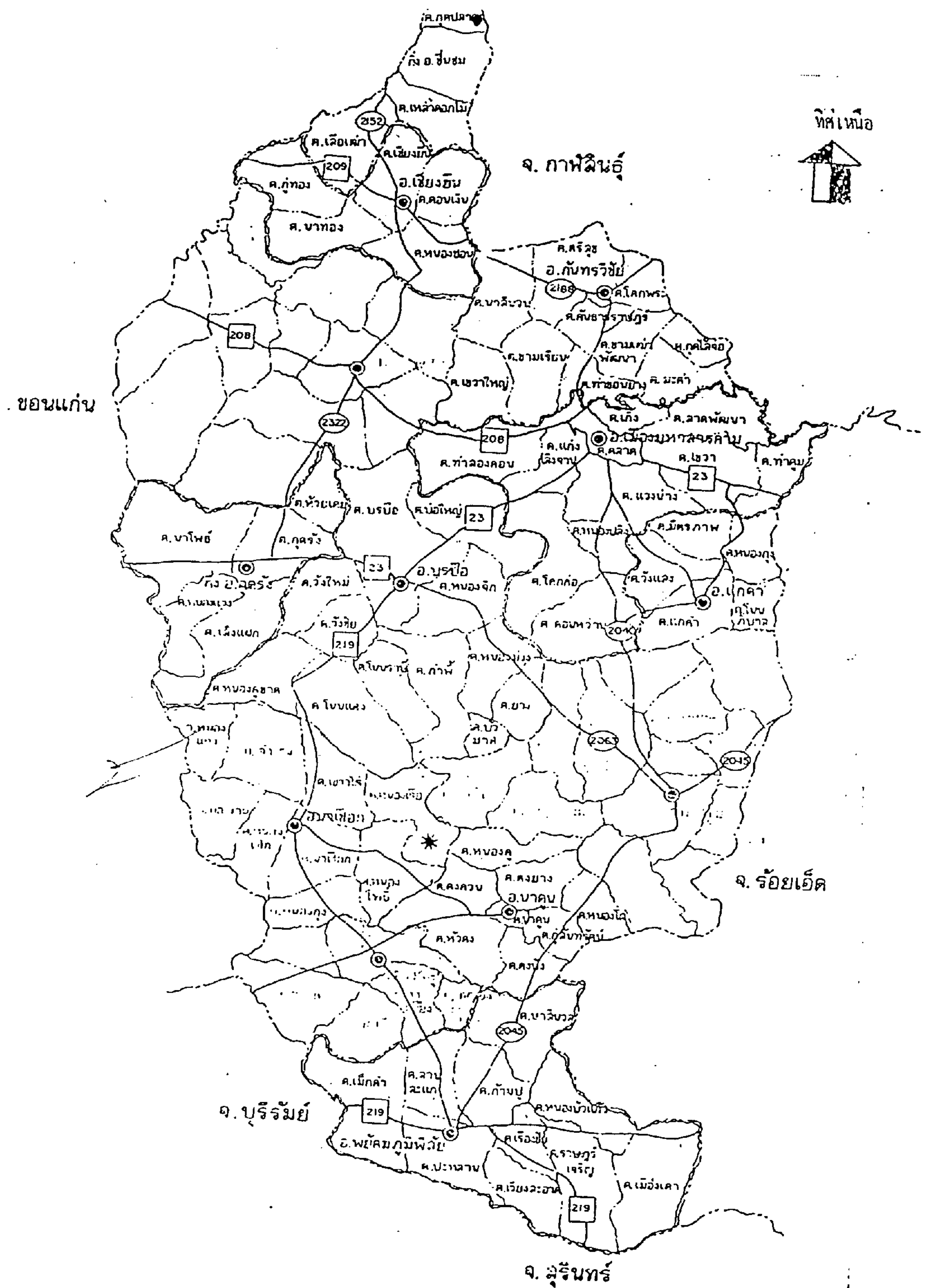
ชาวตำบลหนองเรือส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ดังนั้น วัฒนธรรมประเพณีก็จะเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา และยึดถือฮีตสิบสอง¹ คองสิบสี่² ตามวัฒนธรรมประเพณีของชาวอีสาน ประเพณีสิบสองเดือนของชาวอีสาน ได้แก่ เดือนอ้ายบุญเข้ากรรม เดือนยี่บุญคูณลาน เดือนสามบุญข้าวจี เดือนสี่บุญผะเวส เดือนห้าบุญสงกรานต์ เดือนหกบุญบั้งไฟ เดือนเจ็ดบุญข้าชะ เดือนแปดบุญเข้าพรรษา เดือนเก้าบุญข้าวประดับดิน เดือนสิบบุญข้าวสาก เดือนสิบเอ็ดบุญออกพรรษา และเดือนสิบสองบุญกฐิน

3.7 การประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพของชาวตำบลหนองเรือส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นอาชีพหลัก คือ ทำนา ทำสวน และทำไร่ มีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นอาชีพรอง นอกจากนี้ก็มีค้าขายเล็กๆ น้อยๆ

¹ ฮีตสิบสอง คือ จารีตประเพณีที่ชาวบ้านปฏิบัติกันในโอกาสต่างๆ ทั้งสิบสองเดือนของแต่ละปี (สาร สาระทัศนันทน์. 2530 : 1)

² คองสิบสี่ คือ แนวทางอันพึงปฏิบัติสิบสี่ข้อ เช่น เดือนหกให้ขนทรายเข้าวัด ก่อพระทรายทุกปี เดือนห้าหน้าใหม่ ให้เกณฑ์คนไปสาบานตน ทำความซื่อสัตย์ต่อกันทุกคน ให้พากันทำบุญหาญาติที่ล่วงลับไปแล้วทุกปี ถึงฤดูจะทำนา คราด หว่าน ปักดำให้เลี้ยงตาแฮก เป็นต้น (สาร สาระทัศนันทน์. 2530 : 106-108)

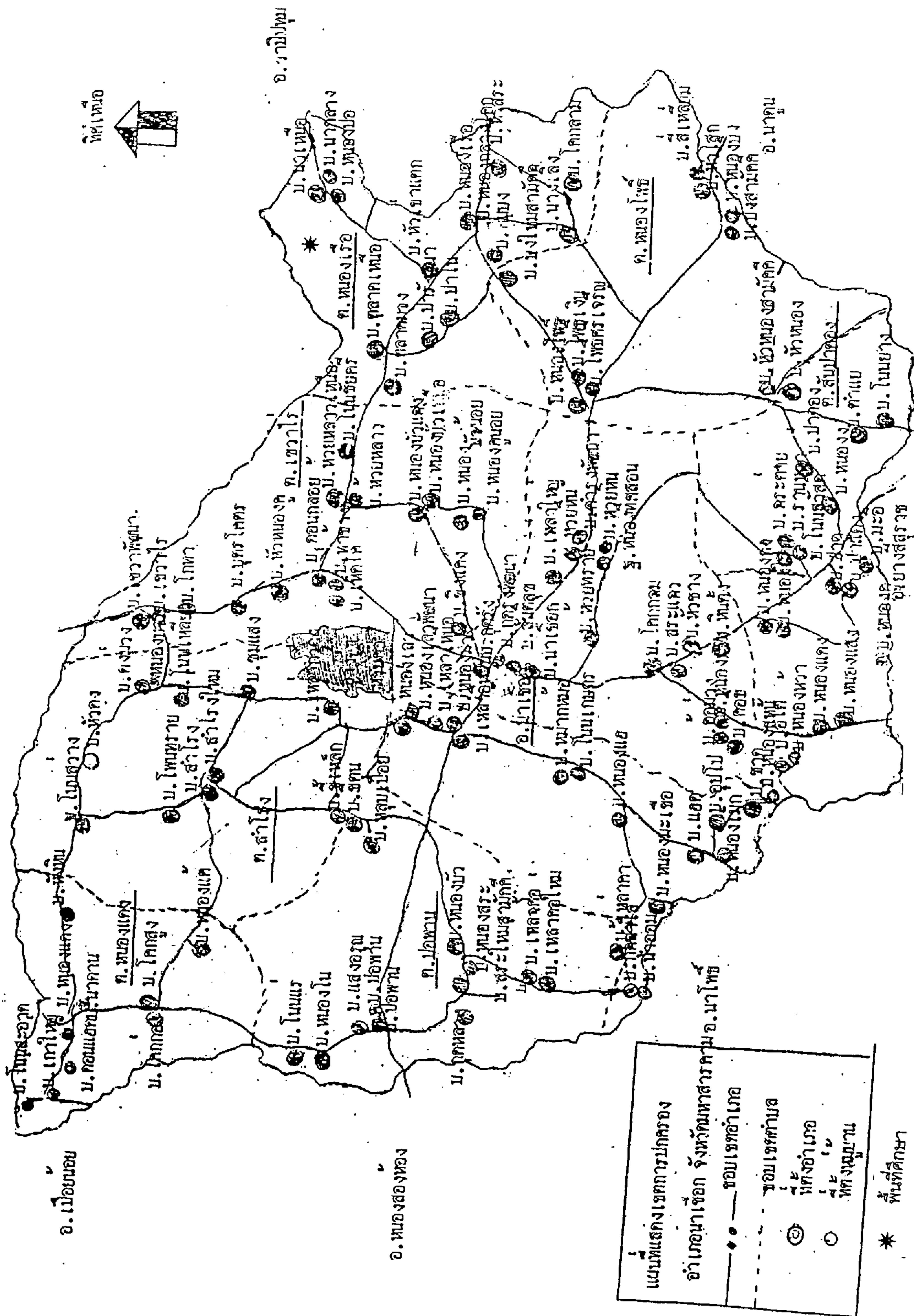

แผนที่จังหวัดมหาราชาคาม

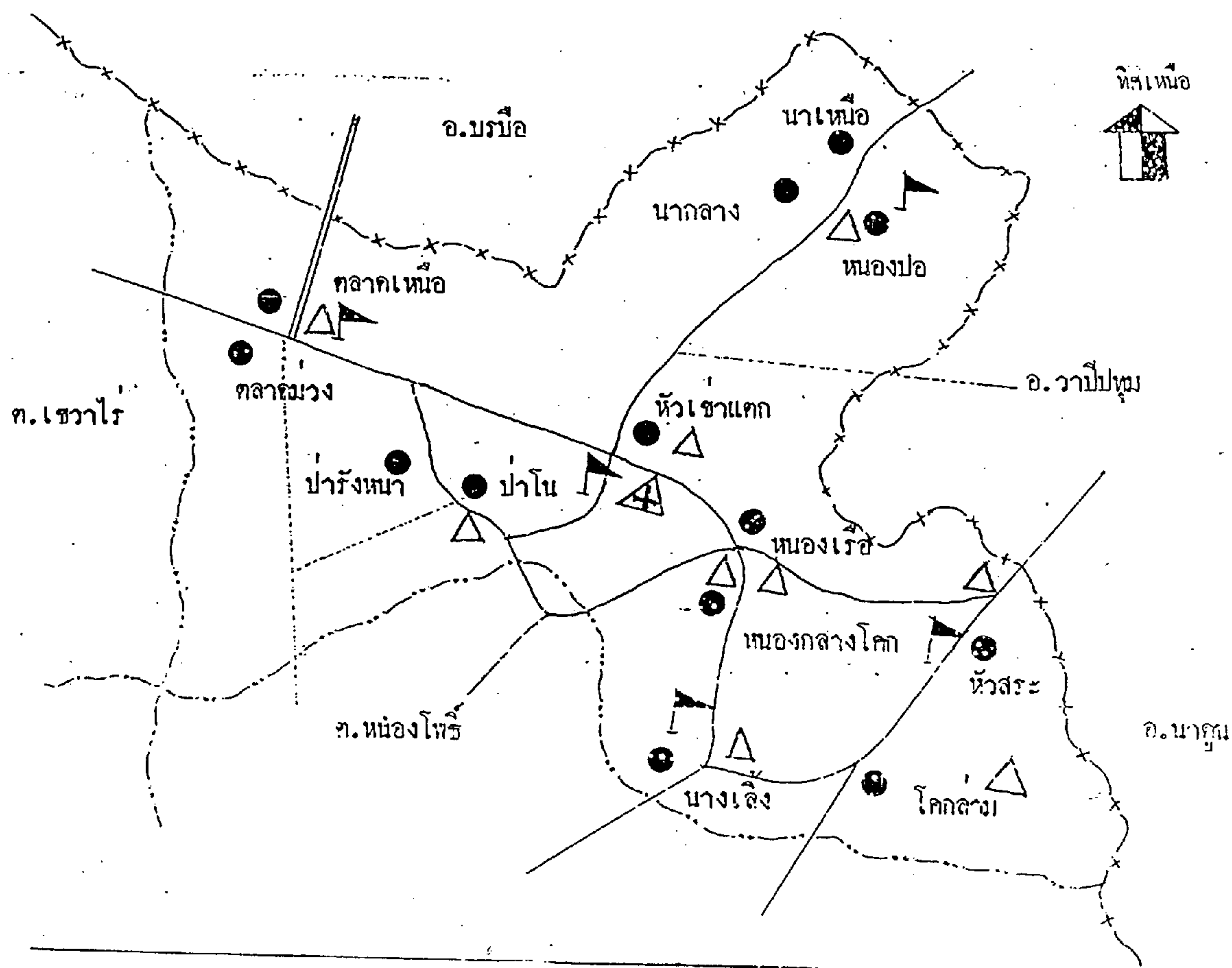
1 : 50,000

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาราชาคาม
มาตราส่วน 1 : 50,000

* พื้นที่ศึกษา

ที่มา : พัฒนาชุมชน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ไม่ได้กำหนดมาตราส่วน (Not to scale)

ที่มา : รายงานข้อมูลเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ไม่ได้กำหนดมาตราส่วน (Not to scale)

แผนที่สังเขปตำบลหนองเรือ สัญลักษณ์

---x---x---x---	แนวเขตอำเภอ		ถนนดิน
.....	แนวเขตตำบล	●	ที่ตั้งหมู่บ้าน
=====	ถนน รพช.	▲	โรงเรียน
—————	ถนนลูกรัง	+	สถานีอนามัย
△	วัด	■	สถานที่ก่อสร้าง อบต.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีอยู่หลายขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยได้เตรียมการ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งเอกสารที่ให้ความรู้พื้นฐานในการกำหนดหัวข้อวิจัย แหล่งข้อมูล ตลอดจนกลุ่มประชากรที่จะใช้ในการวิจัย และเอกสารที่ใช้เป็นหลักในการวิจัย รวมทั้งการสัมภาษณ์จากบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย

1.2 ติดต่อกับหน่วยงานและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ

ติดต่อกับหน่วยงานและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล

2. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือเครื่องใช้ในการรวบรวมข้อมูล และมีวิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 แหล่งข้อมูลและผู้บอกภาษา

2.1.1.1 แหล่งข้อมูล

ในการศึกษารั้งนี้ ได้ศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับ จังหวัดมหาสารคาม อำเภอนาเชือก และตำบลหนองเรือ โดยศึกษาข้อมูลทางด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สภาพสังคม และประเพณีวัฒนธรรม ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ จังหวัดมหาสารคาม และจากการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่น

การกำหนดพื้นที่รวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่รวบรวมข้อมูลเพียงจุดเดียวคือ บริเวณพื้นที่บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ใจกลางของตำบล เป็นภูมิสำเนาของผู้วิจัย ทำให้สะดวกในการเก็บข้อมูล อีกประการหนึ่งก็คือผู้วิจัยต้องการที่จะบันทึกระบบเสียงภาษาถิ่นในท้องถิ่นของตนเอง เอาไว้เป็นหลักฐาน

2.1.1.2 ผู้บอกภาษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บอกภาษา ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มาแต่กำเนิด
- 2) เป็นผู้ที่มีบรรพบุรุษอาศัยอยู่ในท้องถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ไม่น้อยกว่าชั่ว 3 อายุ
- 3) มีวัยวุฒิในการออกเสียงครบถ้วนสมบูรณ์
- 4) ไม่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนเลย หรือมีการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษาภาคบังคับ
- 5) มีอายุระหว่าง 40-70 ปี หรือมากกว่า 70 ปี ในกรณีที่ยังมีวัยวุฒิในการออกเสียงครบถ้วนสมบูรณ์

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยใช้ผู้บอกภาษาหลัก 4 คน โดยเป็นเพศหญิง 2 คน และเพศชาย 2 คน ดังนี้

- 1) นางเคน เปิกขุนทด อายุ 75 ปี บ้านเลขที่ 14 หมู่ที่ 4 ระดับการศึกษา ไม่ได้รับการศึกษาเลย อาชีพทำนา
- 2) นางบา พุดสี อายุ 74 ปี บ้านเลขที่ 3 หมู่ที่ 4 ระดับการศึกษา ป.4 อาชีพทำนา
- 3) นายหมู รัตนธรรม อายุ 71 ปี บ้านเลขที่ 20 หมู่ที่ 4 ระดับการศึกษา ป.4 อาชีพทำนา
- 4) นายยนต์ พุดสี อายุ 50 ปี บ้านเลขที่ 56 หมู่ที่ 4 ระดับการศึกษา ป.4 อาชีพทำนา

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้บอกภาษา

ผู้บอกภาษาคนที่1	นางเคน เปิกขุนทด
อายุ	76 ปี
เกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
เติบโตและตั้งรกรากที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
อาชีพ	ทำนา
บิดาเกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
มารดาเกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
คู่สมรส	เป็นคนบ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ปัจจุบัน	เสียชีวิต

ผู้บอกภาษาคนที่ 2	นางบา พุดสี
อายุ	74 ปี
เกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
เติบโตและตั้งรกรากที่	บ้าน หนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
อาชีพ	ทำนา
บิดาเกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
มารดาเกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
คู่สมรส	เป็นคนบ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ปัจจุบัน	เสียชีวิต

ผู้บอกภาษาคนที่ 3	นายหมู รัตนธรรม
อายุ	71 ปี
เกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
เติบโตและตั้งรกรากที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
อาชีพ	ทำนา
บิดาเกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
มารดาเกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
คู่สมรส	เป็นคนบ้านหัวเข้าแตก ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ปัจจุบัน	เสียชีวิต

ผู้บอกภาษาคนที่ 4	นายยนต์ พุดสี
อายุ	51 ปี
เกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
เติบโตและตั้งรกรากที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
อาชีพ	ทำนา
บิดาเกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
มารดาเกิดที่	บ้านหนองเรือ ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
คู่สมรส	เป็นคนบ้านปำร้างนา ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ปัจจุบัน	ยังอยู่ด้วยกัน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ดังนี้

2.2.1 รายการคำสำหรับศึกษาระบบเสียง

เพื่อให้ได้ข้อมูลคำศัพท์จำนวนมากพอที่จะใช้วิเคราะห์ระบบเสียง ผู้วิจัยได้รวบรวมรายการคำจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาถิ่นอีสาน แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นอีสาน ของ ชีระพันธ์ ล.ทองคำ พจนานุกรมภาษาอีสาน – กลางฉบับมข.– สวอ. และงานวิจัยเรื่องภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดตรัง ของณรงค์ ทองเพ็ญจันทร์ โดยเลือกคำพื้นฐานซึ่งเจ้าของภาษาจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน โดยจัดเป็นประเภทต่างๆ ได้ 18 ประเภท ดังนี้

2.2.1.1 คำเรียกชื่อส่วนต่างๆ ของร่างกายคน สัตว์ และพืช

2.2.1.2 คำเรียกเครือญาติและสรรพนาม

2.2.1.3 คำเกี่ยวกับจำนวนนับ

2.2.1.4 คำเรียกชื่อเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องประดับ

2.2.1.5 คำเรียกชื่อเครื่องมือ เครื่องใช้ และชื่อสิ่งของทั่วไป

2.2.1.6 คำเรียกชื่อดินฟ้า อากาศ ทิศทาง และกาลเวลา

2.2.1.7 คำเรียกชื่อพืชและสัตว์

2.2.1.8 คำเรียกชื่ออาหาร วิธีปรุงอาหาร และเครื่องดื่ม

2.2.1.9 คำที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

2.2.1.10 คำที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

2.2.1.11 คำเรียกชื่อโรค และอาการผิดปกติต่างๆ ในร่างกาย

2.2.1.12 คำที่เกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ

2.2.1.13 คำกริยา

2.2.1.14 คำลักษณนาม

2.2.1.15 คำวิเศษณ์

2.2.1.16 คำบุพบท

2.2.1.17 คำขยาย

2.2.1.18 คำเปิดเตล็ด

คำพื้นฐานดังกล่าวนี้ผู้วิจัยไม่ได้แยกไว้เป็นหมวดหมู่ แต่จะเรียงไปตามวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ลำดับข้อมูลเป็นไปตามเป้าหมายสำคัญ และเพื่อความสะดวกในวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.2 การทดสอบเสียงวรรณยุกต์

ผู้วิจัยได้ใช้รายการคำที่พัฒนาขึ้นโดย William J. Gedney ซึ่งแปลโดย ชีระพันธ์ ล.ทองคำ โดยใช้กล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์

ตาราง 1 กล่องทดสอบวรรณยุกต์

A	B	C	DL	DS
หู	ไ้	ห้ำ	หาบ	หนัก
ขา	ผ่า	ข้ำ	ขาด	ขัด
ฝา	เข้า	เส้น	สาก	ผัก
หวาน	หวาน	หม้อ	หมาก	สุก
ปี	ป่า	ป้ำ	ปอด	กบ
ตา	ไ้	ก้ำ	ปีก	ดับ
กิน	แก่	ดัม	ดอก	เจ็บ
ปู	ก่อน	ดัน	ตาก	จับ
บิน	บ่า	บ้ำ	บาด	เบ็ด
แดง	บ่าว	ด้าย	แดง	ดิบ
บาน	ดำ	ด้าม	บอด	เด็ด
ดาว	บ่อ	ด้วน	ออก	อึก(เก็บตัว)
มือ	ฟี้	น้ำ	มิด	นก
กาย	พ่อ	น้อง	ลูก	มัด
นา	ไล่	ไม้	ลอด	ลัก
วา	ว่าว	ท้อง	นอก	ชัก

2.2.2.1 สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพอจะสรุปได้ว่าหน่วยเสียงภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง คือ เสียงต่ำระดับ เสียงต่ำขึ้น เสียงกลางระดับ เสียงกลางค่อนข้างสูงระดับ เสียงสูงตก และเสียงสูงระดับ ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ตัวเลขอารบิคแทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้ /1/, /2/, /3/, /4/, /5/ และ /6/

2.2.2.2 วิธีแสดงสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์

การแสดงสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์มีหลายวิธี และทุกวิธีที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นวิธีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้

วิธีที่ 1 ใช้เส้นแสดงระดับเสียง 5 เส้น ใช้สำหรับบอกระดับความสูง – ต่ำของเสียงวรรณยุกต์ ในการศึกษาครั้งนี้ใช้เส้นแสดงระดับเสียงดังนี้

สูงสุด	5	
สูง	4	
กลาง	3	
ต่ำ	2	
ต่ำสุด	1	

เส้นแสดงระดับเสียงมี 5 เส้นนี้ กำหนดเส้นแสดงระดับเสียงหลักเพื่อใช้บอกระดับของจุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

เส้นที่ 1 บอกระดับเสียงต่ำสุด

เส้นที่ 2 บอกระดับเสียงต่ำ

เส้นที่ 3 บอกระดับเสียงกลาง

เส้นที่ 4 บอกระดับเสียงสูง

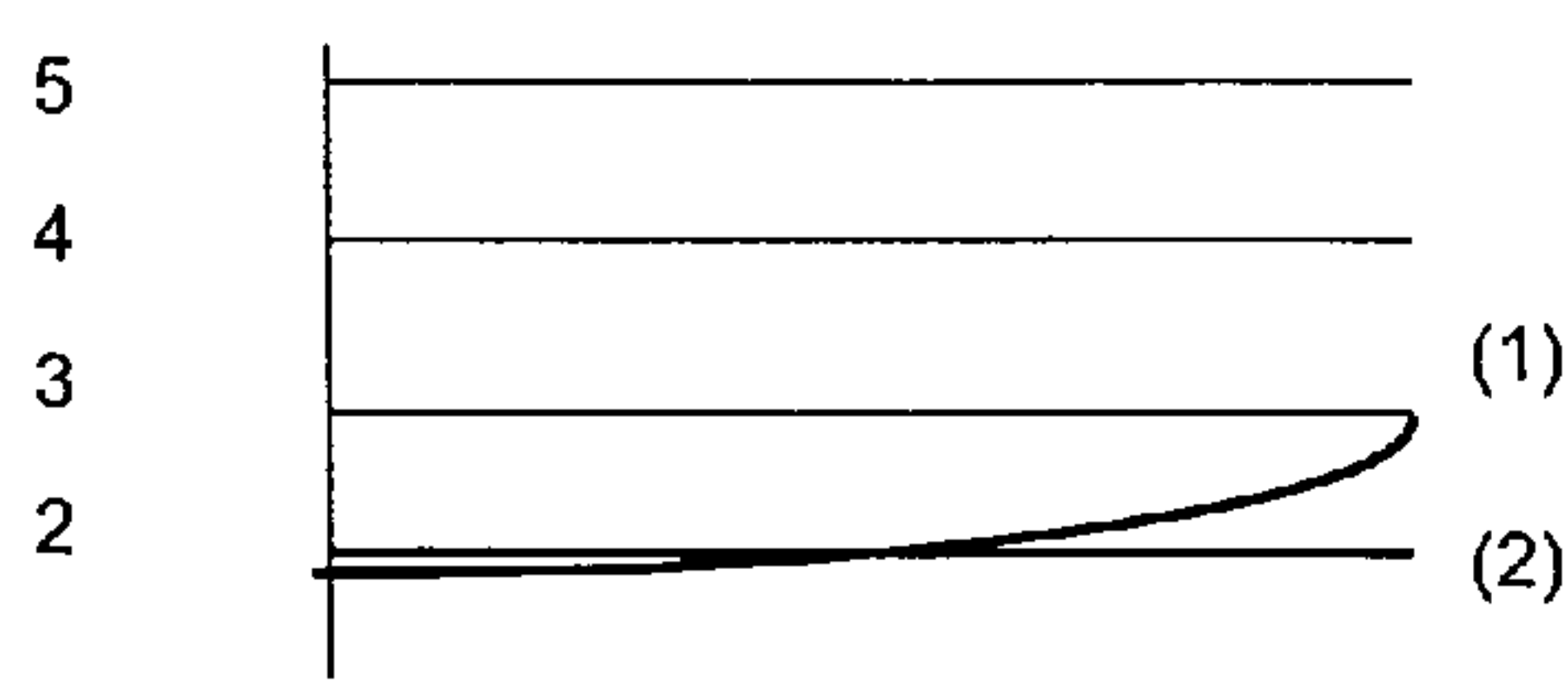
เส้นที่ 5 บอกระดับเสียงสูงสุด

วิธีที่ 2 ใช้ตัวเลขแสดงระดับเสียง ตัวเลขที่ใช้แสดงระดับความสูงต่ำของเสียงวรรณยุกต์ในที่นี้ให้ไว้ตามความเหมาะสม 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 ให้ตัวเลขในเครื่องหมาย / / เพื่อแสดงระดับเสียงสำคัญในระบบ (Phonemic Transcription) แบบนี้ใช้ตัวเลขตัวเดียวโดยลำดับตัวเลขตามระดับเสียงสูง – ต่ำของจุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ เช่น /1/ เป็นวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นต่ำกว่า /2/ และ /2/ เป็นวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นต่ำกว่า /3/ เป็นต้น

แบบที่ 2 ให้ตัวเลขในเครื่องหมาย [] เพื่อแสดงระดับเสียงอย่างละเอียดตามแบบสัทศาสตร์ (Phonetic Transcription) แบบนี้ใช้ตัวเลข 2 ตัว โดยตัวเลขตัวแรกแสดงจุดเริ่มต้นของระดับเสียง และเลขตัวที่สองแสดงระดับเสียงของจุดจบในพยางค์

วิธีที่ 3 ใช้อักษรวรรณยุกต์ (Tone letter) เป็นการใช้อย่างเส้นแสดงลักษณะเสียงวรรณยุกต์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดจบของเสียงวรรณยุกต์ เช่น

ลายเส้น (1) แสดงระดับเสียงวรรณยุกต์ว่า ช่วงแรกมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับต่ำประมาณระดับเสียงที่ 2 แล้วหางเสียงค่อยๆ สูงขึ้นในตอนท้าย และจบลงที่ระดับสูงกว่าจุดเริ่มต้นคือประมาณระดับเสียงที่ 3

ลายเส้น (2) แสดงระดับเสียงวรรณยุกต์ว่า ช่วงแรกมีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับต่ำประมาณระดับเสียงที่ 2 และระดับเสียงคงที่ตั้งแต่ต้นจนจบพยางค์

วิธีที่ 4 ใช้การบรรยาย เป็นการบอกลักษณะของเสียงวรรณยุกต์โดยการบรรยายจุดเริ่มต้น ช่วงกลาง และช่วงสุดท้ายว่ามีลักษณะของเสียงวรรณยุกต์มีลักษณะอย่างไร เช่น จุดเริ่มต้นของช่วงแรกเกิดในระดับต่ำ ระดับกลาง หรือระดับสูง ช่วงที่สอง และช่วงที่สามเป็นระดับคงที่ หรือเลื่อนสูงขึ้น หรือเลื่อนต่ำลง

2.2.2.3 ลักษณะของพยางค์

ลักษณะพยางค์มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการแบ่งวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไทลักษณะของพยางค์ที่นักภาษาศาสตร์ได้กล่าวถึงไว้ ได้แก่

1) พยางค์เป็น หมายถึง พยางค์เปิด หรือ พยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะเสียงนาสิก และพยัญชนะเสียงเปิด

2) พยางค์ตาย หมายถึง พยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะเสียงกัก พยางค์แบ่งเป็น

2.1) พยางค์ตายเสียงยาว หมายถึง พยางค์ตายที่มีสระเสียงยาวตามด้วยพยัญชนะท้ายเสียงกัก

2.2) พยางค์ตายเสียงสั้น หมายถึง พยางค์ตายที่มีสระเสียงสั้นตามด้วยพยัญชนะท้ายเสียงกัก

2.2.2.4 การทดสอบเสียงวรรณยุกต์

การทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ ผู้วิจัยใช้หลักการทดสอบวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นของวิลเลียม เจ เกตนีย์ แปลโดยธีระพันธ์ ล.ทองคำ (2521 : 1-18) ซึ่งจะช่วยให้หาจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือได้สะดวกและรวดเร็ว

2.2.3 โปรแกรมคอมพิวเตอร์ WINCECIL

ผู้วิจัยได้ใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ WINCECIL ซึ่งเป็นโปรแกรมการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ โดยผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการทดสอบระบบเสียงวรรณยุกต์เพื่อให้มีความแม่นยำยิ่งขึ้น

2.2.4 เครื่องหมาย อักษรย่อ และสัญลักษณ์

เครื่องหมาย

- / / เป็นเครื่องหมายสำหรับกำกับหน่วยเสียง
- [] เป็นเครื่องหมายกำกับเสียงหรือหน่วยเสียงย่อย
- ~ เป็นเครื่องหมายแสดงการแปรอิสระของเสียง

อักษรย่อ

อักษรย่อที่ใช้บอกชนิดของคำ

- น. นาม
- ก. กริยา
- ว. วิเศษณ์
- บ. บุพบท
- ส. สรรพนาม
- สัน สันธาน
- อุ อุทาน
- สำ สำนวน

อักษรย่อที่ใช้ในเรื่องโครงสร้างของพยางค์

- C แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว
- V แทนหน่วยเสียงสระเสียงสั้น
- VV แทนหน่วยเสียงสระเสียงยาวหรือสระประสม
- N แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะเสียงนาสิกหรือเสียงเปิด¹
- S แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะเสียงกัก²
- T แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

สัญลักษณ์

สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

- /1/ แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1
- /2/ แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2
- /3/ แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3
- /4/ แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4

¹ เสียงเปิด (Approximant) คือ เสียงที่ขณะออกเสียงช่องว่างระหว่างฐานกรณ์ที่ใช้ในการแปรเสียงมีขนาดใหญ่กว่าทางเดินอากาศของเสียงเสียดแทรก ทำให้ลมผ่านออกมาได้สะดวกไม่ถูกกักหรือเสียดสีกับอวัยวะใดเลย แต่ความใกล้ชิดของฐานกรณ์จะมีมากกว่าเมื่อออกเสียงสระ แต่ก็ไม่ได้ใกล้มากจนทำให้เกิดการเสียดสีของอากาศขึ้นได้ ดังนั้นเสียงพยัญชนะเหล่านี้จึงคล้ายเสียงสระและพยัญชนะในเวลาเดียวกัน เช่น เสียง / w, y / (อมร ทวีศักดิ์. 2535 : 29)

² พยัญชนะเสียงระเบิด (Plosive) กับพยัญชนะเสียงกัก (Stop) เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกันปรากฏสลับหลักกัน คือ เป็นพยัญชนะเสียงระเบิดเมื่อปรากฏเป็นเสียงแรกของพยางค์ซึ่งมีลมระเบิดออกมา และเป็นเสียงพยัญชนะกักเมื่อปรากฏเป็นเสียงท้ายพยางค์ซึ่งไม่มีลมระเบิดออกมา (จินดา เสงสมบุรณ์. 2542 : 70-73)

/5/ แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5

/6/ แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6

สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงพยัญชนะ

/p/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่

/ph/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่

/b/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ก้อง เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่

/t/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก

/th/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก

/d/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก

/c/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานแข็ง

/k/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน

/kh/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน

/ŋ/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เส้นเสียง

/f/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่ริมฝีปากล่าง-ฟันบน

/s/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก

/h/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่เส้นเสียง

/m/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงนาสิก ก้อง เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่

/n/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงนาสิก ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก

/ɲ/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงนาสิก ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง

- /ŋ/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงนาสิก ก้อง เกิดที่เพดานอ่อน
- /l/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก
- /w/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงเปิด ก้อง เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่
- /y/ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงเปิด ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง

สัทสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงสระ

- /i/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหน้า สูง ลิ้น ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ii/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหน้า สูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ
- /e/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหน้า กึ่งสูง ลิ้น ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ee/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหน้า กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ɛ/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหน้า กึ่งต่ำ ลิ้น ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ee/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหน้า กึ่งต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ
- /u/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหลังก่อนไปกลาง สูง ลิ้น ริมฝีปากไม่ห่อ
- /uu/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหลังก่อนไปกลาง สูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ
- /ə/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหลังก่อนไปกลาง กึ่งสูง ลิ้น ริมฝีปากไม่ห่อ
- /əə/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหลังก่อนไปกลาง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ
- /a/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระกลาง ต่ำ ลิ้น ริมฝีปากไม่ห่อ
- /aa/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระกลาง ต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ
- /u/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหลัง สูง ลิ้น ริมฝีปากห่อ
- /uu/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหลัง สูง ยาว ริมฝีปากห่อ
- /o/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหลัง กึ่งสูง ลิ้น ริมฝีปากห่อ
- /oo/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหลัง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากห่อ
- /ɔ/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหลัง กึ่งต่ำ ลิ้น ริมฝีปากห่อ
- /oo/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระหลัง กึ่งต่ำ ยาว ริมฝีปากห่อ
- /ia/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระเลื่อนจากหน้า – สูง ไปสู่ สระกลาง-ต่ำ
- /ua/ แทนหน่วยเสียงสระที่เป็นสระเลื่อนจากหลัง – สูง ไปสู่ สระกลาง - ต่ำ

2.3 วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากผู้บอกภาษาโดยมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

2.3.1 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนเมษายน – กันยายน พ.ศ. 2545

2.3.2 นำรายการคำที่จัดเตรียมไว้ไปสอบถามผู้บอกภาษา โดยที่ผู้สัมภาษณ์จะต้องไม่ออกเสียงให้ผู้บอกภาษาฟัง เพราะจะเป็นการชักจูงให้ผู้บอกภาษาออกเสียงตามผู้สัมภาษณ์ จะทำให้ข้อมูลหรือภาษาถิ่นนั้นผิดเพี้ยนไปจากภาษาดั้งเดิมได้ แต่จะใช้วิธีการให้ดูของจริง ของจำลอง ภาพประกอบ หรือว่า แสดงกริยาท่าทางประกอบ

2.3.3 จดบันทึกเสียงที่ได้ยินจากผู้บอกภาษา โดยใช้สัญลักษณ์

2.3.4 ฝึกออกเสียงคำ ตามที่ผู้บอกภาษาออกเสียง จนกว่าจะออกเสียงได้ตรงหรือใกล้เคียงกับผู้บอกภาษา

3. ขั้นตอนการจัดกระทำกับข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วก็นำข้อมูลนั้นมาจัดกระทำให้เป็นระบบและวิเคราะห์หาหน่วยเสียงโดยวิธีการทางภาษาศาสตร์ โดยจัดกระทำกับข้อมูลดังนี้

3.1 นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะ และสระ มาวิเคราะห์หาหน่วยเสียง และเสียงย่อย โดยวิธีหาคู่เทียบเสียง และอาศัยหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา คือ

3.1.1 เสียงสองเสียงจะเป็นคนละหน่วยเสียงเมื่อต่างกันในเรื่องแวดล้อมเหมือนกันหรือสิ่งแวดล้อมคล้ายกัน

3.1.2 เสียงสองเสียงอาจจะเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกันเมื่อมีความคล้ายกันทางสัทศาสตร์และเกิดในแบบสับหลักหรือแปรอิสระ

3.2 พิจารณาหาการแจกแจงของหน่วยเสียงต่างๆ ในพยางค์แต่ละพยางค์โดยการจัดทำตารางแสดงการปรากฏร่วมกันได้ ระหว่างหน่วยเสียงต่างๆ

3.3 จัดเรียงข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หาหน่วยเสียงให้เป็นระบบ

3.4 ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ โดยตรวจสอบกับผู้บอกภาษาหลัก และในกรณีที่จำเป็นจะใช้ชาวบ้านทั่วไป ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บอกภาษาเป็นผู้ตรวจสอบด้วย

3.5 เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้เรียบเรียงและเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 4

ระบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ

การศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่าภาษาไทยถิ่นนี้ประกอบด้วย ระบบเสียงพยัญชนะ ระบบเสียงสระ ระบบเสียงวรรณยุกต์ โครงสร้างของพยางค์ และการปรากฏของหน่วยเสียงในพยางค์มี ดังต่อไปนี้

1. ระบบเสียงพยัญชนะ

1.1 จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะ

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีหน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมด 20 หน่วยเสียง จำแนกตามฐานที่เกิดเสียงและลักษณะของการออกเสียง ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะต้น

ประเภทของเสียง	ที่เกิด คุณสมบัติของเสียง	ริมฝีปากทั้งสอง	ริมฝีปากกลางฟันบน	ฟันปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องเส้นเสียง
ระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม ก้อง	p- ph- b-		t- th- d-	c-	k- kh-	ʔ-
เสียดแทรก	ไม่ก้อง		f-	s-			h-
นาสิก	ก้อง	m-		n-	ɲ-	ŋ-	
ข้างลิ้น	ก้อง			l-			
เปิด	ก้อง	w-			y-		

1.2 คำคู่เทียบเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 20 หน่วยเสียง คือ /p, ph, b, t, th, d, c, k, kh, ʔ, f, s, h, m, n, ɲ, l, w, y/ ล้วนมีคำคู่เทียบเสียงทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากคำคู่เทียบเสียงดังต่อไปนี้

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/p/ - /ph/	AE ¹	/pin ⁴ / “หันกลับ”
		/phin ⁶ / “พิน”
/ph/ - /b/	IE ²	/phet ² / “เผ็ด”
		/bet ² / “เบ็ด”
/b/ - /m/	IE	/buwn ³ / “ตะเกียกตะกาย”
		/muwn ³ / “ลื่น”
/m/ - /w/	IE	/mat ² / “หมัด (สัตว์)”
		/wat ² / “หวัด”
/w/ - /f/	IE	/wiŋ ² / “สวิง”
		/fiŋ ² / “ผิงไฟ”
/p - ph - b - f - m - w/	AE	/pii ³ / “ปี่”
		/phii ⁶ / “สมบุรณ์”
		/bii ³ / “น้ำดี”
		/fii ² / “ฝี่”
		/mii ² / “หมี”
		/wii ² / “หวี”
/t/ - /th/	IE	/took ¹ / “ตอก”
		/thook ¹ / “เท”

¹ AE (Analogous Environment) คือ เสียงที่ปรากฏในสัทบริบท (เสียงแวดล้อม) ที่แตกต่างกันมากกว่า 1 เสียง และเสียงที่นำสงสัยนั้นทำให้ความหมายของคำแตกต่างกัน ในกรณีนี้ถ้าไม่มีข้อพิสูจน์อื่นที่ดีกว่าถือว่าเสียงที่นำสงสัยนั้นเป็นคนละหน่วยเสียง (ประยูร ฤทธาคร. 2527 : 41-45)

² IE (Identical Environment) คือ เสียงที่นำสงสัยปรากฏในสัทบริบท (เสียงแวดล้อม) ที่แตกต่างกันเพียง 1 เสียง คือเสียงที่นำสงสัยเท่านั้น ในกรณีนี้ถ้าความหมายของคำแตกต่างกันถือว่าเสียงที่นำสงสัยนั้นเป็นคนละหน่วยเสียง (phoneme) แต่ถ้าความหมายเหมือนกัน ถือว่าเป็นเสียงย่อย (Allophone) (กาญจนา นาคสกุล. 2541 : 36-39)

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/d/ - /t/	IE	/doon ³ / “นาน” /toon ³ / “กระโดด”
/th/ - /d/	IE	/thaak ¹ / “ถาง” /daak ¹ / “กั้น”
/t - th - d/	IE	/taak ¹ / “ตาก” /thaak ¹ / “ถาง” /daak ¹ / “กั้น”
/d/ - /n/	IE	/duŋ ³ / “ตั้ง” /nuŋ ³ / “หนึ่ง”
/d/ - /l/	IE	/daaw ³ / “ดาว” /laaw ³ / “เยอะแยะ”
/d - n - l/	AE	/daam ⁵ / “ด้าม” /naam ⁵ / “น้ำ” /laam ³ / “ยาว”
/n/ - /ŋ/	IE	/nay ⁶ / “เมล็ด” /ŋay ⁶ / “สัตว์จำศีล”
/ŋ/ - /ɲ/	IE	/ŋwə ⁶ / “งอ” /ɲwə ⁶ / “ยก”
/n - ŋ - ɲ/	IE	/nap ³ / “นับ” /ŋap ³ / “ปิด” /ɲap ³ / “ยับ”
/ɲ/ - /y/	AE	/ɲaam ⁶ / “เวลา” /yaam ³ / “เยี่ยม”
/k/ - /kh/	AE	/kɛɛ ³ / “มุ่ม” /khɛɛ ¹ / “จระเข้”
/kh/ - /ŋ/	AE	/khəŋ ³ / “ครึ่ง” /ŋəŋ ⁶ / “กระเซอะกระเซิง”
/k - kh - ŋ/	AE	/kia ³ / “เกลื่อ” /khia ⁶ / “เครื่อ”

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/s/ - /h/	IE	/ɲia ⁴ / “เหวี่ยง”
		/saay ⁵ / “ซ้าย”
		/haay ⁵ / “ดู”
/c/ - /k/	IE	/cəət ¹ / “ลอย”
		/kəət ¹ / “เกิด”
/k/ - /ŋ/	IE	/kaaw ³ / “การ”
		/ŋaaw ³ / “อาผู้ชาย”
/ŋ/ - /h/	IE	/ŋooy ⁵ / “อ้อย”
		/hooy ⁵ / “ร้อย”
/c - k - ʔ - h/	AE	/caan ³ / “จิต”
		/kaan ⁴ / “ถ่างขา”
		/ŋaan ⁵ / “อวด”
		/haan ² / “หาง”

1.3 สัทลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม สามารถจำแนกตามลักษณะการออกเสียงได้ 5 ประเภท ดังนี้

เสียงระเบิด (Plosives) มี 10 หน่วยเสียง ได้แก่

1) /p/ ระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ เช่น

/poŋ⁴ / “แตกยอด”

/paat¹ / “ตัด”

/pua³ / “รักษา”

2) /ph/ ระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ เช่น

/phəŋ¹ / “ผึ้ง”

/phoo³ puu⁴ / “ปู”

/phaa² / “สาด”

3) /b/ ระเบิด ก้อง เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ เช่น

/boon⁴ / “ที่นอน”

/boŋ⁴ / “ดู”

/baay³ / “จับ”

4) /t/ ระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก เช่น

/tum⁵/ “ตุ้ม”

/teŋ³/ “ทับ”

/tuu⁵/ “ตุ้”

5) /th/ ระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก เช่น

/thaaw⁶/ “ตัก”

/thuwuk¹/ “ถูก”

/thian⁶/ “เทียน”

6) /d/ ระเบิด ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก เช่น

/doon³/ “น่าน”

/daŋ³ fay⁶/ “ก่อไฟ”

/daay⁵/ “ด้าย”

7) /c/ ระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานแข็ง เช่น

/ceɛŋ⁵/ “สว่าง”

/cok²/ “ล้วง”

/cet²/ “เจ็ด”

8) /k/ ระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน เช่น

/kaw⁵/ “เก่า”

/kiaw⁴/ “เคี้ยว”

/kon⁴/ “ชุด”

9) /kh/ ระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน เช่น

/kheɛ¹/ “จระเข้”

/khwt³/ “คิด”

/khəy²/ “เปิด”

10) /ŋ/ ระเบิด ก้อง เกิดที่เส้นเสียง เช่น

/ŋiay⁵/ “พี่สาว”

/ŋək²/ “อก”

/ŋoon²/ “โหน”

เสียงข้างลิ้น (Lateral) มี 1 หน่วยเสียง ได้แก่

/l/ ข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก เช่น

/laaŋ⁵/ “ล้าง”

/laam³/ “ยาว”

/liam¹/ “เป็นประกาย”

เสียงนาสิก (Nasals) มี 4 หน่วยเสียง ได้แก่

1) /m/ นาสิก ก้อง เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ เช่น

/mwun³/ “ลื่น”

/muu⁴/ “เพื่อน”

/miit⁵ tat²/ “กรรไกร”

2) /n/ นาสิก ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก เช่น

/nua⁶/ “รสชาติเข้มข้น”

/nay³/ “ติดนิสัย”

/neem⁶/ “มองดู”

3) /ŋ/ นาสิก ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง เช่น

/ŋwɔŋ³/ “ขยี้”

/ŋuu⁵/ “เข็น”

/ŋam¹/ “เคี้ยว”

4) /ŋ/ นาสิก ก้อง เกิดที่เพดานอ่อน เช่น

/ŋum⁶/ “งม”

/ŋwɔn³/ “ท้ายทอย”

/ŋaa³/ “กึ่ง”

เสียงเสียดแทรก (Fricatives) มี 3 หน่วยเสียง ได้แก่

1) /f/ เสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่ริมฝีปากล่าง - ฟันบน เช่น

/fot³/ “เด็ด”

/fak³/ “สับให้ละเอียด”

/fiaŋ⁶/ “ฟาง”

2) /s/ เสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก เช่น

/suy¹/ “เฉียด”

/soon⁶/ “ซ้อน”

/saam²/ “สาม”

3) /h/ เสียงดแทรก ไม่ก้อง เกิดที่เส้นเสียง เช่น

/haay⁵/ “ดู”

/huʔ³/ “ดู”

/hɛɛm¹/ “เก๋ยม”

เสียงเปิด (Approximants) มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่

1) /w/ เปิด ก้อง เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ เช่น

/wiak⁵/ “งาน”

/ween³/ “กระจก”

/waw⁵/ “พูด”

2) /y/ เปิด ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง เช่น

/yuak¹/ “หยวก”

/yaak¹/ “หิว”

/yaam³/ “เยียม”

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นทั้ง 20 หน่วยเสียงดังกล่าว สามารถปรากฏรวมกันได้กับ
หน่วยเสียงสระ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงการปรากฏรวมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วยเสียงสระ

	i	ii	e	ee	ε	εε	u	uu	ə	əə	a	aa	u	uu	oo	o	ɔ	ɔɔ	ia	ua	
p	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	p
ph	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	ph
b	o	o	o	o	x	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	b
t	o	o	o	o	o	o	o	o	x	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	t
th	o	o	x	o	x	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	th
d	o	o	o	o	x	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	d
c	o	o	o	o	x	o	o	o	x	o	o	o	o	o	o	o	o	o	x	o	c
k	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	k
kh	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	kh
ʔ	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	ʔ
f	o	o	x	x	x	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	x	x	o	o	x	f
s	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	s
h	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	h
m	o	o	o	o	o	o	o	o	o	x	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	m
n	o	o	o	o	x	o	o	x	x	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	n
ɲ	o	o	x	x	x	o	o	o	x	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	ɲ
ŋ	o	o	x	x	o	o	o	x	x	o	o	o	o	o	x	o	x	o	o	o	ŋ
l	o	o	o	o	x	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	l
w	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	x	o	o	x	o	o	x	w
y	o	x	o	o	x	o	o	o	x	x	o	o	o	o	x	o	x	o	o	o	y
	i	ii	e	ee	ε	εε	u	uu	ə	əə	a	aa	u	uu	o	oo	ɔ	ɔɔ	ia	ua	

o = หน่วยเสียงที่ปรากฏ

x = หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏ

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม สามารถปรากฏร่วมกันกับหน่วยเสียงสระได้ ดังนี้

/p/	สามารถปรากฏร่วมกันกับหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียง
/ph/	สามารถปรากฏร่วมกันกับหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียง
/b/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /e/
/t/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /ə/
/th/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /e/, /ə/
/d/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /e/
/c/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /e/, /ə/, /ia/
/k/	สามารถปรากฏร่วมกันกับหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียง
/kh/	สามารถปรากฏร่วมกันกับหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียง
/ŋ/	สามารถปรากฏร่วมกันกับหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียง
/f/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /e/, /ee/, /ə/, /oo/, /o/, /ua/
/s/	สามารถปรากฏร่วมกันกับหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียง
/h/	สามารถปรากฏร่วมกันกับหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียง
/m/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /əə/
/n/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /e/, /uu/, /ə/
/p/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /e/, /ee/, /ə/, /ə/
/ŋ/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /e/, /ee/, /uu/, /ə/, /o/, /o/
/l/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /e/
/w/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /uu/, /o/, /ua/
/y/	ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /ii/, /e/, /u/, /ə/, /əə/, /o/, /o/

1.4 ข้อสังเกตเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวบางหน่วย

ในการออกเสียงของชาวตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จะมีเสียงพยัญชนะต้นบางเสียงที่ออกเสียงแตกต่างกันไปจากภาษาไทยมาตรฐาน¹ จากข้อมูลการศึกษาที่มีข้อสังเกต ดังนี้

/r/ รัว ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก ในภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ จะออกเป็นเสียง /l/ ข้าง
ลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ
/rot ³ /	/lot ³ / “รถ”
/rook ² /	/look ⁵ / “โลก”
/riit ² /	/liit ⁵ / “รีดผ้า”
/rian ⁰ /	/lian ⁶ / “เรียน”
/raa ⁰ /	/laa ⁶ / “เชื้อรา”

/l/ ข้างลิ้น ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก ในภาษาถิ่นตำบลหนองเรือบางคำจะออกเสียงเป็นเสียง /m/ นาสึก ก้อง เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ
/luwn ² /	/mwun ³ / “ลื่น”
/luwn ⁰ /	/mwun ⁶ / “ลืมตา”
/len ⁰ /	/men ⁶ / “เล็น”

/kh/ ระเบิด ไม่ก้อง มีลม เกิดที่เพดานอ่อน ในภาษาถิ่นตำบลหนองเรือบางคำจะออกเสียงเป็นเสียง /k/ ระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ
/khuat ¹ /	/kuat ¹ / “ขวด”

¹ ในการอธิบายเสียงสำคัญในภาษาไทยมาตรฐาน ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดจากหนังสือ ระบบเสียงภาษาไทย ของกาญจนา นาคสกุล (2541) ซึ่งเสนอสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐาน มีดังนี้

- /0/ แทนเสียงวรรณยุกต์ระดับกลาง หรือวรรณยุกต์สามัญ
- /1/ แทนเสียงวรรณยุกต์ระดับต่ำ หรือวรรณยุกต์เอก
- /2/ แทนเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับจากสูงลงมาต่ำ หรือวรรณยุกต์โท
- /3/ แทนเสียงวรรณยุกต์ระดับสูง หรือวรรณยุกต์ตรี
- /4/ แทนเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับจากต่ำขึ้นไปสูง หรือวรรณยุกต์จัตวา

/w/ เปิด ก้อง เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ ในภาษาถิ่นตำบลหนองเรือบางคำจะออกเสียงเป็น /ŋ/ นาสิก ก้อง เกิดที่เพดานอ่อน ในการศึกษาครั้งนี้พบเพียง 1 คำ คือ

ภาษาไทยมาตรฐาน

/wua⁰/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/ŋua⁶/ “วัว”

ยังมีการออกเสียงพยัญชนะต้นแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานอีก โดยจะเกิดขึ้นอย่างอิสระ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/phiŋ⁴/

/tuum⁰/

/chuwun³/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/fiŋ²/ “ผิง”

/cuum³/ “ตุ้ม”

/cuwn⁵/ “ซึ้น”

เสียง /ŋ/ นาสิก ก้อง เกิดที่เพดานอ่อน กับ เสียง /p/ นาสิก ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง บางครั้งในภาษาถิ่นตำบลหนองเรือจะออกเสียงสับกันและเกิดขึ้นอย่างอิสระ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

-

-

-

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/ŋin¹/ /pin¹/ “ริน”

/ŋik²/ /pik²/ “หิงกอ”

/ŋeɛ¹/ /peɛ¹/ “เปียด”

นอกจากนี้ในภาษาไทย ถิ่นตำบลหนองเรือ ยังมีคำ 2 พยางค์ บางคำที่เกิดการสับเสียงพยัญชนะกัน โดยที่เสียงพยัญชนะต้นของพยางค์แรกจะกลายเป็นเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์หลัง และเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์หลังจะเป็นเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์แรก เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/ta¹ kraa²/

/ta¹ kroo²/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/ka¹ taa⁴/ “ตะกร้า”

/ka¹ too⁴/ “ตะกร้อ”

1.5 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม

หน่วยเสียงพยัญชนะประสมเกิดจากหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว 2 หน่วยเสียงเรียงกัน จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า ในภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ไม่ปรากฏหน่วยเสียงพยัญชนะประสม

1.6 หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าในภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีหน่วยเสียงพยัญชนะที่สามารถปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายได้ จำนวน 9 หน่วยเสียง ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

ประเภท หน่วยเสียง \ ที่เกิด	ริมฝีปากทั้ง สอง	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องเส้นเสียง
กัก	-p	-t		-k	-ʔ
นาสิก	-m	-n		-ŋ	
เปิด	-w		-y		

จากตารางจะพบว่าพยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม สามารถจำแนกตามลักษณะของเสียงได้ 3 ประเภท ดังนี้

เสียงกัก มี 4 หน่วยเสียง คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-ʔ/ ดังต่อไปนี้

/-p/ กัก ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ เช่น

/kaap¹/ “รองเท้าแตะ”

/khop²/ “กัก”

/khaap⁵/ “อาหารแต่ละมื้อ”

/-t/ กัก ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ปุ่มเหงือก เช่น

/pot²/ “ถอด”

/khoot¹/ “ทำให้เป็นปม”

/soot⁵/ “ทะลุ”

/-k/ กัก ไม่ก้อง ไม่มีลม เกิดที่เพดานอ่อน เช่น

/bok²/ “ลดลง”

/hak³/ “รัก”

/thuwuk¹/ “ถูก”

/-ʔ/ กัก ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง เช่น

/huʔ³/ “ถู”

/səʔ³/ “การนำข้าวเหนียวที่แช่ใส่ในหวดเพื่อนึ่ง”

/phaʔ³/ “พระสงฆ์”

เสียงนาสิก มี 3 หน่วยเสียงคือ /-m/, /-n/, /-ŋ/ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

/-m/ นาสิก ก้อง ไม่มีลม เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ เช่น

/lum⁶/ “ลีม”

/pam⁵/ “โคนต้นไม้”

/khem²/ “เข้ม”

/-n/ นาสิก ก้อง เกิดที่ปุ่มเหงือก เช่น

/doon³/ “น่าน”

/ween³/ “กระจก”

/suun²/ “โกรธ”

/-ŋ/ นาสิก ก้อง เกิดที่เพดานอ่อน เช่น

/hooŋ⁵/ “ร้อง”

/biaŋ⁴/ “เฉียง”

/phooŋ²/ “ดวง”

เสียงเปิดมี 2 หน่วยเสียง คือ /-w/, /-y/ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

/-w/ เปิด ก้อง เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ เช่น

/waw⁵/ “พูด”

/ceew⁴/ “น้ำพริก”

/haaw²/ “หาว”

/-y/ เปิด ก้อง เกิดที่เพดานแข็ง เช่น

/fooy⁶/ “ไม้กวาด”

/ʔuay⁴/ “หันกลับมา”

/suay²/ “สาย”

หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทั้ง 9 หน่วยเสียง สามารถปรากฏรวมกันได้กับหน่วยเสียงสระ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงการปรากฏรวมกันได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายกับหน่วยเสียงสระ

	- p	- t	- k	- ʔ	- m	- n	- ŋ	- w	- y	
i	o	o	o	o	o	o	o	o	x	i
ii	o	o	o	x	o	o	o	x	x	ii
e	o	o	o	o	o	o	o	x	x	e
ee	o	o	o	x	o	o	o	o	x	ee
ɛ	o	x	x	o	x	o	o	x	x	ɛ
ɛɛ	o	o	o	x	o	o	o	o	x	ɛɛ
u	o	o	o	o	o	o	o	x	o	u
uu	o	o	o	x	o	o	o	x	x	uu
ə	x	x	o	o	x	o	o	x	x	ə
əə	o	o	o	x	o	o	o	x	o	əə
a	o	o	o	o	o	o	o	o	o	a
aa	o	o	o	x	o	o	o	o	o	aa
u	o	o	o	o	o	o	o	x	o	u
uu	o	o	o	x	o	o	o	x	x	uu
o	o	o	o	o	o	o	o	x	o	o
oo	o	o	o	x	o	o	o	x	x	oo
ɔ	x	x	o	o	x	x	o	x	x	ɔ
ɔɔ	o	o	o	x	o	o	o	x	o	ɔɔ
ia	o	o	o	x	o	o	o	o	o	ia
ua	o	o	o	x	o	o	o	x	o	ua
	- p	- t	- k	- ʔ	- m	- n	- ŋ	- w	- y	

o = หน่วยเสียงที่ปรากฏ
x = หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏ

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม สามารถปรากฏร่วมกันกับหน่วยเสียงสระได้ ดังนี้

- /p/ ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /ə/, /ɔ/
- /t/ ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /ɛ/, /ə/, /ɔ/
- /k/ ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /ɛ/
- /ŋ/ ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /ii/, /ee/, /εε/, /uu/, /əə/, /aa/, /uu/, /oo/, /ɔɔ/, /ia/, /ua/
- /m/ ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /ɛ/, /ə/, /ɔ/
- /n/ ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /ɔ/
- /ŋ/ สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียง
- /w/ ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /ii/, /e/, /ɛ/, /u/, /uu/, /ə/, /əə/, /u/, /uu/, /o/, /oo/, /ɔ/, /ɔɔ/, /ua/
- /y/ ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้กับหน่วยเสียงสระ /i/, /ii/, /e/, /ee/, /ɛ/, /εε/, /uu/, /ə/, /uu/, /oo/, /ɔ/

2. ระบบเสียงสระ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่าหน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นนี้มีจำนวน 20 หน่วยเสียง สามารถจำแนกตามลักษณะการออกเสียงได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ หน่วยเสียงสระเดี่ยว และหน่วยเสียงสระประสม

2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ พบว่าในภาษาไทยถิ่นนี้มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง จำแนกเป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว 9 หน่วยเสียง ดังตาราง

ตาราง 6 แสดงหน่วยเสียงสระ

ริมฝีปาก	ไม่ห่อ			ห่อ	
ส่วนของลิ้น ระดับลิ้น	หน้า	กลาง	หลัง		
สูง	i ii		u uu	u uu	
กึ่งสูง	e ee		ə əə	o oo	
กึ่งต่ำ	ɛ ɛɛ			ɔ ɔɔ	
ต่ำ		a aa			

2.2 คำคู่เทียบเสียงสระเดี่ยว

2.2.1 คำคู่เทียบเสียงตามระดับของลิ้น

1) หน่วยเสียงสระสั้น

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/i/ - /e/	IE	/bit ² / “ปิด” /bet ² / “เปิด”
/e/ - /ε/	AE	/men ⁸ / “ตัวเส้น” /men ⁵ / “แม่น”
/i - e - ε/	AE	/min ¹ / “สอย” /men ⁶ / “ตัวเส้น” /men ⁵ / “แม่น”
/u/ - /ə/	IE	/duk ² / “ขว้าง” /dək ² / “ตีก”
/ə/ - /a/	IE	/ʔək ² / “อก” /ʔak ² / “เก็บตัว”
/u - ə - a/	IE	/duk ² / “ขว้าง” /dək ² / “ตีก” /dak ² dεε ⁵ / “ดักแด้”
/u/ - /o/	IE	/puk ² / “ปลุก” /pok ² / “ปิดไว้”
/o/ - /ɔ/	AE	/lok ² / “ถอน” /lɔk ³ cɔk ³ / “การเดินทางของคนเจ็บขา”
/u - o - ɔ/	AE	/puŋ ³ / “ปรุง” /poŋ ³ / “ยกลง” /pɔŋ ⁴ / “กระป๋อง”

2) หน่วยเสียงสระยาว

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/ii/ - /ee/	IE	/khii ² / “เขี่ย” /khee ² / “ตาแหล่”

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/ee/ - /εε/	IE	/meep ¹ / “นอนคว่ำ” /mεep ¹ / “จุมูกแบน”
/ii - ee - εε/	AE	/khii ² / “เขี้ยว” /khee ² / “ตาเหล่” /kheε ¹ / “จระเข้”
/uuu/ - /əə/	AE	/luun ³ / “เหนือกว่า” /ləən ¹ / “ถลอก”
/əə/ - /aa/	IE	/kəəp ¹ / “รองเท้าแตะ” /kaap ¹ / “กราบ”
/uuu - əə - aa/	AE	/luun ³ / “เหนือกว่า” /ləən ¹ / “ถลอก” /laan ² / “หลาน”
/uu/ - /oo/	IE	/phuun ⁶ / “นูน” /phoon ⁶ / “เนินที่สูง”
/oo/ - /vv/	IE	/koon ³ / “โพรงไม้” /kvv ³ / “กลอนประตู”
/uu - oo - vv/	AE	/suun ⁶ / “แตะต้อง” /soon ⁶ / “ซ้อน” /svv ² / “สอน”

2.2.2 คำคู่เทียบเสียงตามตำแหน่งของลิ้น

1) หน่วยเสียงสระสั้น

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/i/ - /ɯ/	IE	/ɲit ² / “เหนื่อยล้ำ” /ɲut ² / “หายาก”
/ɯ/ - /u/	IE	/puk ² / “โง่” /puk ² / “ปลุก”
/i - ɯ - u/	IE	/ɲit ² / “เหนื่อยล้ำ” /ɲut ² / “หายาก” /ɲut ² / “อุด”

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/e/ - /ə/	IE	/beŋ ⁴ / “เบ่ง” /bəŋ ⁴ / “ดู”
/ə/ - /o/	AE	/səŋ ³ / “เตริดเตร์” /son ¹ / “จุดเริ่มต้น”
/e - ə - o/	IE	/beŋ ⁴ / “เบ่ง” /bəŋ ⁴ / “ดู” /boŋ ⁴ / “การเอาหนามออก”
/ɛ/ - /a/	IE	/sɛŋ ³ / “ทำให้เล็กลง” /saŋ ³ / “ทำให้ของกระจาย”
/a/ - /ɔ/	IE	/lak ³ / “ขโมย” /lɔk ³ / “ลือค”
/ɛ - a - ɔ/	IE	/ŋɛŋ ³ / “เงะ” /ŋaŋ ³ / “ทำให้แยกจากกัน” /ŋɔŋ ³ / “เงาะ”

2) หน่วยเสียงสระยาว

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/ii/ - /uu/	AE	/tiin ³ / “เท้า” /tuun ⁵ / “ตื่น”
/uu/ - /uu/	IE	/puun ³ / “ป็น” /puun ³ / “ปุ่น”
/ii - uu - uu/	IE	/piin ³ / “ป็น” /puun ³ / “ป็น” /puun ³ / “ปุ่น”
/ee/ - /əə/	AE	/pheen ⁶ / “เพลง” /phəən ¹ / “ฝั่ง”
/əə/ - /oo/	IE	/baat ¹ / “เชิด” /boot ¹ / “โบสถ์”
/ee - əə - oo/	AE	/neen ³ / “เอน” /neən ⁵ / “เรือก” /noon ¹ / “โนน”
/ɛɛ/ - /aa/	IE	/ceen ⁵ / “สว่าง” /caan ⁵ / “จ้าง”

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/aa/ - /vv/	IE	/paay ³ / “ปลาย, ยอด” /pway ³ / “ลักษณะนามของต้าย”
/εε - aa - vv/	IE	/peet ¹ / “แปดเปื้อน” /paat ¹ / “ตัด” /poot ¹ / “ปอด”

2.2.3 คำคู่เทียบเสียงตามความสั้นยาวของเสียง

เสียงคู่สงสัย	เทียบเสียงในหลักการ	คำคู่เทียบเสียง
/i/ - /ii/	AE	/pin ⁴ / “หันหน้า” /piin ³ / “ปิ่น”
/e/ - /ee/	IE	/ʔen ³ / “เอ็น” /ʔeen ³ / “เอน”
/ε/ - /εε/	AE	/kheʔ ³ / “ไม้คั่นเคย” /kheε ⁶ / “ดอกแค”
/u/ - /uu/	AE	/ʔut ² / “หายาก” /ʔuut ¹ / “อืด”
/ə/ - /əə/	AE	/səʔ ³ / “นำข้าวใส่ในหวด” /səə ⁵ / “เชื้องข้า”
/a/ - /aa/	IE	/ʔam ¹ / “เคี้ยว” /ʔaam ¹ / “เคยชิน”
/u/ - /uu/	AE	/dut ² / “อาการที่หมูใช้จมูกคุ้ยดิน” /duut ¹ / “ตุ๊ด”
/o/ - /oo/	AE	/com ⁴ / “บ่น” /coom ³ / “ยก”
/v/ - /vv/	AE	/thəʔ ¹ / “ขัด” /thəəʔ ² / “ถอง”

2.3 สัทลักษณะของหน่วยเสียงสระเดี่ยว

หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 18 หน่วยเสียง สามารถจำแนกได้เป็น หน่วยเสียงสระเสียงสั้นจำนวน 9 หน่วยเสียงคือ /i, e, ɛ, ʊ, ə, a, u, o, ɔ/ และหน่วยเสียงสระเสียงยาวจำนวน 9 หน่วยเสียงคือ /ii, ee, ɛɛ, uu, oo, ɔɔ, aa, uu, oo, ɔɔ/ ดังต่อไปนี้

2.3.1 หน่วยเสียงสระเสียงสั้น

- 1) /i/ สระหน้า สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/sin ¹ /	“ผ้าถุง”
/pin ⁴ /	“หันหน้า”
/lin ⁵ /	“ลั่น”
- 2) /e/ สระหน้า กึ่งสูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/het ² /	“เห็ด”
/bet ² /	“เบ็ด”
/cet ² /	“เจ็ด”
- 3) /ɛ/ สระหน้า กึ่งต่ำ สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/khe ⁶ /	“ไม่คุ้นเคย”
/se ⁶ /	“ทำให้เลิกลง”
/ɲe ⁶ /	“แะ”
- 4) /ʊ/ สระหลังก่อนไปกลาง สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/duŋ ³ /	“ดิง”
/suŋ ⁶ /	“ลึงถึง”
/nuŋ ¹ /	“นึ่ง”
- 5) /ə/ สระหลังก่อนไปกลาง กึ่งสูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/ʔək ² /	“อก”
/thək ² /	“ตัวผู้”
/lək ³ /	“ลือก”
- 6) /a/ สระกลาง ต่ำ สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/pan ³ /	“แบ่ง”
/fan ² /	“ฝั้น”
/than ⁶ /	“ตามทัน”

7) /u/ สระหลัง สูง สั้น ริมฝีปากห่อ เช่น

/bum⁵/ “บุบ”

/hum¹/ “มุงดู”

/pum²/ “ชวน”

8) /o/ สระหลัง กึ่งสูง สั้น ริมฝีปากห่อ เช่น

/cok²/ “ล้วง”

/lok²/ “ถอน”

/mok²/ “ห่อหมก”

9) /ɔ/ สระหลัง กึ่งต่ำ สั้น ริมฝีปากห่อ เช่น

/thoŋ¹/ “ขัด”

/koŋ⁴khaw¹/ “กระต๊อบข้าว”

/poŋ⁴/ “กระป๋อง”

2.3.2 หน่วยเสียงสระเสียงยาว

1) /ii/ สระหน้า สูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/kiip¹/ “ลักษณะนามของข้าวต้มมัด”

/niip¹/ “ตัด”

/liip⁵/ “ลืบ”

2) /ee/ สระหน้า กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/pheen⁶/ “เพลง”

/leen⁶/ “แกว่งไหม”

/yeen⁶/ “เขย่ง”

3) /ɛɛ/ สระหน้า กึ่งต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/kheen²/ “แขน”

/keen³/ “ใจกลาง”

/meen³/ “ไช้”

4) /uu/ สระหลังค่อนไปกลาง สูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/muun³/ “ลื่น”

/cuun⁵/ “ขึ้นแฉะ”

/phuun²/ “ผืน”

5) /əə/ สระหลังก่อนไปกลาง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/ʔəən⁵/ “เรียม”

/thəən⁶/ “ซ้อหนักัน”

/ləən¹/ “ถลอก”

6) /aa/ สระกลาง ต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

/taak¹/ “ตาก”

/saak¹/ “ซาก”

/faak¹/ “ฝาก”

7) /uu/ สระหลัง สูง ยาว ริมฝีปากห่อ เช่น

/muup¹/ “หมอบ”

/huup¹/ “ยกขึ้นกินโดยไม่ใช้ช้อน”

/luup⁵/ “ลูป”

8) /oo/ สระหลัง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากห่อ เช่น

/doon³/ “น่าน”

/phoon⁶/ “เนินที่สูง”

/ʔoon¹/ “โหน”

9) /ɔɔ/ สระหลัง กึ่งต่ำ ยาว ริมฝีปากห่อ เช่น

/khɔɔt¹/ “มัดให้เป็นปม”

/tɔɔt¹/ “ต๋อย (แมลง), กัด”

/ŋɔɔt¹/ “งอแง”

2.4 ข้อสังเกตเกี่ยวกับหน่วยเสียงสระเดี่ยวบางหน่วย

ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีเสียงสระบางเสียงที่ออกเสียงแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน จากข้อมูลที่ศึกษามีข้อสังเกต ดังนี้

2.4.1 คำบางคำในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ออกเสียงสระต่ำกว่าสระในภาษาไทยมาตรฐาน เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ
/cim ² /	/cam ⁵ / “จิ้ม”
/leew ⁴ /	/leew ² / “เหลว”
/khrwŋ ² /	/khəəŋ ³ / “ครึ่ง”
/duk ¹ /	/dək ² / “ตึก”
/thəʔ ⁰ /	/thəʔ ³ / “เถอะ”
/kəən ⁰ /	/kaay ³ / “เกิน”

2.4.2 คำบางคำในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ออกเสียงสระสูงกว่าสระในภาษาไทยมาตรฐาน เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ
/haam ¹ /	/haam ⁴ / “ห้าม”
/cook ¹ /	/cook ¹ / “จอก”
/phooŋ ⁰ /	/phooŋ ⁶ / “พอง”

2.4.3 คำบางคำในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ออกเสียงสระที่ใช้ส่วนของลิ้นแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน คือ

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ
/khit ³ /	/khut ³ / “คิด”
/suuk ¹ /	/sik ² / “สีก (พระ)”
/thun ⁰ /	/thun ⁶ / “ทุน”
/ʔok ¹ /	/ʔək ² / “อก”
/boŋ ² /	/baŋ ⁵ / “บ้อง, กระบอก”

2.4.4 คำบางคำในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จะออกเสียงสระเสียงสั้นเป็นสระเสียงยาว และสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ
/plin ² /	/piin ⁵ / “ปลิ้น, กลับด้าน”
/weʔ ³ /	/wee ⁶ / “แวะ”
/cut ¹ /	/cuut ¹ / “จุด”
/lon ¹ /	/loon ⁴ / “หล่น”
/khaaw ² /	/khaw ¹ / “ข้าว”

2.5 หน่วยเสียงสระประสม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่ามีหน่วยเสียงสระประสมจำนวน 2 หน่วยเสียง คือ /ia, ua/ ทุกหน่วยเสียงมีเสียงย่อย 2 เสียง และเกิดแบบสลับหลัก ได้แก่ /ia/ - [ia] [ia:], /ua/ - [ua] [ua:] ซึ่งการเกิดแบบสลับหลักนี้สามารถสังเกตได้จากลักษณะพยางค์ คือ 1) [ia, ua] จะเกิดขึ้นในพยางค์ปิดที่มีเสียงกัก /p, t, k, ʔ/ เป็นพยัญชนะท้าย และ 2) [ia:, ua:] จะเกิดขึ้นในพยางค์เปิดและพยางค์ปิดที่มีเสียงนาสิก /m, n, ŋ/ และเสียงเปิด /w, y/ เป็นพยัญชนะท้าย

สัทลักษณะของหน่วยเสียงสระประสม

1) /ia/ เป็นสระเลื่อนจากหน้า – สูง ไปสู่ สระกลาง – ต่ำ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย 2 เสียง คือ [ia] [ia:] ซึ่งเกิดแบบสลับหลัก

[ia] เกิดขึ้นในพยางค์ปิดที่มีเสียงกัก /p, t, k, ʔ/ เป็นพยัญชนะท้าย เช่น

/ɲiap¹/ “หมัก”

/ɲiat¹/ “เหยียด”

/siak⁵/ “เชือก”

[ia:] เกิดขึ้นในพยางค์เปิดและพยางค์ปิดที่มีเสียงนาสิก /m, n, ŋ/ และเสียงเปิด /w, y/ เป็นพยัญชนะท้าย เช่น

/khiaw¹/ “เร่ง”

/piay⁴/ “เปื่อย”

/mian⁵/ “เก็บ”

2) /ua/ เป็นสระเลื่อนจากหลัง – สูง ไปสู่ สระกลาง – ต่ำ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย 2 เสียง คือ [ua] [ua:]

[ua] เกิดขึ้นในพยางค์ปิดที่มีเสียงกัก /p, t, k, ʔ/ เป็นพยัญชนะท้าย เช่น

/buak¹/ “หลุมที่มีน้ำขัง”

/huak⁵/ “ลูกอ๊อด”

/nuat¹/ “หนด”

[ua:] เกิดขึ้นในพยางค์เปิดและพยางค์ปิดที่มีเสียงนาสิก /m, n, ŋ/ และเสียงเปิด /y/ เป็นพยัญชนะท้าย เช่น

/muan³/ “สนุก”

/phuam⁶/ “กำลังจะทำ”

/khuay⁶/ “ควาย”

สระประสมที่ไม่มีในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม คือ /wa/ โดยจะออกเสียงเป็น /ia/ แทน เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/dwan⁰/

/mwak²/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/dian³/ “เดือน”

/miak⁵/ “เมือก”

ภาษาไทยมาตรฐาน

/klwan²/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/kian⁵/ “เกลือ”

/plwak ¹ /	/piak ¹ /	“เปลือก”
/lwat ² /	/liat ⁵ /	“เลียด”
/lwak ² /	/liak ⁵ /	“เลือก”
/phwak ¹ /	/phiak ¹ /	“เผือก”
/ɲwak ¹ /	/ɲiak ¹ /	“เหงือก”
/swa ² /	/sia ¹ /	“เสื่อ”
/khrua ⁰ /	/khia ⁶ /	“เครือ”

3. ระบบเสียงวรรณยุกต์

3.1 หน่วยเสียงและสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์

ผลการวิเคราะห์หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่ามี 6 หน่วยเสียง ได้แก่

/1/	ต่ำ - ระดับ	[11]
/2/	ต่ำ - ขึ้น	[12]
/3/	กลาง - ระดับ	[33]
/4/	กลางค่อนข้างสูง - ระดับ	[44]
/5/	สูง - ตก	[52]
/6/	สูง - ระดับ	[55]

/1/ ต่ำ – ระดับ [11] คือเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับต่ำประมาณระดับเสียงที่หนึ่ง ระดับเสียงคงที่ตั้งแต่ต้นจนจบพยางค์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /1/ จะเกิดกับพยางค์เป็น (C1) ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานตรงกับอักษรสูงมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ และจะเกิดกับพยางค์ตายเสียงยาว (DL1, DL2, DL3) ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /-p, -t, -k, -ʔ/ เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ /ph, th, kh, f, s, h, m, n, ɲ, l, w, ɟ, p, t, d, k, c, b, ʔ/ พยัญชนะเหล่านี้ตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานอาจแทนด้วยอักษรสูง คือ ผ, ถ, ฐ, ช, ฝ, ส, ศ, ษ, ห อักษรต่ำที่มี ห นำ คือ หม, หน, หง, หล, หว, หญ และอักษรกลาง คือ ป, ต, ด, ก, จ, บ, อ ตัวอย่าง

เกิดในพยางค์เป็น

/haam ¹ /	“ห้าม”
/khay ¹ /	“ไข”
/say ¹ /	“ใส่”

/thaa¹/ “รอ”

/paa¹/ “หญ้า”

เกิดในพยางค์ตายเสียงยาว

/hoop¹/ “หอบ”

/nuat¹/ “หนด”

/muak¹/ “หมวก”

/paap¹/ “หยาบ”

/phuuk¹/ “ผูก”

เกิดในพยางค์ตายเสียงยาว

/paak¹/ “ปาก”

/kaap¹/ “กราบ”

/duut¹/ “ดูต”

/toot¹/ “ก๊ต , ต่อย (ใช้กับแมลง) ”

/coot¹/ “จรด”

/2/ ต่ำ – ขึ้น [12] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นในระดับต่ำประมาณระดับที่ 1 แล้วทางเสียงค่อยๆ สูงขึ้นในตอนท้าย และจบลงที่ระดับสูงกว่าจุดเริ่มต้น คือประมาณระดับเสียงที่ 2

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /2/ จะเกิดกับพยางค์เป็น (A1) ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะตรงกับอักษรสูงไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ และจะเกิดกับพยางค์ตายเสียงสั้น (DS1, DS2, DS3) ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /-p, -t, -k, -ʔ/ เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ /ph, th, kh, f, s, h, m, n, ŋ, l, w, ɲ, p, t, d, k, c, b, ʔ/ พยัญชนะเหล่านี้ตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานอาจแทนด้วยอักษรสูง คือ ผ, ถ, จู, ข, ฝ, ส, ศ, ษ, ห อักษรต่ำที่มี ห นำ คือ หม, หน, หง, หล, หว, หญ และอักษรกลาง คือ ป, ต, ด, ก, จ, บ, อ ตัวอย่าง

เกิดในพยางค์เป็น

/paa²/ “ระคาย”

/moow²/ “หมอ”

/suy²/ “เนียน”

/phaw²/ “เฝ้า”

/thonj²/ “ถุง”

เกิดในพยางค์ตายเสียงสั้น

/mat ² /	“หมด”
/phit ² /	“กินอาหารแล้วทำให้เกิดอาการผิดปกติ”
/pot ² /	“หยุด”
/sak ² /	“ใช้ข้อเท้าให้ของขาตออกจากกัน”
/khop ² /	“กัด”

เกิดในพยางค์ตายเสียงสั้น

/pit ² /	“เด็ด”
/ʔak ² /	“อก”
/cok ² /	“ล้วง”
/dap ² /	“ปิด”
/kok ² /	“ล่ำดั้น”

/3/ กลาง – ระดับ [33] คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นอยู่ในระดับกลางคือประมาณระดับที่ 3 และระดับเสียงคงที่ตั้งแต่ต้นจนจบพยางค์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /3/ จะเกิดกับพยางค์เป็น (A2, A3, B4) ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานตรงกับอักษรกลางไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ อักษรต่ำมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ และจะเกิดกับพยางค์ตายเสียงสั้น (DS4) ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /-p, -t, -k, -ʔ/ เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ /ph, th, kh, f, s, h, m, n, ŋ, l, w, y, ɲ, p, t, d, k, c, b, ʔ/ พยัญชนะเหล่านี้ตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานอาจแทนด้วยอักษรต่ำ คือ พ, ภ, ท, ฐ, ฑ, ฒ, ค, ฌ, ฟ, ฐ, ฮ, ม, น, ง, ล, ว, ย, ญ และอักษรกลาง คือ ป, ต, ด, ก, จ, บ, อ ตัวอย่าง

เกิดในพยางค์เป็น

/pan ³ /	“แบ่ง”
/kaa ³ /	“กา”
/daŋ ³ /	“จุ่มก”
/ʔeew ³ /	“เอว”
/coom ³ /	“ยก”

เกิดในพยางค์เป็น

/swu ³ /	“ซื้อ”
/naw ³ /	“เนา”

/phoo ³ /	“พ่อ”
/looŋ ³ /	“ล่อง”
/leen ³ /	“วิ่ง”
เกิดในพยางค์ตายเสียงสั้น	
/set ³ /	“เซ็ด”
/pat ³ /	“ยัด”
/nap ³ /	“นับ”
/ɲut ³ /	“เหลื่อเชื้อ”
/fak ³ /	“ลับ”

/4/ กลางค่อนข้างสูง – ระดับ [44] คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นอยู่ในระดับกลางค่อนข้างสูง คือประมาณระดับเสียงที่ 4 แต่ไม่ถึงระดับเสียงที่ 5 และระดับเสียงคงที่ตั้งแต่ต้นจนจบพยางค์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /4/ เกิดกับพยางค์เป็น (B1, B2, B3) ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานตรงกับอักษรสูงมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ (B1) และอักษรกลางมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ (B2, B3) มีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ /ph, th, kh, f, s, h, m, n, ŋ, l, w, ɲ, p, t, d, k, c, b, ʔ/ พยัญชนะเหล่านี้ตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานอาจแทนด้วยอักษรสูง คือ ผ, ถ, ฐ, ข, ฝ, ส, ศ, ษ, ห อักษรต่ำที่มี ห นำ คือ หม, หน, หง, หล, หว, หญ และอักษรกลาง คือ ป, ต, ด, ก, จ, บ, อ ตัวอย่าง

เกิดในพยางค์เป็น	
/noo ⁴ /	“หน่อ”
/hom ⁴ /	“หม่ม”
/khaa ⁴ /	“ข้า”
/sii ⁴ /	“สี่”
/muu ⁴ /	“เพื่อน”
เกิดในพยางค์เป็น	
/duu ⁴ /	“ประดู่”
/kaan ⁴ /	“ต่าง”
/paa ³ buu ⁴ /	“ปลาบู่”
/taw ⁴ /	“เต่า”
/com ⁴ /	“บ่น”

/5/ สูง – ตก [52]

คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูงคือ ประมาณระดับเสียงที่ 5 แล้วค่อยๆ ลดลงจากจุดเริ่มต้นเล็กน้อย ตอนจบเสียงจะอยู่ในระดับต่ำกว่าจุดเริ่มต้น คือประมาณระดับเสียงที่ 2

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /5/ เกิดกับพยางค์เป็น (C2, C3, C4) ซึ่งระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานตรงกับอักษรกลางมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (C2, C3) และอักษรต่ำมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (C4) นอกจากนี้ยังเกิดกับพยางค์ตายเสียงยาว (DL4) ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /-p, -t, -k, -ʔ/ เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ /ph, th, kh, f, s, h, m, n, ŋ, l, w, y, j, p, t, d, k, c, b, ʔ/ พยัญชนะเหล่านี้ตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานอาจแทนด้วยอักษรต่ำ คือ พ, ภ, ท, ธ, จ, ฉ, ช, ฌ, ค, ข, ฌ, ฟ, ข, ฮ, ม, น, ง, ล, ว, ย, ญ และอักษรกลาง คือ ป, ต, ด, ก, จ, บ, อ

เกิดในพยางค์เป็น

/tuu ⁵ /	“ตู”
/piŋ ⁵ /	“ปิง”
/keem ⁵ /	“แก้ม”
/dak ¹ dee ⁵ /	“ดักแด้”
/caw ⁵ /	“เจ้า (สรรพนามบุรุษที่ 2)”

เกิดในพยางค์เป็น (อักษรต่ำ)

/laaŋ ⁵ /	“ล้าง”
/faa ⁵ /	“ฟ้า”
/maa ⁵ /	“ม้า”
/thim ⁵ /	“ทิ้ง”
/hooŋ ⁵ /	“ร้อง”

เกิดในพยางค์ตายเสียงยาว

/moot ⁵ /	“ดับ”
/faat ⁵ /	“ดี”
/sook ⁵ /	“ค้นหา”
/phoot ⁵ /	“มากเกินไป”
/hoot ⁵ /	“ถึง”

/6/ สูง – ระดับ [55]

คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง คือ ประมาณระดับเสียงที่ 5 และระดับคงที่ตั้งแต่ต้นจนจบพยางค์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /6/ จะเกิดกับพยางค์เป็น (A4) ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะตรงกับอักษรต่ำ ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ มีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ /ph, th, kh, f, s, h, m, n, ŋ, l, w, y, j/ พยัญชนะเหล่านี้ตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานอาจแทนด้วยอักษรต่ำ คือ พ, ภ, ท, ธ, ฑ, ฒ, ฌ, ฌ, ฝ, ฝ, ฮ, ม, น, ง, ล, ว, ย, ญ ตัวอย่างเกิดในพยางค์เป็น

/laŋ ⁶ /	“กล่อง”
/mon ⁶ /	“กลม”
/ŋəy ⁶ /	“เงย”
/ŋaam ⁶ /	“เวลา”
/wii ⁶ /	“พัด”

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 6 หน่วยเสียงของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ดังกล่าวมานี้ สามารถแสดงการปรากฏได้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยการนำระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นนี้ไปใส่ลงในกล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

ตาราง 7 แสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตำบลหนองเรือ

A	B	C	DL	DS
ว.2	ว.4	ว.1		ว.2
ว.3		ว.5		
ว.6	ว.3			ว.3

จากตารางแสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /1/ ต่ำ – ระดับ [11] เกิดในพยางค์เป็นช่อง C1 และพยางค์ตายช่อง DL1, DL2, DL3

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /2/ ต่ำ – ขึ้น [12] เกิดในพยางค์เป็นช่อง A1 และพยางค์ตายช่อง DS1, DS2, DS3

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /3/ กลาง – ระดับ [33] เกิดในพยางค์เป็นช่อง A2, A3, B4 และพยางค์ตาย DS4

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /4/ กลางก่อนสูง – ระดับ [44] เกิดในพยางค์เป็นช่อง B1, B2 และ B3

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /5/ สูง – ตก [52] เกิดในพยางค์เป็นช่อง C2, C3, C4 และพยางค์ตายช่อง DL4

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /6/ สูง – ระดับ [55] เกิดในพยางค์เป็นช่อง A4

4. โครงสร้างพยางค์

ในภาษาไทย คำ 1 พยางค์ จะต้องประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 1 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ 1 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 1 หน่วยเสียง ดังนั้นพยางค์จึงต้องมีส่วนประกอบอย่างน้อย 3 หน่วยเสียง และในกรณีที่มีพยัญชนะท้าย ก็อาจจะมีหน่วยเสียงพยัญชนะเพิ่มอีก 1 หน่วยเสียง

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนโครงสร้างพยางค์ (Syllable Structure) แต่ละส่วนมีดังนี้

- C แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว
- V แทนหน่วยเสียงสระสั้น
- VV แทนหน่วยเสียงสระยาว และหน่วยเสียงสระประสม
- N แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะเสียงนาสิก /m, n, ŋ/ พยัญชนะเสียงเปิด /w, y/
- S แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะเสียงกัก /p, t, k, ʔ/
- T แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์
- T1-6 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของการศึกษาภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
- T1 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ระดับ
- T2 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น
- T3 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ
- T4 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางก่อนสูง-ระดับ
- T5 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก
- T6 แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่าโครงสร้างพยางค์ของคำพยางค์เดียวมี 5 โครงสร้าง ดังนี้

1. CVV^T
2. CVN^T
3. CVVN^T

4. CVS^T 5. $CVVS^T$

ผลจากการวิเคราะห์โครงสร้างพยางค์ข้างต้น เมื่อพิจารณาร่วมกับการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในโครงสร้างพยางค์ พบว่ามีลักษณะต่างกัน ซึ่งสามารถแสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในโครงสร้างพยางค์ให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 แจกแจงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ โครงสร้างพยางค์	T1	T2	T3	T4	T5	T6
1. CVV^T	o	o	o	o	o	o
2. CVN^T	o	o	o	o	o	o
3. $CVVN^T$	o	o	o	o	o	o
4. CVS^T	x	o	o	x	x	x
5. $CVVS^T$	o	x	x	x	o	x

o = แสดงการปรากฏร่วม

x = แสดงการไม่ปรากฏร่วม

จากตารางสามารถอธิบายการแจกแจงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในโครงสร้างของพยางค์แบบต่างๆ ได้ดังนี้

โครงสร้างแบบที่ 1 CVV^T

โครงสร้างพยางค์นี้ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ประสมกับหน่วยเสียงสระเสียงยาวหรือประสม และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดกับโครงสร้างพยางค์นี้สามารถเกิดได้ทั้ง 6 หน่วยเสียง ซึ่งสามารถเขียนโครงสร้างพยางค์ได้ดังนี้

CVV^{1-6}

ตัวอย่างพยางค์ที่มีโครงสร้างพยางค์ CVV^{1-6}

/naa¹/ “หน้า” /wii²/ “หวี”

/ʔaa³/ “อาผู้หญิง” /daa⁴/ “ดำ”

/tuu⁵/ “ตุ้” /muuu⁶/ “มื่อ”

โครงสร้างแบบที่ 2 CVN^T

โครงสร้างพยางค์แบบนี้ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ประสมกับหน่วยเสียงสระเสียงสั้น และมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะเสียงนาสิกหรือพยัญชนะเสียงเปิด หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดกับโครงสร้างพยางค์นี้สามารถเกิดได้ทั้ง 6 หน่วยเสียง ซึ่งสามารถเขียนโครงสร้างพยางค์ได้ดังนี้ CVN¹⁻⁶

ตัวอย่างพยางค์ที่มีโครงสร้างพยางค์ CVN¹⁻⁶

/san ¹ / “สั้น”	/fiŋ ² / “ฝังไฟ”
/kin ³ / “กิน”	/bin ⁴ / “บิน”
/baŋ ⁵ / “บ้อง, กระบอก”	/mun ⁶ / “ชา, ดื้อ”

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 3 CVVN^T

โครงสร้างพยางค์นี้ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ประสมกับหน่วยเสียงสระเสียงยาวหรือสระประสม และมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะเสียงนาสิกหรือพยัญชนะเสียงเปิด หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดกับโครงสร้างพยางค์นี้สามารถเกิดได้ทั้ง 6 หน่วยเสียง ซึ่งสามารถเขียนโครงสร้างพยางค์ได้ดังนี้ CVVN¹⁻⁶

ตัวอย่างพยางค์ที่มีโครงสร้างพยางค์ CVVN¹⁻⁶

/haam ¹ / “ห้าม”	/faan ² / “ปกอเปลือก”
/peen ³ / “สะอาด”	/kaan ⁴ / “ต่าง”
/toom ⁵ / “รวบรวม”	/huan ⁶ / “รวง”

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 4 CVS^T

โครงสร้างพยางค์แบบนี้ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ประสมกับหน่วยเสียงสระเสียงสั้น และมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะเสียงกัก หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดกับโครงสร้างพยางค์นี้จะเกิดได้เพียง 2 หน่วยเสียง คือ เสียงต่ำ-ขึ้น และเสียงกลางระดับ ซึ่งสามารถเขียนโครงสร้างพยางค์ได้ดังนี้ CVS^{2,3}

ตัวอย่างพยางค์ที่มีโครงสร้างพยางค์ CVS^{2,3}

/pat ² / “กวาด”
/nok ³ / “นก”

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 5 CVVS^T

โครงสร้างพยางค์แบบนี้ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ประสมกับหน่วยเสียงสระเสียงยาวหรือสระประสม และมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะเสียงกัก หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดกับโครงสร้างพยางค์นี้จะเกิดได้เพียง 2 หน่วยเสียง คือ เสียงต่ำ – ระดับ และสูง – ตก ซึ่งสามารถเขียนโครงสร้างพยางค์ได้ ดังนี้ CVVS^{1,5}

ตัวอย่างพยางค์ที่มีโครงสร้างพยางค์ **CWS**^{1,5}

/buak¹/ “หลุมที่มีน้ำขัง”

/miit⁵/ “มีด”

บทที่ 5
เปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ
กับภาษาไทยมาตรฐาน

ในบทนี้ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม กับภาษาไทยมาตรฐานในด้านหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยมาตรฐานพบว่า มีหน่วยเสียงพยัญชนะเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ แต่มีที่แตกต่างกันบ้างซึ่งสามารถแจกแจงได้ ดังนี้

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว

1.1.1 ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีหน่วยเสียงพยัญชนะจำนวน 20 หน่วยเสียง ส่วนภาษาไทยมาตรฐานมี 21 หน่วยเสียง

1.1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นได้และใช้ตรงกัน มี 19 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b, t, th, d, c, k, kh, ʔ, f, s, h, m, n, ŋ, l, w, y/

1.1.3 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่ใช้ต่างกัน คือ

1.1.3.1 หน่วยเสียง /ɲ/ ของภาษาไทยถิ่นตำบลหนอง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เมื่อเขียนตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานอาจแทนด้วยอักษรคือ หญ, หย, ย ซึ่งอักษรเหล่านี้ตรงกับเสียง /y/ ของภาษาไทยมาตรฐาน ตัวอย่าง

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ
/yeɛ ³ /	/ɲeɛ ⁵ / “แย้”
/yap ³ /	/ɲap ³ / “ยับ”
/yam ⁰ /	/ɲam ⁶ / “ย่า”
/yaaw ⁰ /	/ɲaaw ⁶ / “ยาว”
/yɔɔy ³ /	/ɲɔɔy ⁵ / “ย้อย”
/yɔɔm ⁰ /	/ɲɔɔm ⁶ / “ยอม”
/yɔɔm ³ /	/ɲɔɔm ⁵ / “ย้อม”
/yup ³ /	/ɲup ³ / “ยุบ”

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ
/yaa ² /	/paa ¹ / “หญ้า”
/yaap ¹ /	/paap ¹ / “หยาบ”

1.1.3.2 หน่วยเสียง /ch/ ของภาษาไทยมาตรฐาน ไม่มีใช้ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ ในภาษาไทยถิ่นนี้จะใช้หน่วยเสียง /s/ แทน ดังตัวอย่าง

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ
/chim ⁰ /	/sim ⁶ / “ชิม”
/chii ³ /	/sii ⁵ / “ชี้”
/chiit ¹ /	/siit ¹ / “ฉิด”
/chet ³ /	/set ³ / “เซ็ด”
/chee ² /	/see ³ / “เซ”
/chuu ² /	/suu ³ / “ซื่อ”
/chəy ⁴ /	/soy ² / “เฉย”
/chan ⁰ /	/san ⁶ / “ซัน”
/chaan ³ /	/saan ⁵ / “ซ้าง”
/choon ³ /	/soon ⁵ / “ซ้อน”

1.1.3.3 หน่วยเสียง /r/ ของภาษาไทยมาตรฐาน ไม่มีใช้ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ ในภาษาไทยถิ่นนี้จะใช้หน่วยเสียง /h/ แทน ดังตัวอย่าง

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ
/rak ³ /	/hak ³ / “รัก”
/riit ² /	/hiit ⁵ / “รีดนม”
/ruu ³ /	/huu ⁵ / “รื้อ”
/ray ² /	/hay ³ / “ไร”
/rat ³ /	/hat ³ / “รัด”
/raak ² /	/haak ⁵ / “ราก”
/rum ⁰ /	/hum ¹ / “รุ่ม”
/roon ⁰ /	/hoon ⁶ / “รอง”
/roon ³ /	/hoon ⁵ / “ร่อน”
/rua ³ /	/hua ⁵ / “รว”
/rot ³ /	/hot ² / “รด”

1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม

หน่วยเสียงพยัญชนะประสมในภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามจะไม่ปรากฏ เนื่องจากจะออกเสียงเป็นพยัญชนะเดี่ยว โดยการลดเสียงพยัญชนะที่มาประสม ตัวอย่าง

พยัญชนะที่ประสมกับ /l/

/pl/ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/pli⁰w/

/pla⁰a/

/plo¹y/

/plu¹ak/

/plu¹k/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/pi³w/ “ปลิว”

/pa³a/ “ปลา”

/po⁴y/ “ปล่อย”

/pu¹ak/ “ปลวก”

/pu²k/ “ปลุก”

/phl/ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/phlee⁰ŋ/

/phli³k/

/phu³ŋ/

/phu⁰u/

/phu⁰o⁰y/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/phee⁶ŋ/ “เพลง”

/phi³k/ “พลิก”

/phu³/ “พลู”

/phu⁶u/ “พลู”

/phu⁶o⁰y/ “พลอย”

/kl/ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/kle¹t/

/kle¹ep/

/kli¹n/

/klo⁰ŋ/

/kla²a/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/ke¹t/ “เกล็ด”

/ke¹ep/ “เกลบ”

/ki⁴n/ “กลืน”

/ko³ŋ/ “กลอง”

/ka⁵a/ “ต้นกล้า”

/khl/ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/khlam⁰/

/khlaan⁰/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/kam⁶/ “ลูปคลำ”

/kaan⁶/ “คลาน”

/khlɔɔŋ³ /
พยัญชนะที่ประสมกับ /r/

/pr/ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/preɛŋ⁰ /

/pruŋ⁰ /

/prap¹ /

/tr/ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/traa⁰ /

/truat¹ /

/kr/ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/kraap¹ /

/kron⁰ /

/kroɔp¹ /

/khr/ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/khrum³ /

/khraw⁰ /

/khruu⁰ /

/khraat² /

/khrop³ /

/kɔɔŋ⁵ / “คล้อง”

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/pɛɛŋ³ / “แปรง”

/puŋ³ / “ปรุง”

/pap² / “ปรับ”

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/kaa³ / “ตรา”

/kuat¹ / “ตรวจ”

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/kaap¹ / “กราบ”

/koon³ / “กรน”

/kɔɔp⁰ / “กรอบ”

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/khum⁵ / “ครีม”

/khaw⁶ / “เครา”

/khuu⁶ / “ครู”

/khaat⁵ / “คราด”

/khop³ / “ครบ”

จากการศึกษาเปรียบเทียบพยัญชนะประสมในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือกับหน่วยเสียงพยัญชนะประสมในภาษาไทยมาตรฐาน พบว่าพยัญชนะประสมในภาษาไทยมาตรฐานบางตัวเมื่อออกเสียงเป็นภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ เสียงพยัญชนะต้นจะเปลี่ยน เช่น

/tr/ จะเปลี่ยนเป็นเสียง /k/ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/traa⁰ /

/truat¹ /

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/kaa³ / “ตรา”

/kuat¹ / “ตรวจ”

/kr/ จะเปลี่ยนเป็นเสียง /kh/ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/kriap¹/

/khiap¹/ “ข้าวเกรียบ”

1.3 หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายของภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยมาตรฐานมีจำนวน 9 หน่วยเสียงเท่ากัน คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, y/

2. เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระ

จากการศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียงสระภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยมาตรฐานพบว่า มีความคล้ายคลึงและความแตกต่าง ดังต่อไปนี้

2.1 จำนวนหน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 20 หน่วยเสียง ซึ่งน้อยกว่าภาษาไทยมาตรฐาน 1 หน่วยเสียง คือหน่วยเสียงสระ /wa/ จะไม่มี เนื่องจากจะออกเสียงเป็นหน่วยเสียงสระ /ia/ แทน ตัวอย่าง

ภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/dwan⁰/

/dian³/

“เดือน”

/mwak²/

/miak⁵/

“เมื่อก”

/klwan²/

/kian⁵/

“เกลื่อน”

/plwak¹/

/piak¹/

“เปลือก”

/lwat²/

/liat⁵/

“เลียด”

/lwak²/

/liak⁵/

“เลือก”

/phwak¹/

/phiak¹/

“เผือก”

/ŋwak¹/

/ŋiak¹/

“เหงือก”

/sua²/

/sia¹/

“เสื่อ”

/khrwa⁰/

/khia⁶/

“เครื่อ”

2.2 ความแตกต่างเรื่องระดับของลิ้น

ภาษาไทยถิ่นหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จะออกเสียงสระบางเสียงในลักษณะเลื่อนระดับลิ้นขึ้นและเลื่อนระดับลิ้นลงจากสระภาษาไทยมาตรฐาน จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า การออกเสียงลักษณะดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

2.2.1 คำบางคำในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จะออกเสียงสระต่ำกว่าสระในภาษาไทยมาตรฐาน คือ

/i/ สระหน้า สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ จะเลื่อนระดับลิ้นลงเป็นสระ /a/ สระกลาง ต่ำ สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/cim²/

ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ

/cam⁵/ “จัม”

/ee/ สระหน้า กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ จะเลื่อนระดับลิ้นลงเป็นสระ /e/ สระหน้า กึ่งต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/leew⁴/

ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ

/lee²/ “เหลว”

/neew⁰/

/nee³/ “เวย”

/khee²/

/khee¹/ “จระเข้”

/u/ สระหลังก่อนไปกลาง สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ จะเลื่อนระดับลิ้นลงเป็นสระ /oo/ สระหลังก่อนไปกลาง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/phuw²/

ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ

/phoo¹/ “ผึ่ง”

/phuw²/

/phoo¹/ “ผึ่ง”

/khruw²/

/khoo³/ “ครึ่ง”

/u/ สระหลังก่อนไปกลาง สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ จะเลื่อนระดับลิ้นลงเป็นสระ /o/ สระหลังก่อนไปกลาง กึ่งสูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/luk³/

ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ

/lak³/ “ลือก”

/duk¹/

/dok²/ “ดือก”

/o/ สระหลังก่อนไปกลาง กึ่งสูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ จะเลื่อนระดับลิ้นลงเป็นสระ /o/ สระหลัง กึ่งต่ำ สั้น ริมฝีปากห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/tho⁰/

ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ

/tho³/ “เถอะ”

/əə/ สระหลังก่อนไปกลาง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ จะเลื่อนระดับลิ้นลงเป็นสระ /aa/ สระกลาง ต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/kəən⁰/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/kaay³/ “เกิน”

2.2.2 คำบางคำในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จะออกเสียงสระสูงกว่าสระในภาษาไทยมาตรฐาน คือ

/aa/ สระกลาง ต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ จะเลื่อนระดับลิ้นขึ้นเป็นสระ /əə/ สระหลังก่อนไปกลาง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/haam¹/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/həəm⁴/ “ห้าม”

/oo/ สระหลัง กึ่งต่ำ สั้น ริมฝีปากห่อ จะเลื่อนระดับลิ้นขึ้นเป็นสระ /oo/ สระหลัง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/cɔɔk¹/

/phɔɔŋ⁰/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/cook¹/ “จอก”

/phoon⁶/ “พอง”

2.3 ความแตกต่างเรื่องส่วนของลิ้น

คำบางคำในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จะเลื่อนส่วนของลิ้นไปหน้า กลาง และหลัง แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน คือ

/i/ สระหน้า สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ จะออกเสียงเป็น /w/ สระหลังก่อนไปกลาง สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/khit³/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/khwit³/ “คิด”

/u/ สระหลังก่อนไปกลาง สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ จะออกเสียงเป็นสระ /i/ สระหน้า สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/swk¹/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/sik²/ “สีก (พระ)”

/u/ สระหลัง สูง สั้น ริมฝีปากห่อ จะออกเสียงเป็นสระ /w/ สระหลังก่อนไปกลาง สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/thun⁰/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/thwn⁶/ “ทุน”

/o/ สระหลัง กึ่งสูง สั้น ริมฝีปากห่อ จะออกเสียงเป็นสระ /ə/ สระหลังค่อนไปกลาง กึ่งสูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/ʔok¹/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/ʔək²/ “อก”

/o/ สระหลัง กึ่งต่ำ สั้น ริมฝีปากห่อ จะเลื่อนระดับลิ้นลงเป็นเสียงสระ /a/ สระกลาง ต่ำ สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/bɔŋ²/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/baŋ⁵/ “บ้อง, กระบอก”

2.4 ความแตกต่างเรื่องความสั้น - ยาวของเสียง

คำบางคำในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ออกเสียงความสั้น - ยาว ของหน่วยเสียงสระ แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานคือ สระเสียงสั้นจะออกเสียงเป็นสระเสียงยาว และสระเสียงยาวจะออกเสียงเป็นสระเสียงสั้น เช่น

/i/ สระหน้า สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ จะออกเสียงเป็นสระ /ii/ สระหน้า สูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/plin²/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/piin⁵/ “ปลิ้น, กลับด้าน”

/e/ สระหน้า กึ่งต่ำ สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ จะออกเสียงเป็นสระ /ee/ สระหน้า กึ่งต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/weʔ³/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/wee⁶/ “เวะ”

/u/ สระหลัง สูง สั้น ริมฝีปากห่อ จะออกเสียงเป็นสระ /uu/ สระหลัง สูง ยาว ริมฝีปากห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/cut¹/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/cuut¹/ “จุด”

/lut¹/

/luut¹/ “หลุด”

/o/ สระหลัง กึ่งสูง สั้น ริมฝีปากห่อ จะออกเสียงเป็นสระ /oo/ สระหลัง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/kron⁰/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/koon³/ “กรน”

/lon¹/

/loon⁴/ “หล่น”

/aa/ สระกลาง ต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ จะออกเสียงเป็นสระ /a/ สระกลาง ต่ำ สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/khaaw²/

/kaaw²/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/khaw¹/ “ข้าว”

/kaw⁵/ “เก่า”

2.5 ความแตกต่างเรื่องสระเดี่ยว - สระประสม

คำบางคำในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามออกเสียงหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยมาตรฐานเป็นหน่วยเสียงสระประสมในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ เช่น

/aa/ สระกลาง ต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ จะออกเสียงเป็นสระ /ia/ สระเลื่อนจากหน้า – สูง ไปสู่สระกลาง – ต่ำ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/faan⁰/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/fian⁶/ “ฟาง”

/aa/ สระกลาง ต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ จะออกเสียงเป็นสระ /ua/ สระเลื่อนจากหลัง – สูง ไปสู่สระกลาง – ต่ำ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/khaam²/

/saan¹/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/khuam¹/ “ข้าม”

/suan⁴/ “สร้างไข”

2.6 ความแตกต่างของหน่วยเสียงสระประสม

คำบางคำในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ออกเสียงสระประสมแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

/ia/ เป็นสระเลื่อนจากหน้า – สูง ไปสู่สระกลาง – ต่ำ จะออกเสียงเป็นสระ /ee/ สระหน้ากึ่งต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/taʔ¹khian⁰/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/kheen⁶/ “ต้นตะเคียน”

/ia/ เป็นสระเลื่อนจากหน้า – สูง ไปสู่สระกลาง – ต่ำ จะออกเสียงเป็นสระ /i/ สระหน้า สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน

/men⁴khiaw⁴/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ

/khiw²/ “เหม็นเขียว”

/ua/ สระเลื่อนจากหลัง – สูง ไปสู่ สระกลาง – ต่ำ จะออกเสียงเป็นสระ /oo/ สระหลัง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากห่อ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน
/tua⁰/

ภาษาถิ่นตำบลหนองเรือ
/too³/ “ตัว”

3. เปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์

จากการศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ

อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม กับภาษาไทยมาตรฐาน ได้ทำให้เห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่าง ดังต่อไปนี้

3.1 การแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยมาตรฐานมีลักษณะการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน สามารถเห็นได้จากตาราง ดังนี้

ตาราง 9 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ

	A	B	C	DL	DS
1	ขา ②	ข้า ④	ข้า ①	ขาด	ข้าด ②
2	ปา ③	ปา	ปา ⑤	ปาด	ปัด
3	บา	ปา	บ้า	บาด	บัด
4	คา ⑥	คำ ③	คำ	คาด	คัด ③

ตาราง 10 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยมาตรฐาน

	A	B	C	DL	DS
1	ขา ④	ข้า	ข้า	ขาด	ข้าด
2	ปา	ปา ①	ปา ②	ปาด ①	ปัด
3	บา ①	ปา	บ้า	บาด	บัด
4	คา	คำ	คำ ③	คาด	คัด

3.2 จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มี 6 หน่วยเสียง ส่วนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยมาตรฐานมี 5 หน่วยเสียง ดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ

- /1/ ต่ำ-ระดับ
- /2/ ต่ำ-ขึ้น
- /3/ กลาง-ระดับ
- /4/ กลางค่อนข้างสูง-ระดับ
- /5/ สูง-ตก
- /6/ สูง-ระดับ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยมาตรฐาน

- /0/ กลาง-ระดับ
- /1/ ต่ำ-ระดับ
- /2/ เปลี่ยน-ตก
- /3/ สูง-ระดับ
- /4/ เปลี่ยน-ขึ้น

3.3 ระดับเสียงและการขึ้น-ลงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์

ระดับเสียงและการขึ้น-ลงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยมาตรฐาน มีลักษณะดังต่อไปนี้

	ภาษาตำบลงเรือ	ภาษาไทยมาตรฐาน
ขา		
ข้า		
ป่า		
คา		
คำ		
ค้า		

จากภาพระดับเสียงและการขึ้นลงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่น
ตำบลงเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม กับภาษาไทยมาตรฐานในพยางค์เป็น
ดังเปรียบเทียบนั้นเห็นได้ว่า มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์คล้ายกัน 1 หน่วยเสียง คือ เสียงต่ำ-ขึ้น ซึ่งเกิด
กับพยางค์เป็นไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับและมีพยัญชนะต้นเป็นเป็นอักษรสูงหรือ อักษรต่ำที่มี ห น้
(A1) นอกจากนั้นระดับเสียงและการขึ้น-ลงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์จะแตกต่างกันทั้งหมด

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ ที่ใช้พูดกันในพื้นที่ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2545 และศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐาน สำหรับการเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์และการร่วมกิจกรรมกับผู้บอกภาษาในท้องถิ่น ซึ่งใช้เวลาในการศึกษาช่วงเดือนเมษายน - กันยายน พ.ศ. 2545 และเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง "ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม" มีดังนี้

1.1 ระบบเสียง

1.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 20 หน่วยเสียง ซึ่งสามารถจำแนกตามลักษณะการออกเสียงได้ 5 ประเภท ได้แก่

เสียงระเบิด (Plosives) มี 10 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b, t, th, d, c, k, kh, ʔ/

เสียงเสียดแทรก (Fricatives) มี 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /f, s, h/

เสียงนาสิก (Nasals) มี 4 หน่วยเสียง ได้แก่ /m, n, ɲ, ŋ/

เสียงข้างลิ้น (Lateral) มี 1 หน่วยเสียง ได้แก่ /l/

เสียงเปิด (Approximants) มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /w, y/

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยถิ่นนี้จำนวน 20 หน่วยเสียงดังกล่าว นอกจากจะจำแนกตามลักษณะการออกเสียงแล้ว ยังสามารถจำแนกตามตำแหน่งการปรากฏในพยางค์ได้ดังนี้

1.1.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น จำแนกเป็น

1) หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 20 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b, t, th, d, c, k, kh, ʔ, f, s, h, m, n, ɲ, ŋ, l, w, y/

2) หน่วยเสียงพยัญชนะประสม หน่วยเสียงพยัญชนะประสมของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะประสม เนื่องจากออกเสียงพยัญชนะประสมในภาษาไทยมาตรฐานเป็นพยัญชนะเดี่ยว

1.1.1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, y/

1.1.2 หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 20 หน่วยเสียง จำแนกตามลักษณะการออกเสียงได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ หน่วยเสียงสระเดี่ยวและหน่วยเสียงสระประสม

1.1.2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว

ผลของการหาคำคู่เทียบเสียงจากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยถิ่นนี้มีจำนวน 18 หน่วยเสียง สามารถจำแนกได้เป็นหน่วยเสียงสระเสียงสั้นจำนวน 9 หน่วยเสียงคือ /i, e, ε, ʊ, ə, a, u, o, ɔ/ และหน่วยเสียงสระเสียงยาวจำนวน 9 หน่วยเสียง คือ /ii, ee, εε, ʊʊ, əə, aa, uu, oo, ɔɔ/

1.1.2.2 หน่วยเสียงสระประสม

หน่วยเสียงสระประสมของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 2 หน่วยเสียง คือ /ia, ua/

1.1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก
จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 6 หน่วยเสียง ดังนี้

/1/ ต่ำ-ระดับ	[11]	└─
/2/ ต่ำ-ขึ้น	[12]	└─/
/3/ กลางระดับ	[33]	└─┐
/4/ กลางค่อนข้างสูง-ระดับ	[44]	└─┐
/5/ สูง-ตก	[52]	└─\
/6/ สูง-ระดับ	[55]	└─┐

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 6 หน่วยเสียงของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามนี้ เมื่อนำไปใส่ลงในกล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ เพื่อแสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในโครงสร้างพยางค์มีลักษณะ ดังนี้

A	B	C	DL	DS
ว.2	ว.4	ว.1		ว.2
ว.3		ว.5		
ว.6	ว.3			ว.3

จากตารางแสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จะเห็นว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียงที่เกิดกับพยางค์ตายได้ และสามารถเกิดกับพยางค์เป็นได้ทั้ง 6 หน่วยเสียง สรุปได้ดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /1/ ต่ำ – ระดับ [11] เกิดในพยางค์เป็นช่อง C1 และพยางค์ตายช่อง DL1, DL2, DL3

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /2/ ต่ำ – ขึ้น [12] เกิดในพยางค์เป็นช่อง A1 และพยางค์ตายช่อง DS1, DS2, DS3

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /3/ กลาง – ระดับ [33] เกิดในพยางค์เป็นช่อง A2, A3, B4 และพยางค์ตาย DS4

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /4/ กลางค่อนข้างสูง – ระดับ [44] เกิดในพยางค์เป็นช่อง B1, B2 และ B3

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /5/ สูง – ตก [52] เกิดในพยางค์เป็นช่อง C2, C3, C4 และพยางค์ตายช่อง DL4

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /6/ สูง – ระดับ [55] เกิดในพยางค์เป็นช่อง A4

1.1.4 โครงสร้างพยางค์

โครงสร้างพยางค์ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มี 5 แบบ คือ CVV^T , CVN^T , $CVVN^T$, CVS^T , $CVVS^T$

โครงสร้างพยางค์ในแต่ละแบบ เมื่อพิจารณาร่วมกับการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์แล้ว สามารถแสดงการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในโครงสร้างพยางค์ ได้ดังต่อไปนี้

โครงสร้างของพยางค์แบบที่ 1 CVV^{1-6}

โครงสร้างของพยางค์แบบที่ 2 CVN^{1-6}

โครงสร้างของพยางค์แบบที่ 3 $CVVN^{1-6}$

โครงสร้างของพยางค์แบบที่ 4 $CVS^{2,3}$

โครงสร้างของพยางค์แบบที่ 5 $CVVS^{1,5}$

1.2 เปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ กับภาษาไทยมาตรฐาน

จากการเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยมาตรฐาน พบว่า

1.2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ

ผลการเปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 20 หน่วยเสียง กับภาษาไทยมาตรฐาน จำนวน 21 หน่วยเสียง พบว่า มีหน่วยเสียงพยัญชนะที่ใช้เหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ แต่มีที่แตกต่างกันบ้าง ดังนี้

1.2.1.1 ภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม และภาษาไทยมาตรฐานมีหน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นได้และใช้ตรงกัน 19 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b, t, th, d, c, k, kh, ʔ, f, s, h, m, n, ŋ, l, w, y /

1.2.1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามและภาษาไทยมาตรฐานที่ปรากฏใช้ในตำแหน่งต้นพยางค์ต่างกัน ดังนี้

1) หน่วยเสียง /ɲ/ ของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เมื่อเขียนตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานอาจแทนด้วยอักษรคือ หญ, หย, ย ซึ่งอักษรเหล่านี้ตรงกับเสียง /y/ ของภาษาไทยมาตรฐาน

2) หน่วยเสียง /ch/ ของภาษาไทยมาตรฐาน ไม่มีใช้ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในภาษาไทยถิ่นนี้จะใช้หน่วยเสียง /s/ แทน

3) หน่วยเสียง /r/ ของภาษาไทยมาตรฐาน ไม่มีใช้ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในภาษาไทยถิ่นนี้จะใช้หน่วยเสียง /l, h/ แทน

1.2.1.3 หน่วยเสียงพยัญชนะประสมของภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีใช้ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในภาษาไทยถิ่นนี้จะใช้หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวแทน

1.2.1.4 หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายของภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยมาตรฐานมีจำนวน 9 หน่วยเสียงเท่ากัน ได้แก่ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, y/

1.2.2 หน่วยเสียงสระ

จากการศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียงสระภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม กับภาษาไทยมาตรฐานพบว่า

1.2.2.1 หน่วยเสียงสระมีจำนวน 20 หน่วยเสียง น้อยกว่าภาษาไทยมาตรฐาน 1 หน่วยเสียงคือ /ua/

1.2.2.2 หน่วยเสียงสระบางหน่วยเสียงแตกต่างกันในเรื่องระดับของลิ้น คือหน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ จะใช้ระดับลิ้นต่ำและสูงกว่าหน่วยเสียงสระในภาษาไทยมาตรฐาน

1) หน่วยเสียงสระที่เลื่อนระดับลิ้นลงต่ำกว่าภาษาไทยมาตรฐาน เช่น

/ɨ/ จะออกเสียงเป็น /a/

/ee/ จะออกเสียงเป็น /eɛ/

/u/ จะออกเสียงเป็น /ə/

/uu/ จะออกเสียงเป็น /əə/

/ə/ จะออกเสียงเป็น /ɔ/

/ə/ จะออกเสียงเป็น /aa/

2) หน่วยเสียงสระที่เลื่อนระดับลิ้นขึ้นสูงกว่าภาษาไทยมาตรฐาน เช่น

/aa/ จะออกเสียงเป็น /ə/

/ɔ/ จะออกเสียงเป็น /oo/

1.2.2.3. หน่วยเสียงสระบางหน่วยเสียงแตกต่างกันในเรื่องส่วนของลิ้น คือ หน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือบางหน่วยเสียง จะเลื่อนส่วนของลิ้นไปหน้า กลาง และ หลัง แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน เช่น

/i/ จะออกเสียงเป็น /u/

/u/ จะออกเสียงเป็น /i/

/u/ จะออกเสียงเป็น /u/

/o/ จะออกเสียงเป็น /ə/

/ɔ/ จะออกเสียงเป็น /a/

1.2.2.4 หน่วยเสียงสระบางหน่วยเสียงแตกต่างกันในเรื่องความสั้น-ยาวของเสียง คือหน่วยเสียงสระสั้นในภาษาไทยมาตรฐานมักเป็นหน่วยเสียงสระยาว และหน่วยเสียงสระยาวบางหน่วยจะออกเสียงเป็นสระสั้น ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เช่น

/i/ จะออกเสียงเป็น /ii/

/e/ จะออกเสียงเป็น /ee/

/o/ จะออกเสียงเป็น /oo/

/u/ จะออกเสียงเป็น /uu/

/aa/ จะออกเสียงเป็น /a/

1.2.2.5 หน่วยเสียงสระเดี่ยวบางหน่วยเสียงในภาษาไทยมาตรฐานจะเป็นหน่วยเสียงสระประสมในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ เช่น

/aa/ จะออกเสียงเป็น /ia/

/aa/ จะออกเสียงเป็น /ua/

1.2.2.6 หน่วยเสียงสระประสมในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือบางหน่วยเสียงจะออกเสียงแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน เช่น

/ia/ จะออกเสียงเป็น /εε/

/ia/ จะออกเสียงเป็น /i/

/ua/ จะออกเสียงเป็น /oo/

1.2.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

1.2.3.1 การแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยมาตรฐานมีลักษณะแตกต่างกัน

1.2.3.2 จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มี 6 หน่วยเสียง ส่วนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยมาตรฐานมี 5 หน่วยเสียง

1.2.3.3 ระดับเสียงและการขึ้น-ลงของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามกับภาษาไทยมาตรฐานมีลักษณะแตกต่างกัน 1 หน่วยเสียง คือ กลางค่อนข้างสูง-ระดับ

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามในครั้งนี้ พบว่าภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือเป็นภาษาไทยถิ่นย่อยของภาษาอีสาน ซึ่งมีความแตกต่างกับภาษาไทยมาตรฐานอยู่บ้างทั้งในด้านหน่วยเสียง หน่วยคำ กลุ่มคำ และความหมาย แต่โครงสร้างหลักหรือลักษณะการเรียงคำส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน

จากผลการวิจัยภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตบางประการ คือ

2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นบางหน่วยเสียงมีลักษณะไม่คงที่ ไม่สามารถทำนายได้ว่าในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมใดจะออกเสียงเป็นแบบใด เสียงพยัญชนะต้นที่มีลักษณะเช่นนี้ ได้แก่ /r ~ l/, /kh ~ k/, /l ~ m/, /ch ~ c/, /t ~ c/, /ph ~ f/ จากลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือกำลังได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน คือปกติเสียง /r/ จะไม่มีในภาษาถิ่นนี้ โดยจะออกเสียงเป็นเสียง /h/ แทน แต่ในปัจจุบันคำที่มีเสียง /r/ ของภาษาไทยมาตรฐานชาวตำบลหนองเรือสามารถออกเสียงเป็น /l/ ได้ คำที่ออกเสียง /r ~ l/ นั้นมักเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โรคภัยไข้เจ็บ สิ่งของเครื่องใช้ หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ และมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นบางหน่วยเสียงที่เกิดขึ้นแบบแปรอิสระ คือหน่วยเสียง /ŋ ~ ɲ/ ซึ่งไม่

สามารถทำนายได้ว่าในบริบทหรือเสียงแวดล้อมใดจะออกเสียงเป็น /ŋ/ หรือจะออกเสียงเป็น /ɲ/ นอกจากนี้ยังมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นบางหน่วยเสียงเกิดการสับเสียงกัน เช่น /ta¹ kraa²/ เป็น /ka¹ taa⁴/ “ตะกร้า” สำหรับหน่วยเสียงพยัญชนะประสมในภาษาไทยถิ่นนี้ไม่ปรากฏนั้น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่ภาษาไทยถิ่นนี้ได้ทิ้งเสียงพยัญชนะประสมไปอย่างสมบูรณ์แล้ว

2.2 หน่วยเสียงสระบางหน่วยเสียงมีลักษณะไม่คงที่ ไม่สามารถจะทำนายได้ว่าในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมใดจะออกเสียงเป็นแบบใด เช่น /i/ เป็น /u/, /i/ เป็น /a/, /ee/ เป็น /εε/, /oo/ เป็น /aa/, /aa/ เป็น /oo/ เป็นต้น

2.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นนี้ มีการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ออกเป็น 2 ทาง (เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์. 2531 : 73-74) คือ อักษรสูงกับอักษรกลางจะออกเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน และแยกอักษรต่ำไว้อีกพวกหนึ่งต่างหาก แต่อย่างไรก็ดีภาษาไทยถิ่นนี้ยังสามารถแตกตัวได้อีกทางหนึ่ง คือ อักษรกลางกับอักษรต่ำจะมีเสียงวรรณยุกต์ที่เหมือนกัน ซึ่งปรากฏการณ์นี้ ผู้วิจัยไม่สามารถอธิบายได้ว่าเกิดจากสาเหตุใด เนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาปัจจัยหรือสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

ผลการวิจัยครั้งนี้ นอกจากเป็นการบันทึกภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือไว้เป็นหลักฐานที่สำคัญของภาษาถิ่นตระกูลไทแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาไทยเปรียบเทียบและการศึกษาพัฒนาการของภาษาไทย รวมทั้งยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดเรียนการสอนของท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนในท้องถิ่นได้รู้จักเข้าใจภาษาของท้องถิ่นตัวเอง โดยเฉพาะในเรื่องคำศัพท์ดังที่ปรากฏในรายการคำของสารนิพนธ์ฉบับนี้

3. ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัย “ระบบเสียงภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม” ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระบบเสียงเป็นสำคัญ จึงน่าจะมีการศึกษาเรื่องคำและความหมายให้ลึกซึ้งต่อไป

3.2 น่าจะมีการศึกษาภาษาถิ่นนี้ในเชิงภาษาศาสตร์ประวัติ เนื่องจากภาษาถิ่นนี้มีปรากฏการณ์การทิ้งเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ทิ้งเสียงสระเอื้อ และปรากฏการณ์ของเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ตรงกับเสียงพยัญชนะต้นตามกฎหมายไตรยางค์ของภาษาไทยมาตรฐาน

3.3 น่าจะได้มีการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้เห็นลักษณะเฉพาะของภาษาในแต่ละพื้นที่ของจังหวัดมหาสารคามในระดับจุลภาคได้ชัดเจนขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

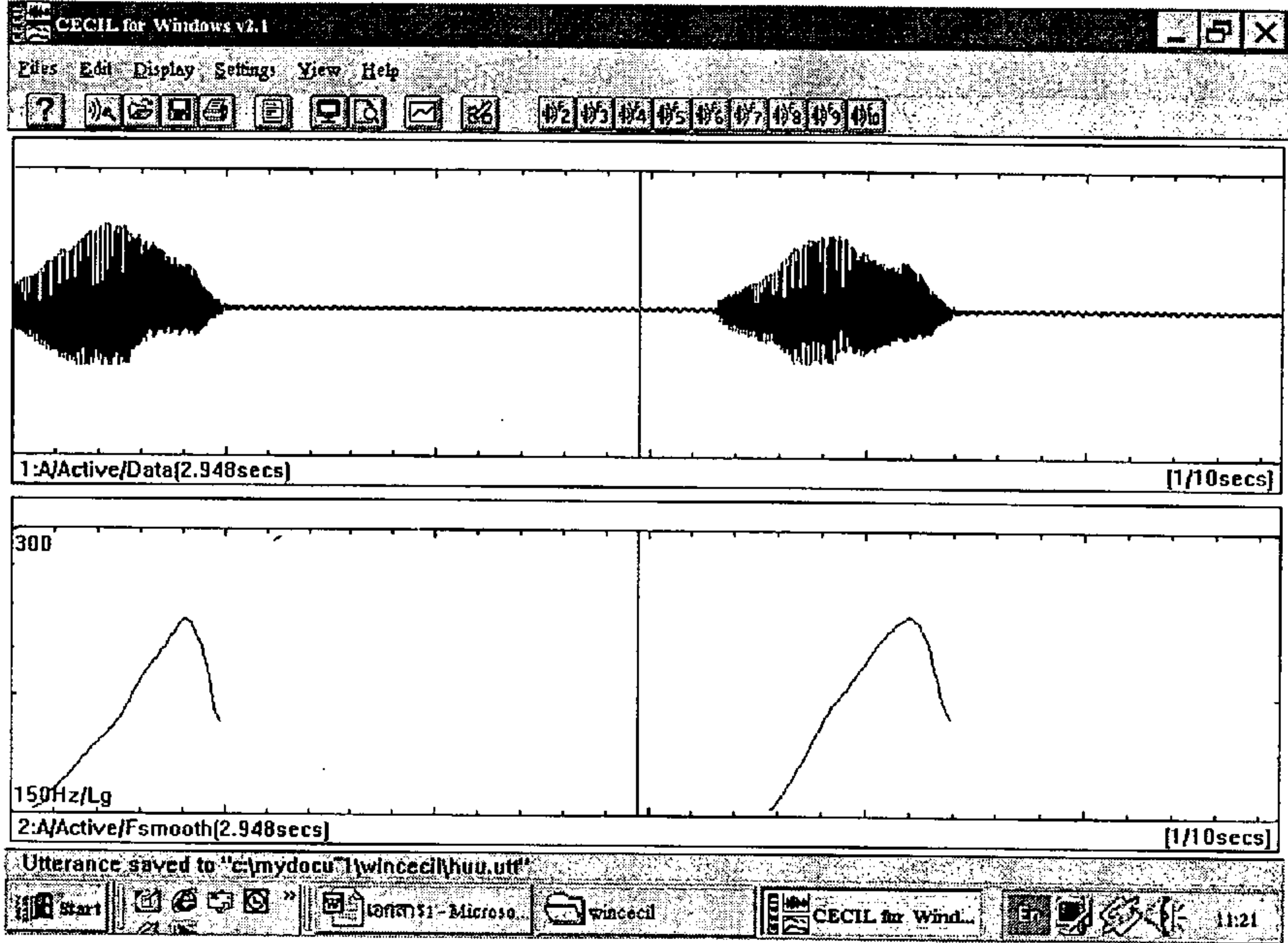
- กาญจนา นาคสกุล. (2541). *ระบบเสียงภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินดา เสงสมบูรณ์. (2542). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.
- จิรนนท์ โกมลภิติสกุล และ สุชาดา สุวรรณคำ. (2534). *บทสนทนาสาธยายสุขและการแพทย์ภาษาถิ่นอีสานเกี่ยวกับอาการและโรค*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร และคณะ. (ม.ป.ป.). *ภูมิปัญญาภาษาลาว – ภาษาไทยอีสานในชุมชนสองฝั่งโขง*. รายงานการวิจัยโครงการเมธีวิจัยอาวุโส.สกว. กลุ่มสร้างเสริมศักยภาพนักวิจัยด้านอีสานคดีศึกษา.
- ช่อนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ. (2516). *หน่วยเสียงภาษาอุบลข เขียงใหม่ และสงขลา เทียบกับกรุงเทพฯ*. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- เต็ม วิภาคย์พจนกิจ. (2530). *ประวัติศาสตร์อีสาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถาวร สุกนท. (2522). *ภาษาถิ่นโคราช การศึกษาเชิงวิเคราะห์*. นครราชสีมา : คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูนครราชสีมา.
- ธีระพันธ์ ล.ทองคำ. (2521). *แบบสอบถามสำหรับทดสอบเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นอีสาน*. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยภาษาและภาษาพื้นเมืองต่างๆ สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ประมวล พิมพ์เสน. (2544). *สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม แนะนำทั่วไทย*. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์.
- ประยุทธ์ กุศลสาร. (2527). *ภาษาไทยเชิงภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู.
- ประเสริฐ ณ นคร. (2544). *ภาษาถิ่นกับศิลปจารึก*. กรุงเทพฯ : สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน.
- ไพบูลย์ ดวงจันทร์. (2523). *ภาษาศาสตร์สำหรับครู*. ยะลา : วิทยาลัยครูยะลา.
- ภิญโญ จิตต์ธรรม. (2513). *ภาษาถิ่น*. สงขลา : แผนกภาษาไทย วิทยาลัยครูสงขลา และวิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา.
- มหาดไทย, กระทรวง. (2529). *ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดมหาสารคาม ข้อมูลจำนวนประชากรและจำนวนหมู่บ้าน ตำบล พ.ศ. 2525-2529*.
- มข.สวอ. (2522). *พจนานุกรมภาษาอีสาน – ภาคกลาง ฉบับ มข.-สวอ*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริภัณฑ์ออฟเซ็ท.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์. (2531). *ภาษาถิ่นตระกูลไท*. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- วิจิตร ภาณุพงศ์. (2532). *โครงสร้างของภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2524). *ภาษาและภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2536). *สรวิตยา: การวิเคราะห์ระบบเสียง*. นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สาร สารทัศนนันท์. (2530). *ฮัตสึบสอง – คลองสิบสี่*. เลย์ : วิทยาลัยครูเลย.
- ไสว เรืองวิเศษ. (2520). *ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่น ตำบลเทพกษัตรี อำเภอดงหลวง จังหวัดภูเก็ต*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม. (2540). *รายงานข้อมูลเศรษฐกิจตำบลหนองเรือ*.
- อนุমানราชชน, พระยา. (2517). *นิรุกติศาสตร์*. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา.
- อมร ทวีศักดิ์. (2536). *สัทศาสตร์*. นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุดม วโรตม์สิขจิตต์. (2539). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- แอนโทนี ดิลเลอร์. (2533). *“ภาษาตระกูลไท เบื้องหลังแนวคิดแบบอุปลักษณ์” ใน คนไท (เดิม) ไม่ได้ยู่ที่นี่*. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- Brown, J. Marvin. (1985). *From Ancient Thai to Modern Dialects*. Bangkok : White Lotus Co., Ltd.,
- Li, Fang Kuei. (1997). *A Handbook of Comparative Tai*. The University Press of Hawaii,

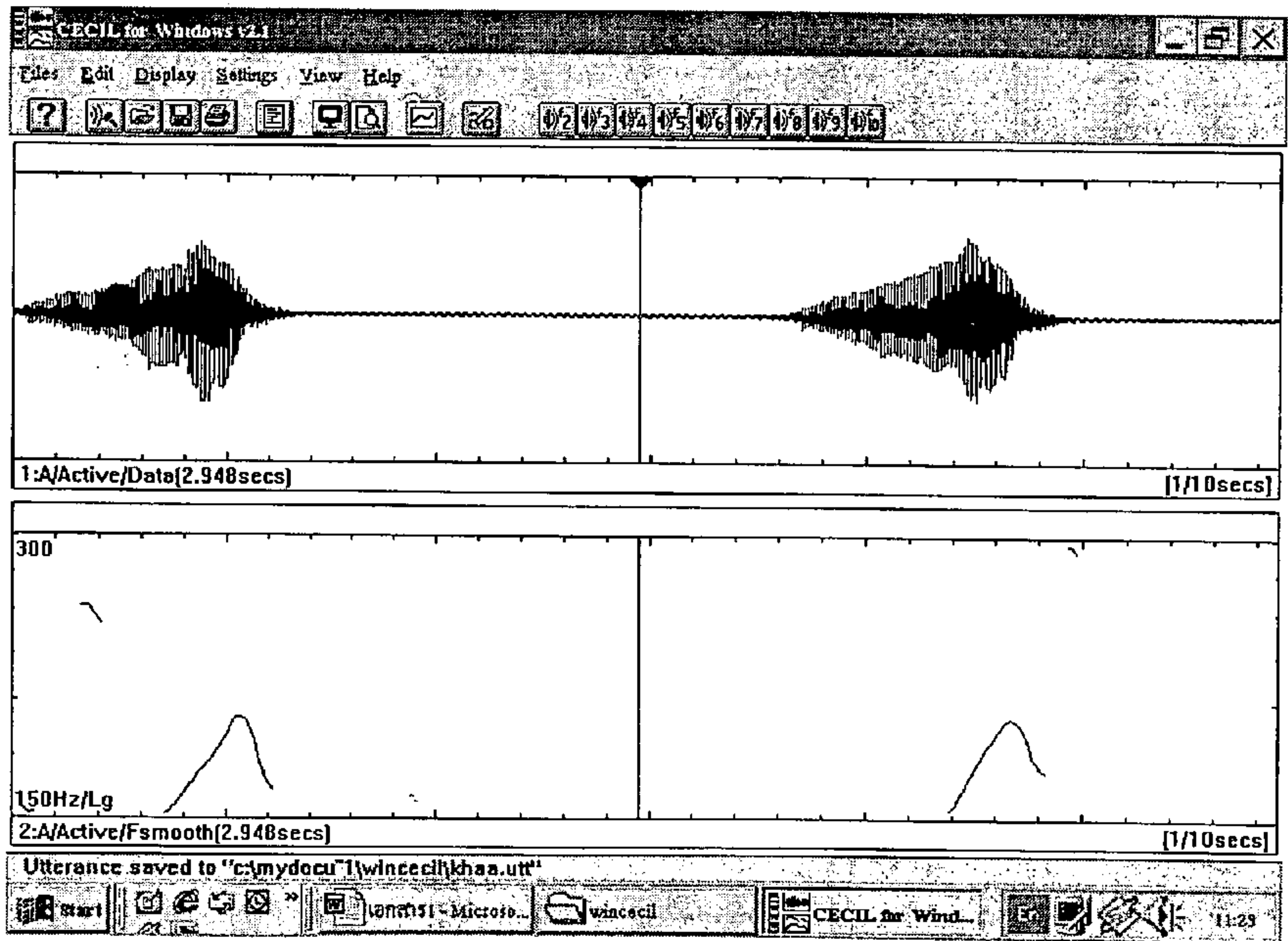
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ภาพวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ

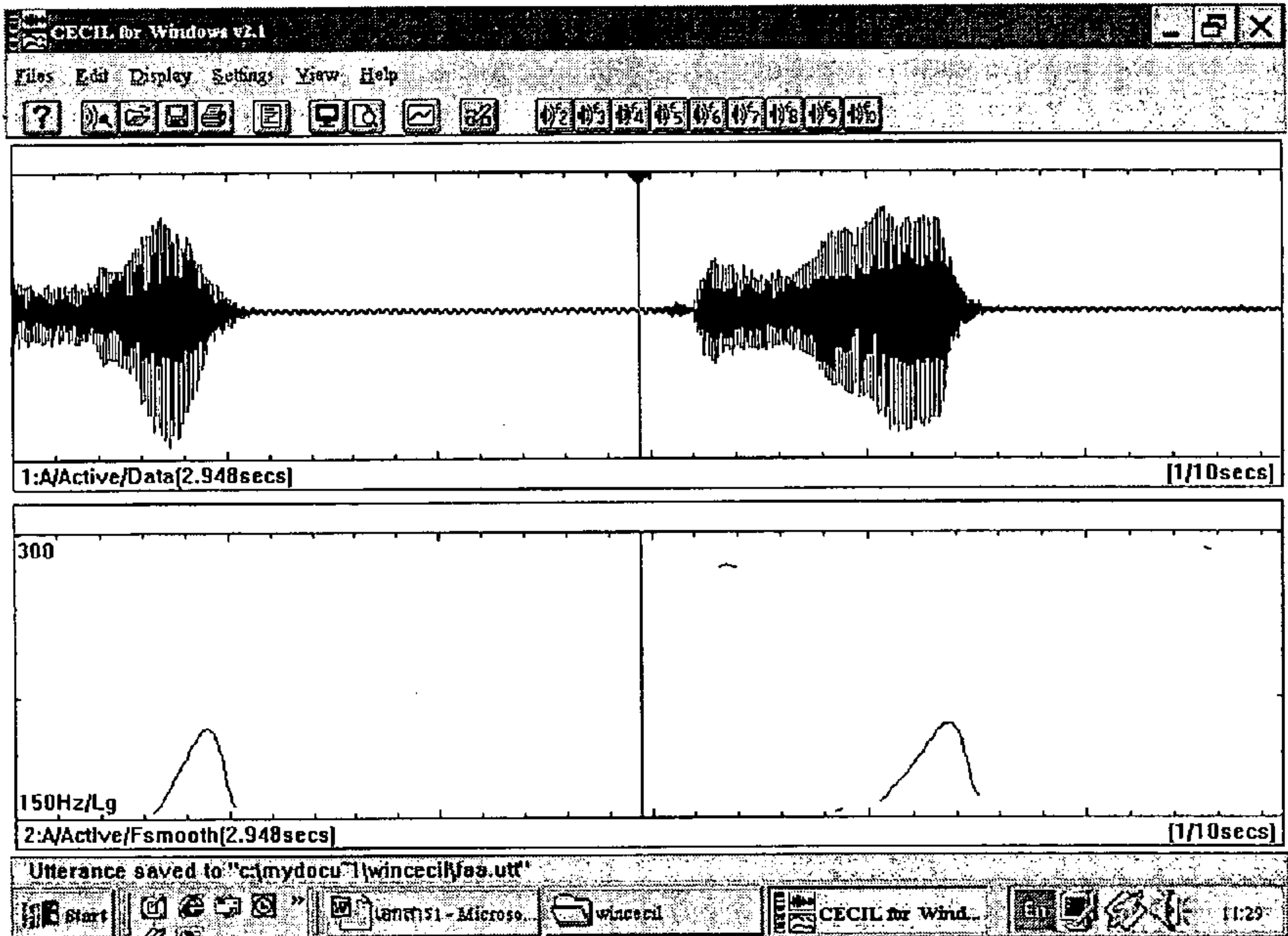
1. ๗

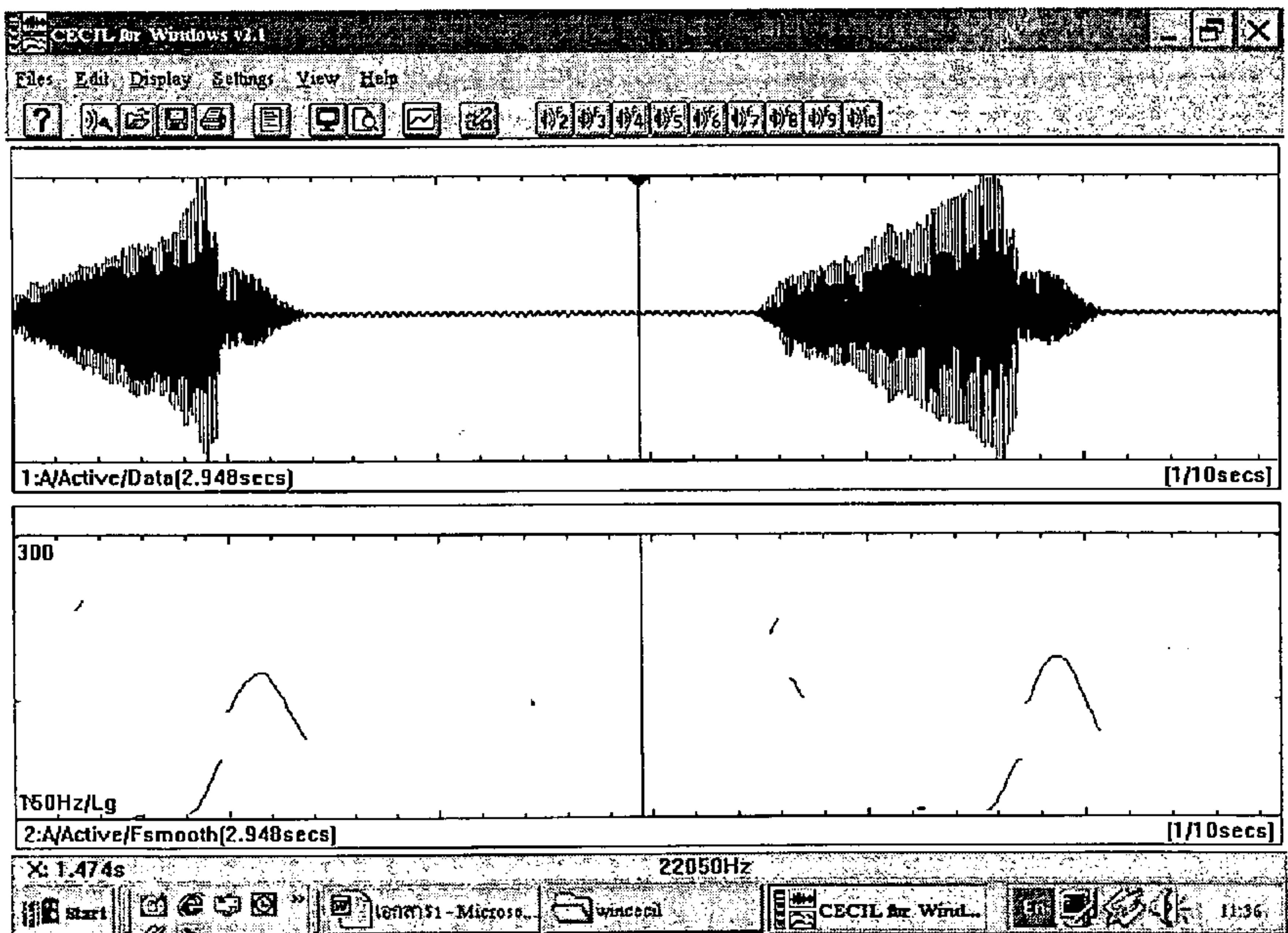
2. ๗

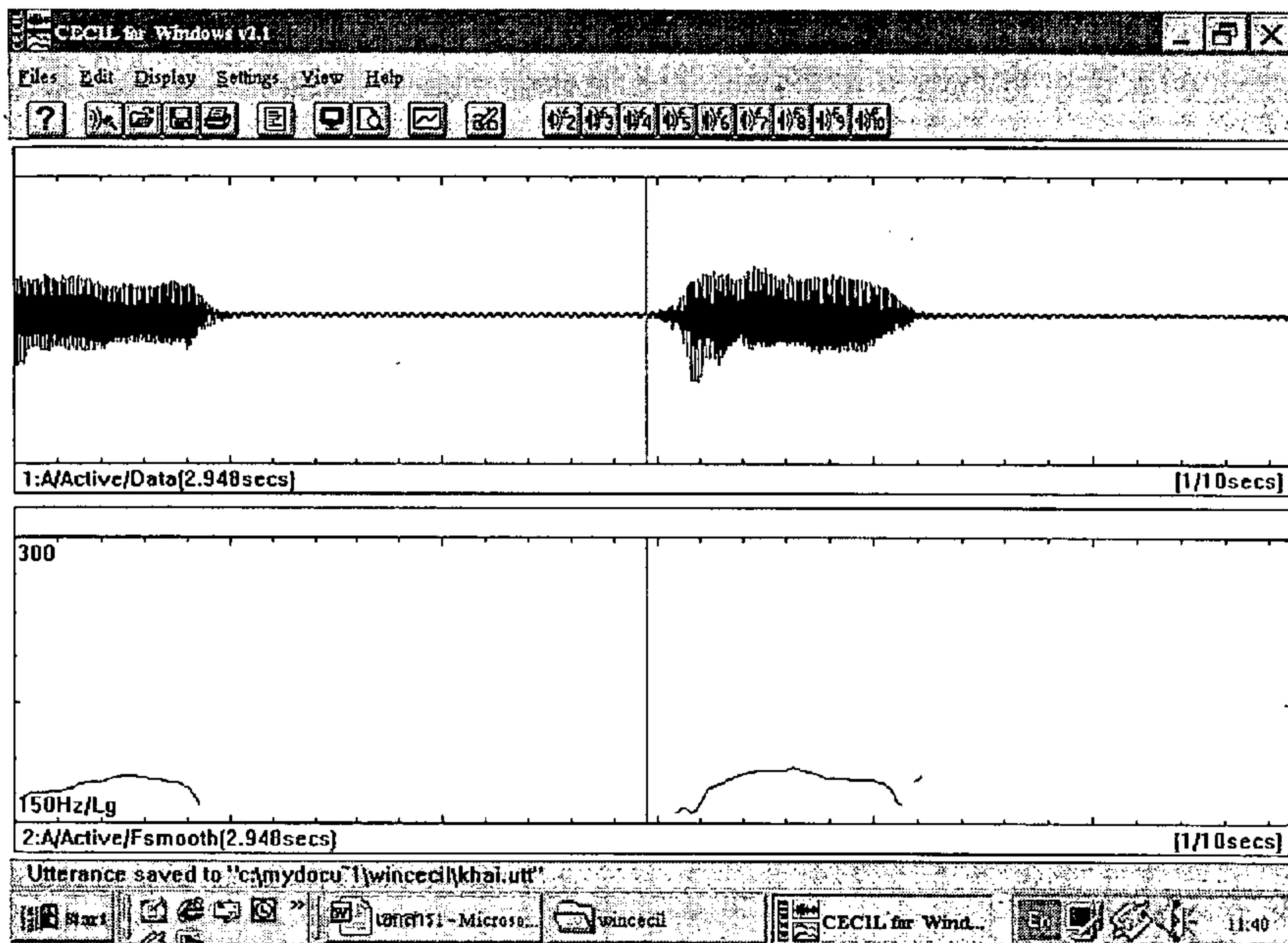
3. ฟา

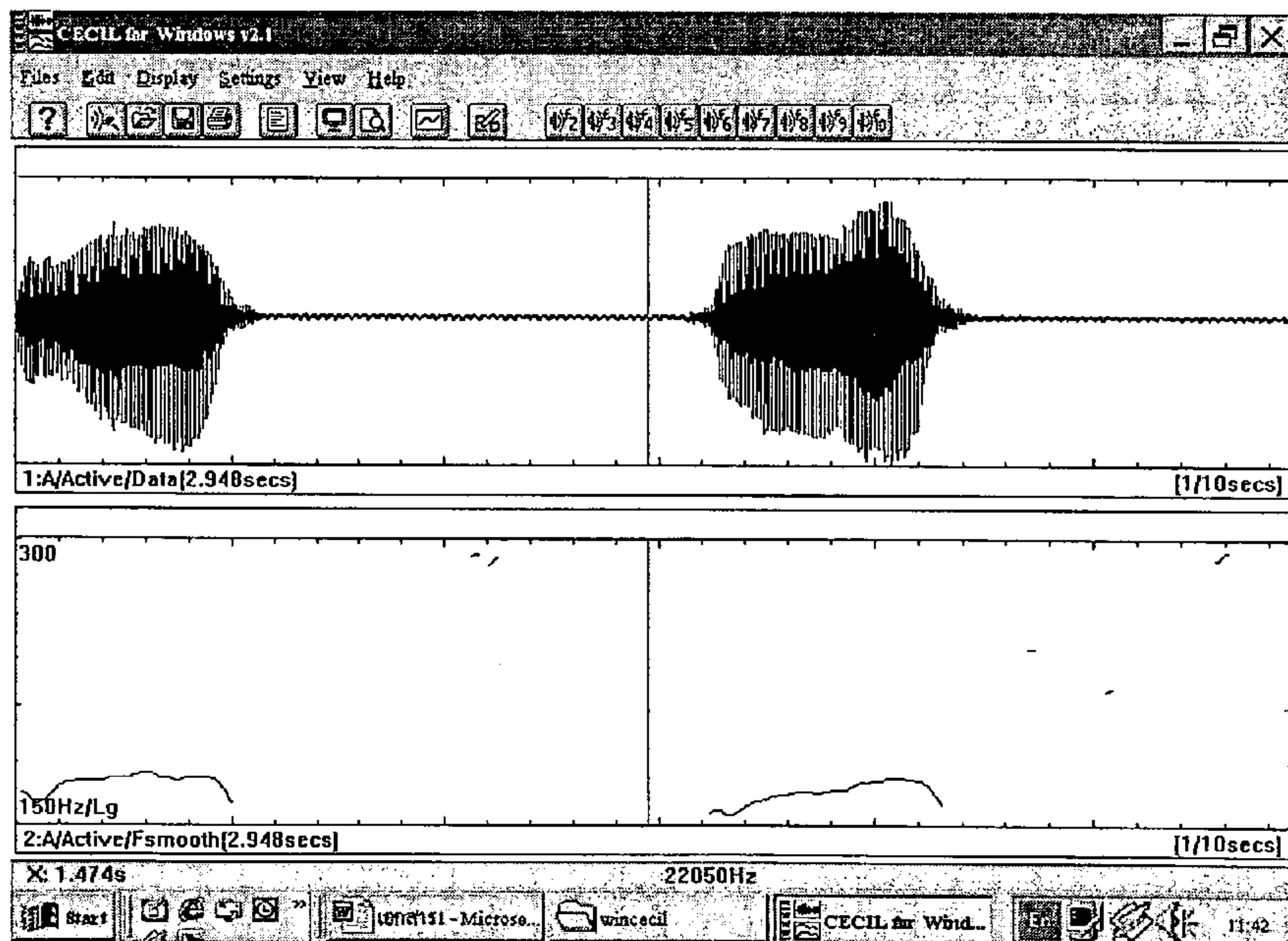
4. หวาน

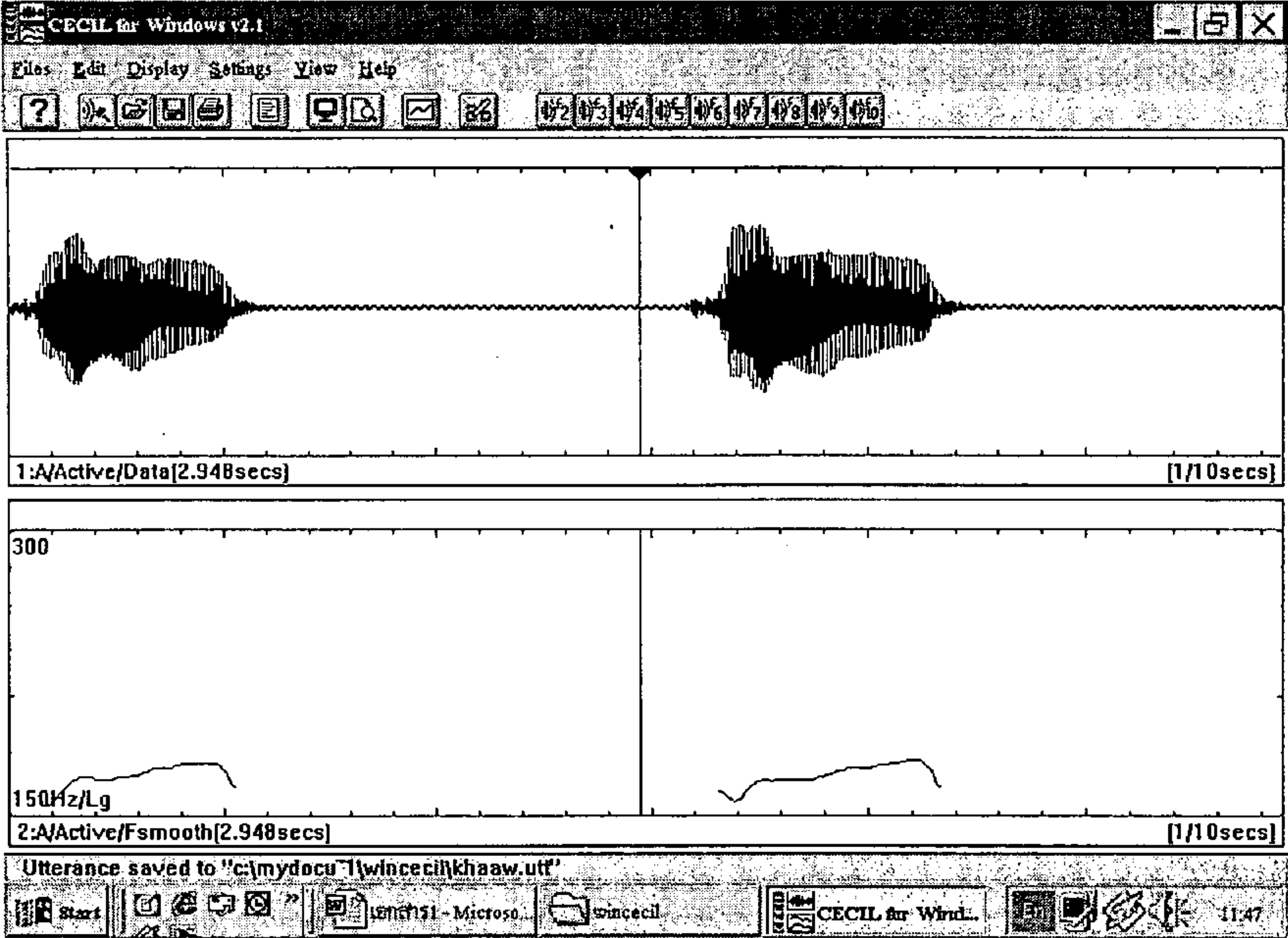
5. ๖๓

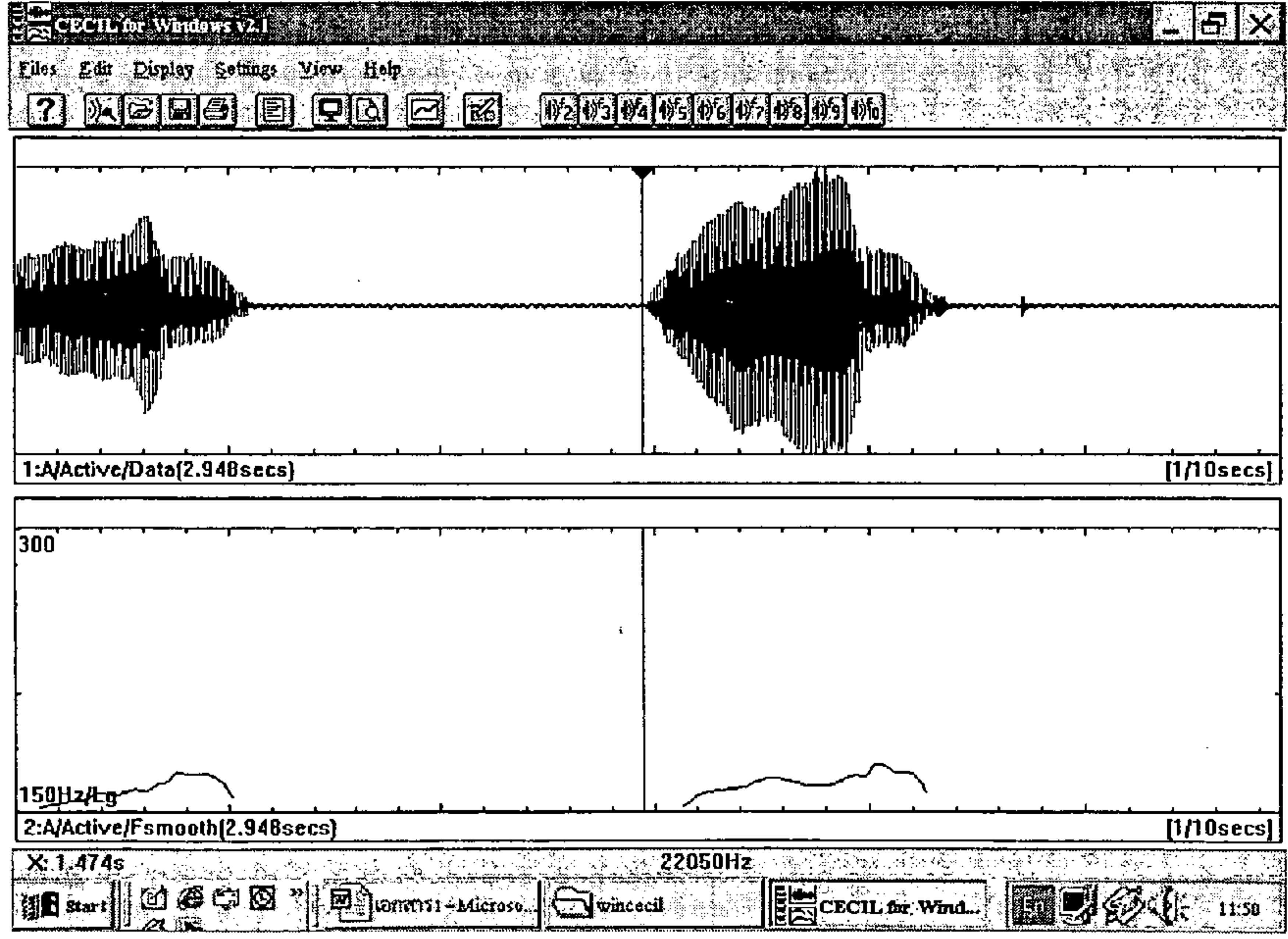
6. ๖๓

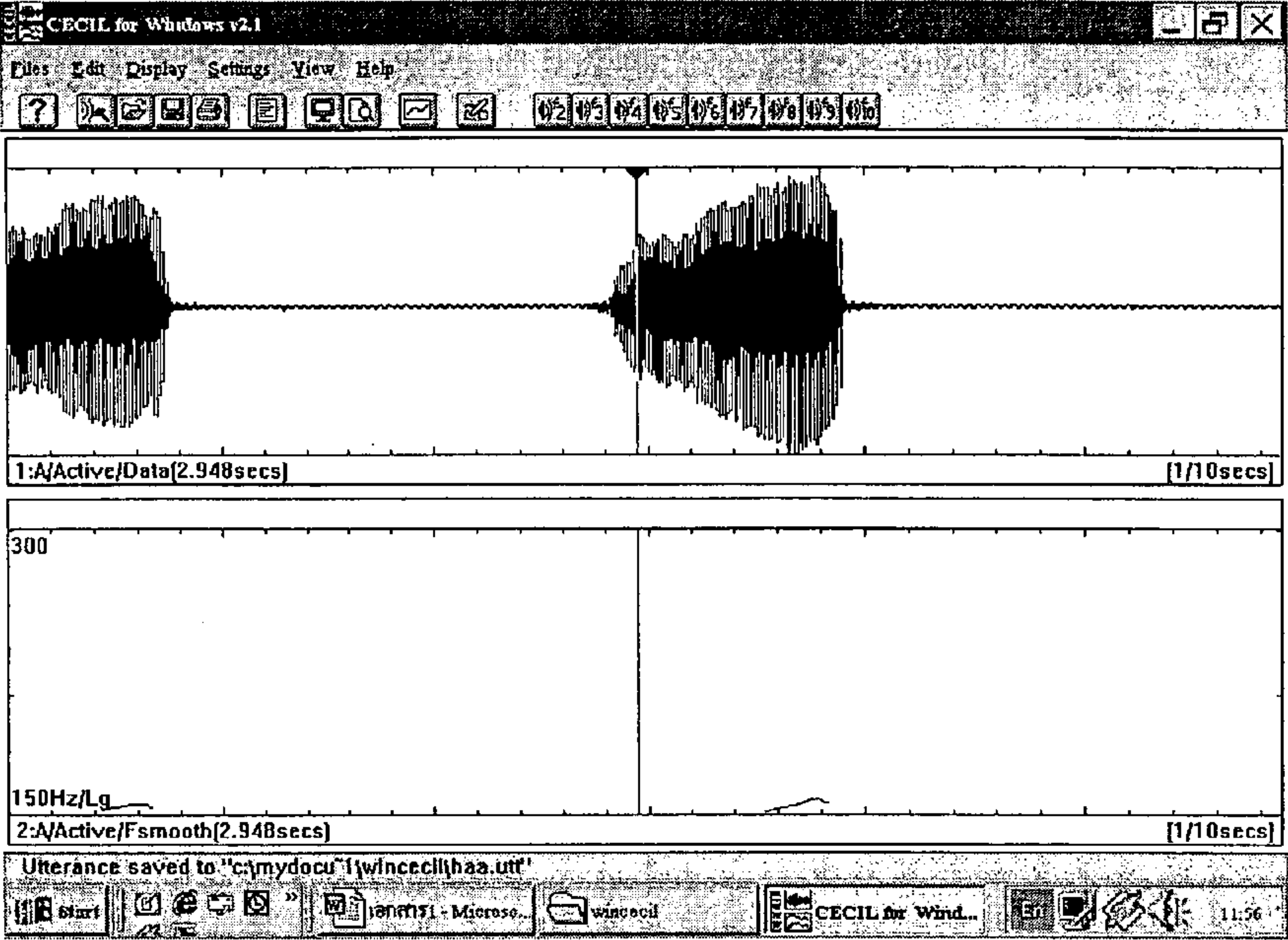
7. เข่า

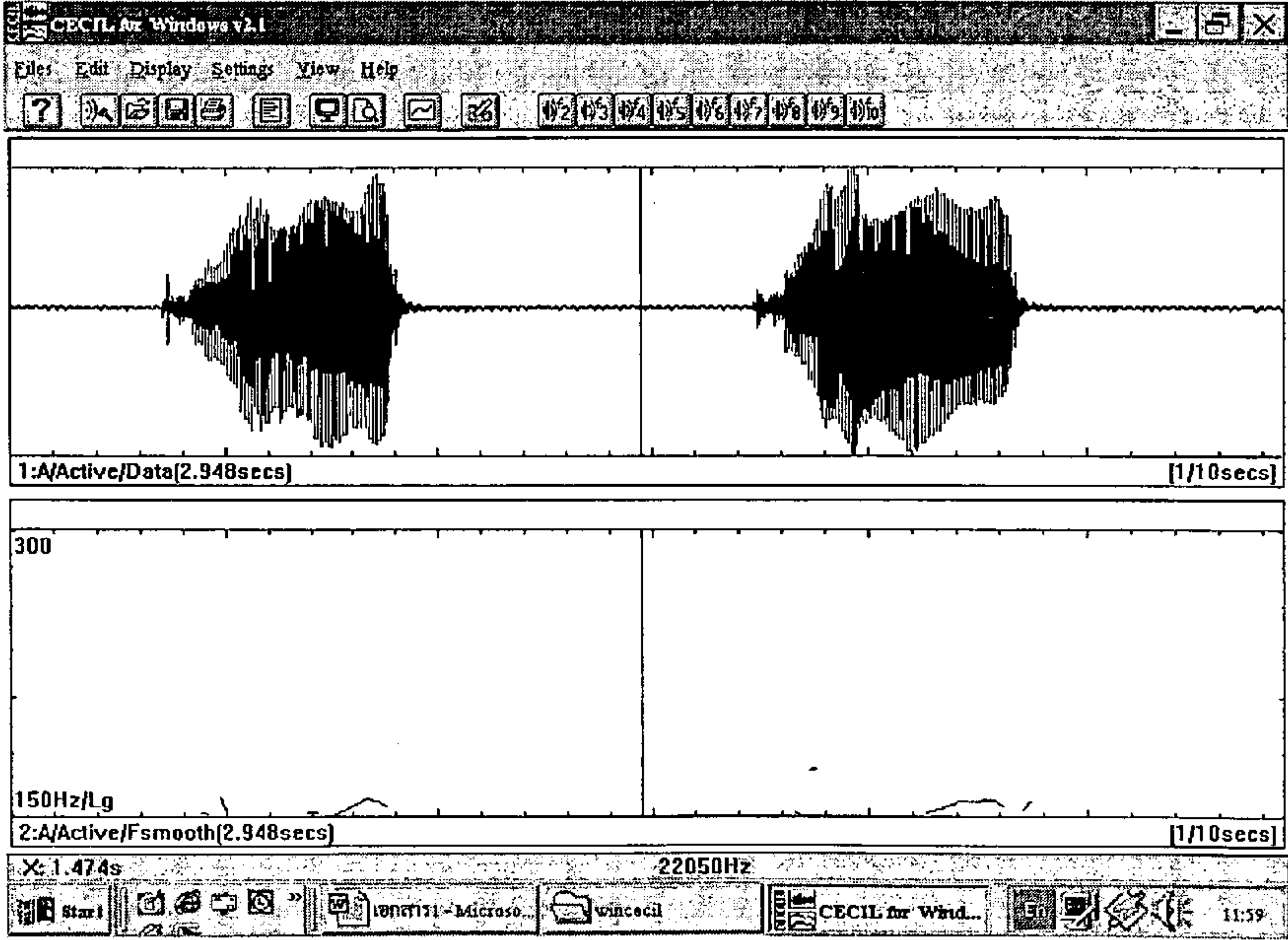
8. หวาน

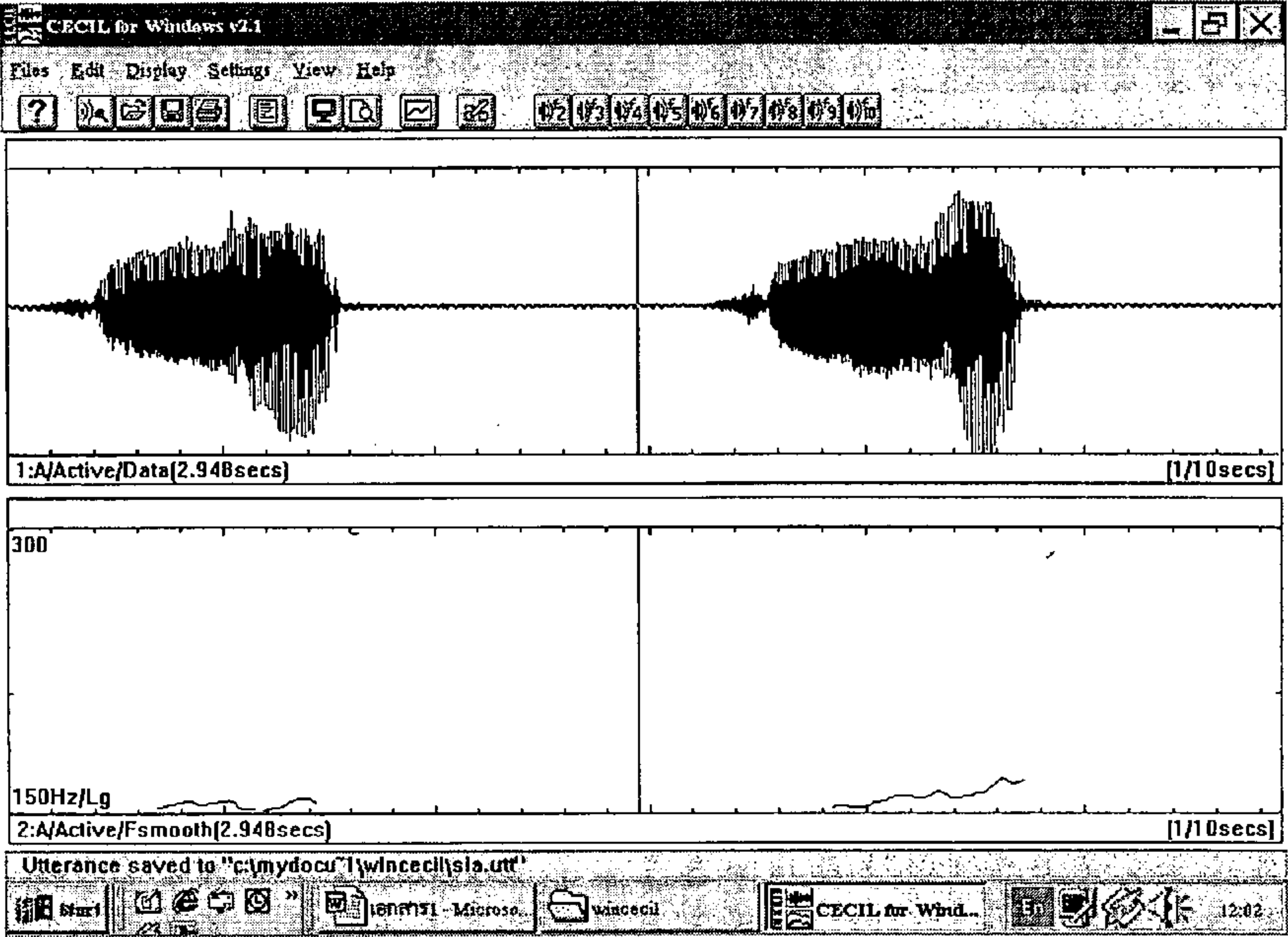
9. ห้า

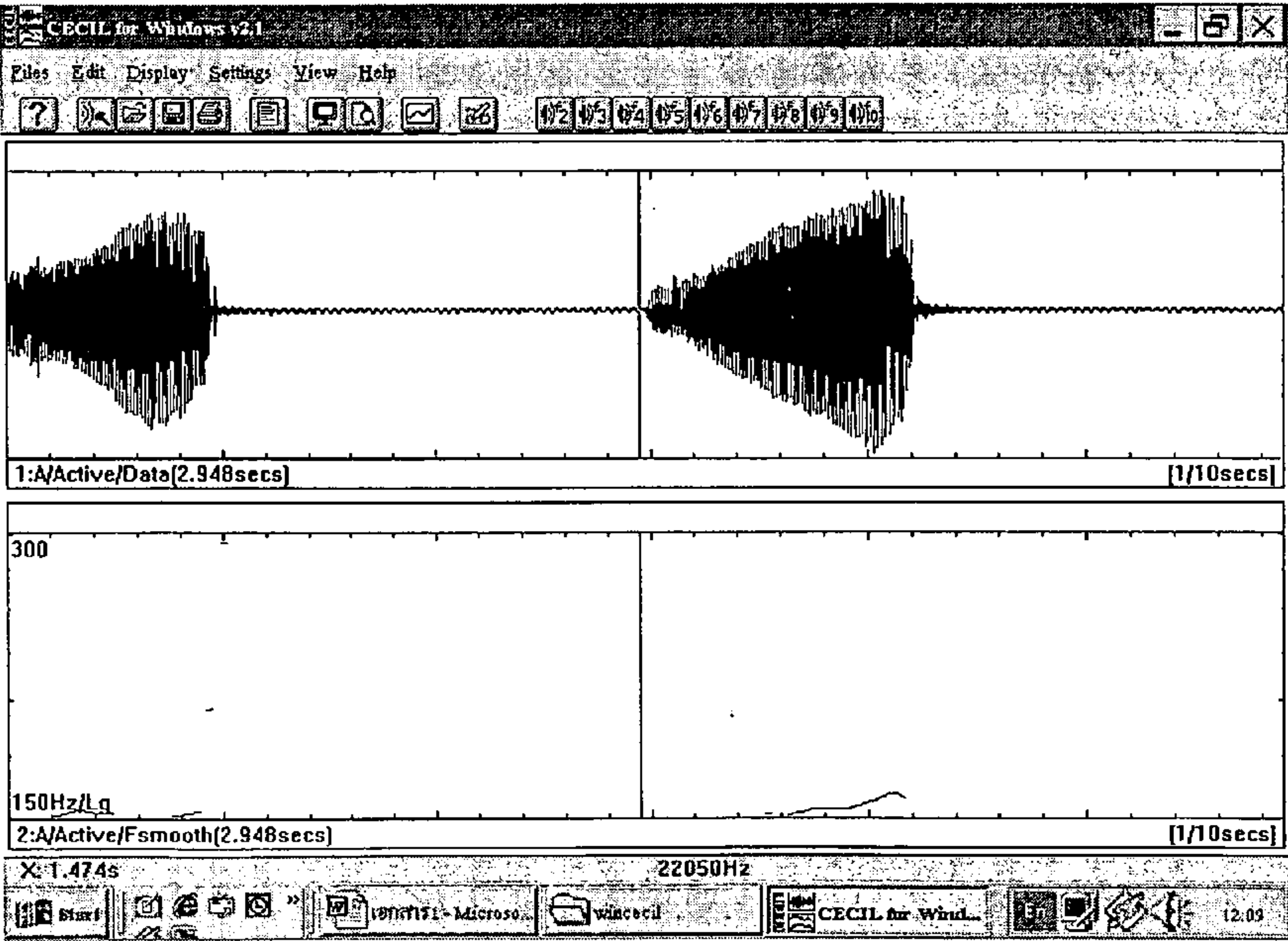
10. ข้า

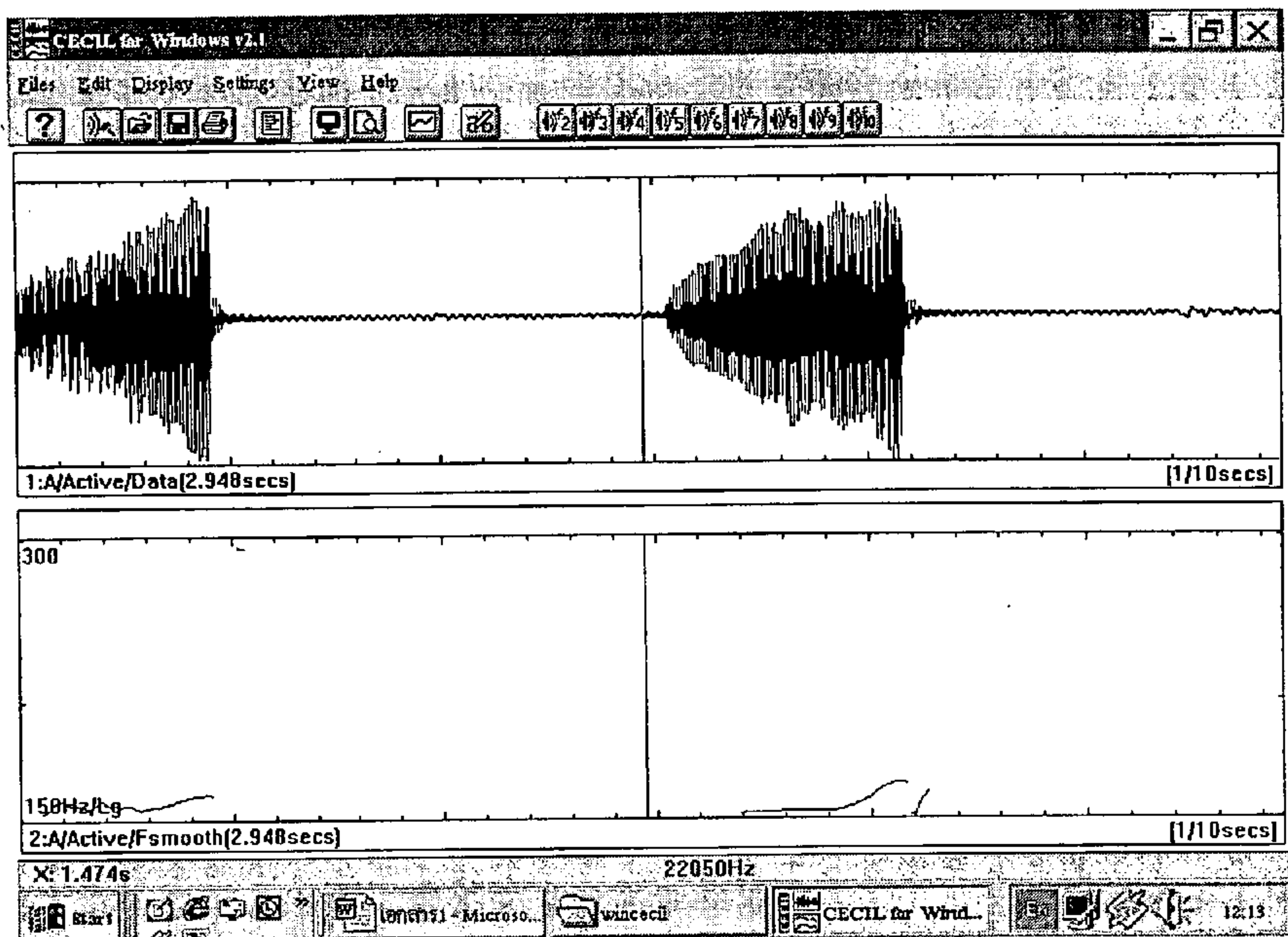
11. เส้น

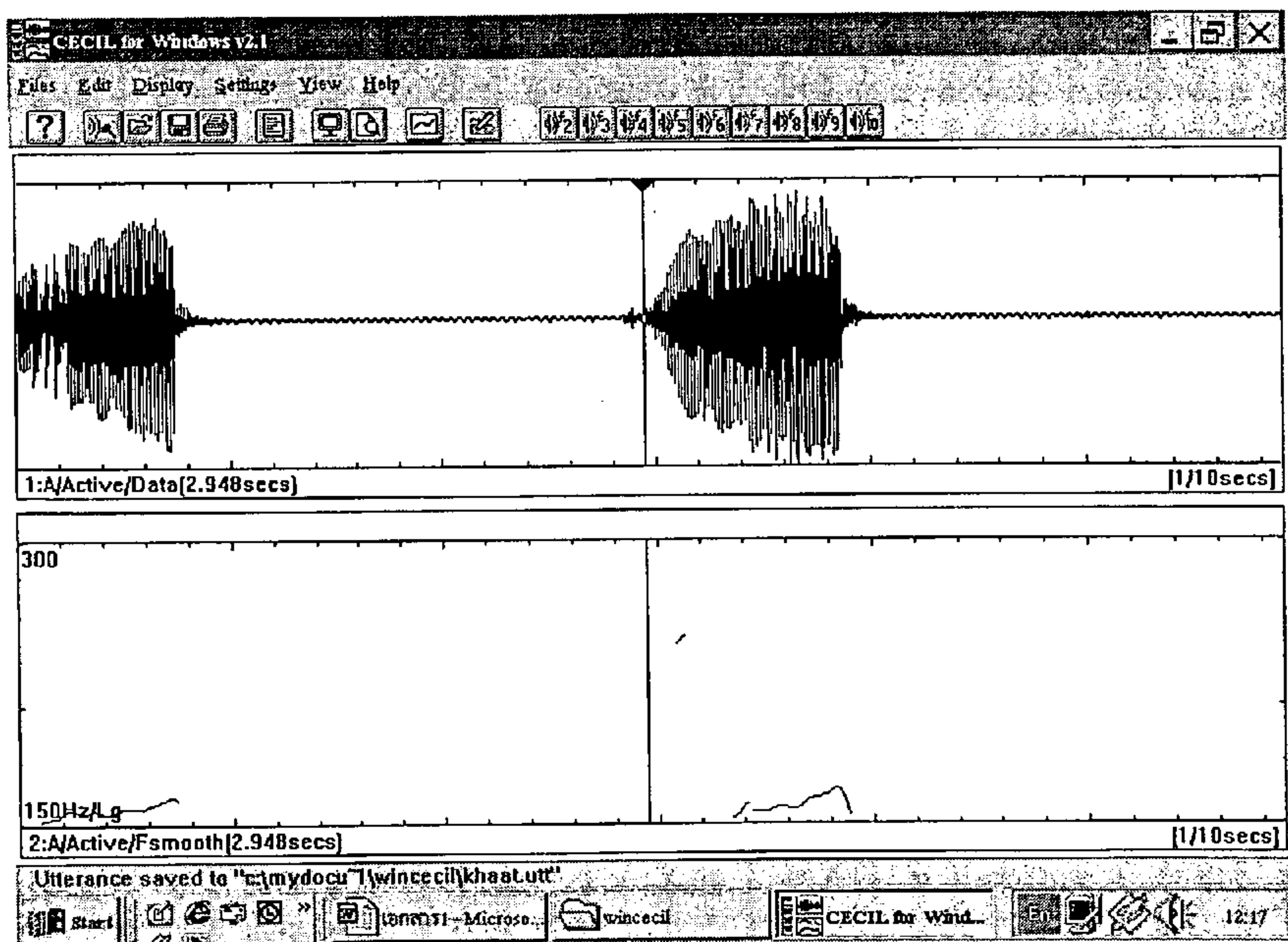
12. หมอ

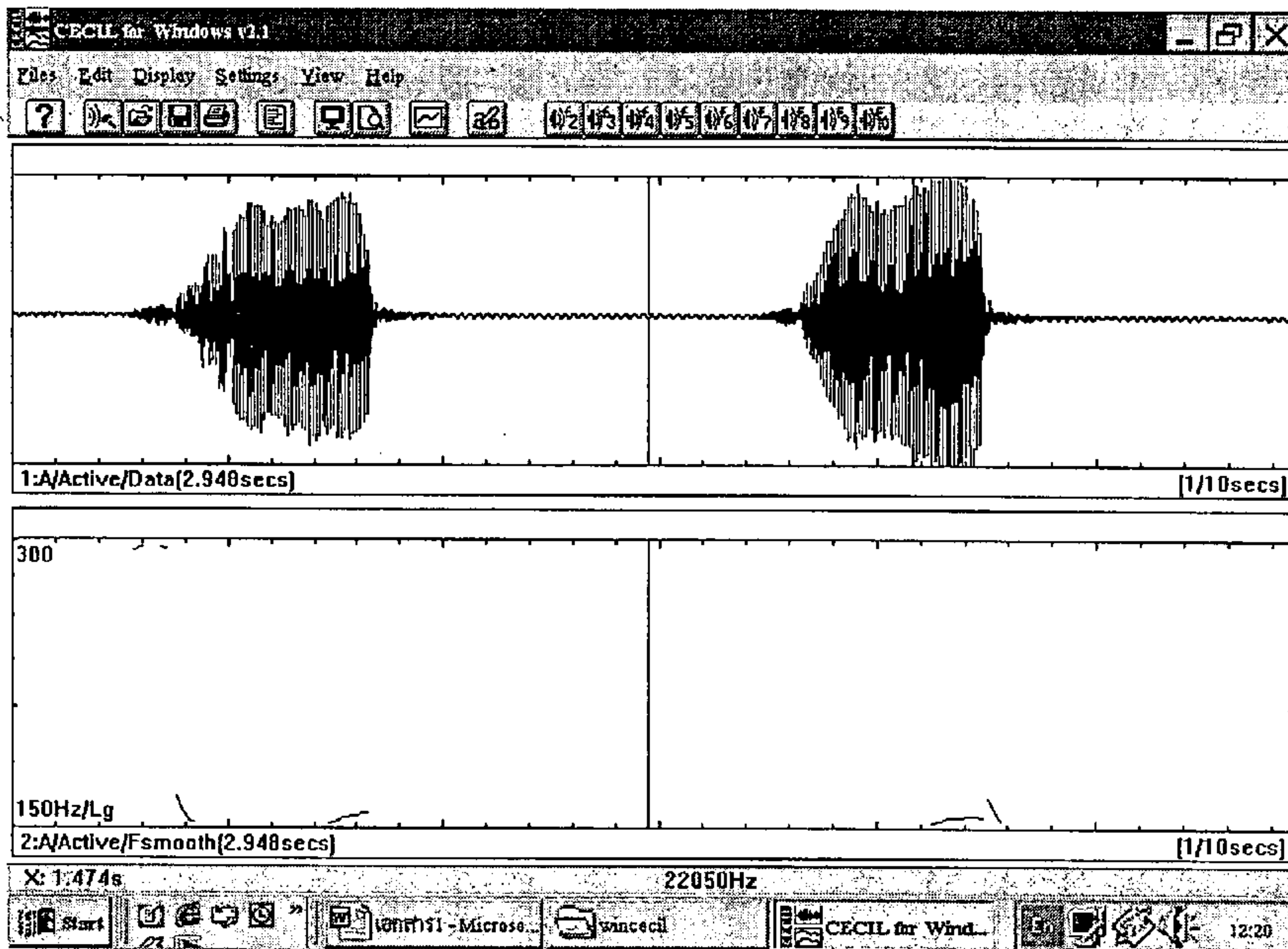
13. ภาพ

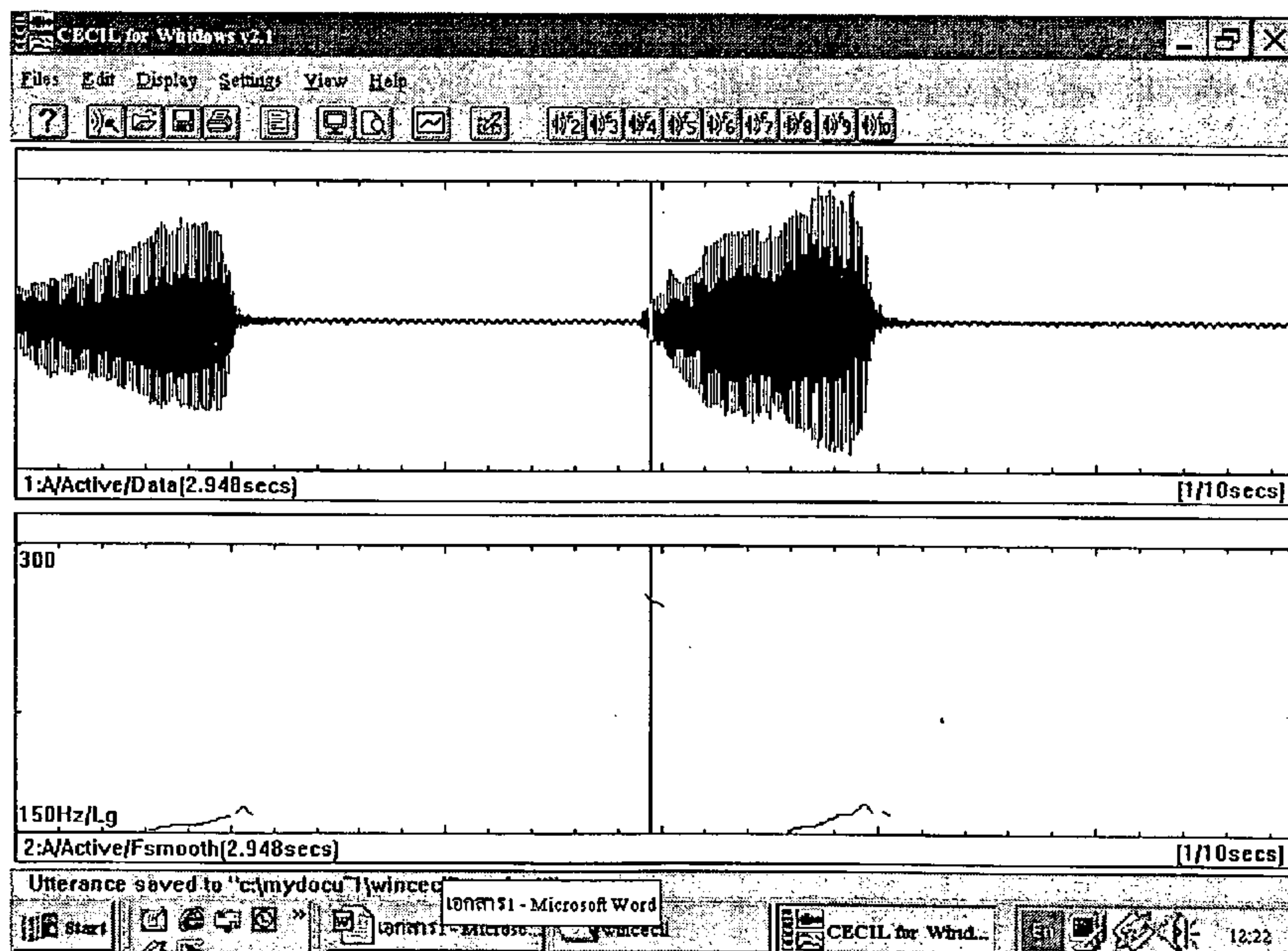
14. ภาพ

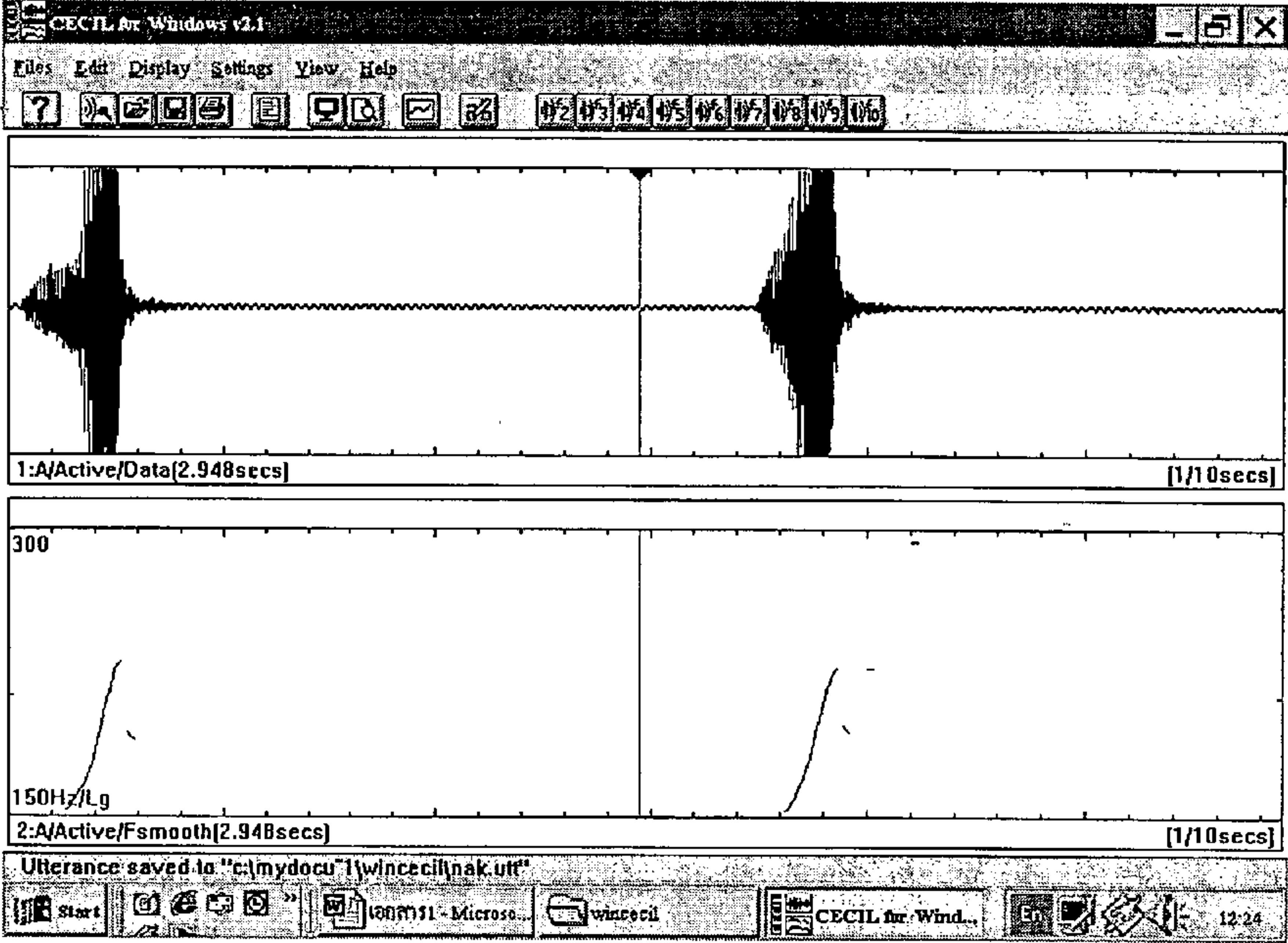
15. สาก

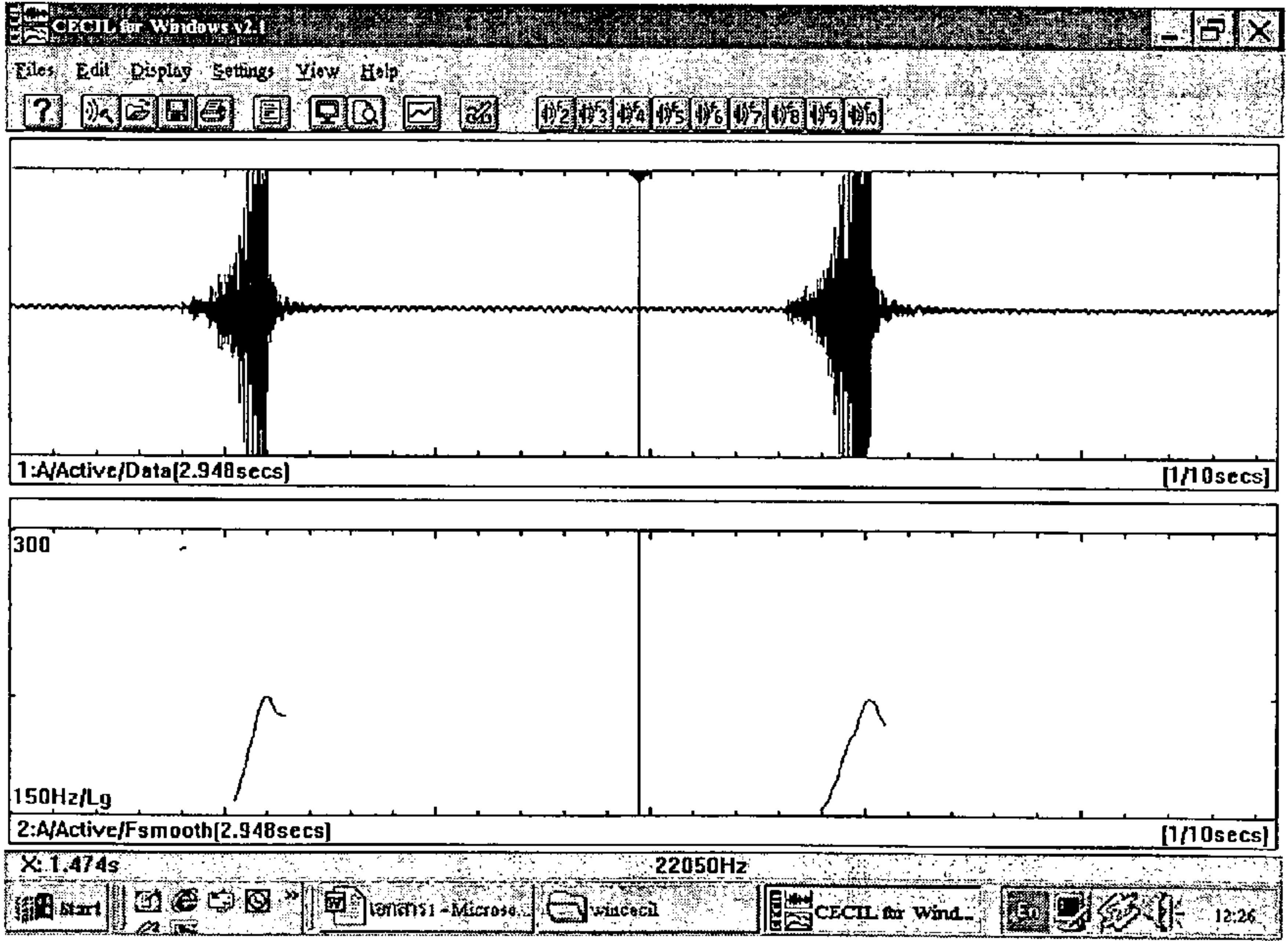
16. หมา

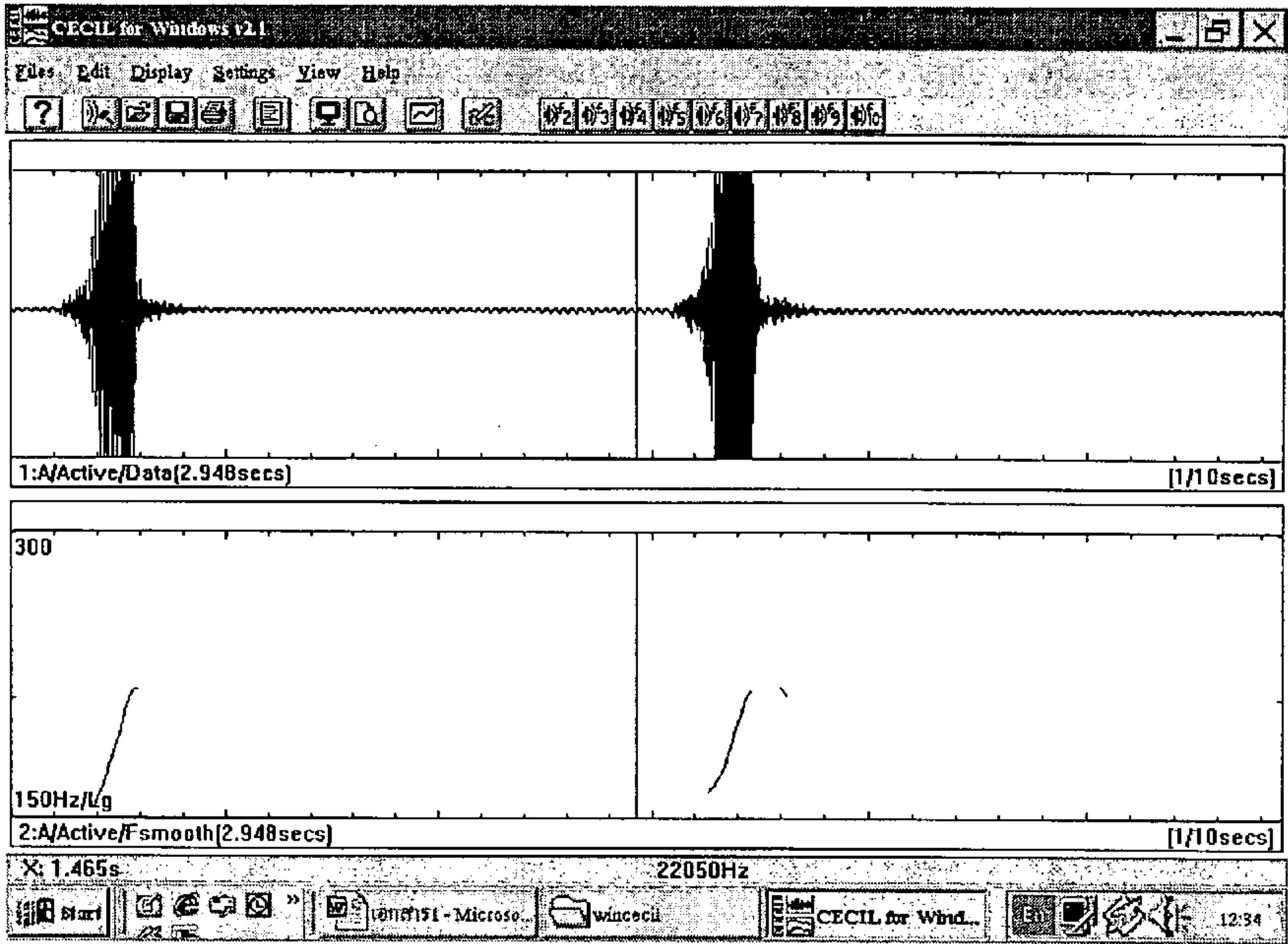
17. หน้า

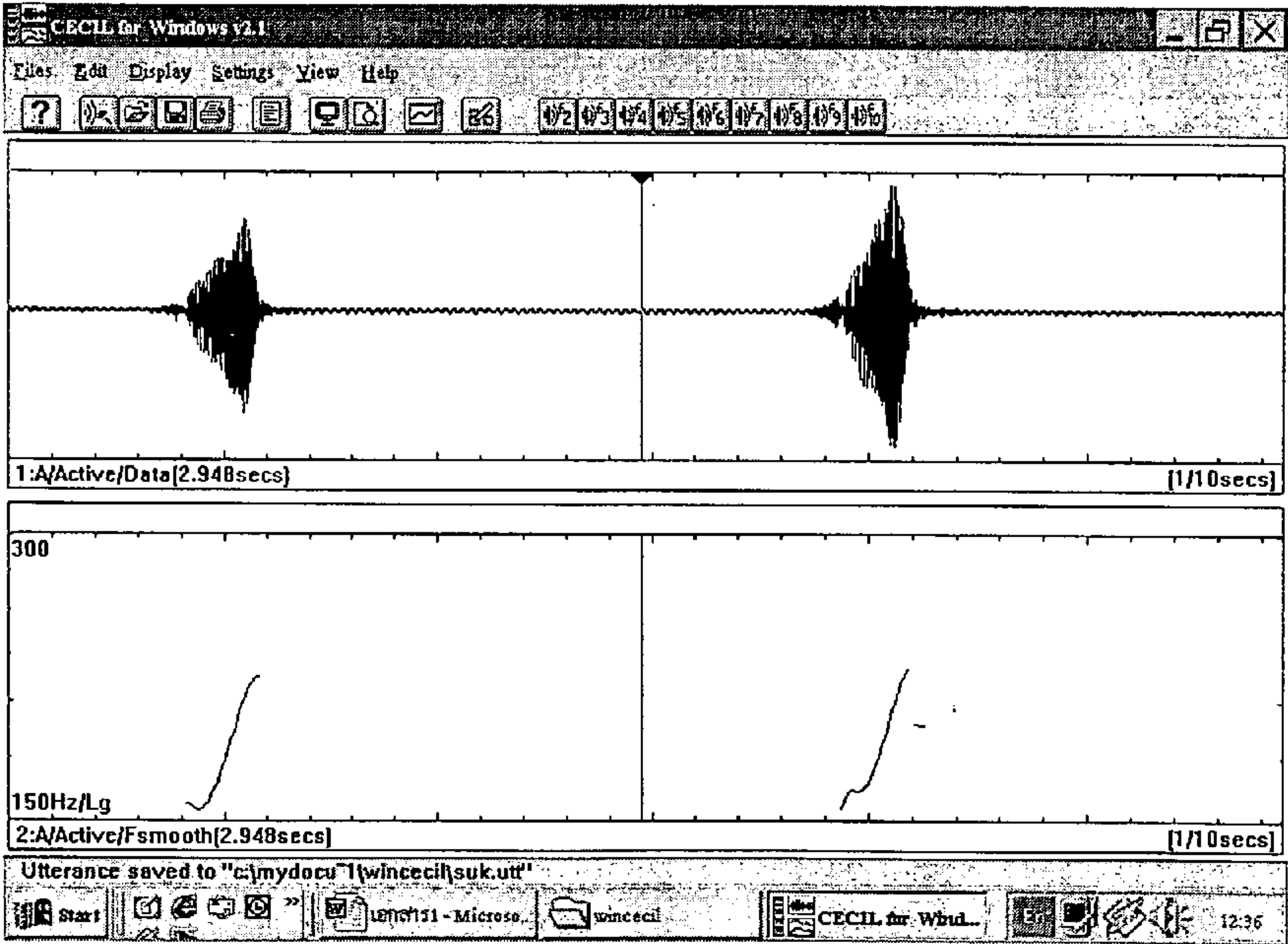
18. หน้า

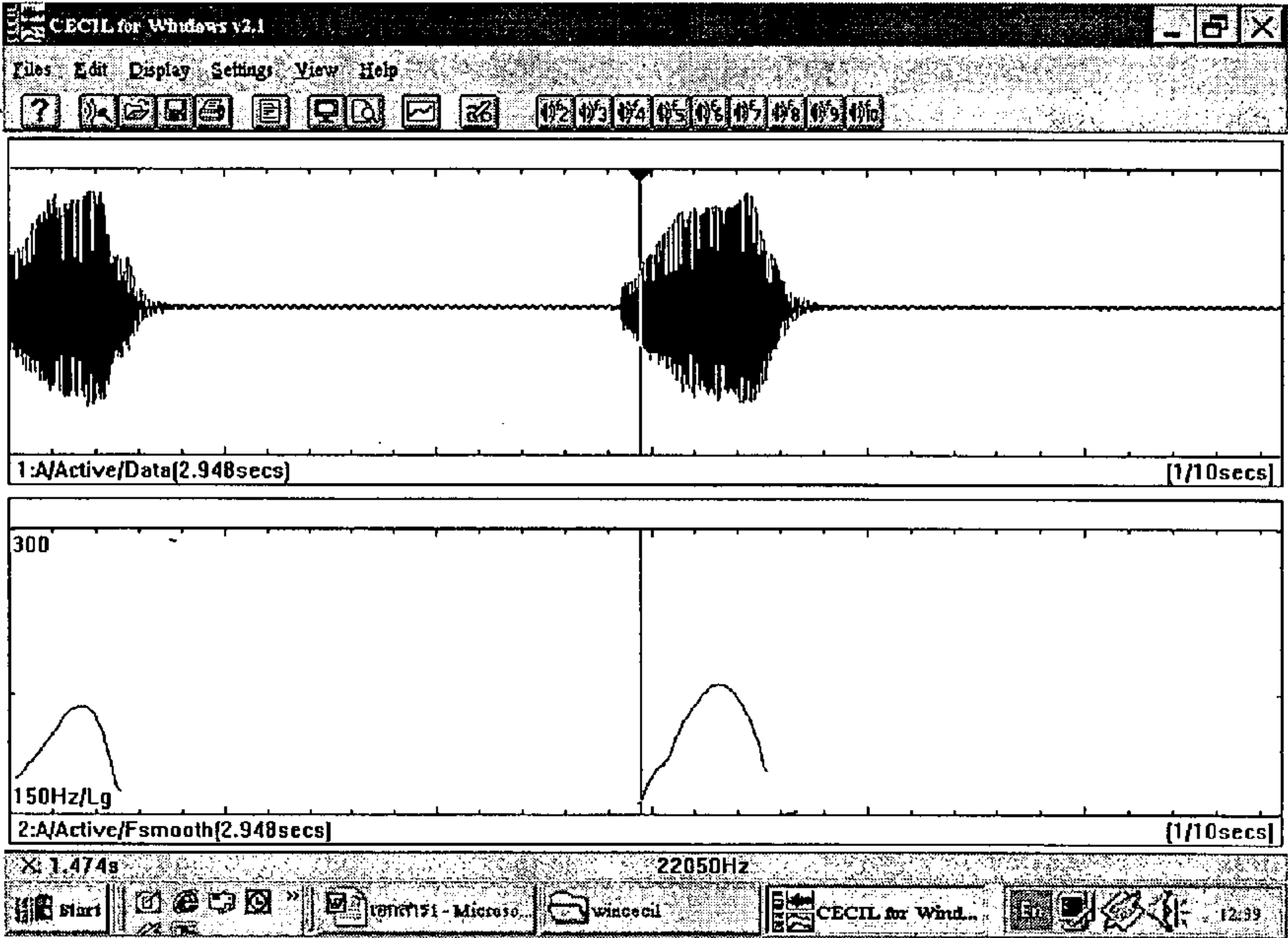
19. ผัก

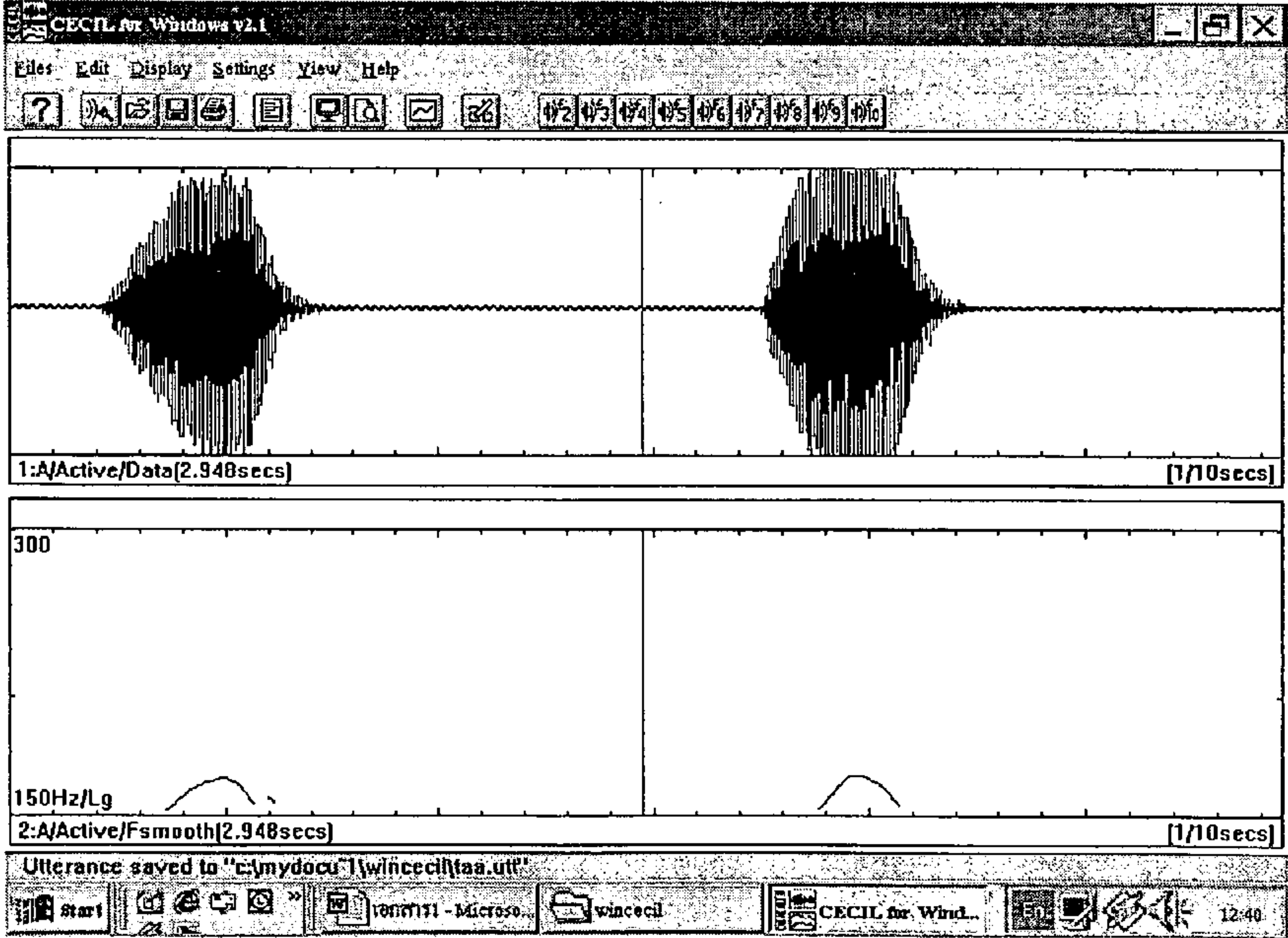
20. สุนัข

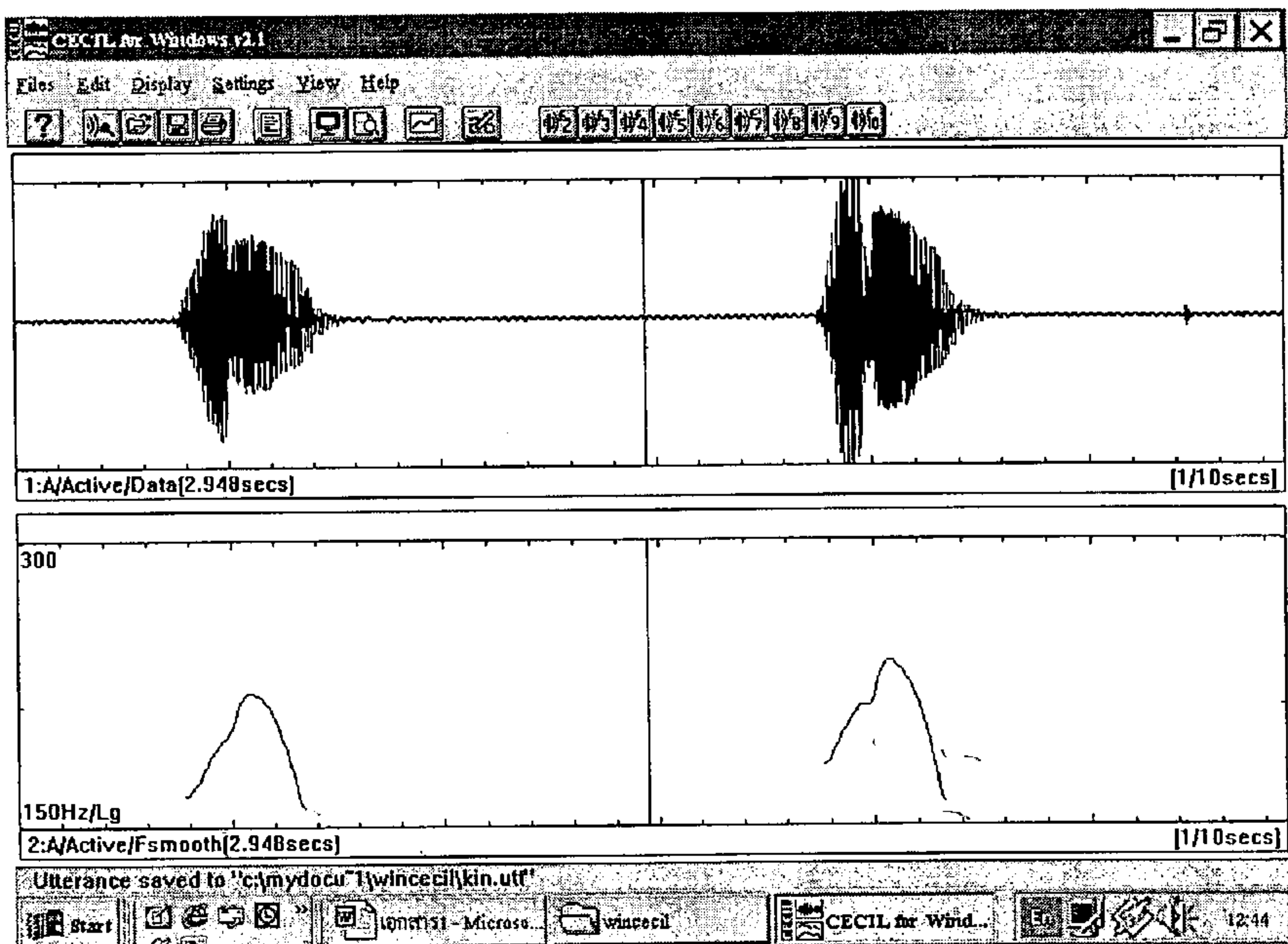
21. ၂

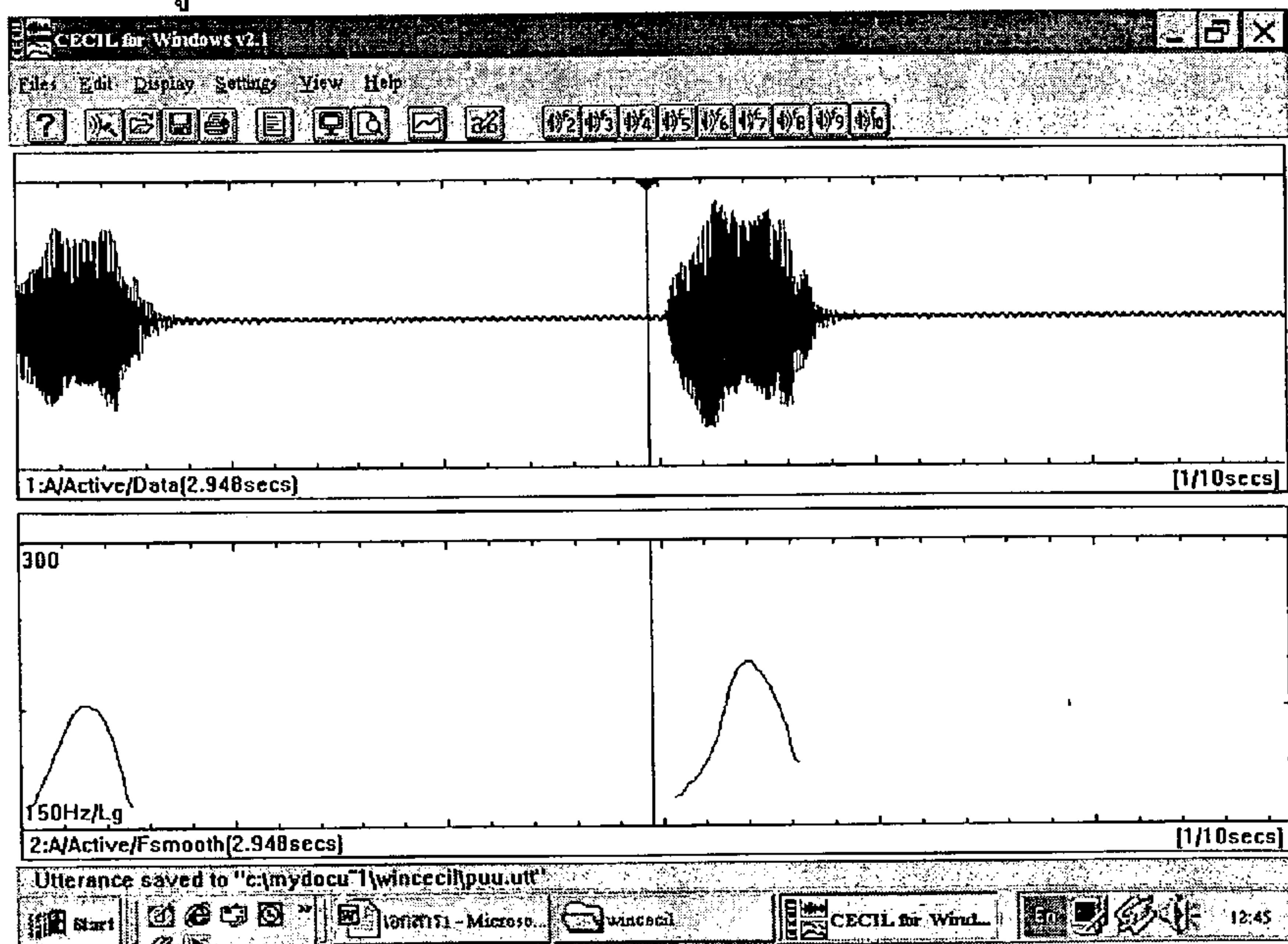
22. ၁၇

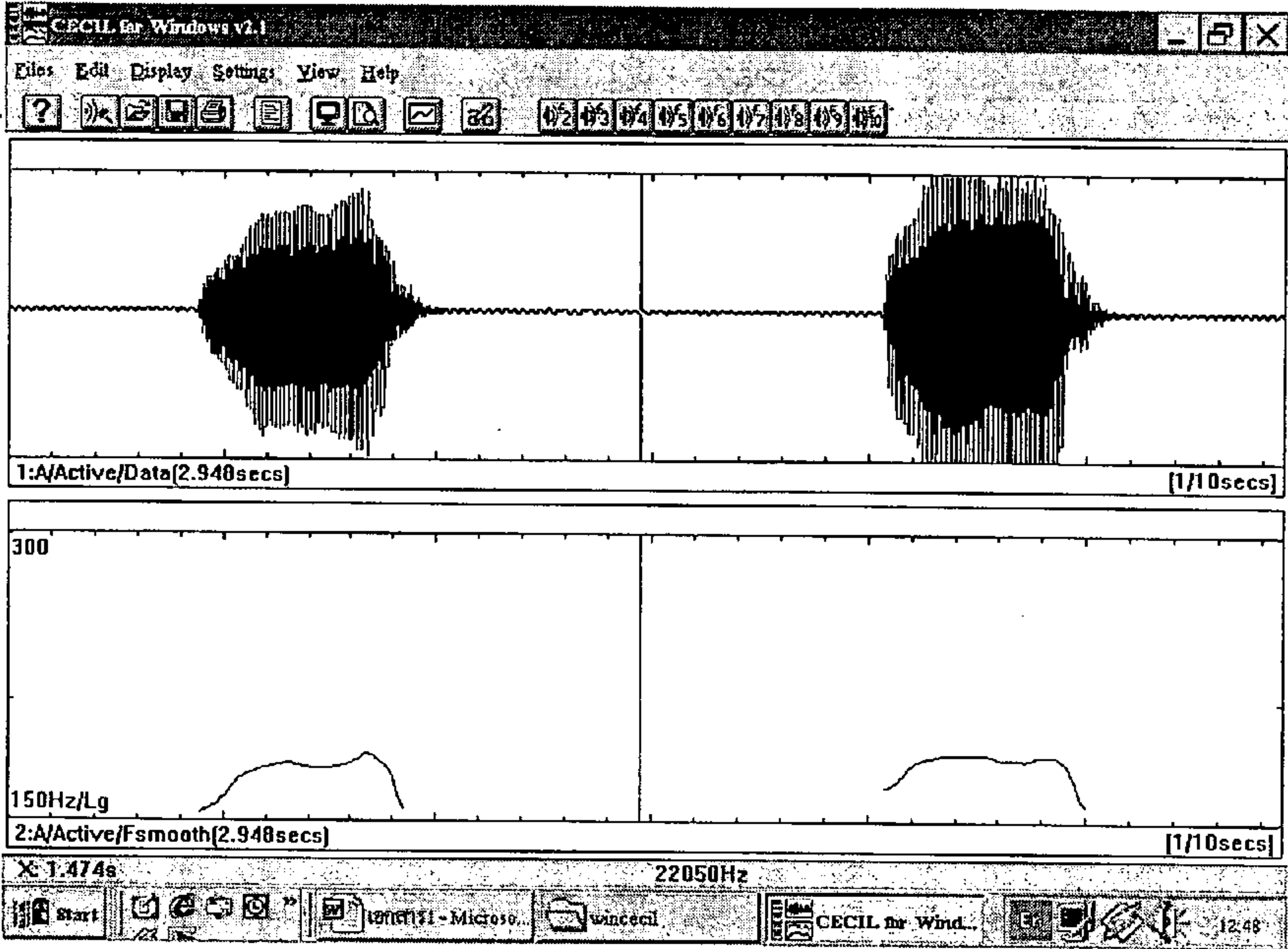
23. ก็น

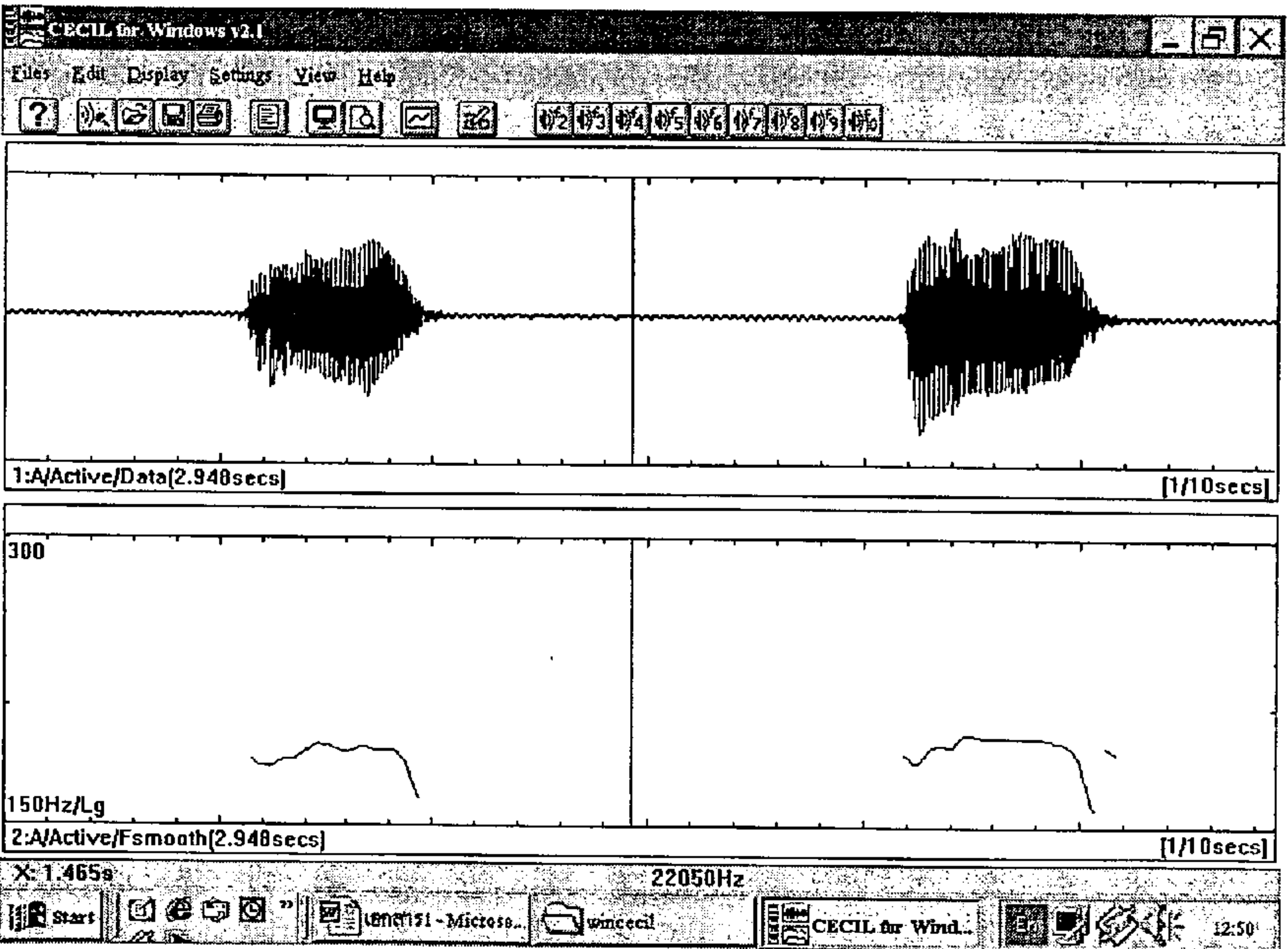
24. ปุ

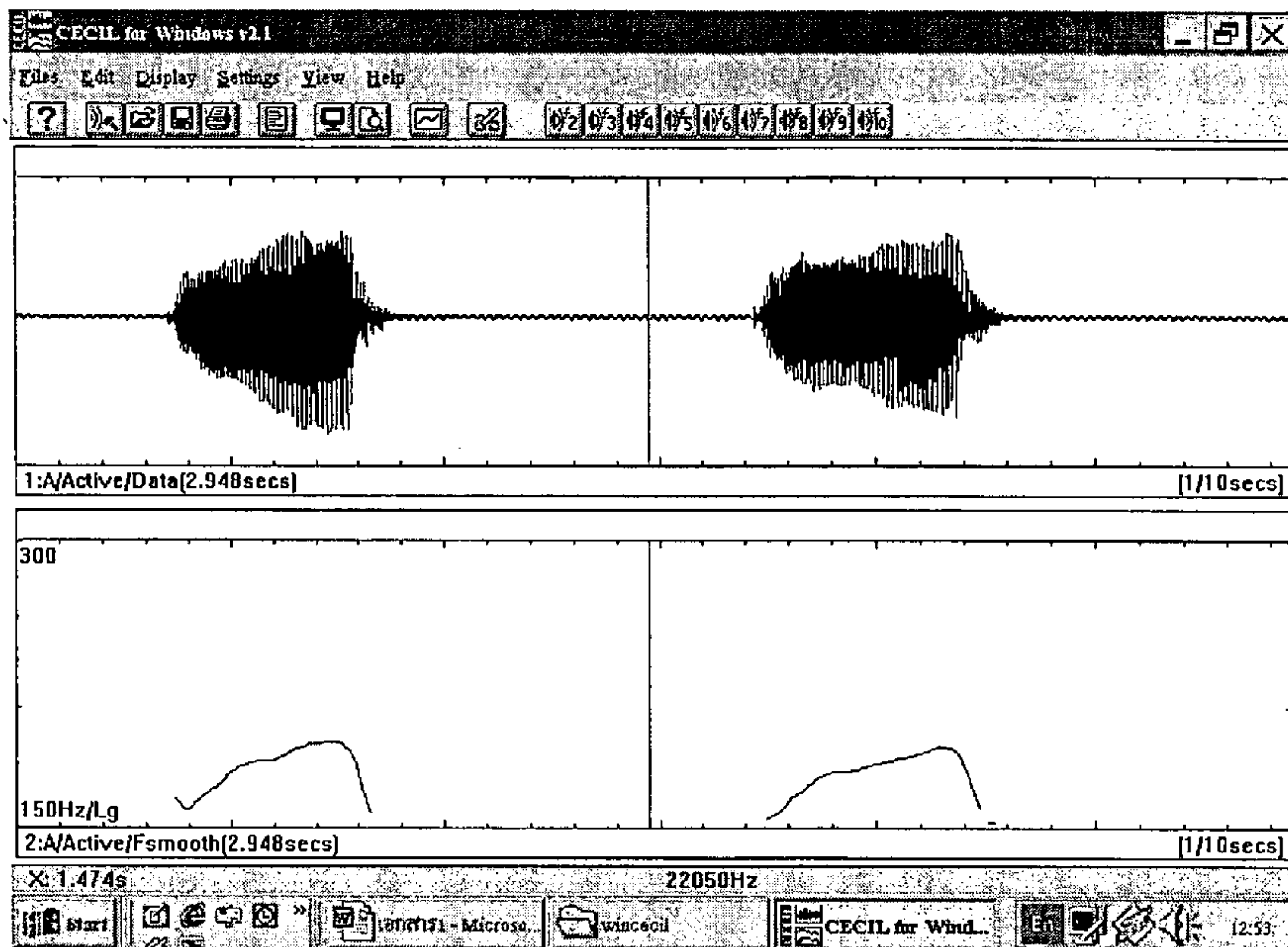
25. ပါ

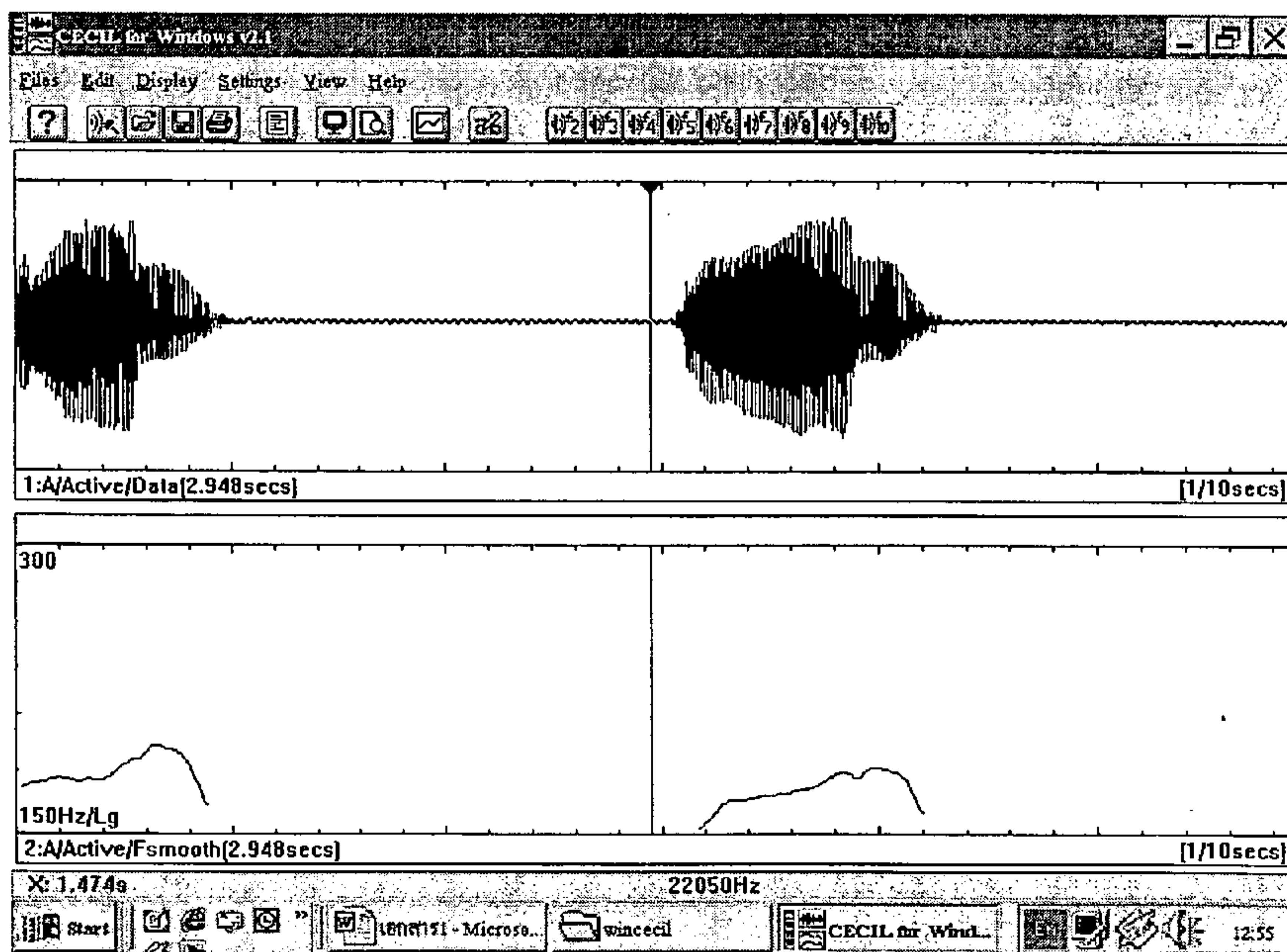
26. ကို

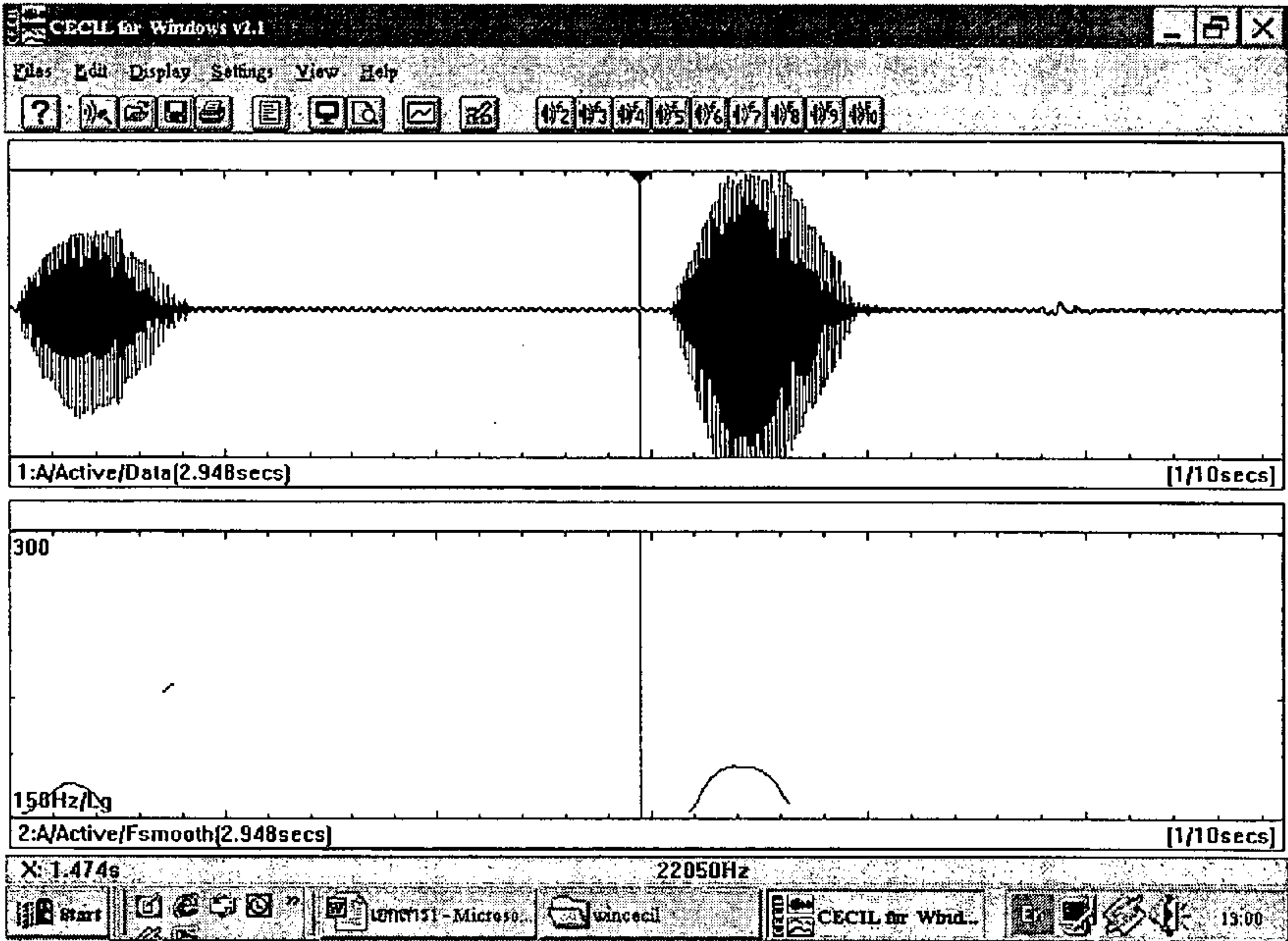
27. แก่

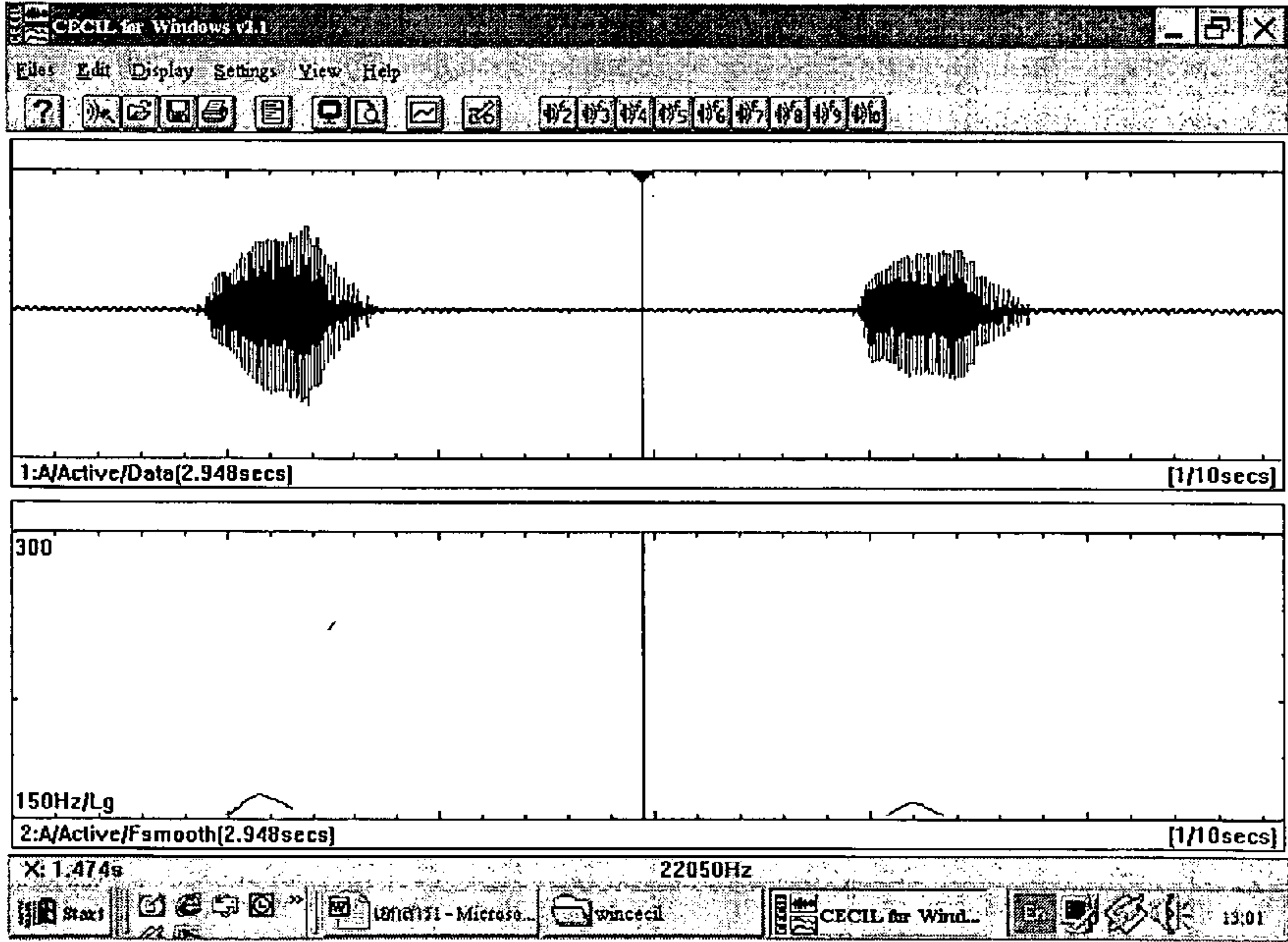
28. ก่อน

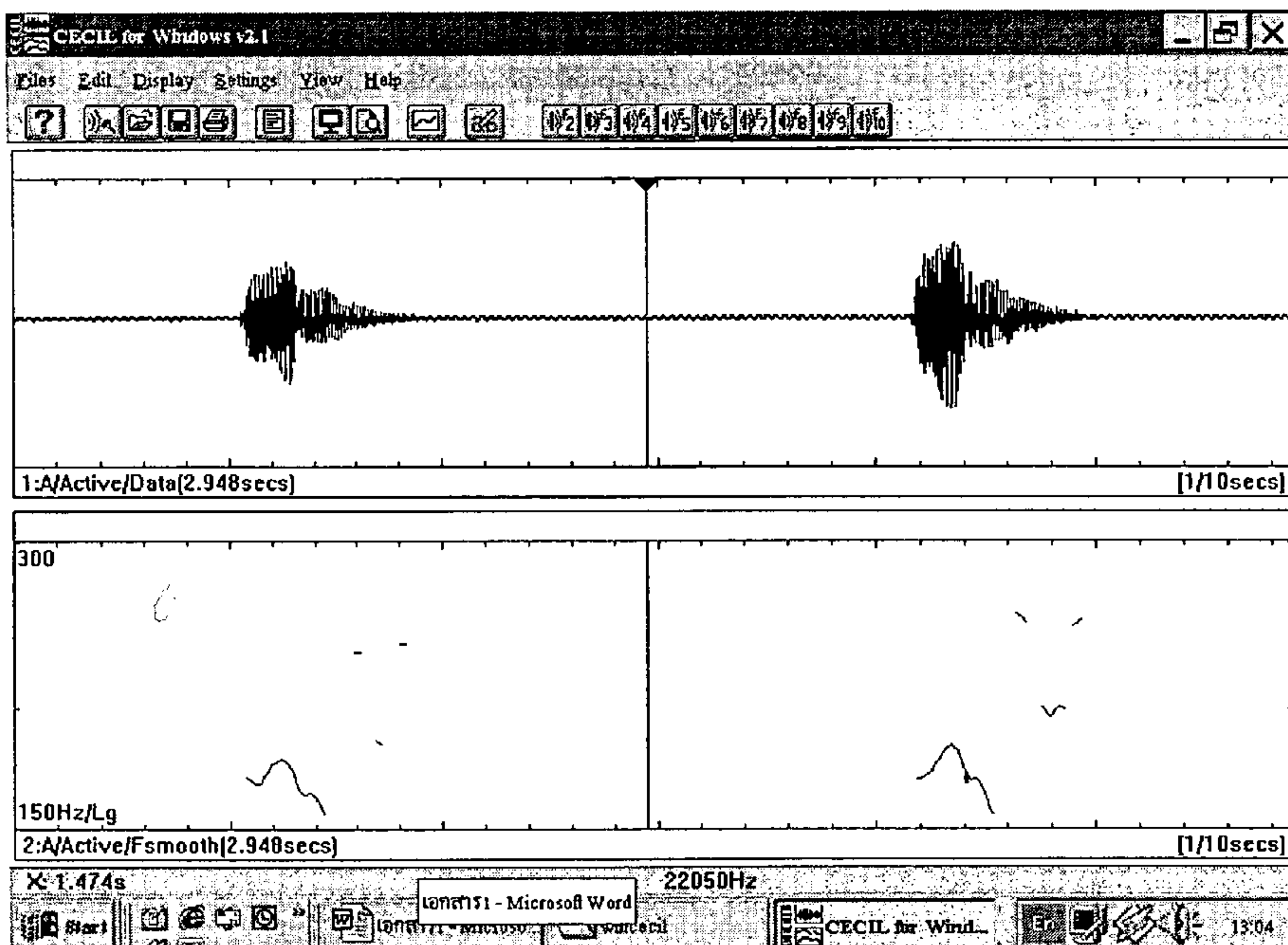
29. ၂၇

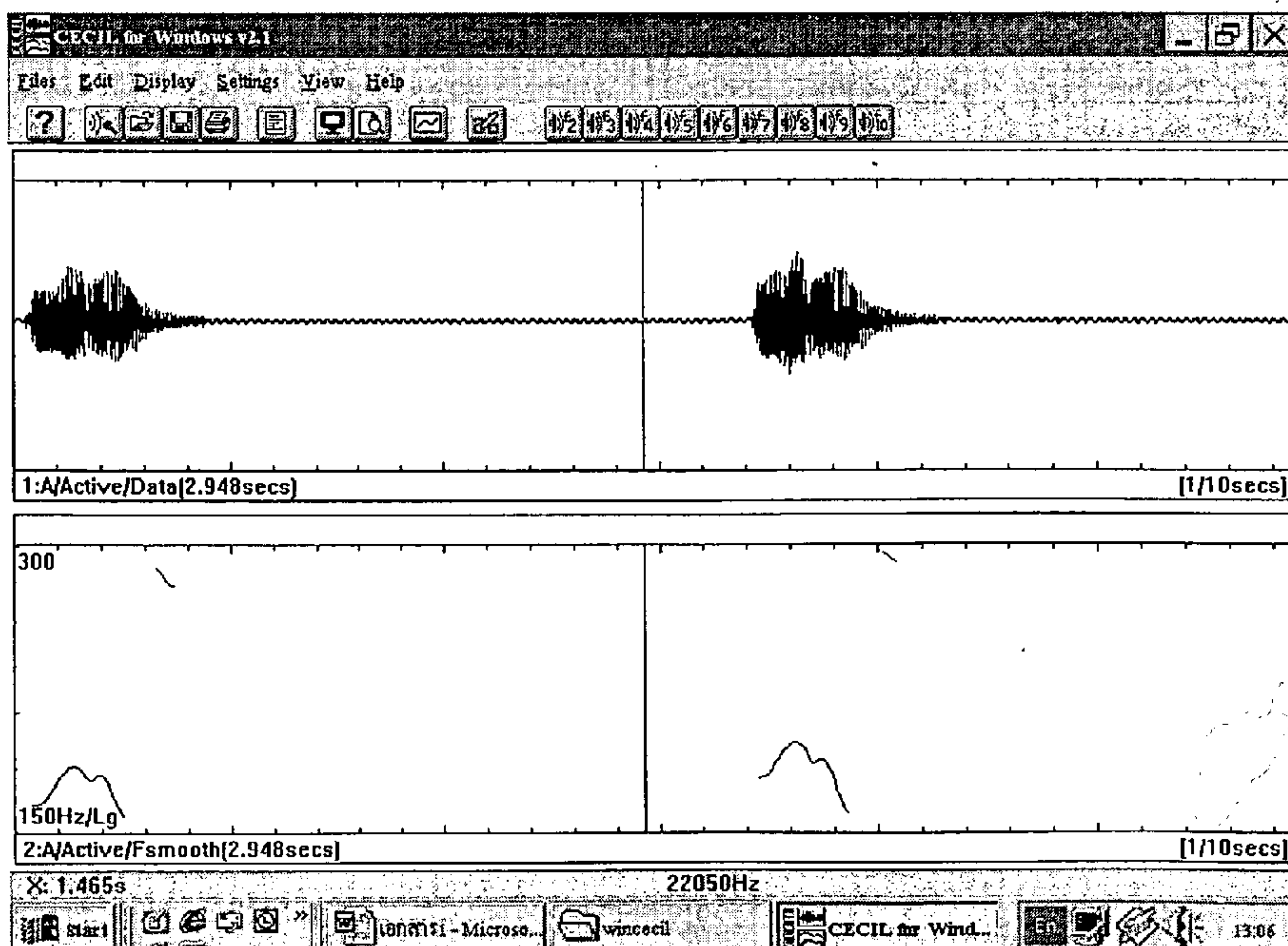
30. ၂၈

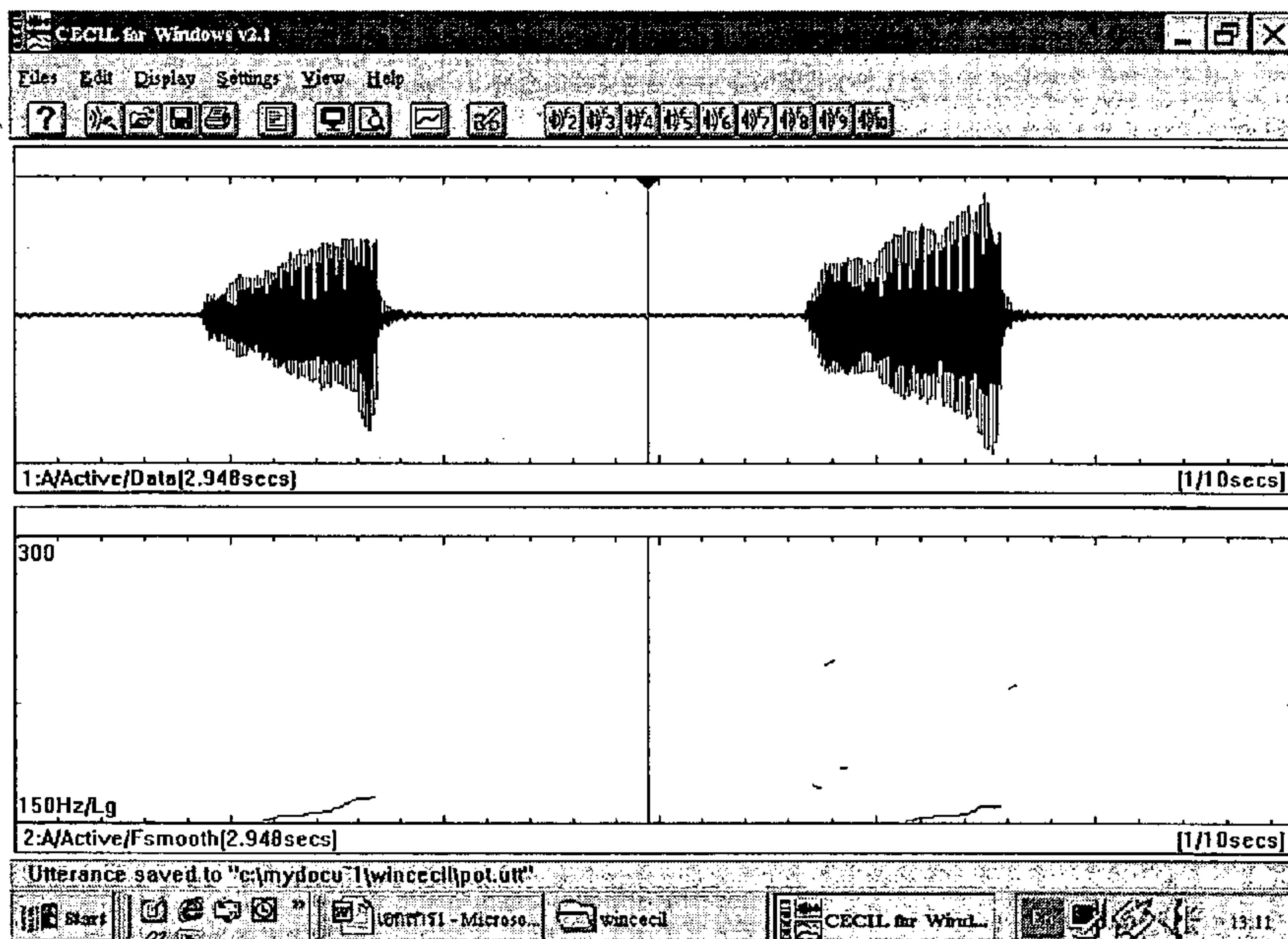
31. ต้ม

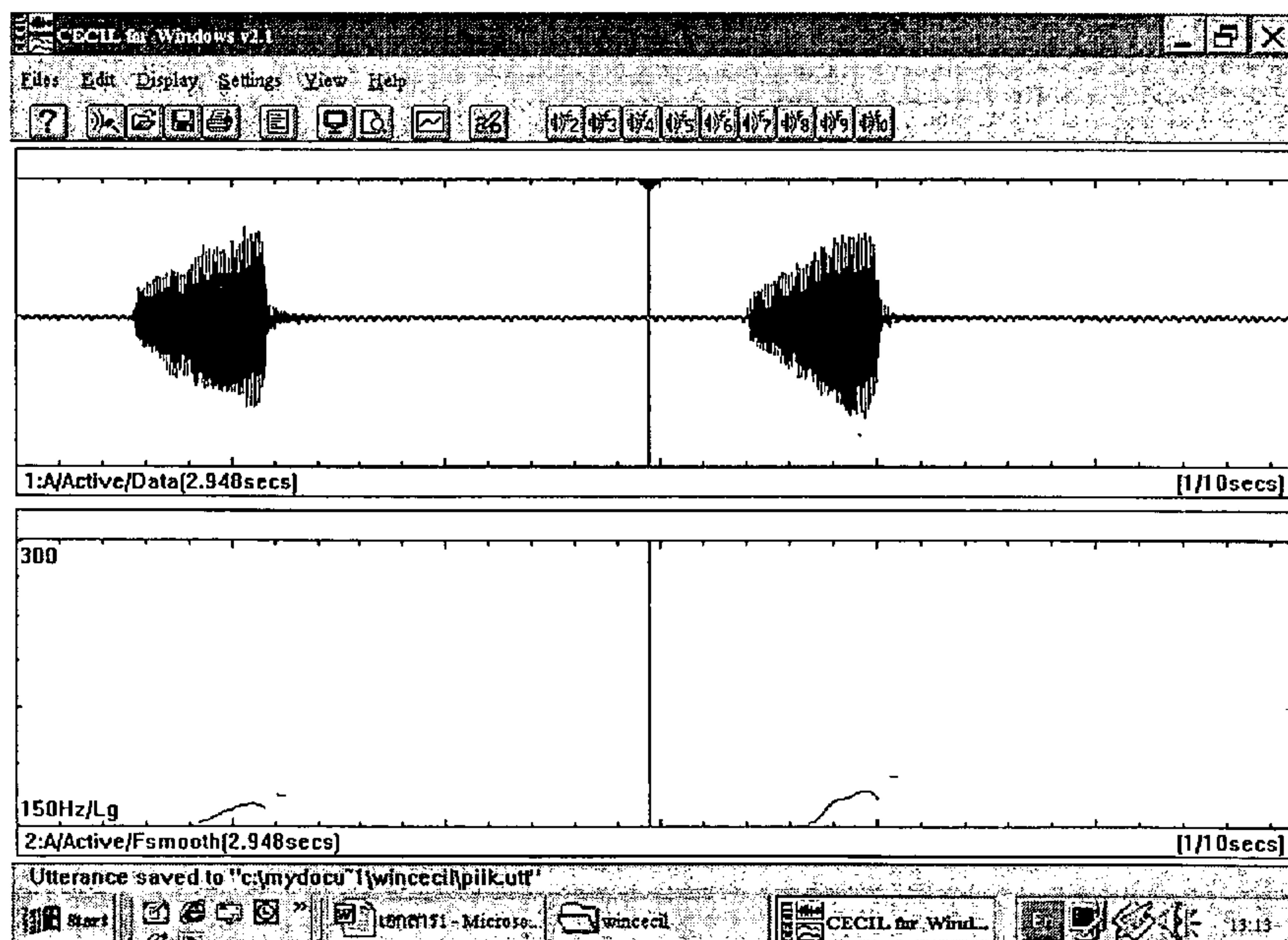
32. ต้ม

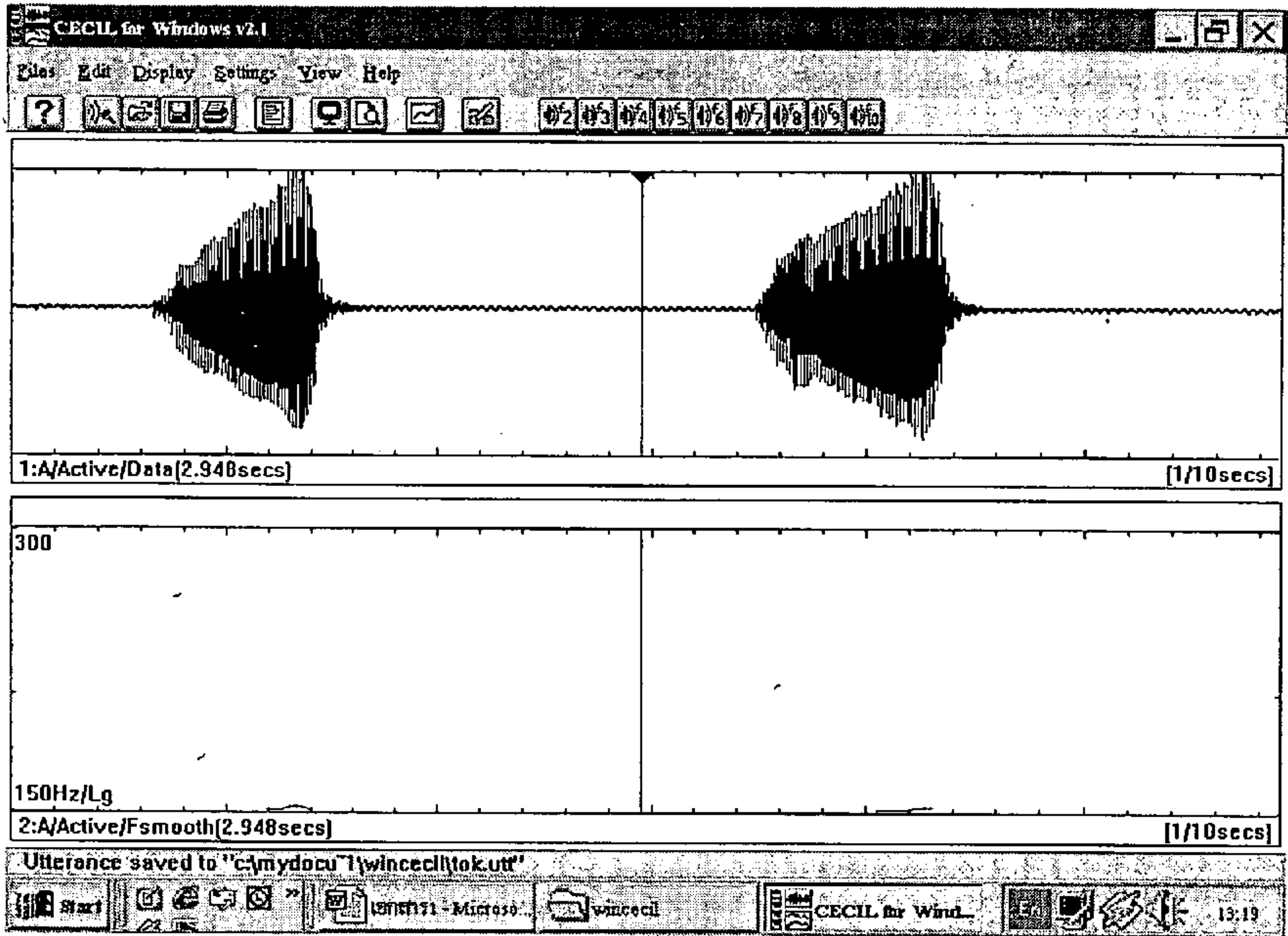
33. ปอด

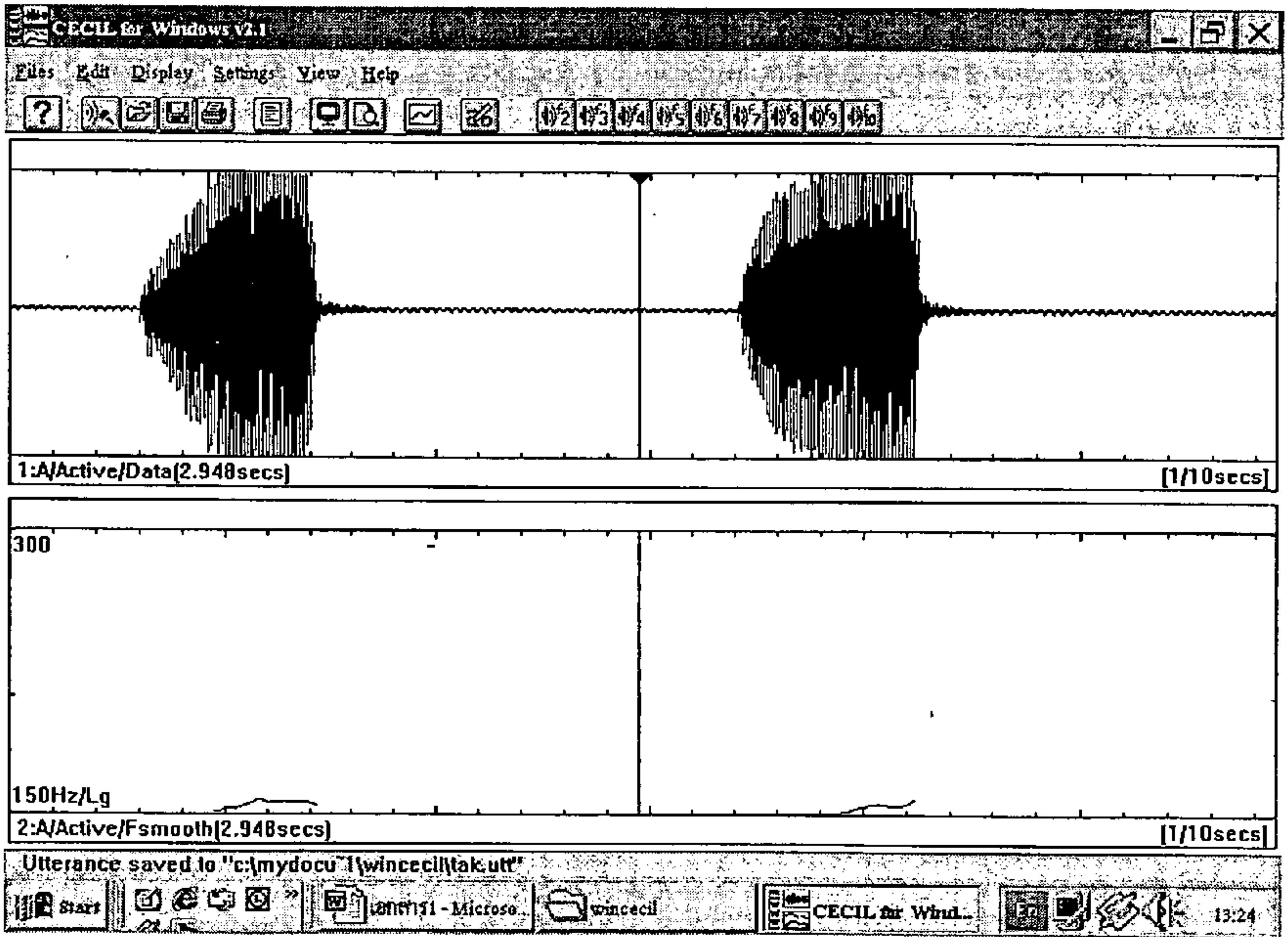
34. ปีก

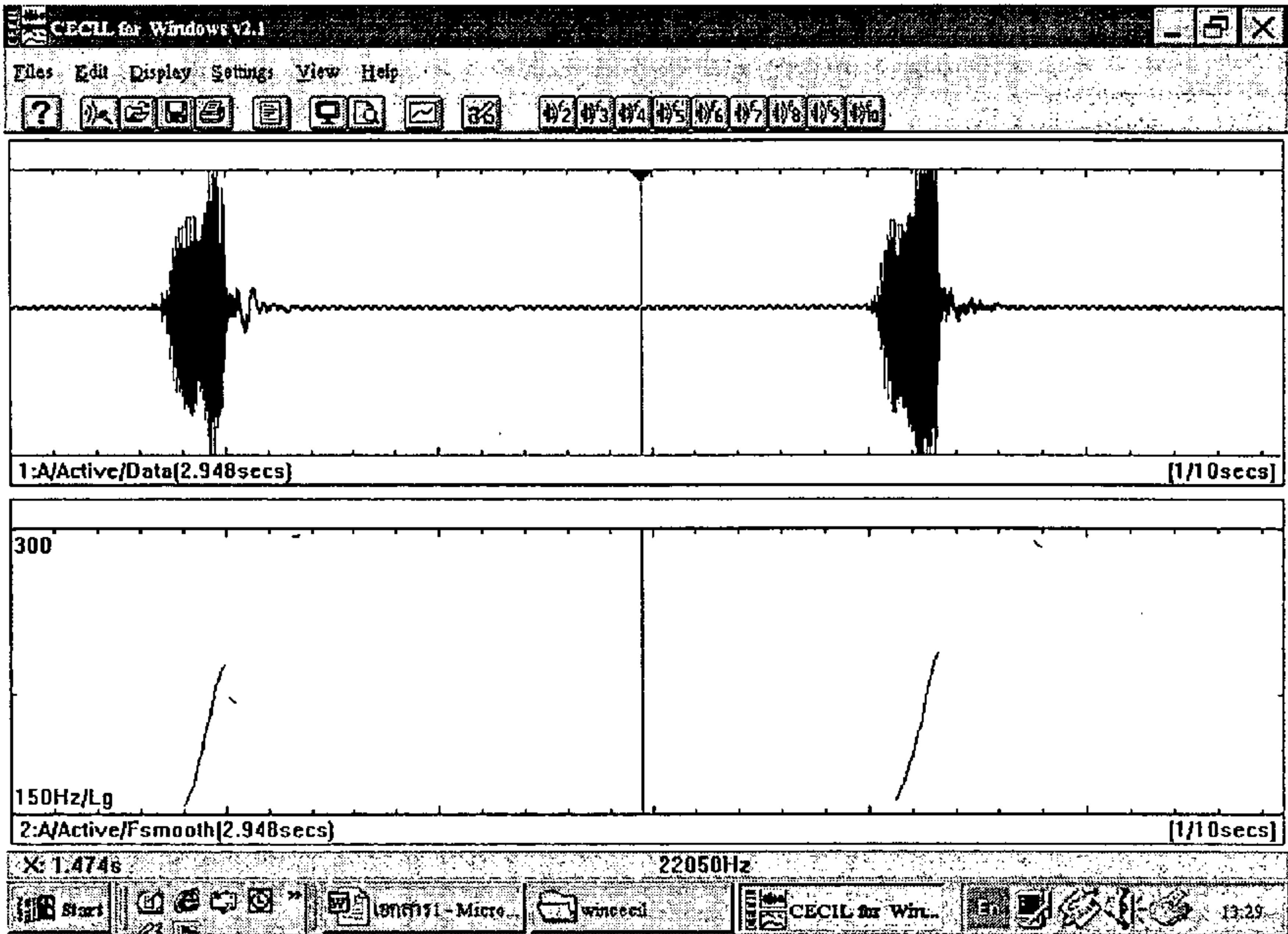
35. ดอก

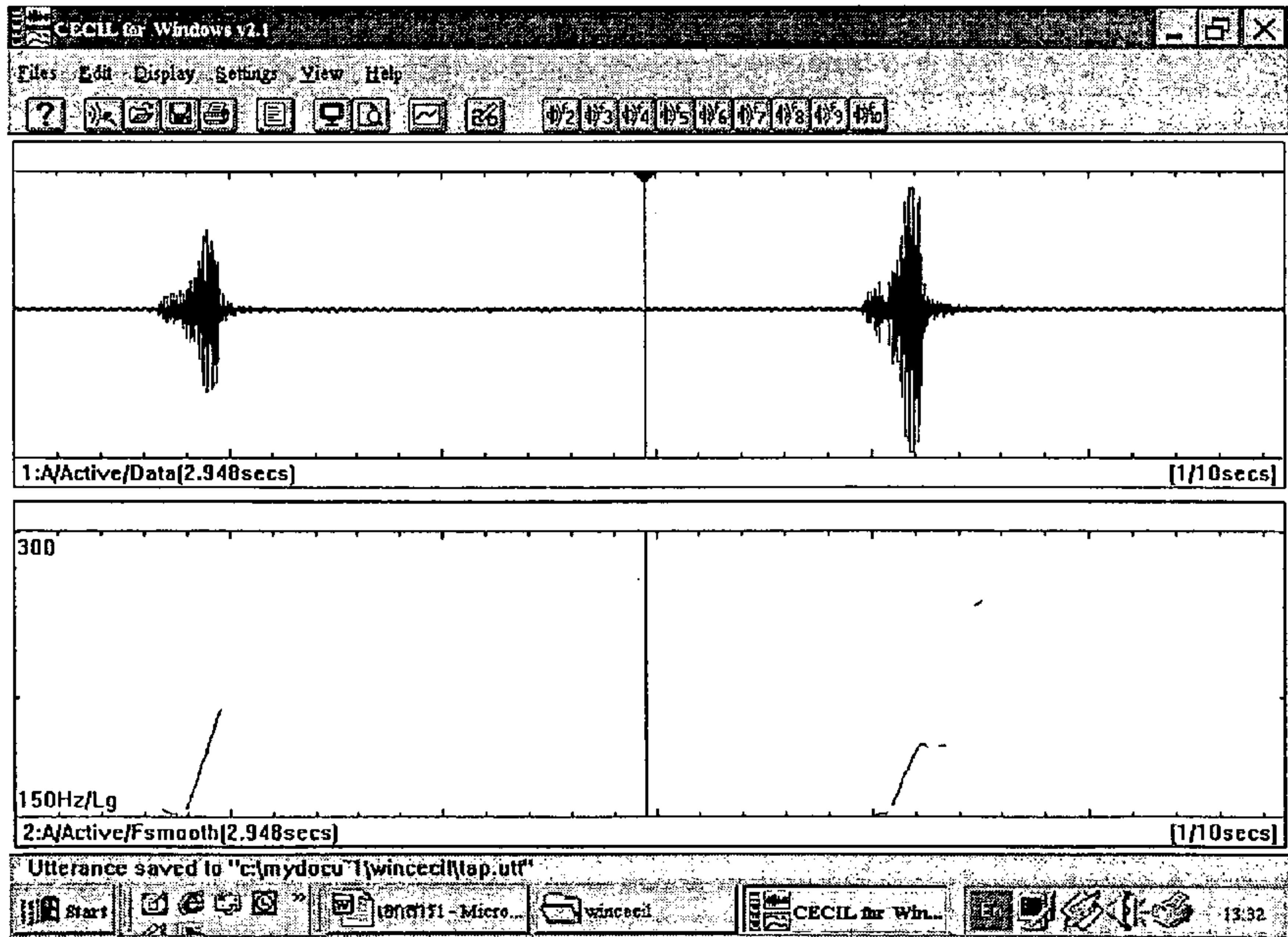
36. ตาก

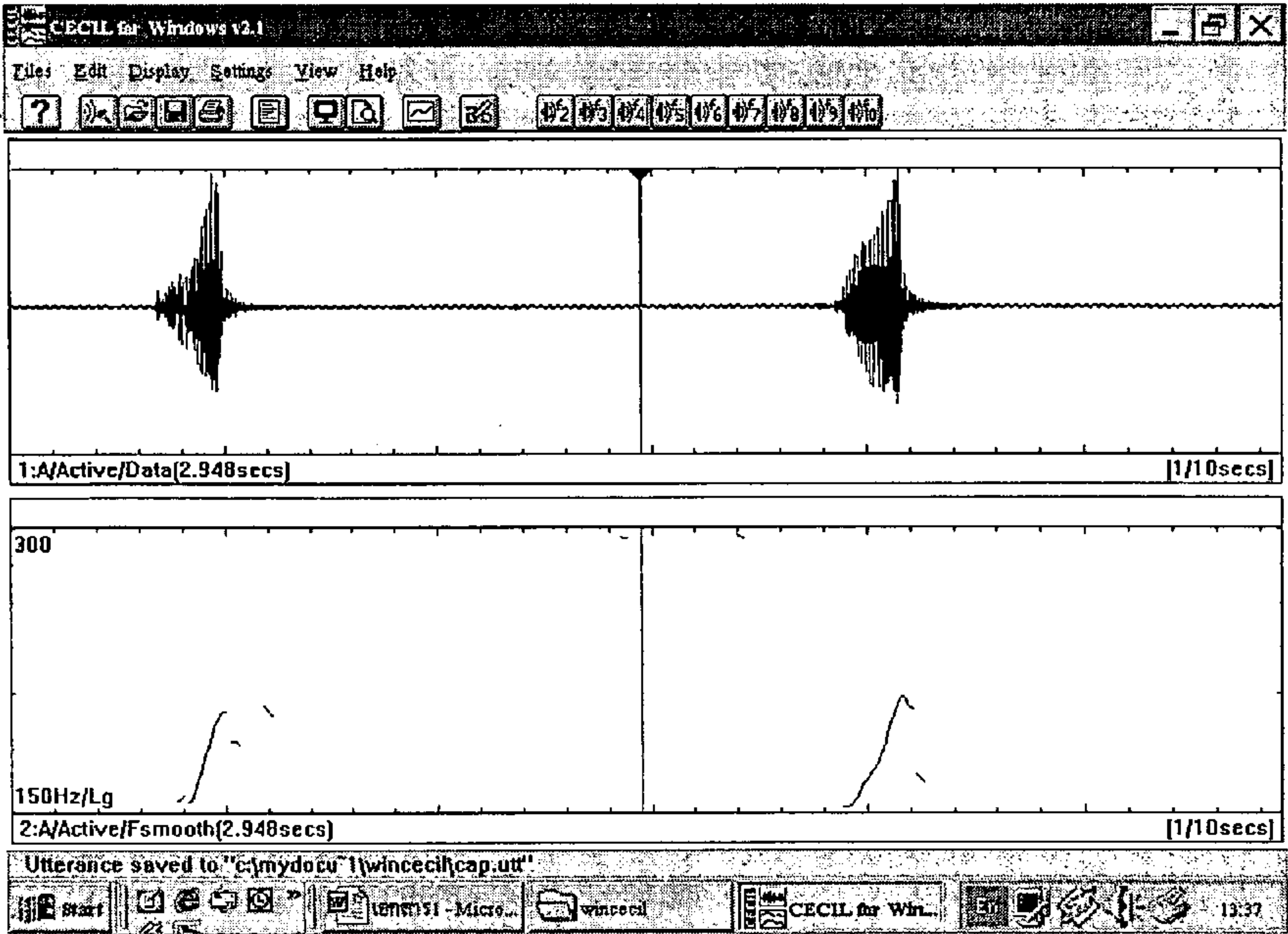
37. กบ

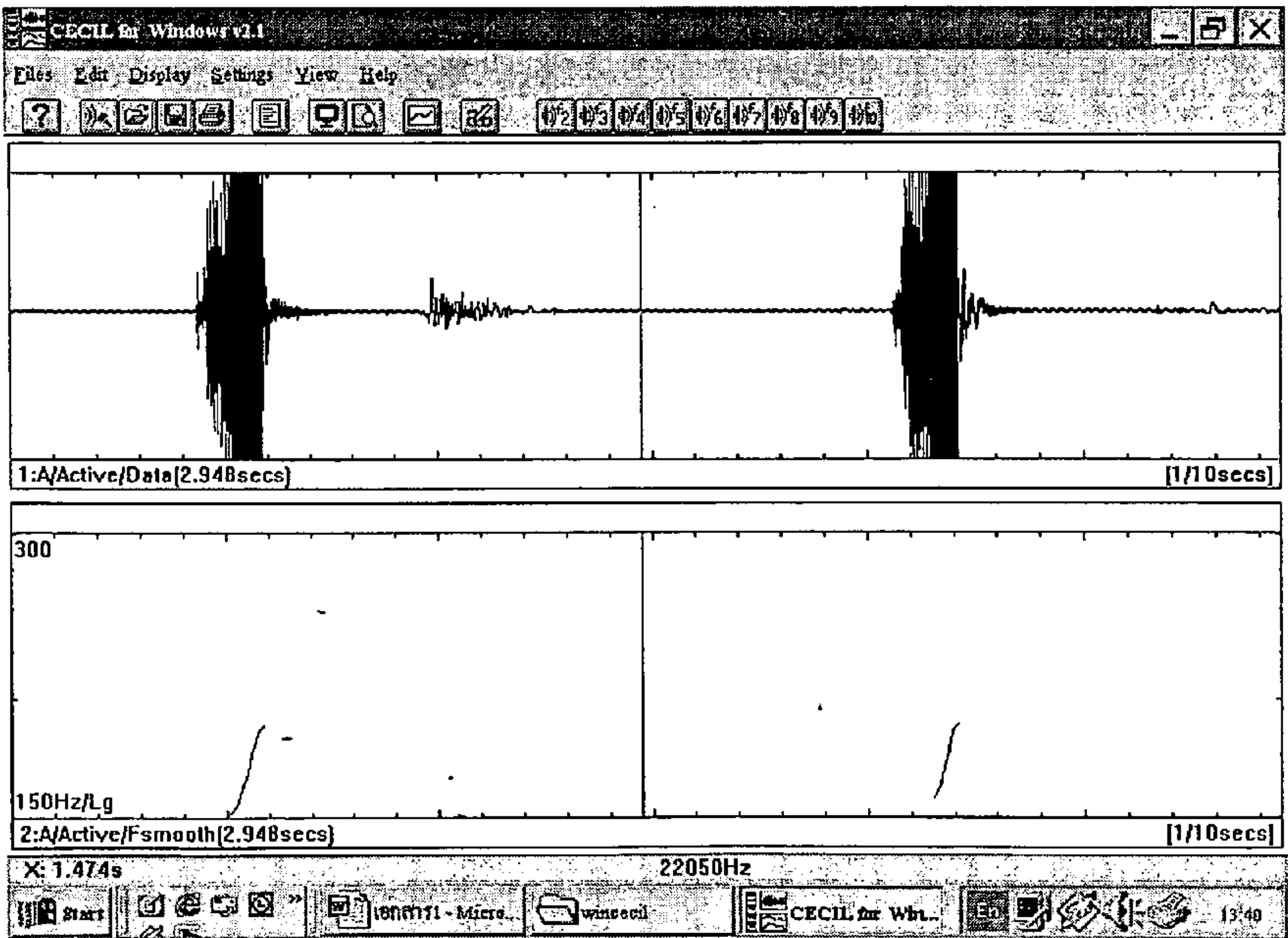
38. ตั๊ว

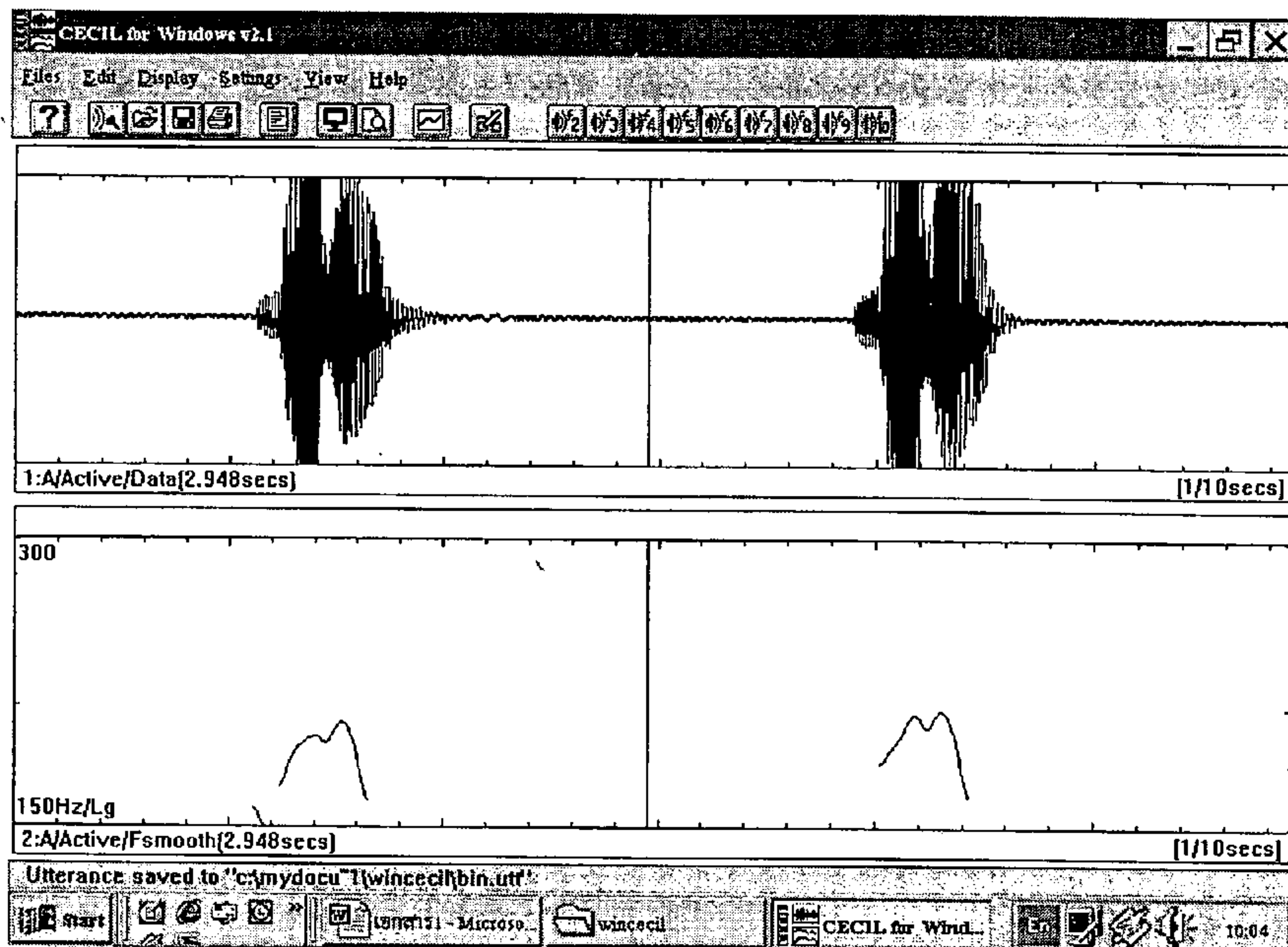
39. จั๊ป

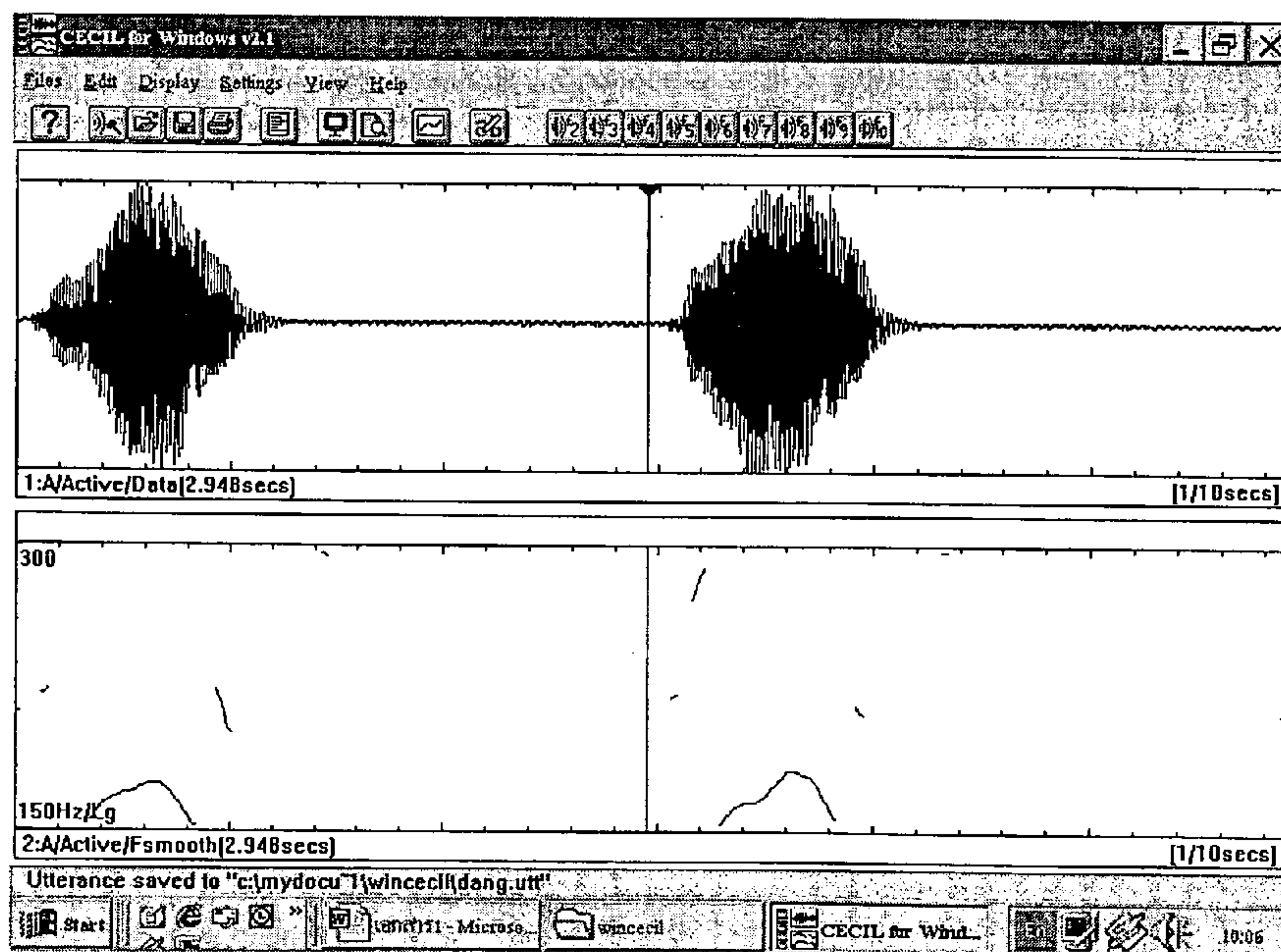
40. จั๊ป

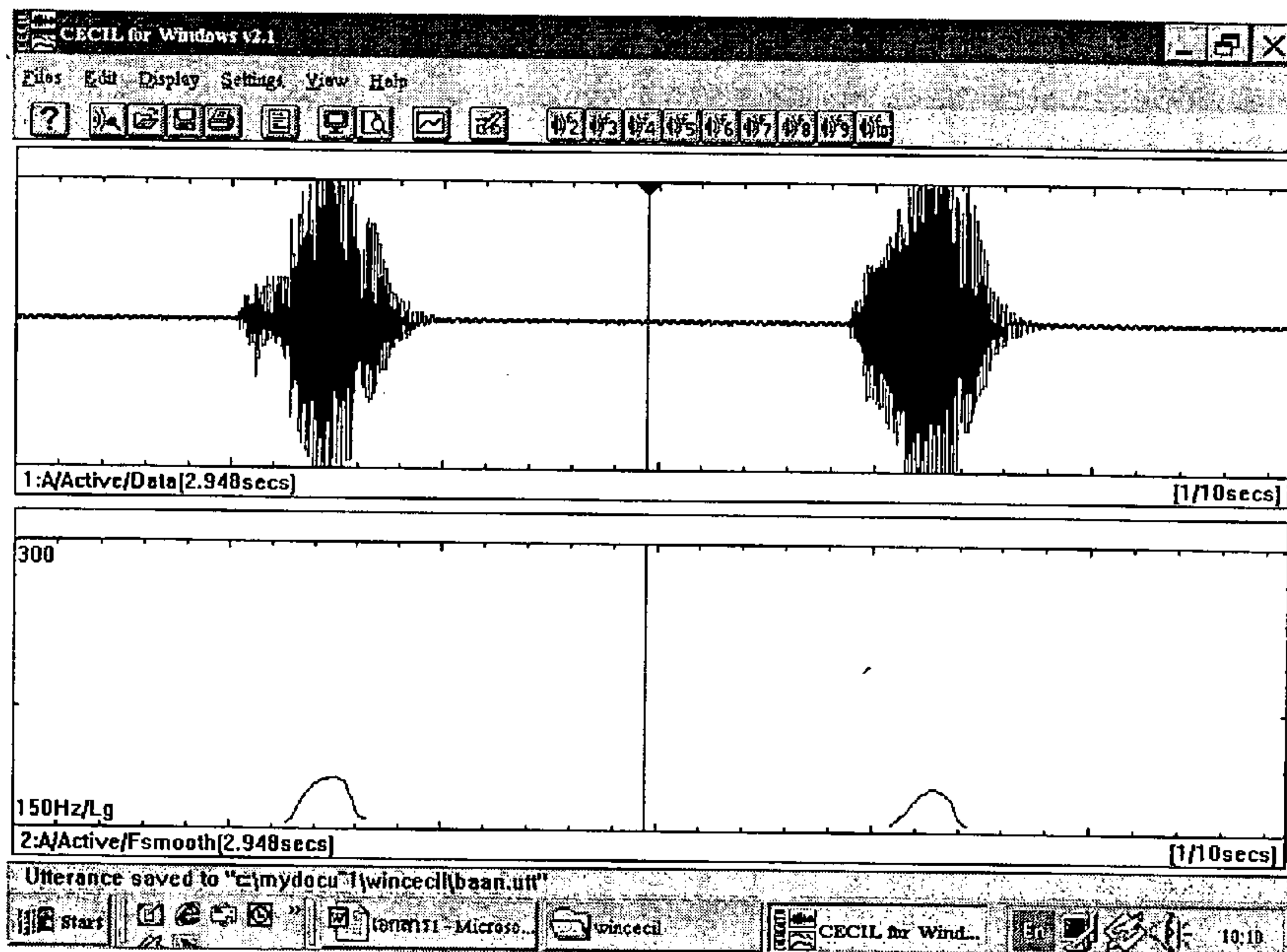
41. ပီယ

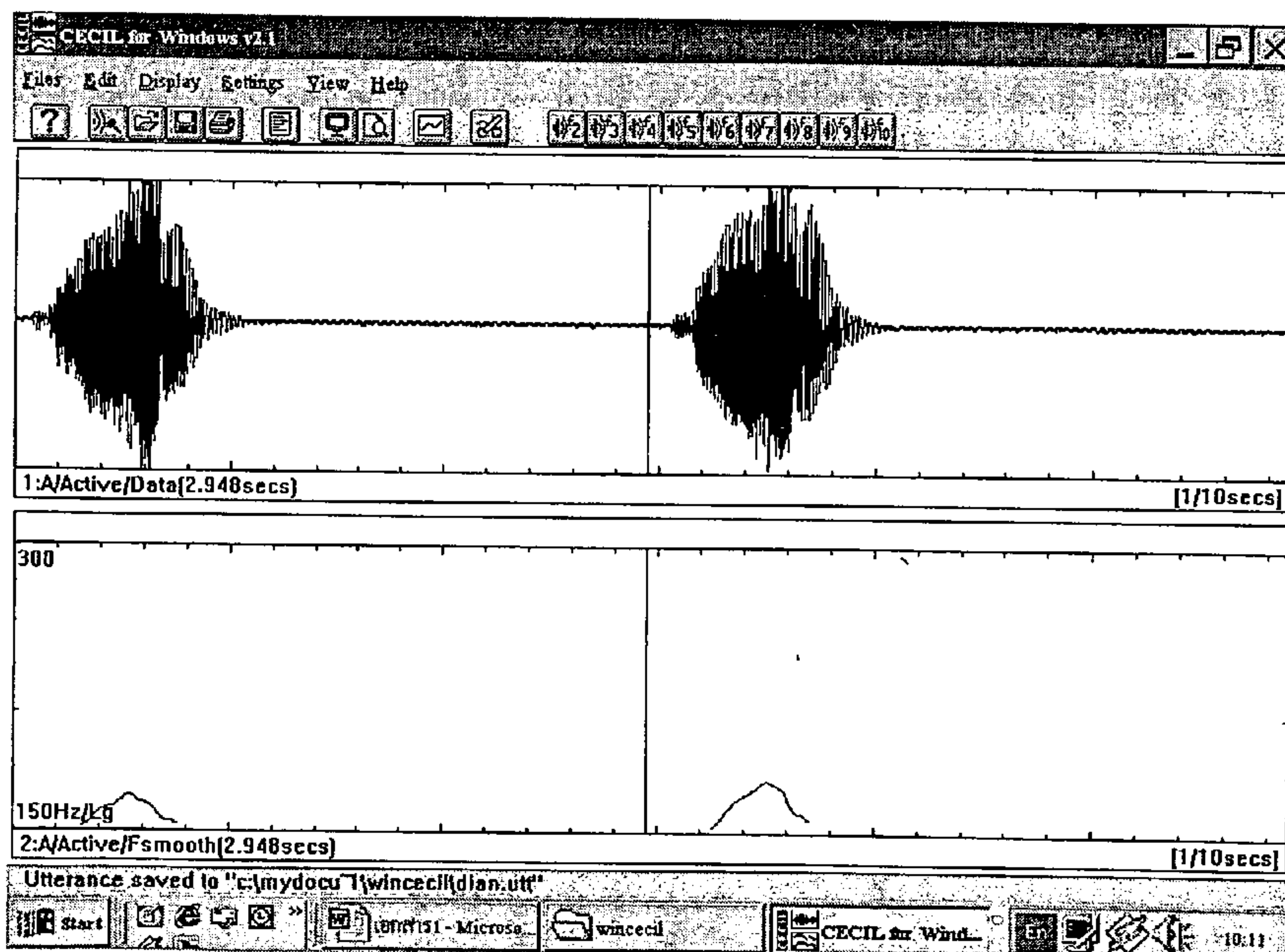
42. လေ့

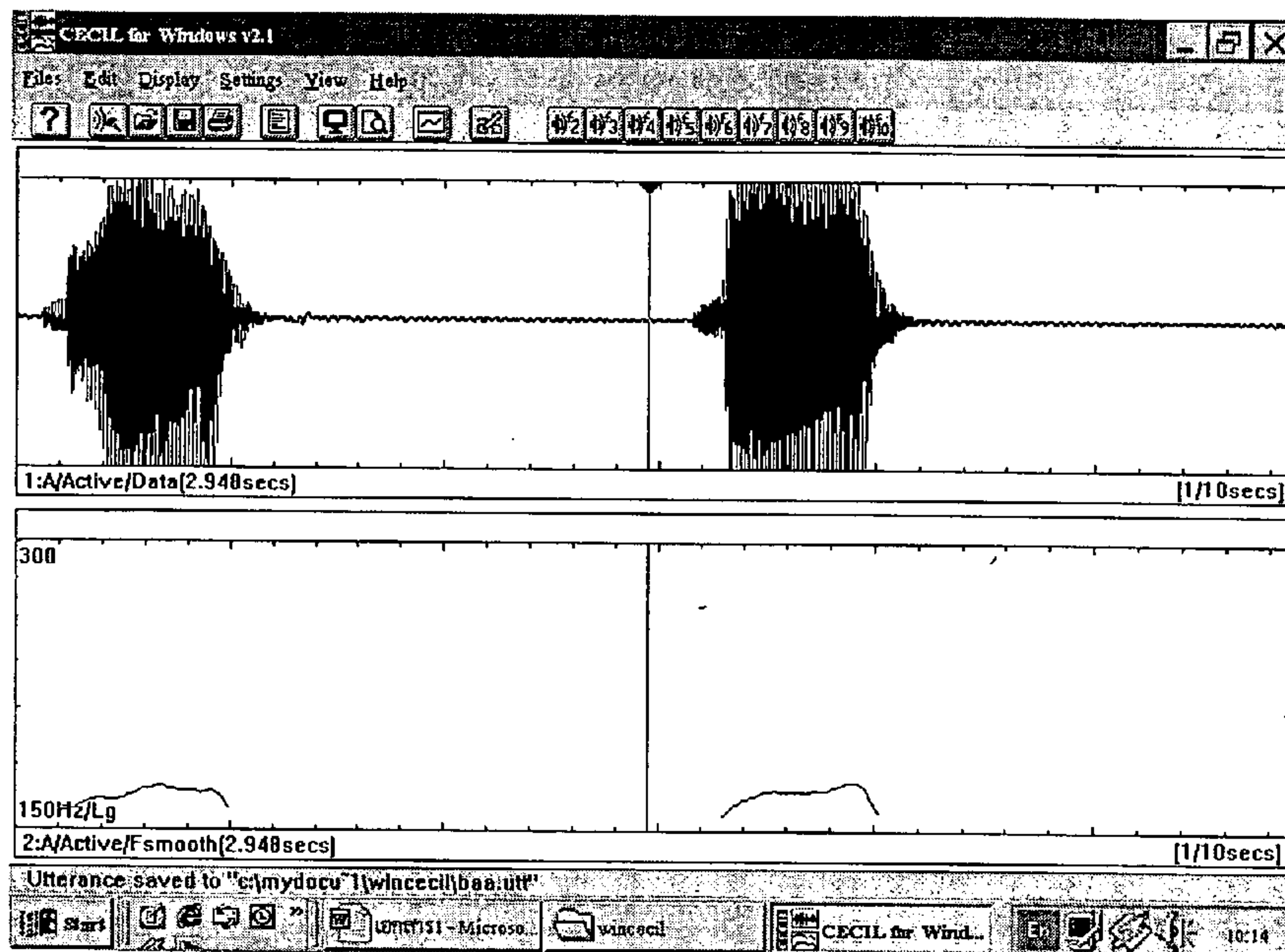
43. บาน

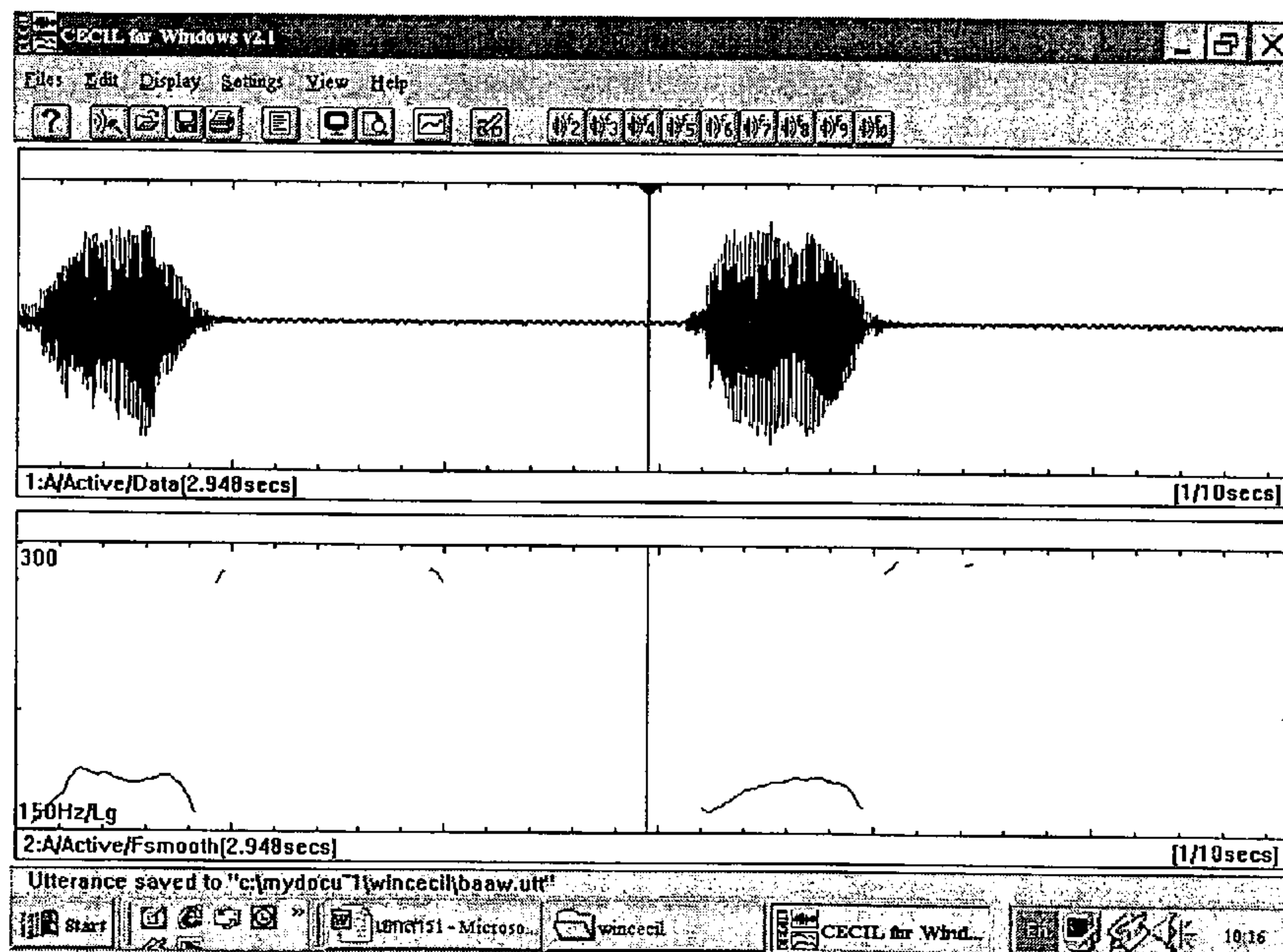
44. ดาน

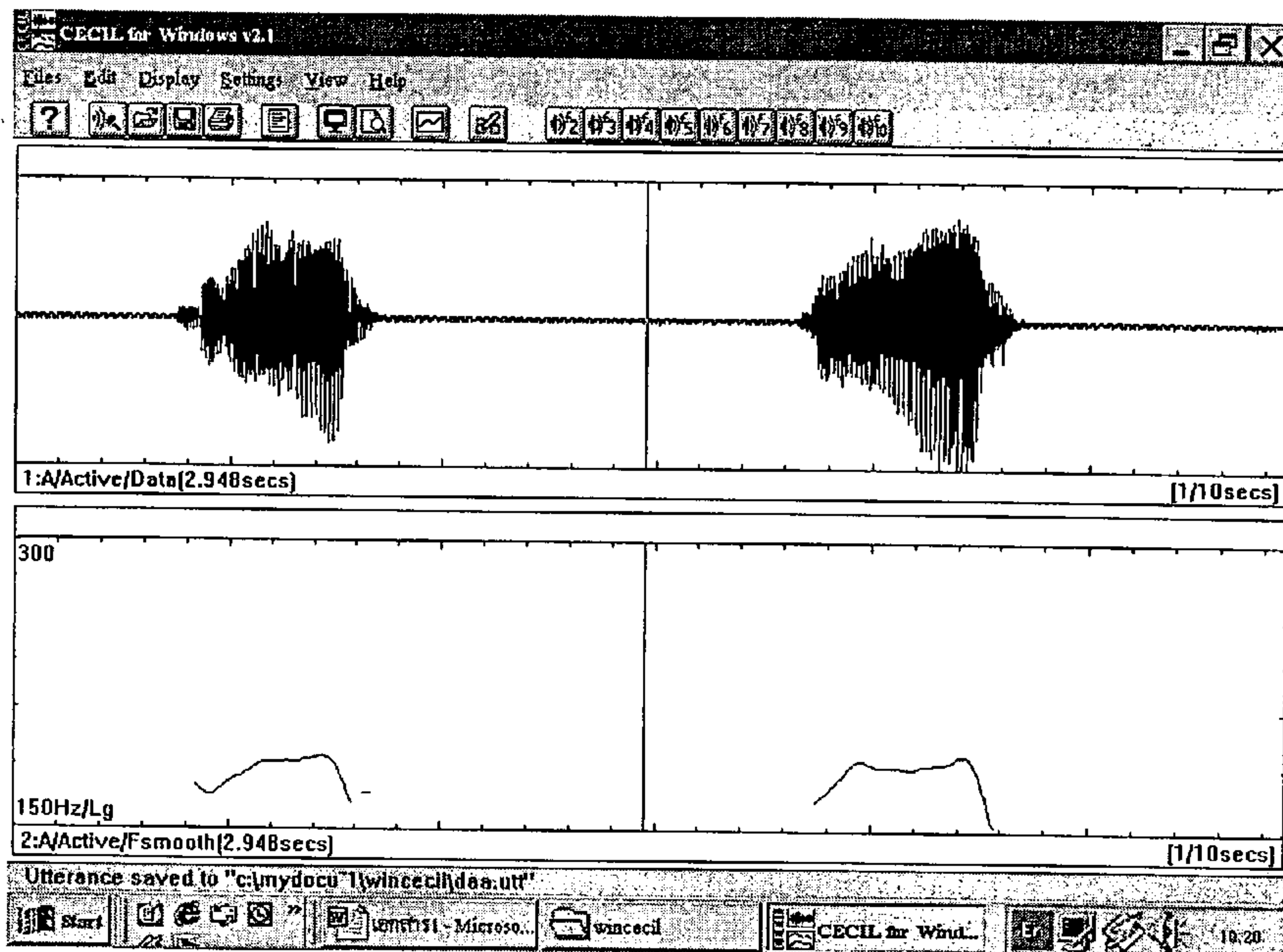
45. ပါ

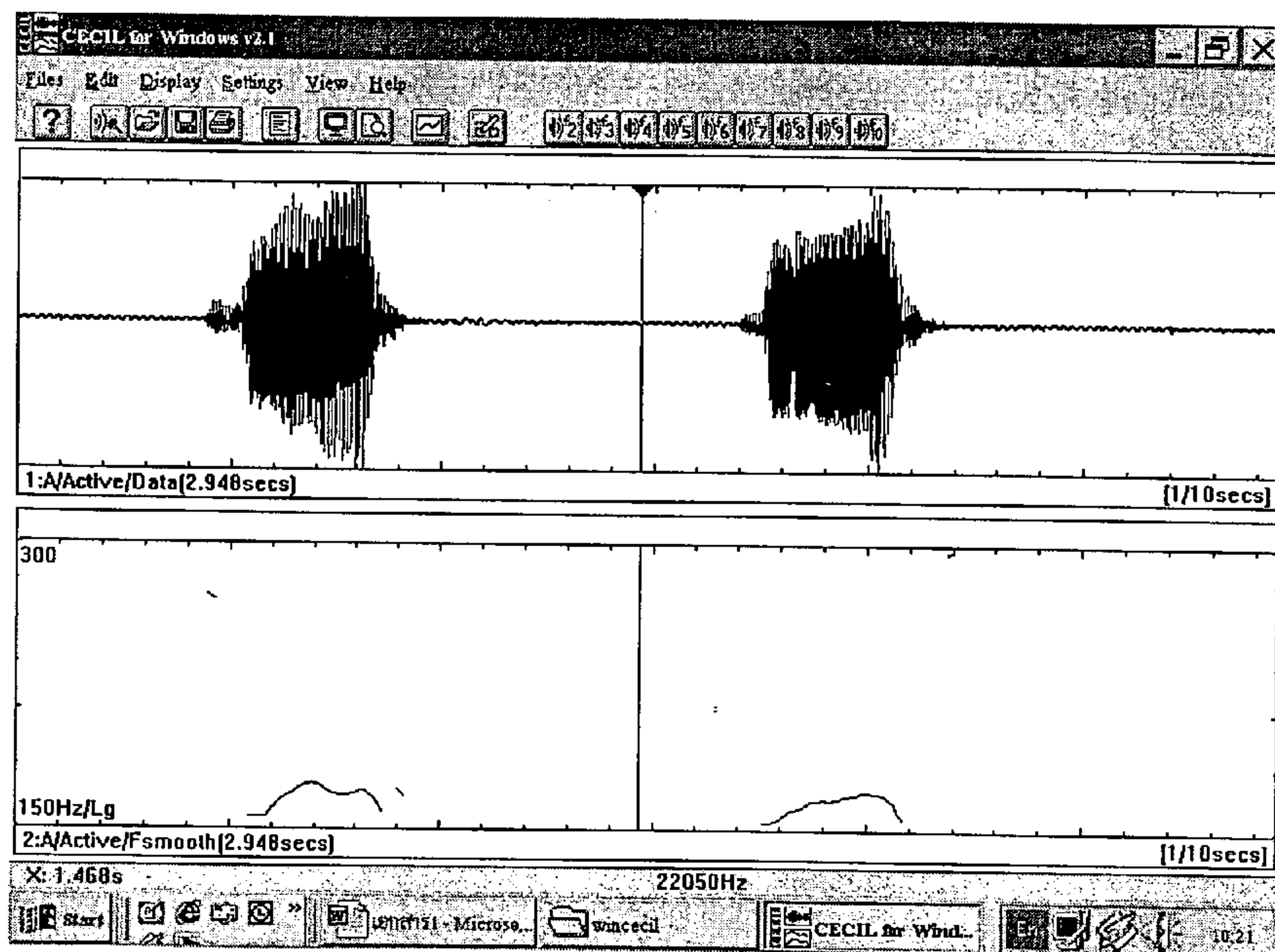
46. ပါ

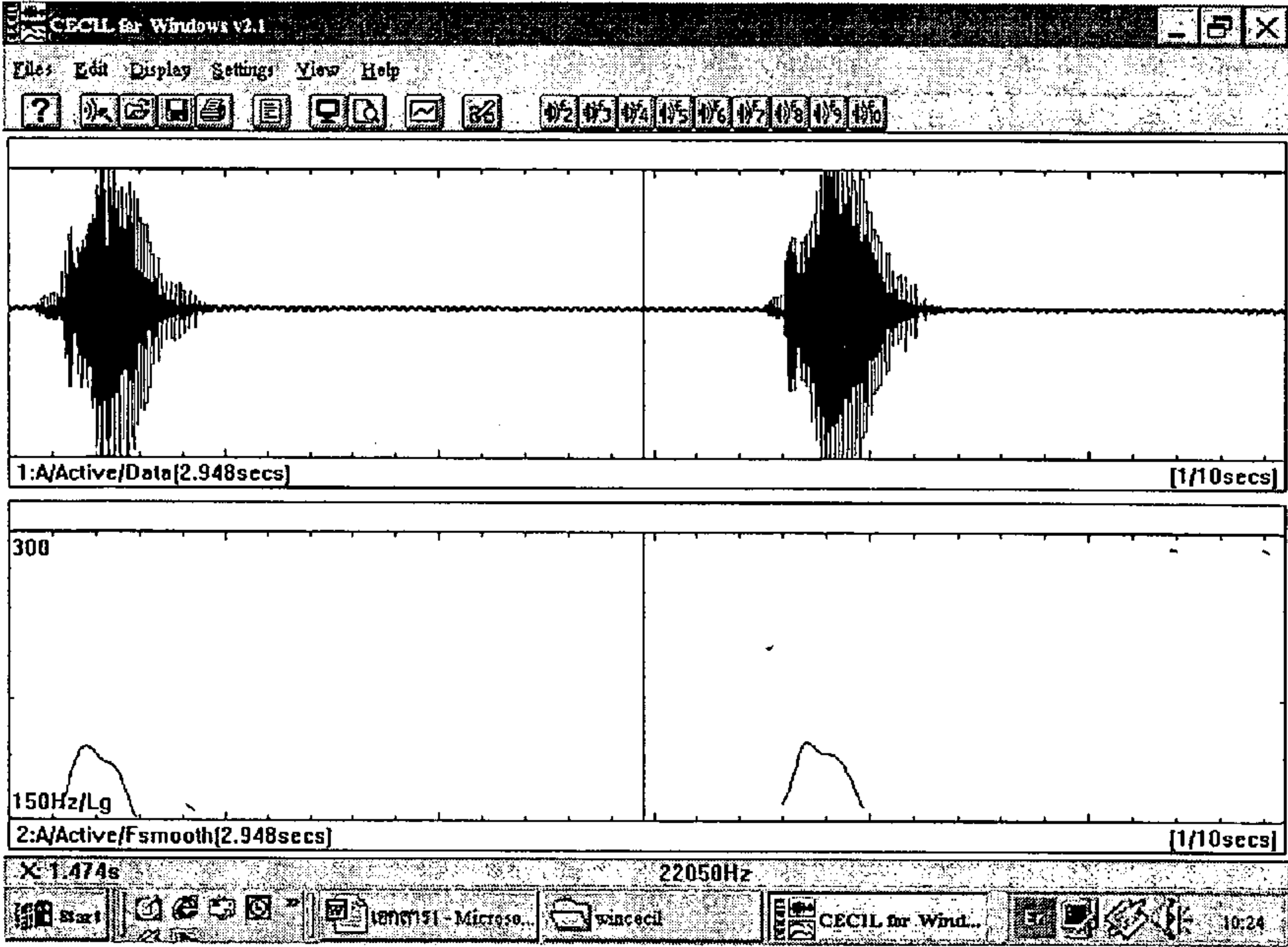
47. คำ

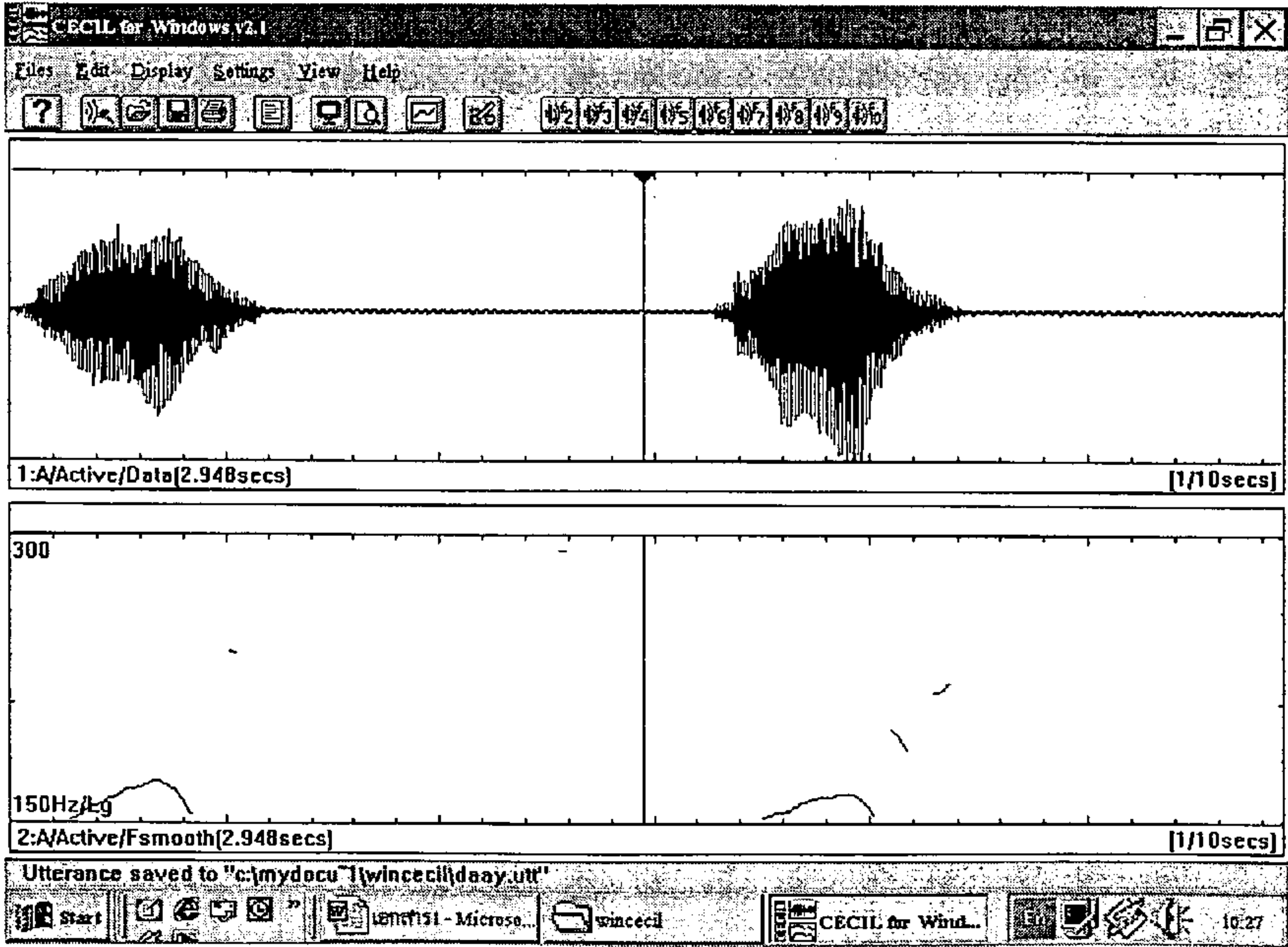
48. ป๋อ

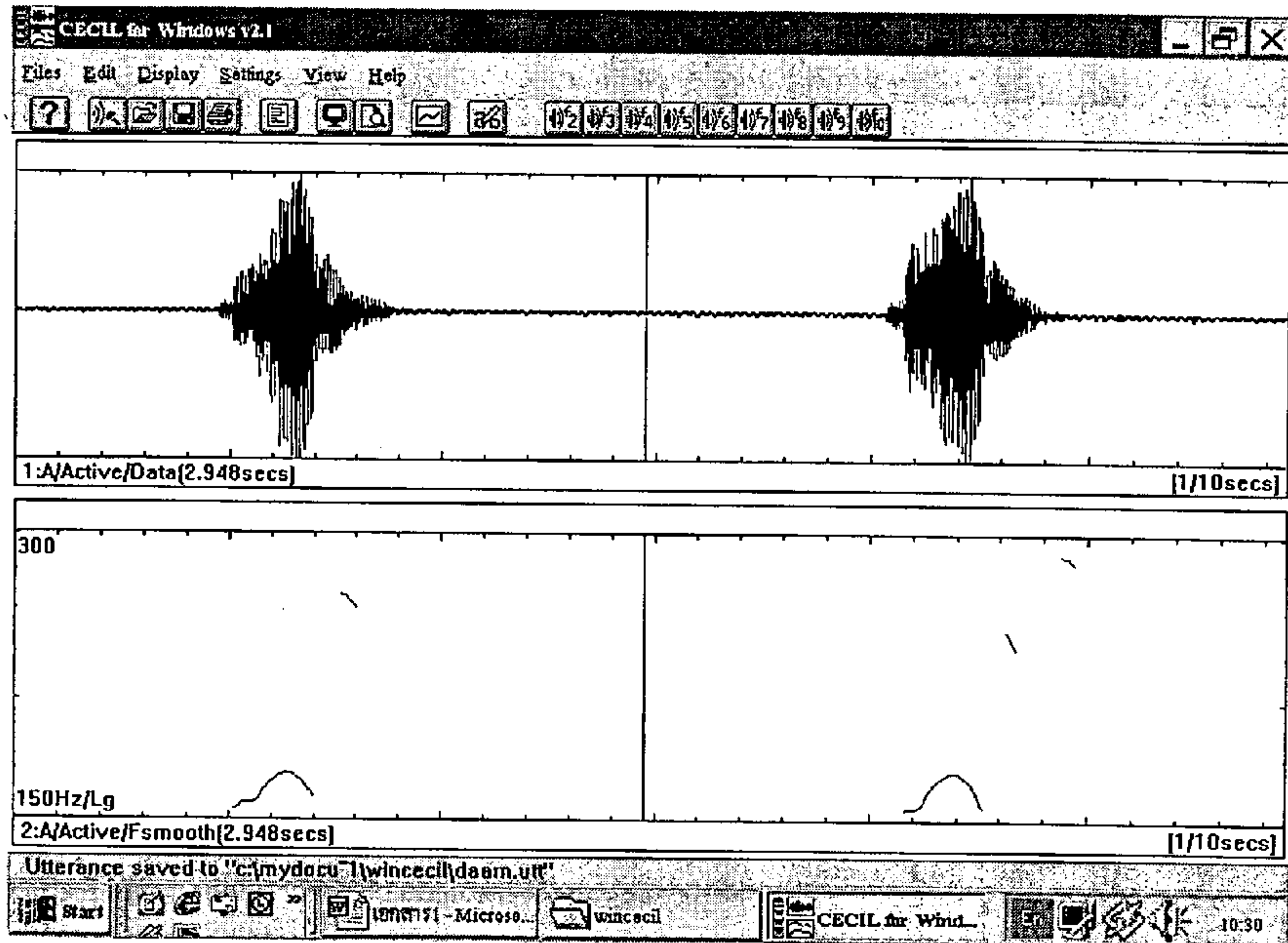
49. บ้า

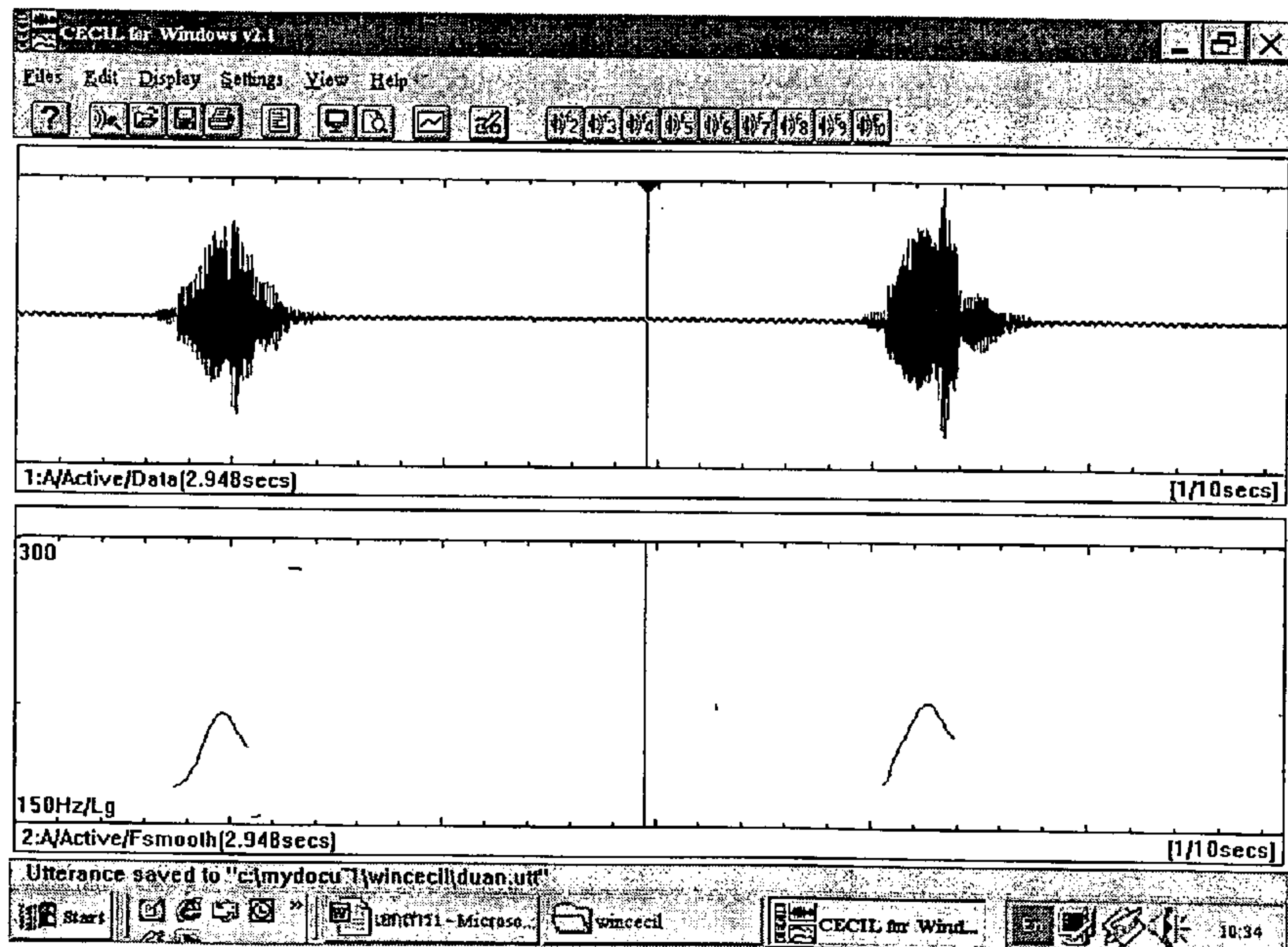
50. ด้าย

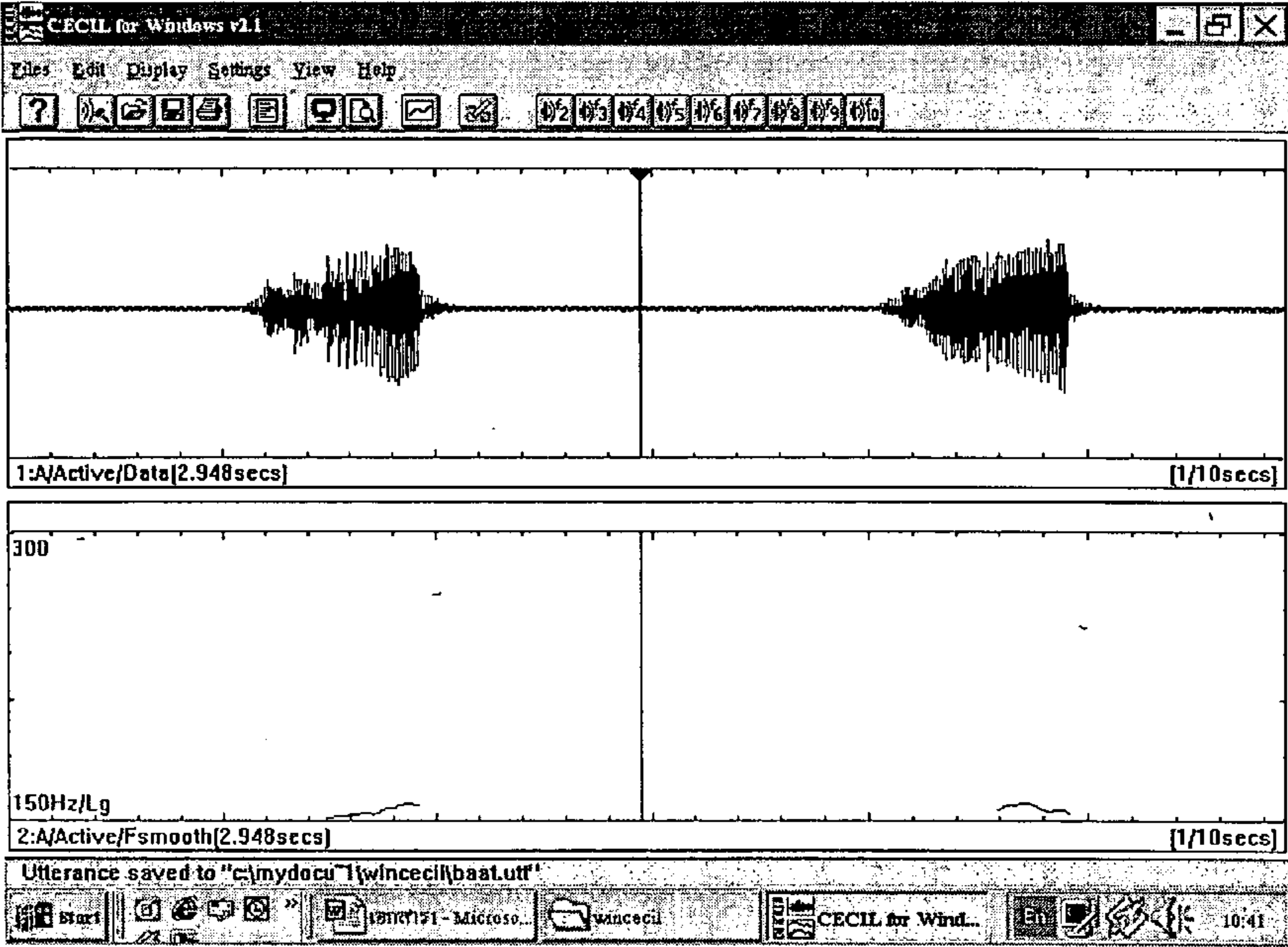
51. ดำม

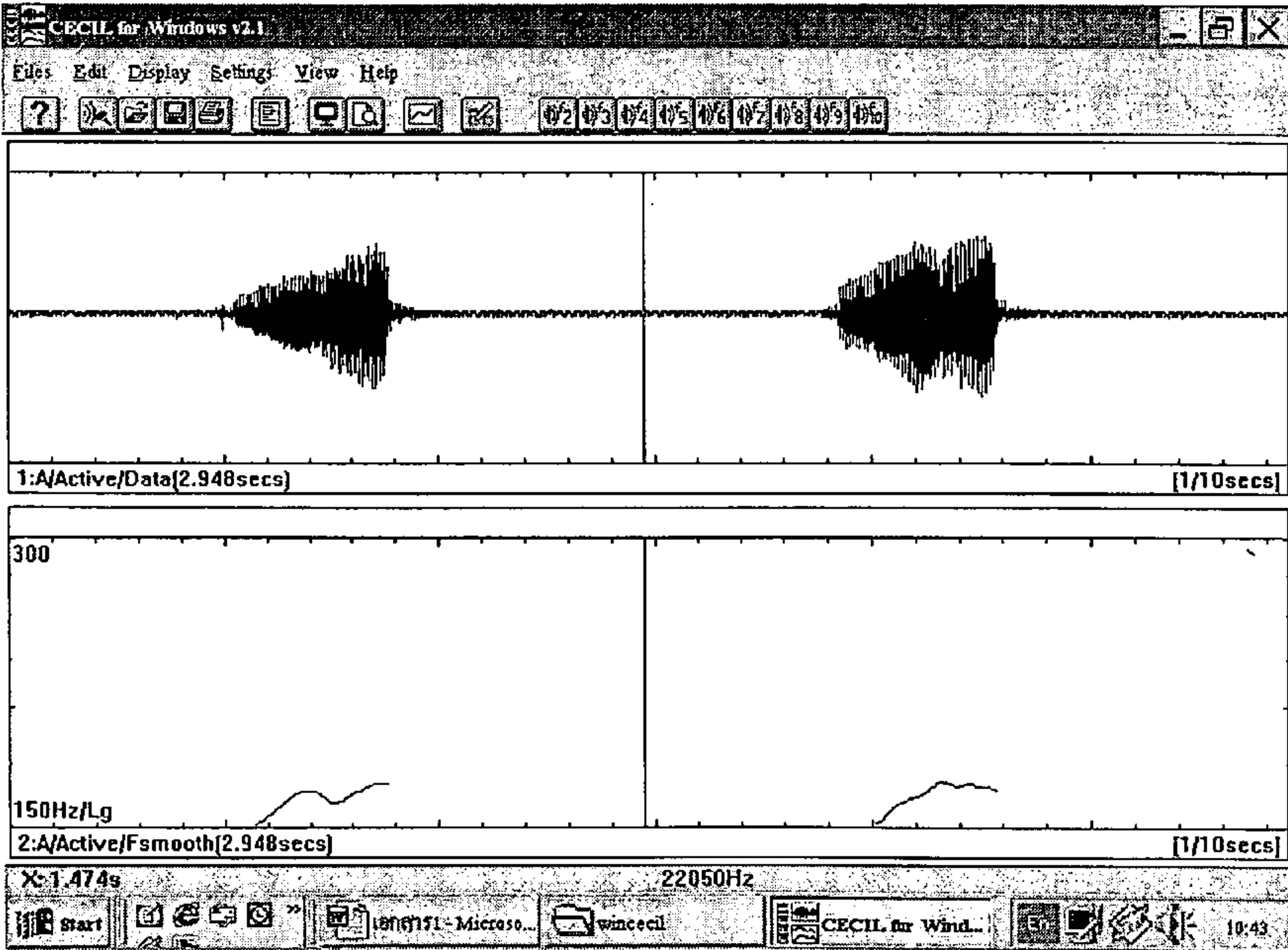
52. ด่วน

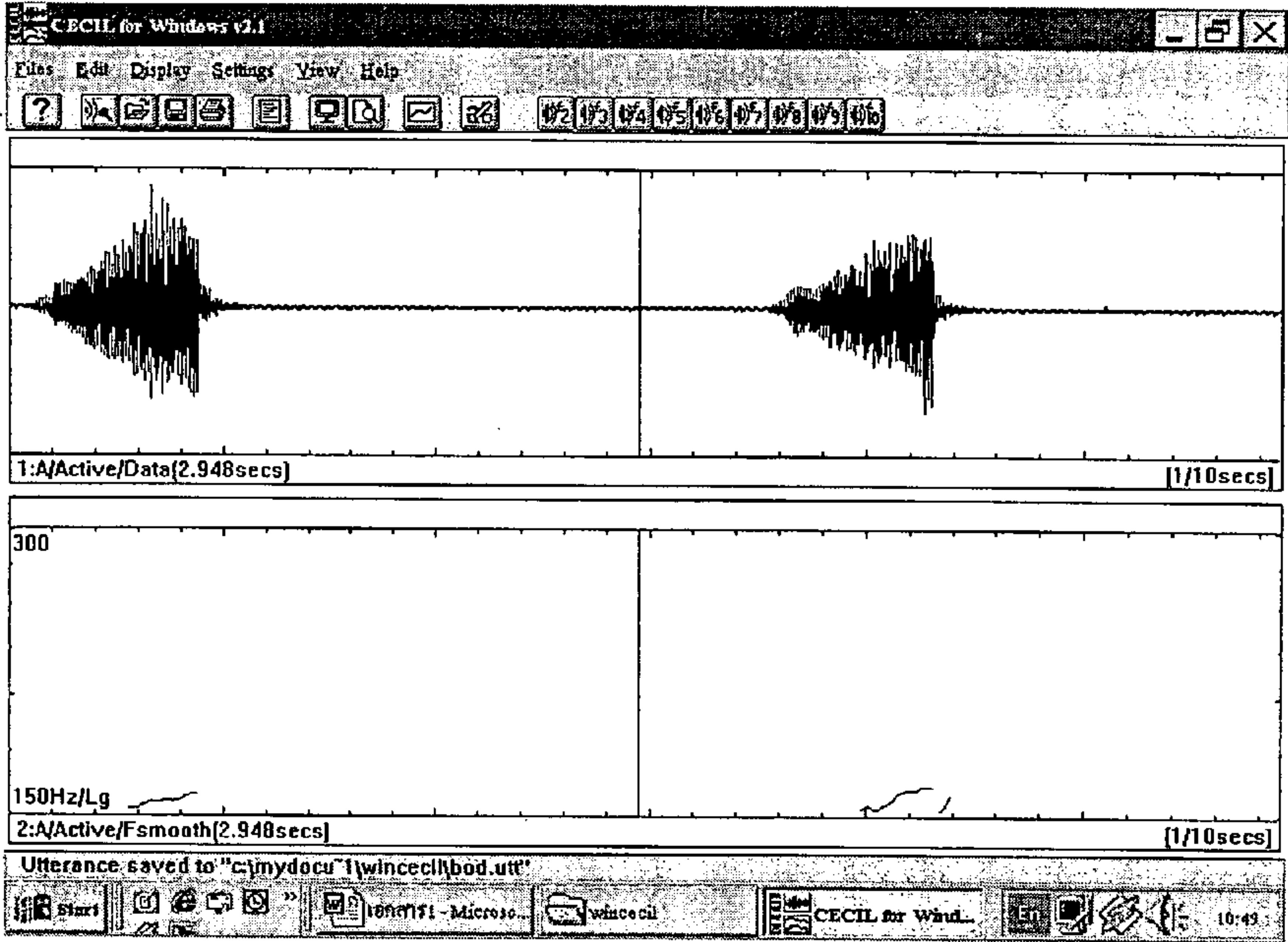
53. บาด

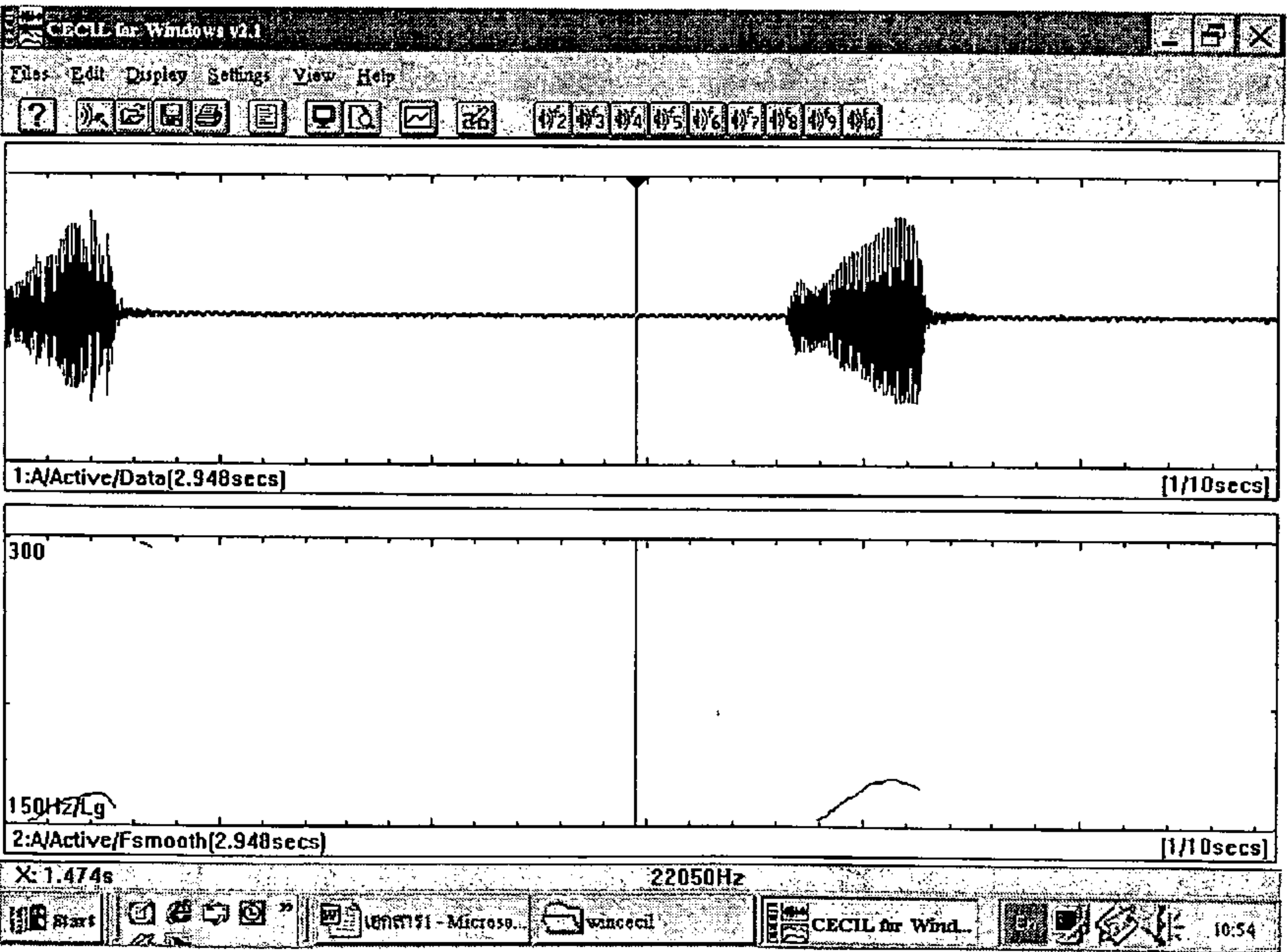
54. แดด

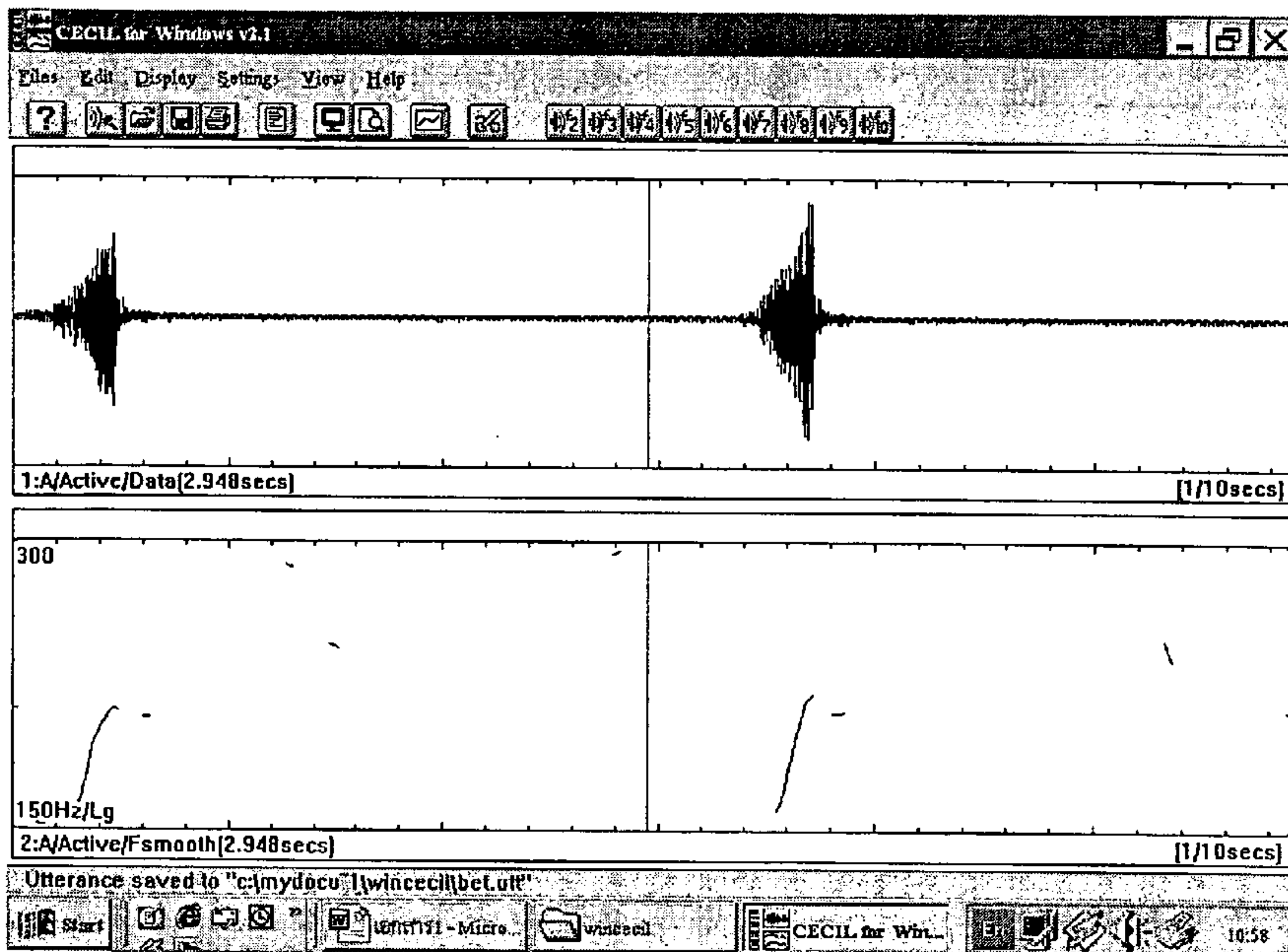
55. ပုဂ္ဂ

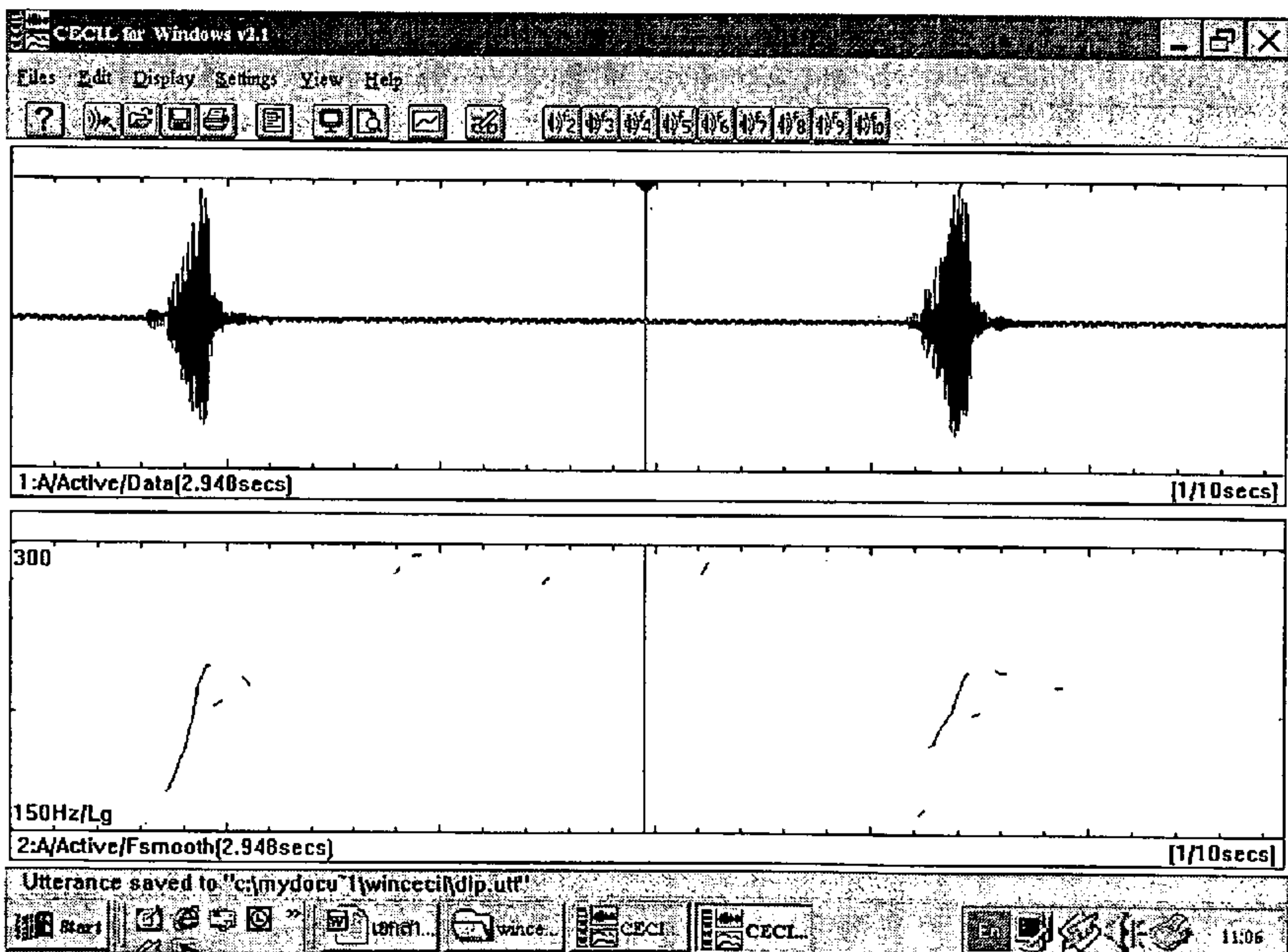
56. ဝဂ္ဂ

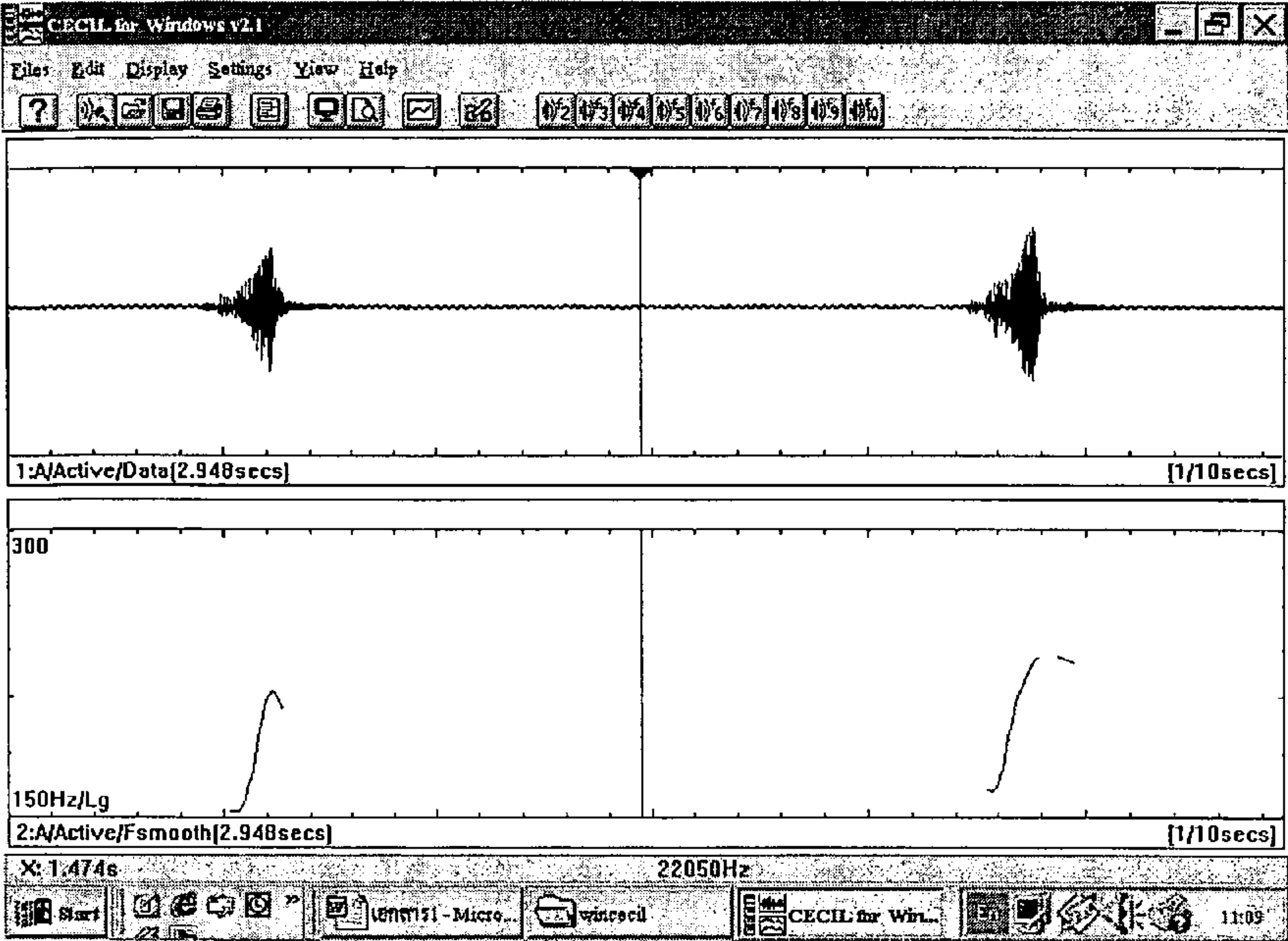
57. เป็ด

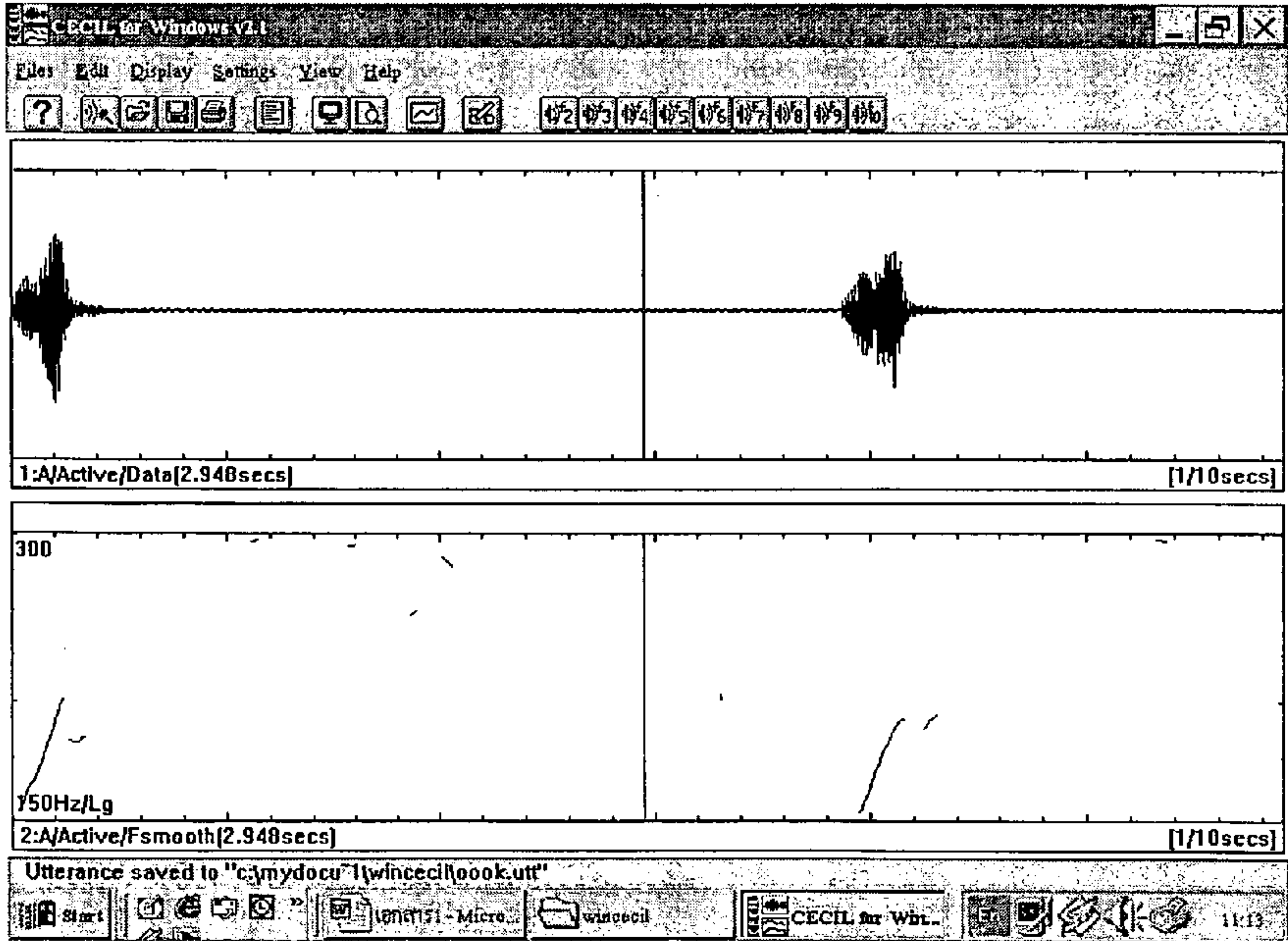
58. ดิบ

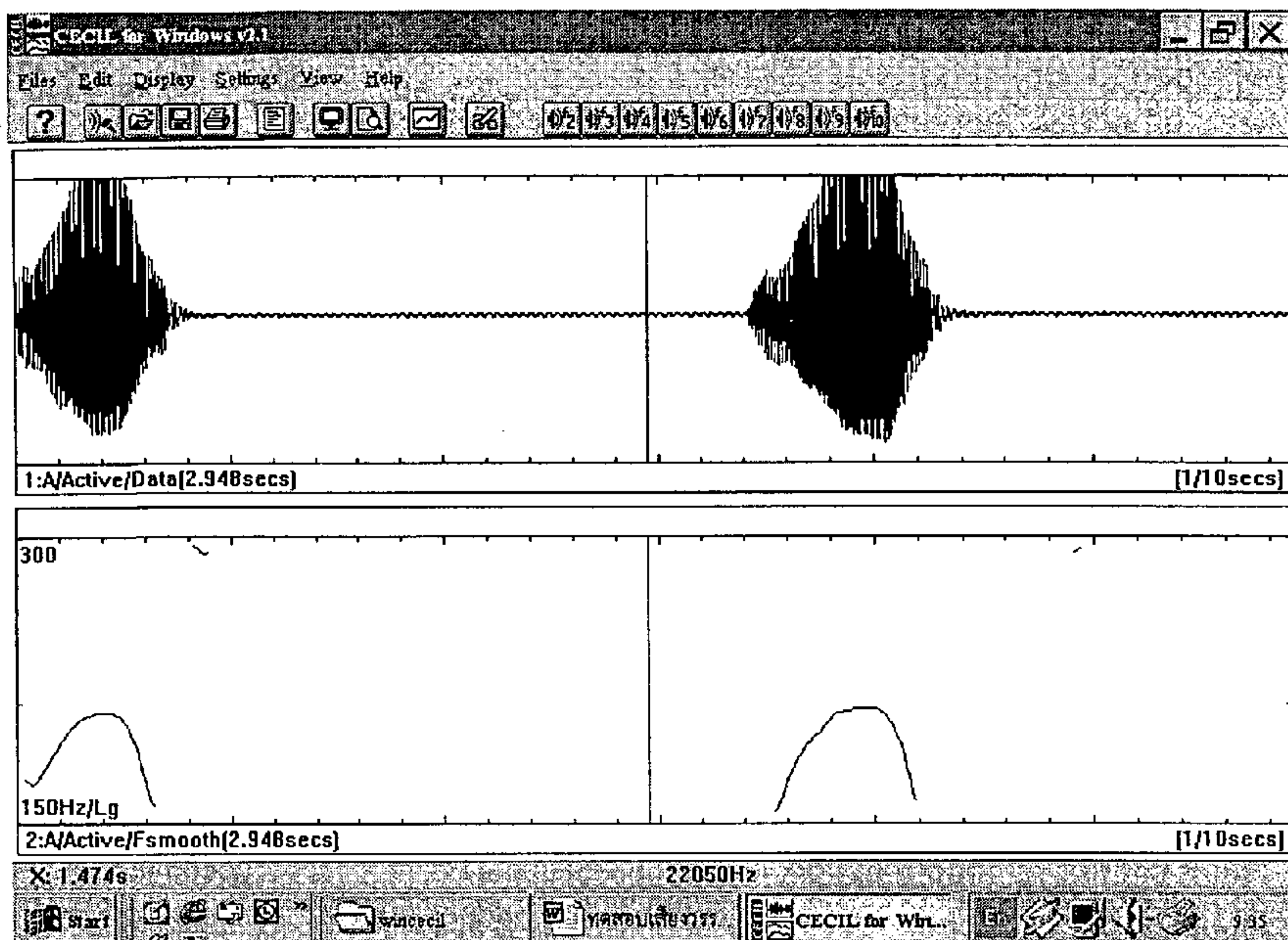
59. เด็ด

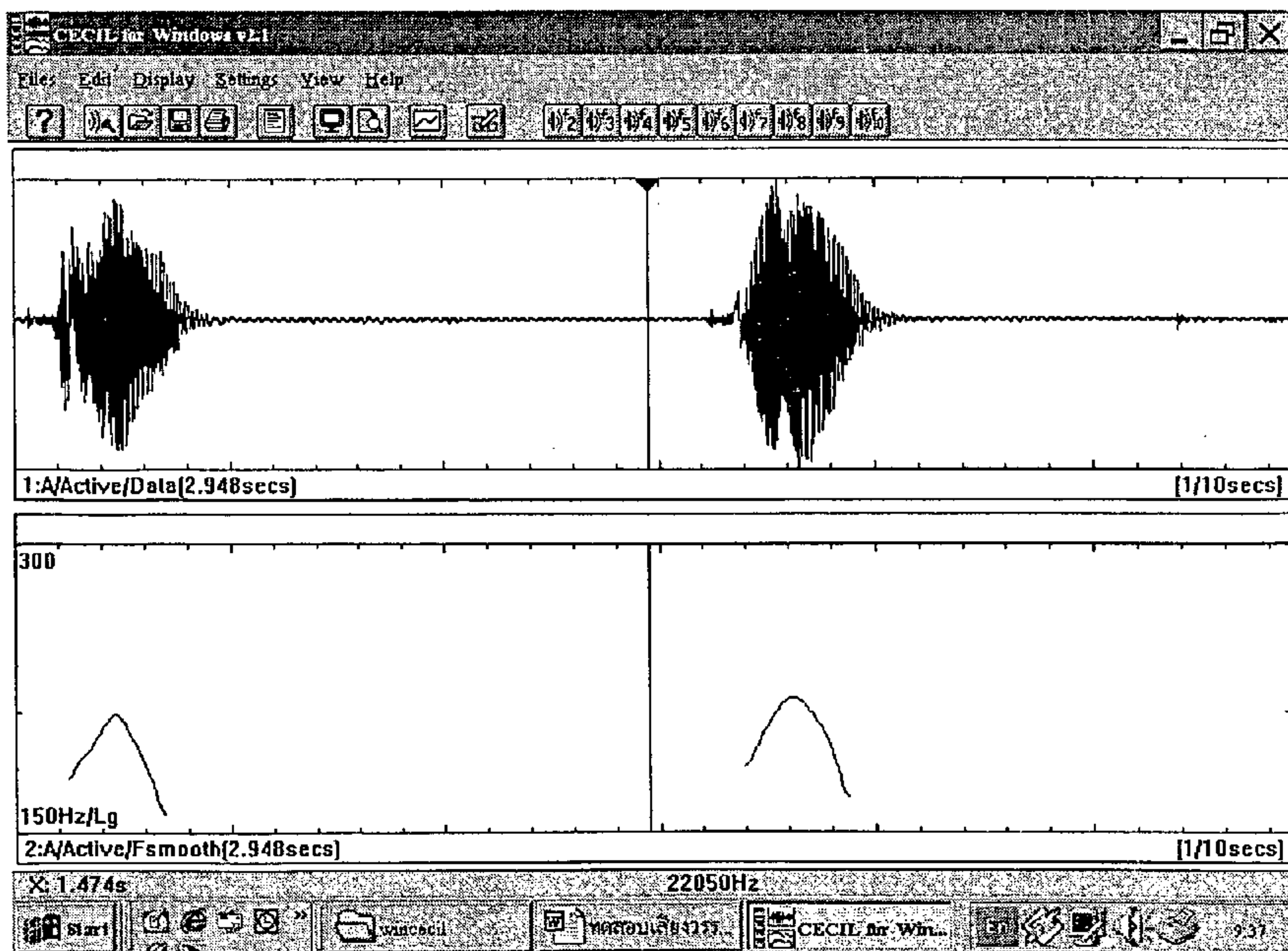
60. อัก

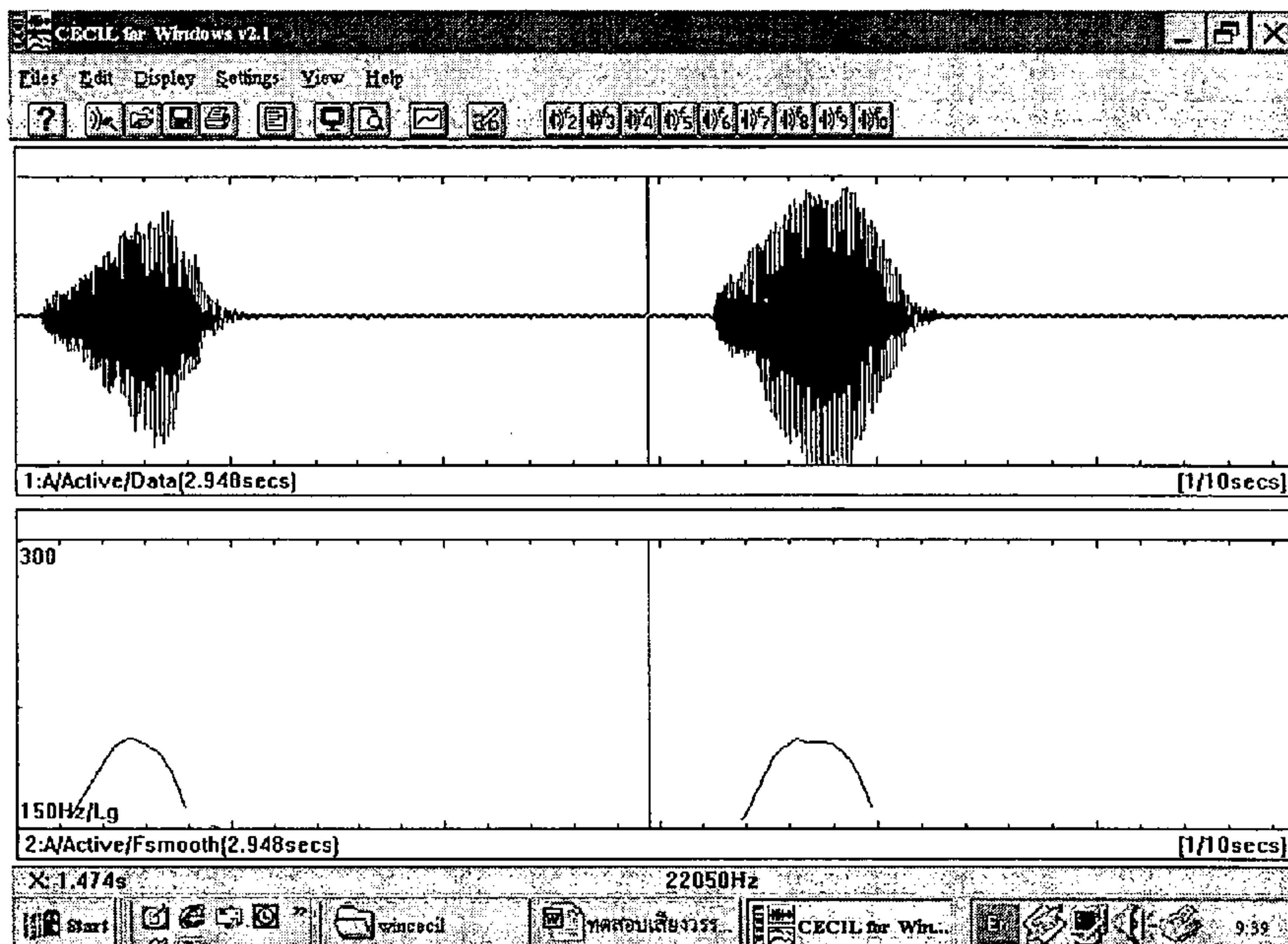
61. มือ

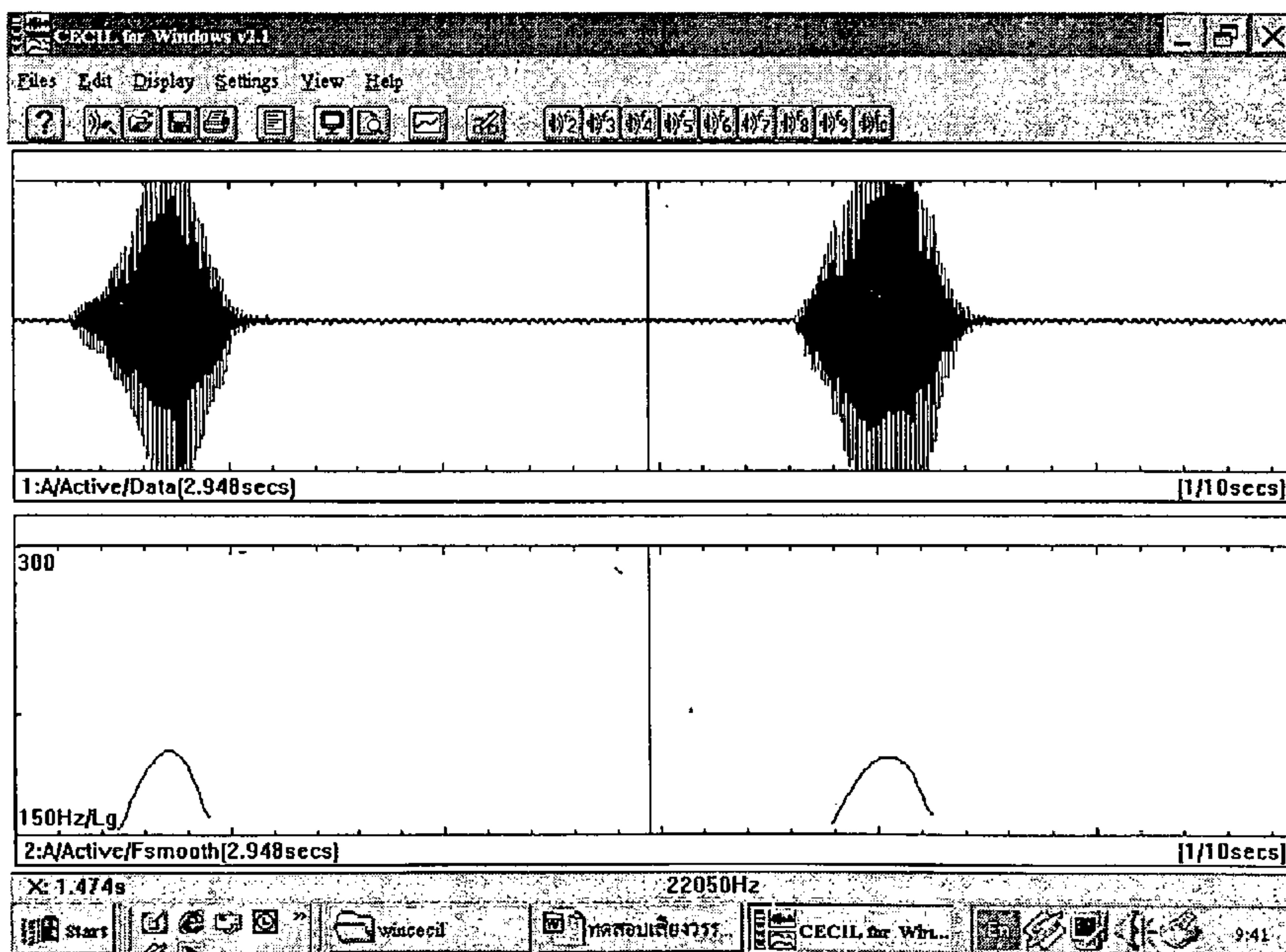
62. กาย

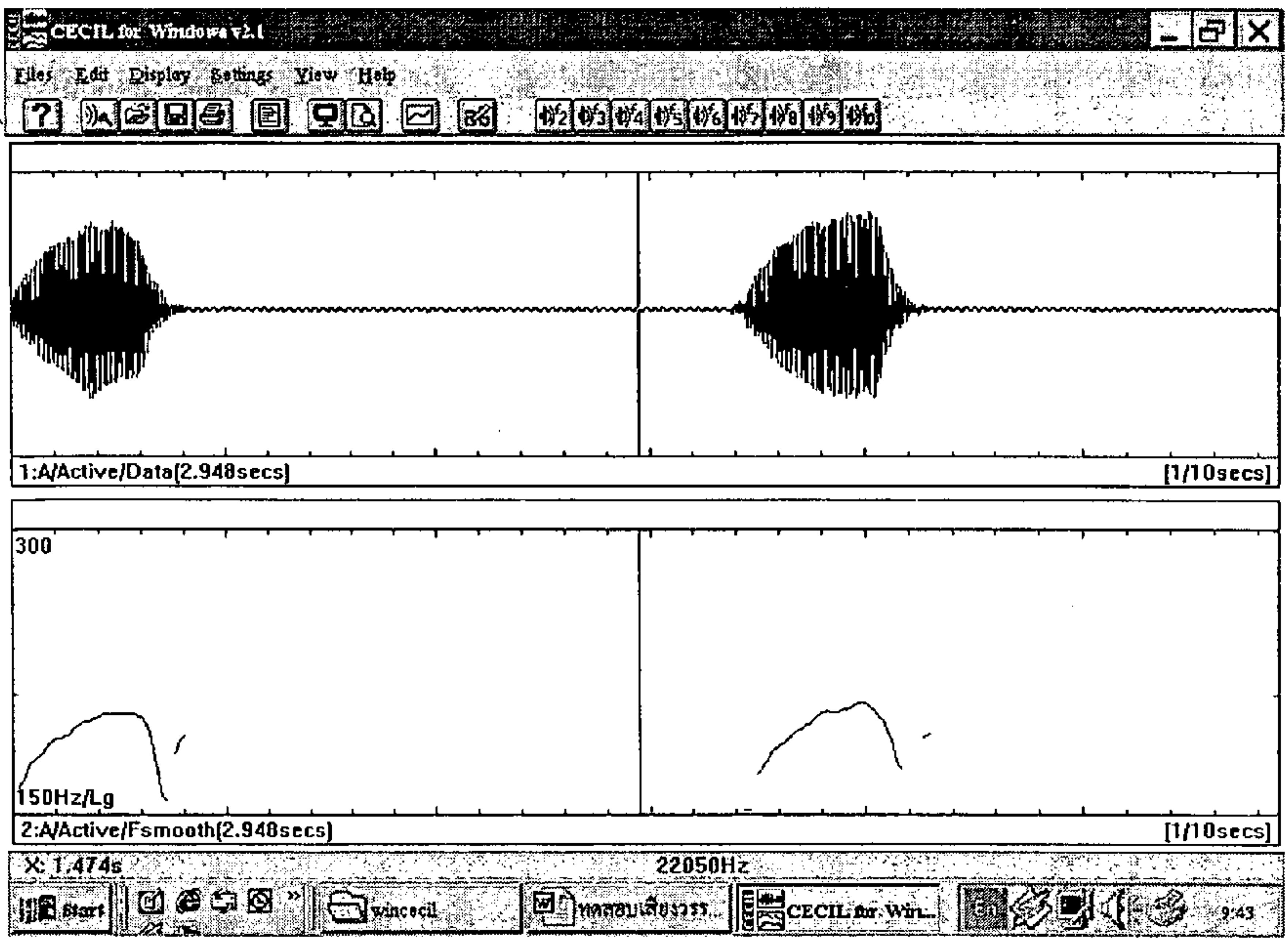
63. ๒๗

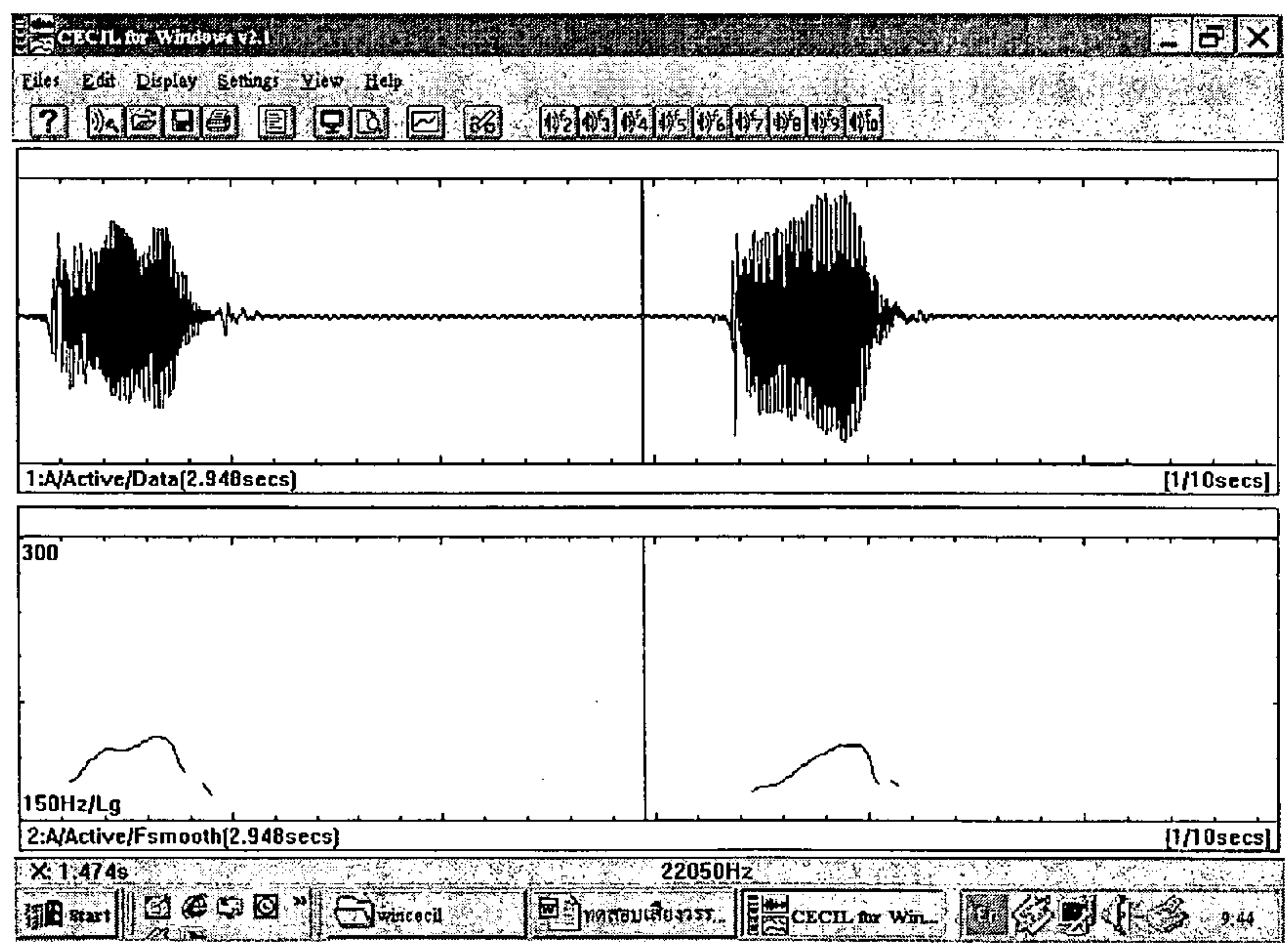
64. ๓๗

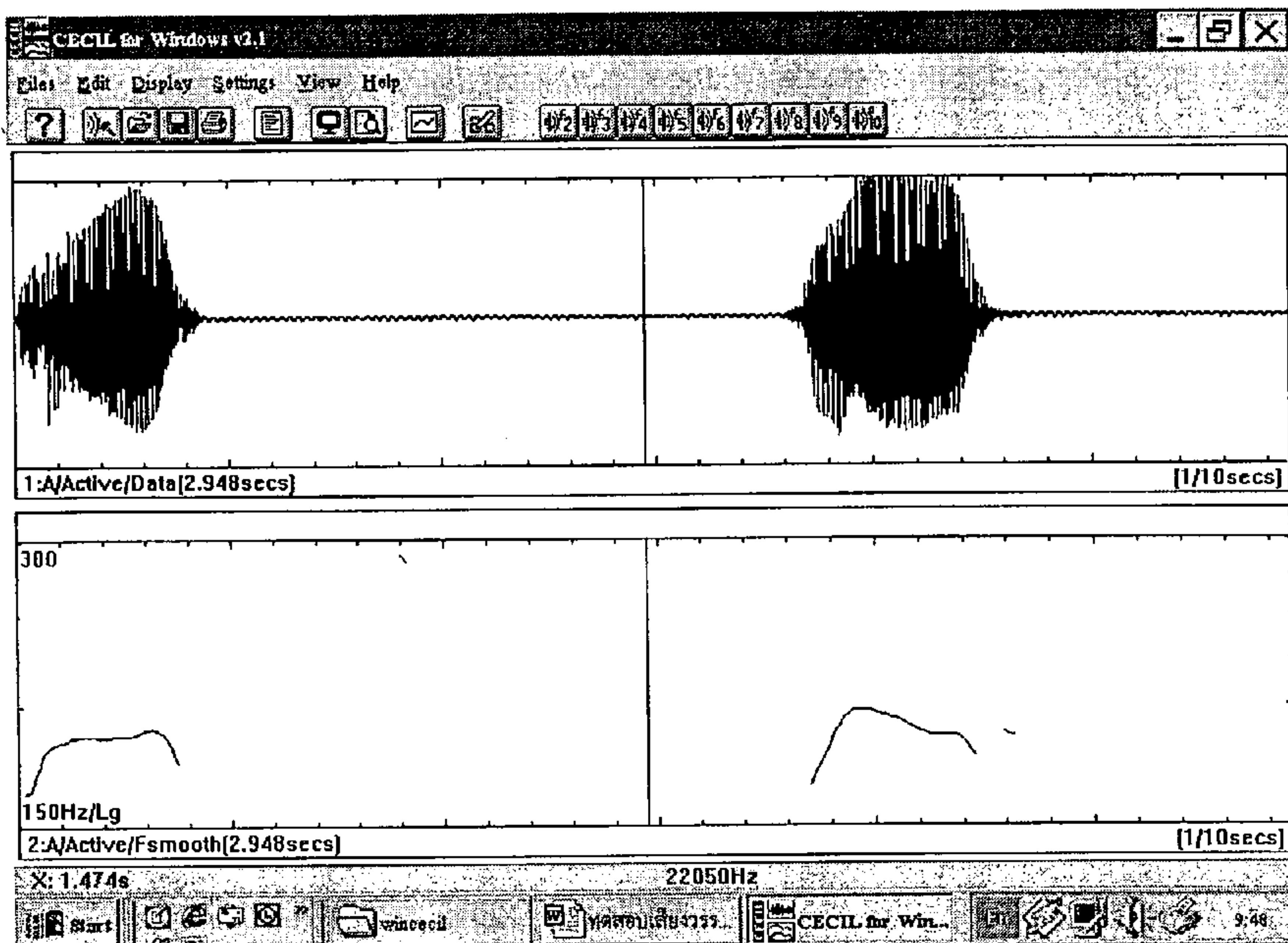
65. ฟ

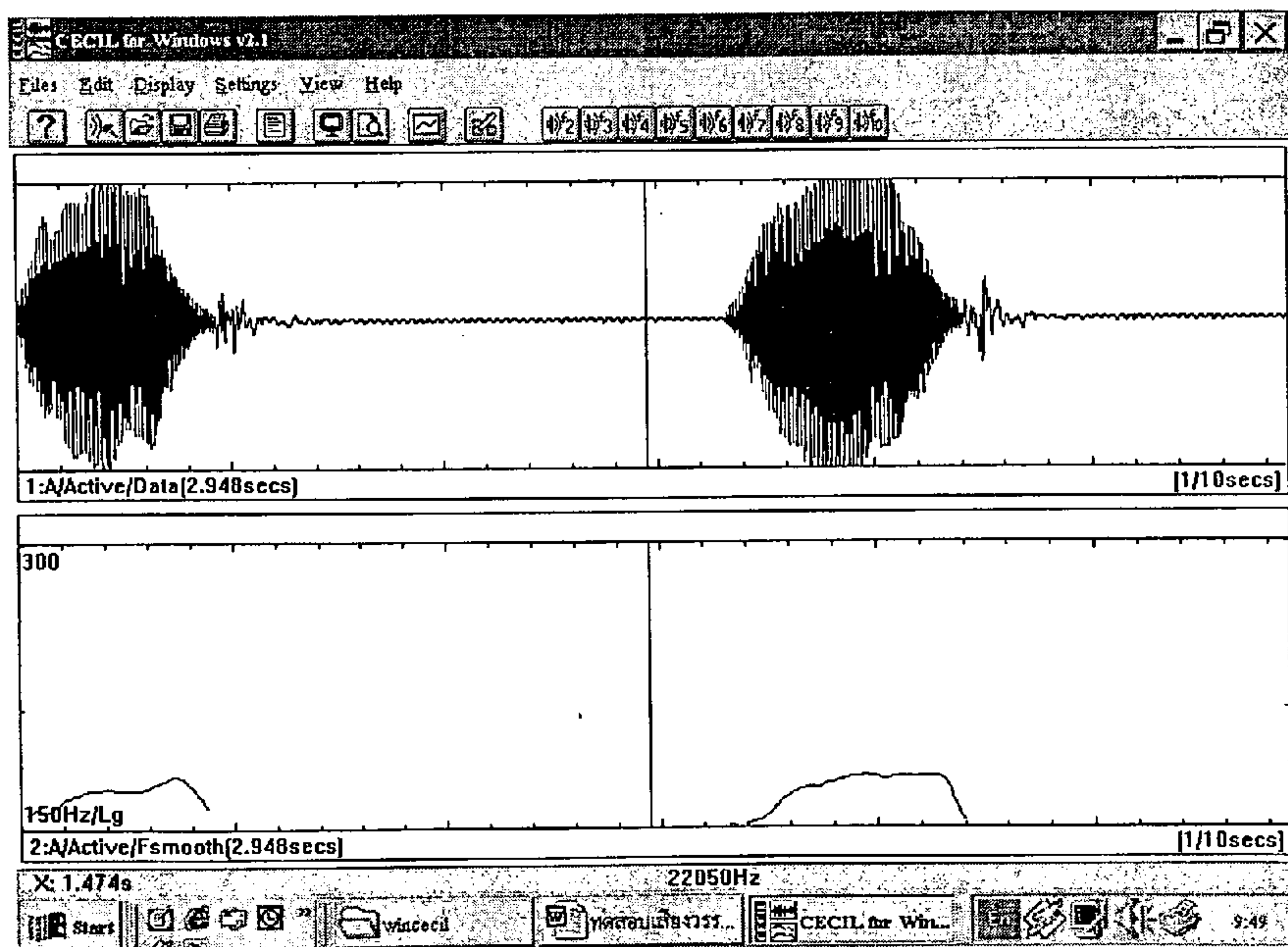
66. ฟอ

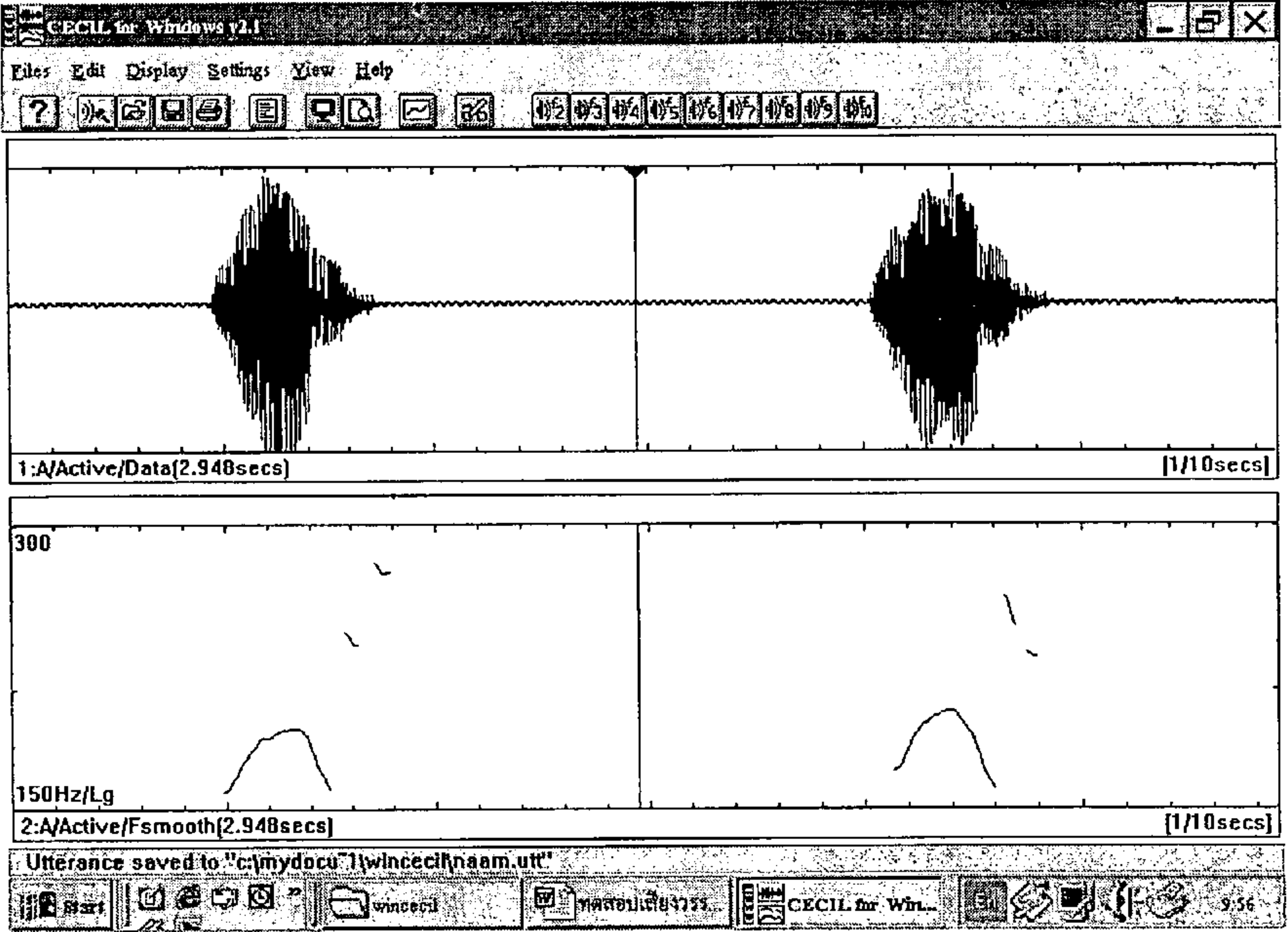
67. ไล

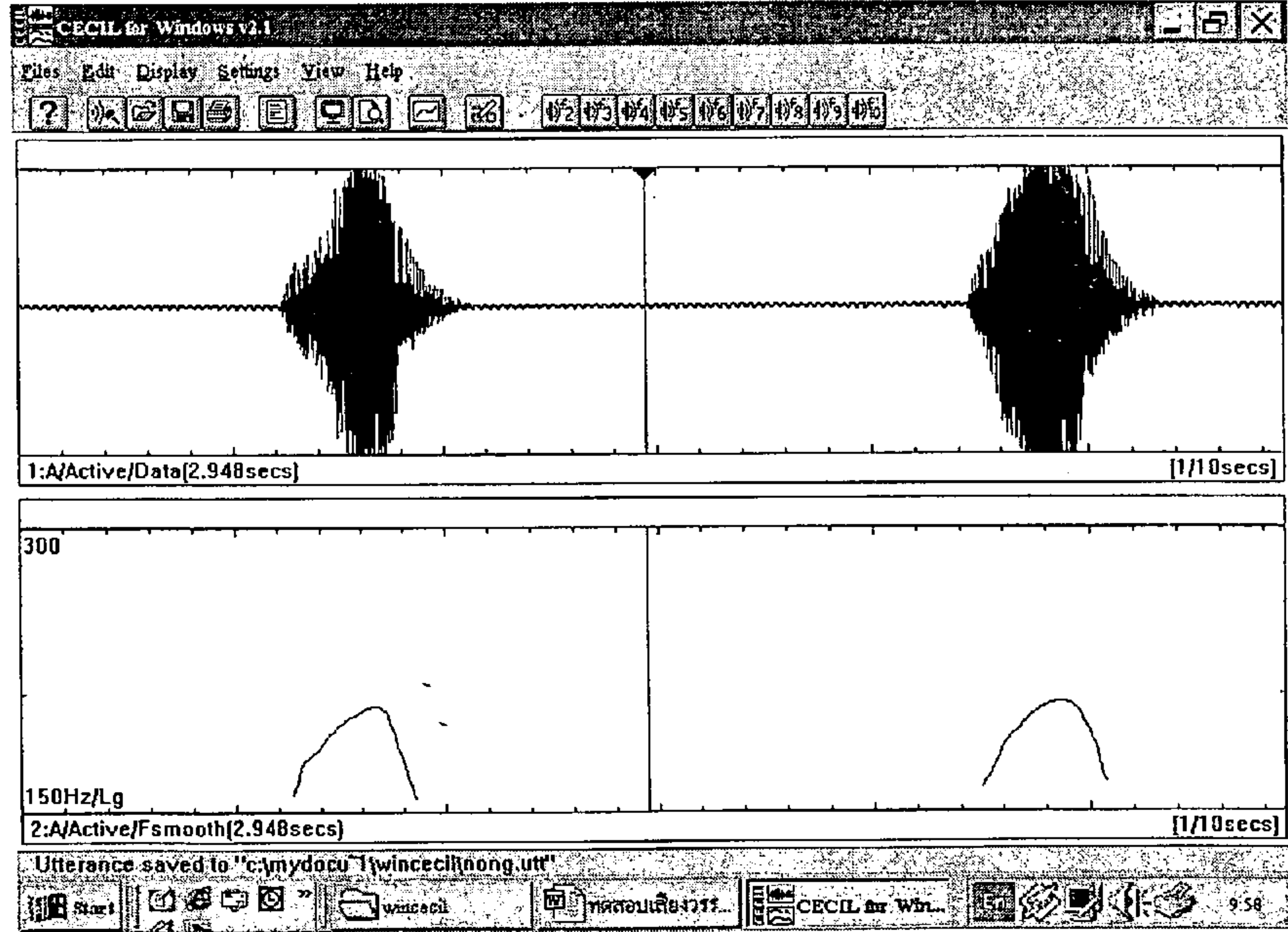
68. ราว

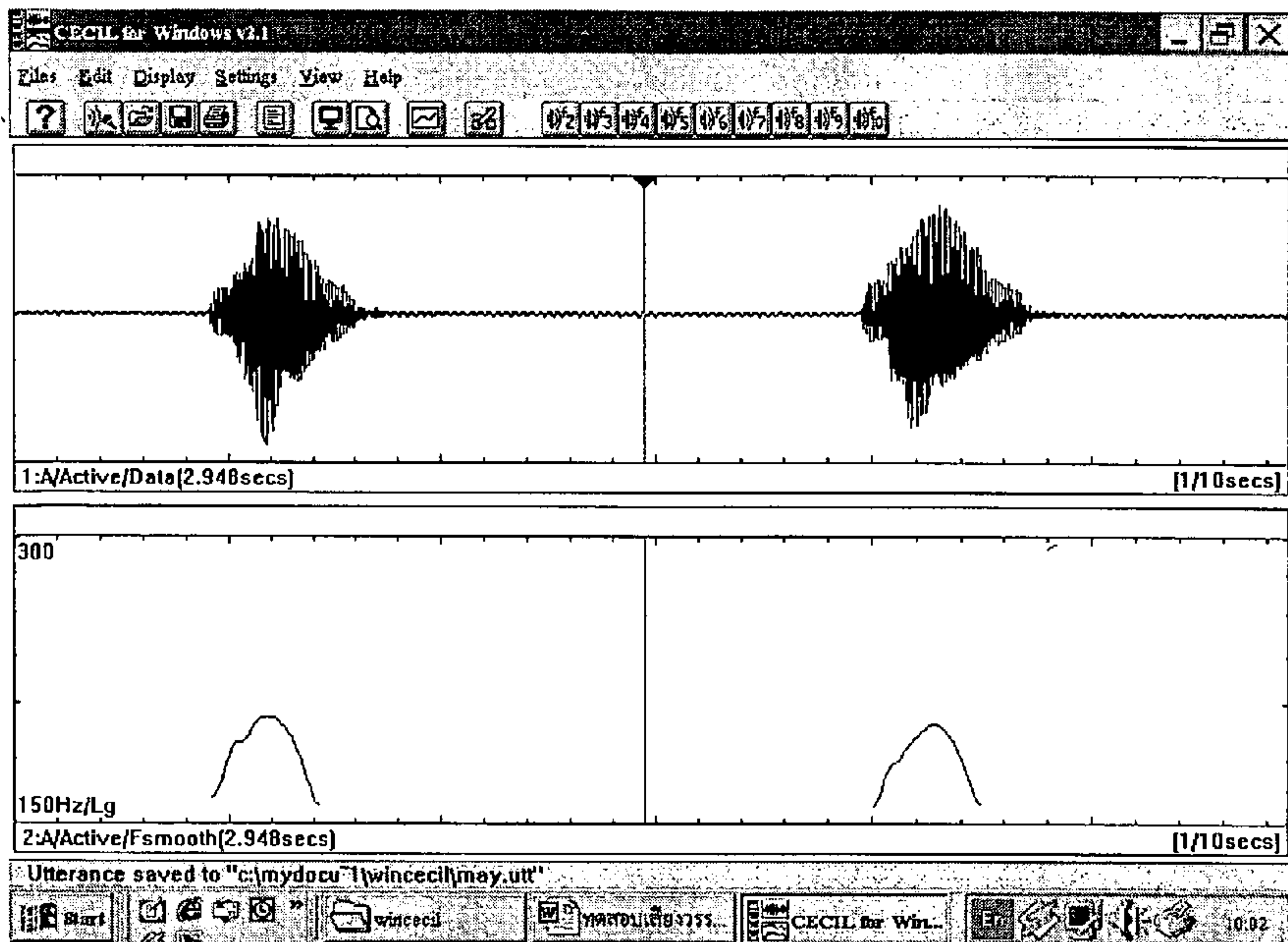
69. น้า

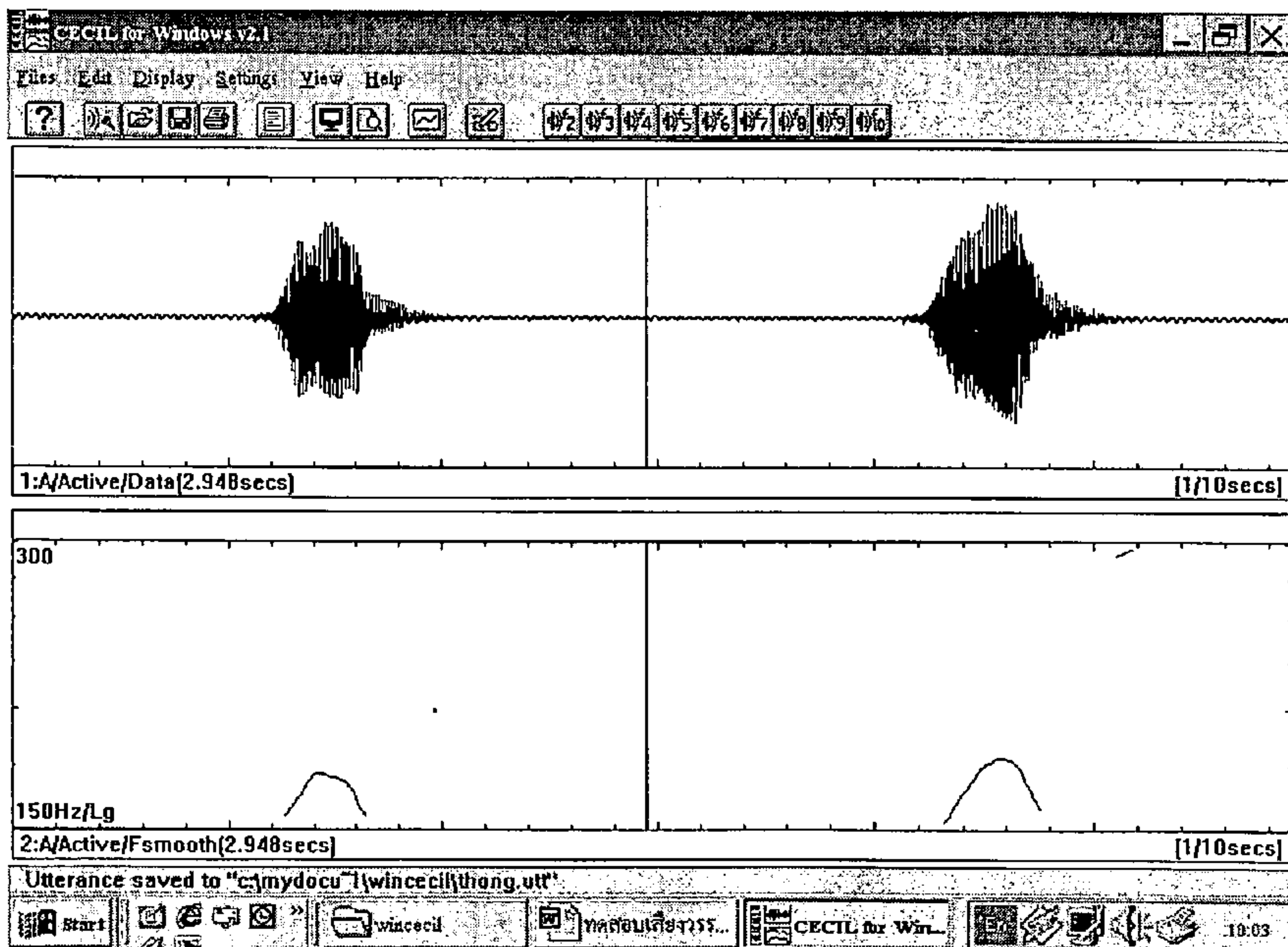
70. น่อง

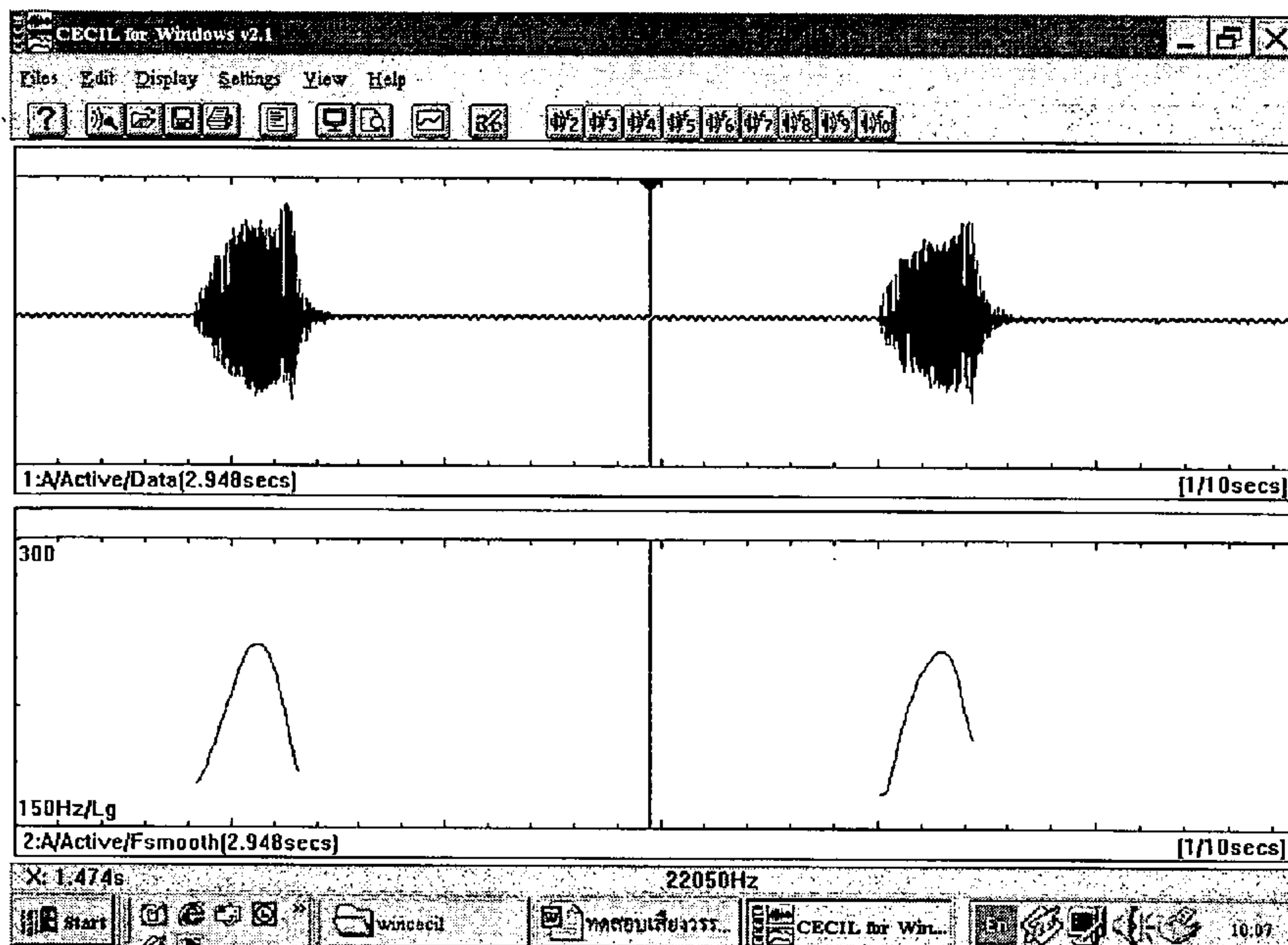
71. ไม้

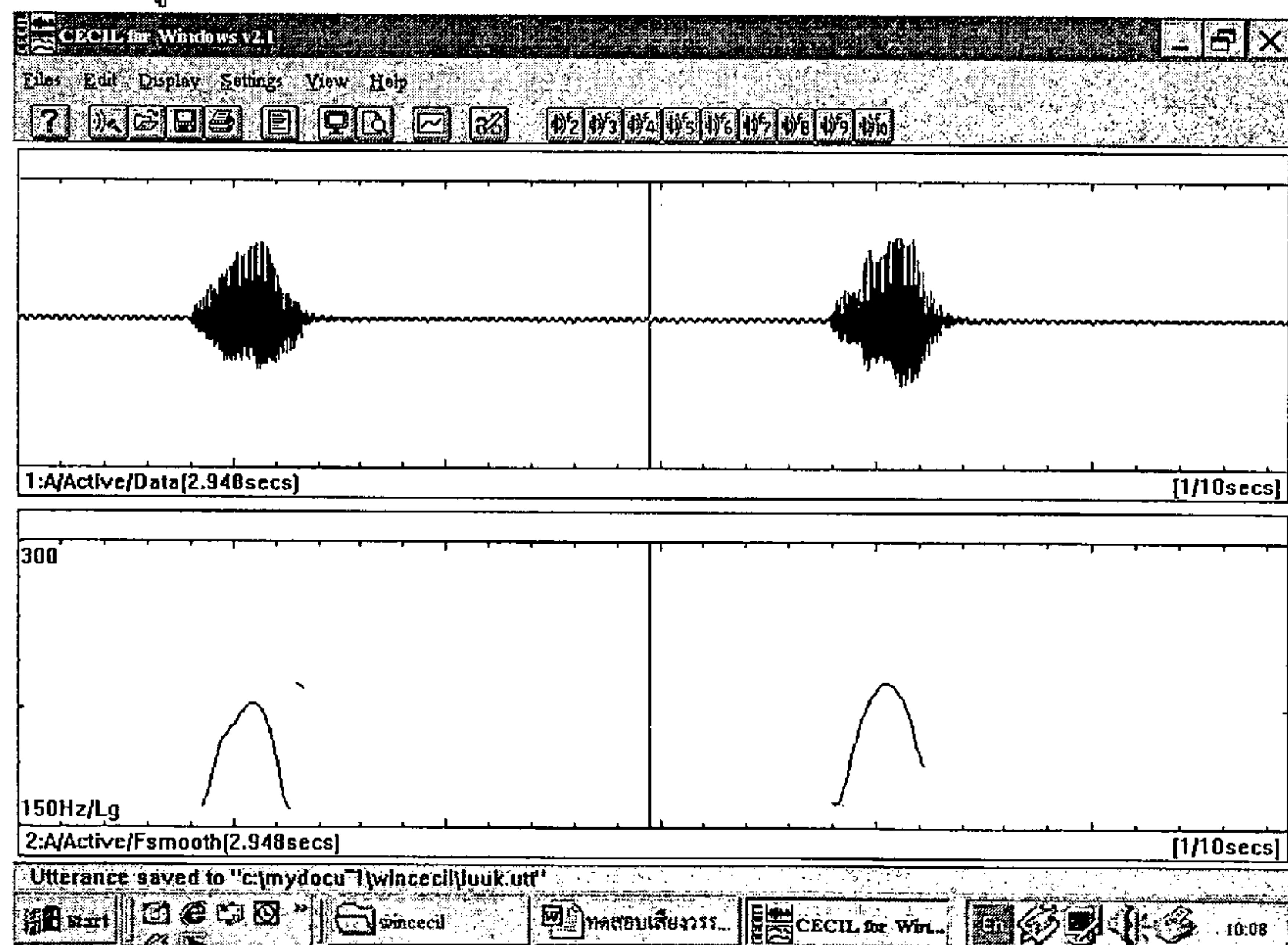
72. ท้อง

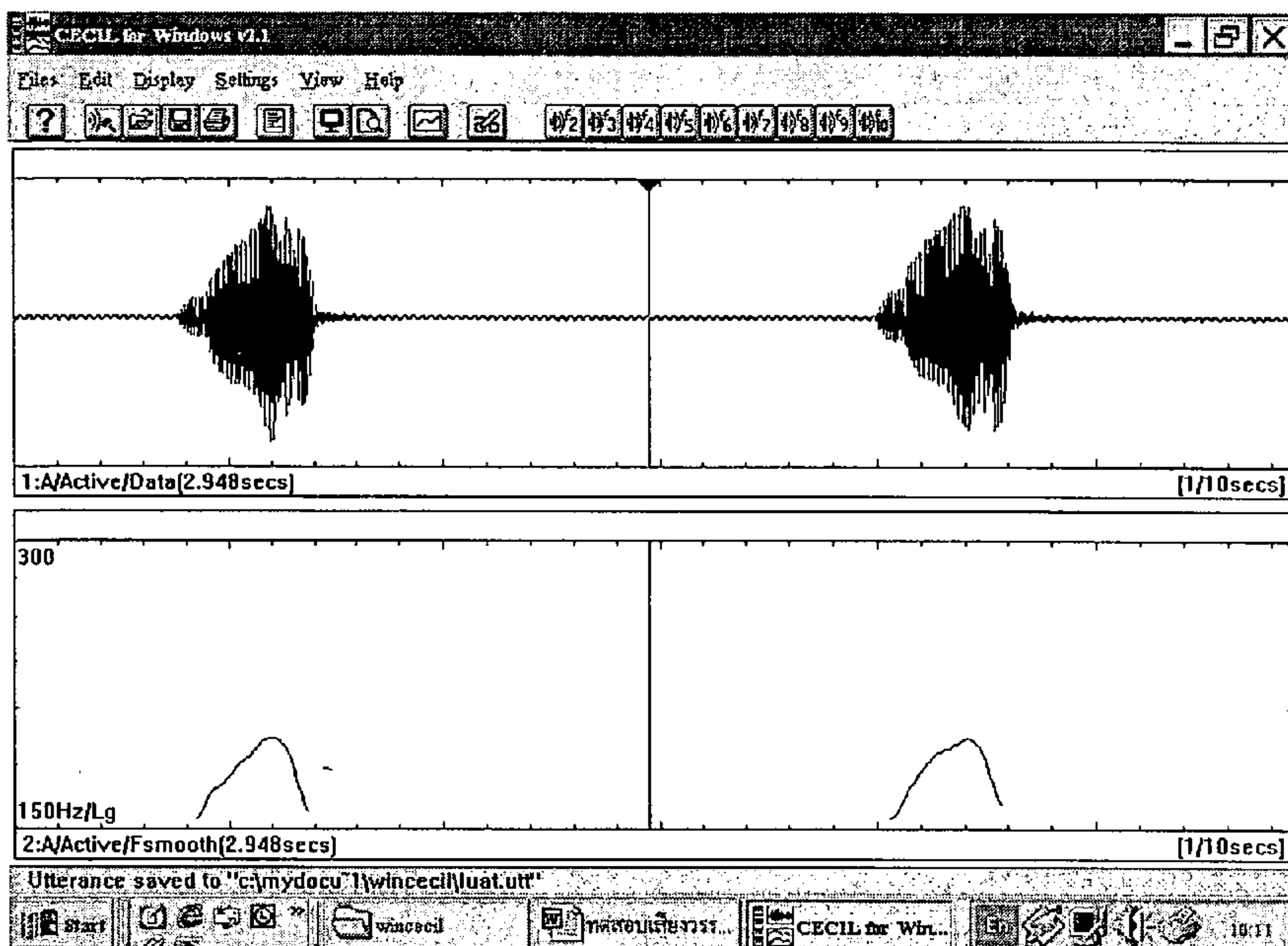
73. มีด

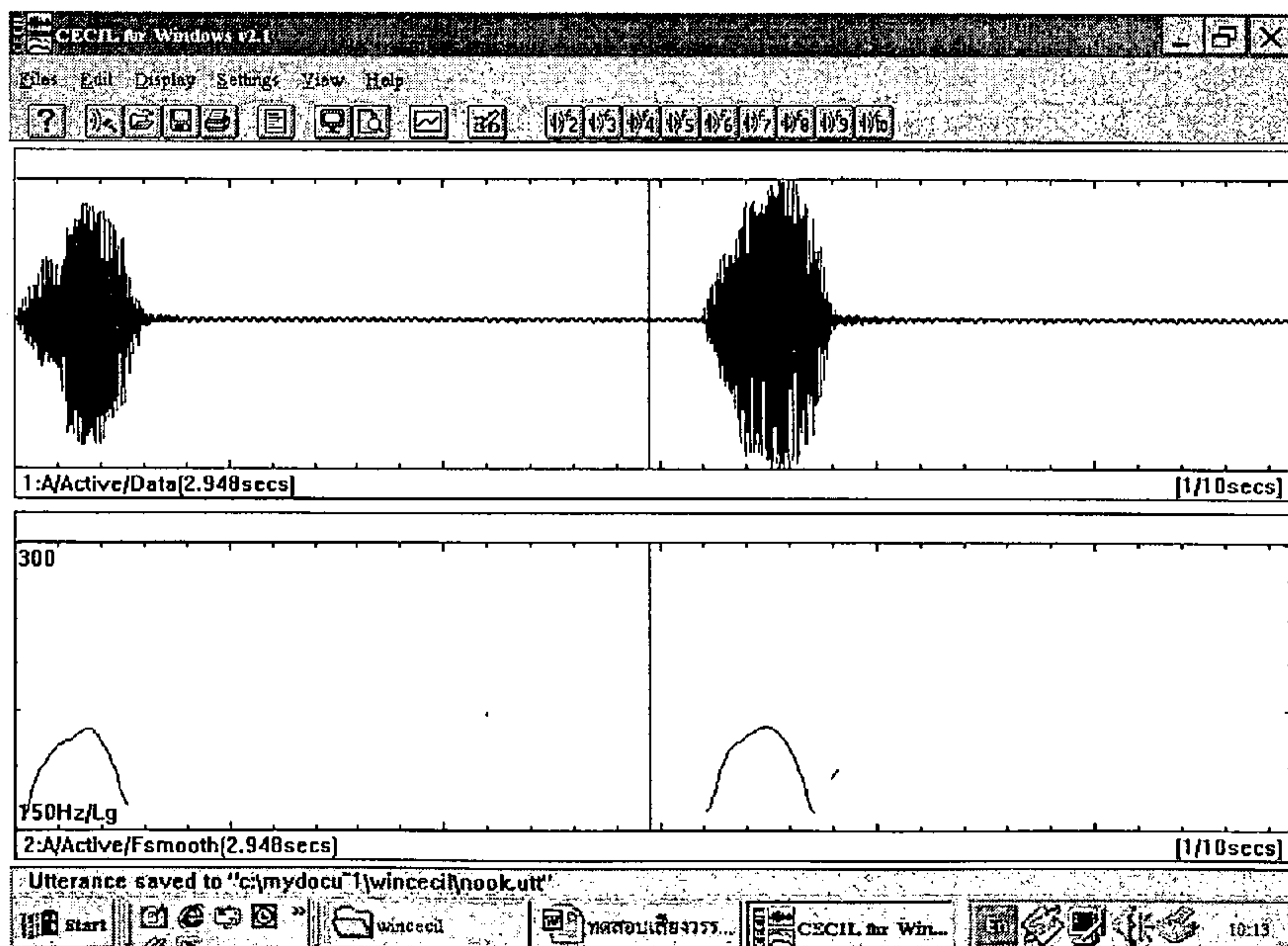
74. ลูก

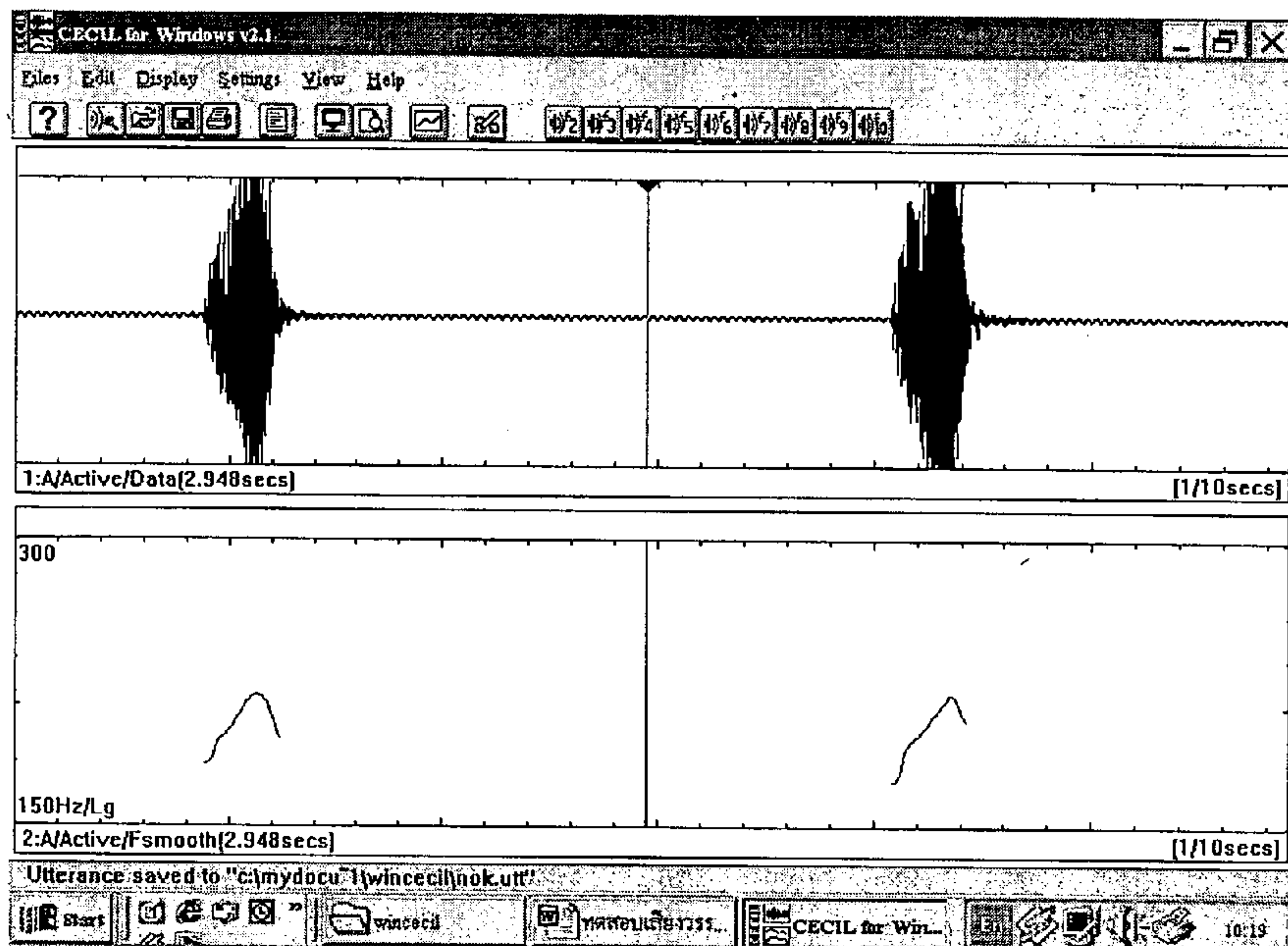
75. ลอด

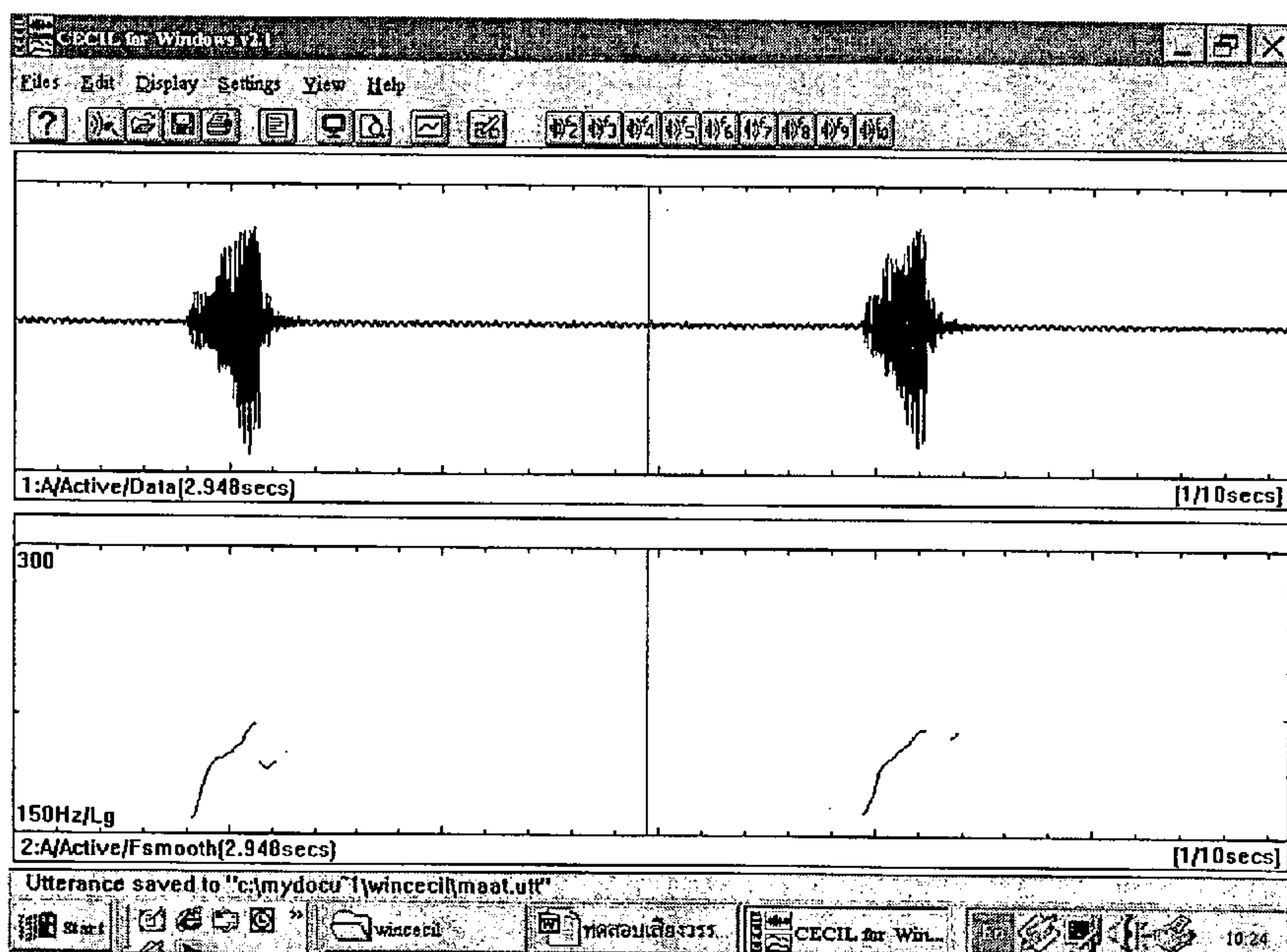
76. นอน

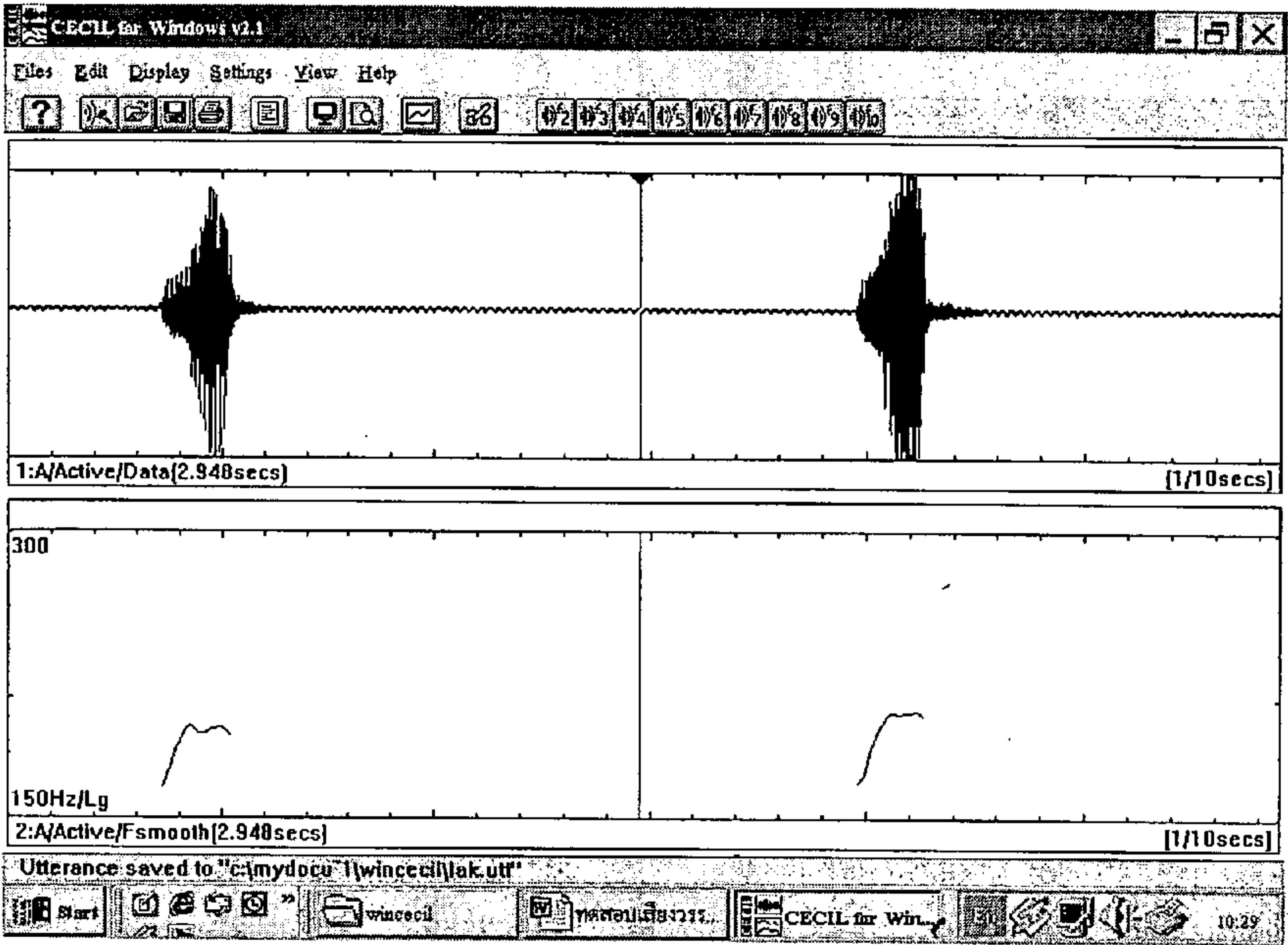
77. นก

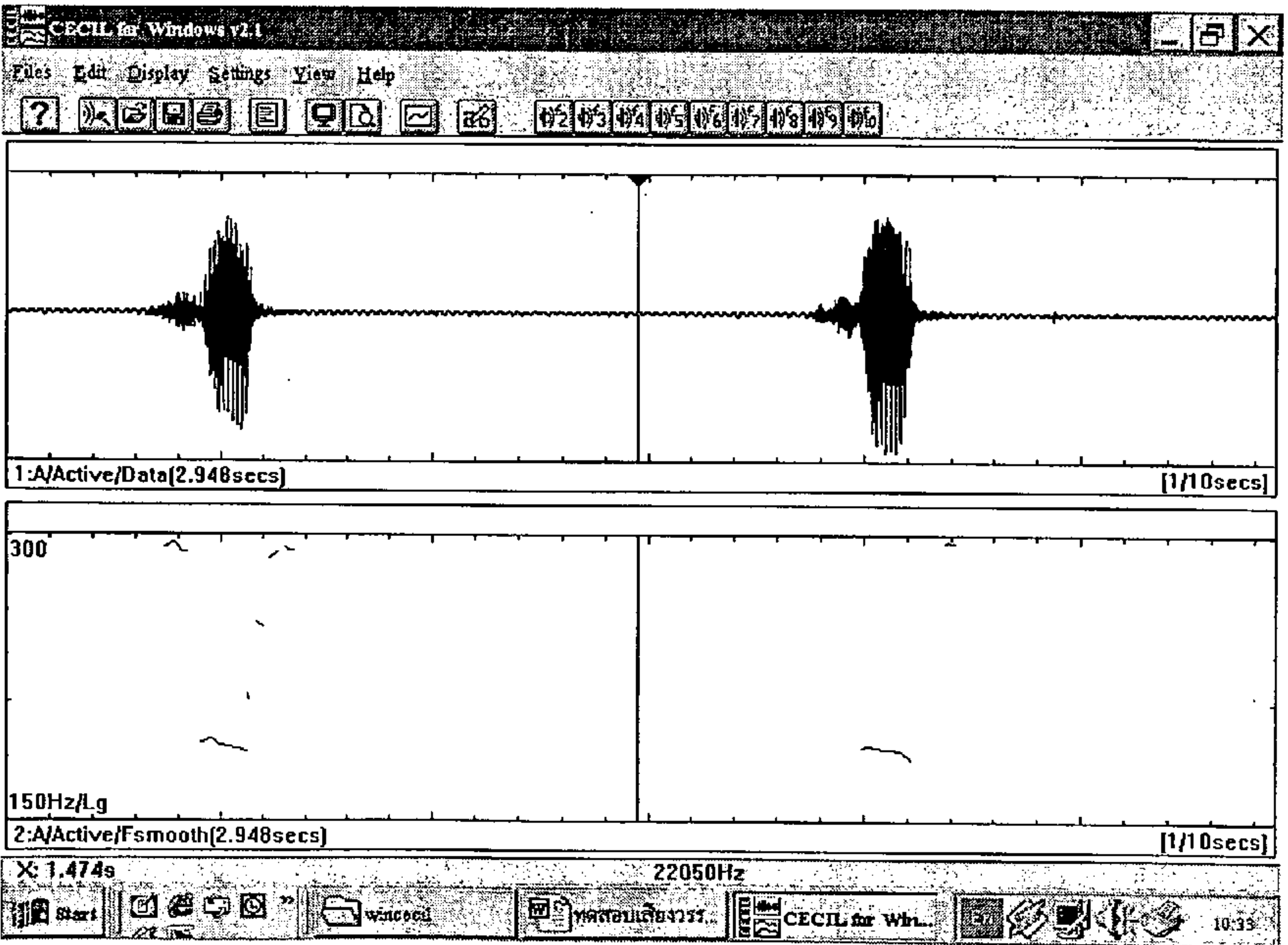
78. ม้า

79. ลัก

80. ชัก

ภาคผนวก ข รายการคำภาษาไทยถิ่น ตำบลหนองเรือ

ข้อมูลภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลรายการคำภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามในการวิจัยครั้งนี้มีหลักเกณฑ์ในการนำเสนอ ดังนี้

1. รายการคำจัดเป็นกลุ่มตามลำดับเสียงพยัญชนะต้น คือ พยัญชนะต้นเดี่ยว /p, ph, b, t, th, d, c, k, kh, ʔ, f, s, h, m, n, ɲ, l, w, y/
2. รายการคำในแต่ละกลุ่มจัดตามลำดับเสียงสระเดี่ยว /i, ii, e, ee, ε, εε, u, uu, ə, əə, a, aa, u, uu, o, oo, ɔ, ɔɔ/ และสระประสม /ia, ua/
3. พยัญชนะท้ายจัดลำดับตามเสียงดังนี้ /p, t, k, ʔ, m, n, ɲ, w, y/
4. แต่ละรายการคำที่ลำดับตามเสียงพยัญชนะต้นและสระนั้น ในแต่ละเสียงสระพยางค์เปิดจัดไว้ก่อนพยางค์ปิด พยางค์ที่ออกเสียงสระไม่ชัดเจนจัดเรียงไว้ก่อนพยางค์ที่มีเสียงสระชัดเจน และจะไม่จัดเรียงตามลำดับเสียงวรรณยุกต์
5. การให้ความหมายของคำให้ไว้ในเครื่องหมาย “.....” ถ้าคำใดมีความหมายตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน จะให้ความหมายด้วยคำอธิบาย และคำใดที่มีความหมายกำกวมหรือมีความหมายหลายนัย จะมีคำอธิบายเพิ่มเติมไว้ในวงเล็บข้างหน้าหรือข้างหลังความหมายนั้นตามสมควร

รายการคำภาษาไทยถิ่นตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ที่เก็บรวบรวมได้และนำเสนอตามเกณฑ์ดังกล่าวนี้ มีดังต่อไปนี้

/p/

/pit ² /	“เด็ด”
/pin ⁴ /	“หันกลับ”
/pin ⁴ kaw ⁵ /	“ปิ่นปักผม”
/piŋ ³ /	“ปลิง”
/piŋ ⁵ /	“ปั้ง”
/piŋ ⁵ kay ⁴ /	“ไถ่อย่าง”
/piw ³ /	“ปลิว”
/pii ³ /	“ปั๊”
/pii ⁴ /	“ปั๊”
/pii ⁵ /	“บัตรประจำตัวประชาชน”
/piip ³ /	“ปั๊บ”

/piik ¹ /	“ปีก”
/piin ⁵ /	“กลับด้าน”
/piin ³ /	“ปิ่น”
/piinj ⁵ /	“ปิ้ง”
/pet ² /	“เปิด”
/pek ³ /	“มาตราดวงเหล้า”
/pen ³ /	“เป็น”
/pen ³ tum ⁴ /	“ผดผื่น”
/pen ³ dook ¹ /	“ผลิดอก”
/pen ³ khaa ³ /	“มีค่า”
/pen ³ nuay ³ /	“ต้นไม้ออกผล”
/pen ³ laay ² /	“อาการหนัก”
/pen ³ lom ⁶ /	“เป็นลม”
/peŋ ⁴ /	“ปล่อย”
/peŋ ³ /	“ชักชวนกันไป”
/peε ³ /	“แบน”
/peε ² /	“นำผักจากแปลงหนึ่งไปปลูกอีกแปลงหนึ่ง”
/peet ¹ /	“เปื้อน, แปร”
/peet ¹ peet ¹ /	“แปดสิบแปด”
/peet ¹ cet ² /	“แปดสิบเจ็ด”
/peet ¹ kaw ⁵ /	“แปดสิบเก้า”
/peet ¹ ʔet ² /	“แปดสิบเอ็ด”
/peet ¹ sip ² /	“แปดสิบ”
/peet ¹ sip ² phan ⁶ /	“แปดหมื่น”
/peet ¹ sip ² hooy ⁵ /	“แปดพัน”
/peet ¹ sip ² murun ⁴ /	“แปดแสน”
/peet ¹ sii ⁴ /	“แปดสิบสี่”
/peet ¹ saam ² /	“แปดสิบสาม”
/peet ¹ sooy ² /	“แปดสิบสอง”
/peet ¹ haa ¹ /	“แปดสิบห้า”

/pɛɛt ¹ hok ² /	“แปดสิบหก”
/pɛɛn ³ /	“สะอาด”
/pɛɛn ⁵ /	“ไม้ที่เป็นแผ่น”
/pɛɛŋ ⁵ /	“แป้ง”
/pɛɛŋ ³ sii ² khɛɛw ¹ /	“แปรงสีฟัน”
/pɛɛw ⁵ /	“แผลเป็น”
/pɯk ² /	“โง่”
/pɯwn ³ /	“ปิ่น”
/pən ⁴ wən ³ /	“ผ่องใส”
/pəət ¹ ʔim ⁴ /	“เปื้อน”
/pap ² /	“ปรับ, เปลี่ยน (ช่องทีวี)”
/pat ² /	“กวาด”
/pak ² /	“ปัก”
/pak ³ saam ² taa ³ /	“ปลั๊กสามตา”
/paʔ ⁴ /	“ชักชวนกันไป”
/pam ⁵ /	“ตัดต้นไม้”
/pan ³ /	“แบ่ง”
/pan ⁵ /	“ปั้น”
/pan ⁴ /	“ปั้น”
/paw ⁴ /	“เป่า, ว้างเป่า”
/pay ³ /	“ไป”
/pay ⁴ /	“หรือยัง”
/pay ³ say ² /	“ไปไหน”
/paa ⁴ /	“ป่า”
/paa ² /	“หย่า, เลิกกัน”
/paa ² piay ³ /	“ไม่ได้ใส่เสื้อผ้า”
/paa ³ /	“ปลา”
/paa ³ puŋ ⁴ /	“ปลาเทโพ”
/paa ³ paw ⁵ /	“ปลาปักเป้า”
/paa ³ buk ² /	“ปลาปัก”

/paa ³ buk ² /	“ปลาบึก”
/paa ³ buu ⁴ /	“ปลาบู่”
/paa ³ boong ³ /	“ปลากทราย”
/paa ³ thuu ⁶ /	“ปลาทุ”
/paa ³ deek ¹ /	“ปลาร้า”
/paa ³ deek ¹ boong ³ /	“ปลาร้าทรงเครื่อง”
/paa ³ deek ¹ wung ⁴ /	“ปลาร้าที่ทำจากอึ่ง”
/paa ³ duk ² /	“ปลาตุก”
/paa ³ ka ³ doot ¹ /	“ปลากระตี่”
/paa ³ ka ³ jeej ⁶ /	“ปลาแขยง”
/paa ³ kat ² /	“ปลากัด”
/paa ³ khen ² /	“ปลาหมอ”
/paa ³ khaaw ⁵ /	“ปลาเค้า”
/paa ³ khaaw ² /	“ปลาตะเพียน”
/paa ³ khoo ³ /	“ปลาช่อน”
/paa ³ iit ¹ /	“ปลาจำพวกปลาหลด มีขนาดเล็กมาก ปากมีเขี้ยว”
/paa ³ faa ² /	“ตะพาบน้ำ”
/paa ³ siw ⁶ /	“ปลาชีว”
/paa ³ sa ³ lit ² /	“ปลาใบไม้”
/paa ³ sa ³ waay ² /	“ปลาสรวย”
/paa ³ sooy ¹ /	“ปลาแก้มช้ำ”
/paa ³ siam ⁶ /	“ปลาเนื้ออ่อนชนิดหนึ่ง”
/paa ³ haak ⁵ kuay ⁵ /	“ปลาบู่ทราย”
/paa ³ muuk ² /	“ปลาหมึก”
/paa ³ mat ² /	“ปลากริม”
/paa ³ laat ¹ /	“ปลากระทิง”
/paa ³ lot ² /	“ปลาหลด”
/paat ¹ /	“ตัด”
/paat ⁵ thoo ⁶ /	“โอ้โฮ”
/paak ¹ /	“ปาก”

/paak ¹ kaa ³ /	“ปากกา”
/paan ³ /	“ปาน”
/paan ³ deɛŋ ³ /	“ปานแดง”
/paan ³ dam ³ /	“ปานดำ”
/paan ³ waa ³ /	“เหมือน”
/paan ³ /	“สมัยก่อน, นานแล้ว”
/paan ¹ ŋaan ¹ /	“นอนหงาย”
/paay ⁵ /	“แต่งแต้ม”
/paay ³ /	“ยอดของต้นไม้”
/paay ³ doɔ ¹ deɛ ⁵ /	“ยอดสูงสุดของต้นไม้”
/puk ² /	“ปลุก”
/pum ⁵ /	“พวง”
/pun ⁵ thooŋ ⁵ /	“คลื่นไส้”
/pun ³ /	“ปรุง”
/pun ³ /	“พอง”
/puy ³ /	“ปุย”
/puy ² /	“ปุ้ย”
/puy ² mak ² /	“ปุ้ยหมัก”
/puy ² kia ³ /	“ปุ้ยเกลือ”
/puu ³ /	“ปุ่เสื่อ”
/puu ³ peɛŋ ⁵ /	“ปุ่เจ็ดสี (ปุ่ทูลกระหม่อมฯ)”
/puu ³ doɔŋ ³ /	“ปุ่ตอง”
/puu ³ naa ⁶ /	“ปุ่หนา”
/puu ⁴ tuat ⁵ /	“ทวด”
/puuk ¹ /	“ปลุก”
/puum ³ /	“ฟุม (ลั่น; ไหลทะลักออกมา) ”
/puun ³ /	“ปุ่น”
/pot ² /	“ปลด”
/pok ² /	“ปิด”
/pon ⁴ /	“น้ำพริก”

/pon ³ /	“ปน”
/pon ⁴ /	“แตกยอด”
/pon ³ /	“ยกลง”
/pon ³ khaay ⁶ /	“ค่ายกครู”
/poo ² /	“พอก”
/poo ⁵ tiin ³ /	“นิวโป่งเท้า”
/poom ⁴ /	“ตะกละ”
/poon ³ laan ⁶ /	“โป่งลาง”
/poo ³ /	“ลักษณะนามตะกร้าเล็ก ๆ”
/pon ⁴ /	“กระป๋อง”
/pon ⁴ paa ³ /	“ปลากระป๋อง”
/pon ⁴ peen ⁵ /	“ป๋องแป๋ง”
/pon ⁴ ian ⁵ /	“หน้าต่าง”
/poo ³ /	“ตันปอ”
/poo ³ fian ⁶ /	“เชือกฟาง”
/poo ² haw ² /	“ใช้หวีเสียดหวีเพื่อให้ตัวเหาร่วงลงมา”
/poo ¹ /	“ผีปอบ”
/poot ¹ /	“ปอด”
/pook ¹ /	“ปอก”
/poon ⁴ /	“ยึ้นให้”
/poon ⁵ /	“ป้อน”
/poo ⁵ /	“ปล้องไม้ไผ่”
/poo ⁴ /	“รู้, ฉลาด”
/poo ⁴ /	“ปล่อย”
/poo ³ /	“ลักษณะนามของด้าย”
/piak ¹ /	“เปลือก, เปียก”
/pian ⁴ /	“ซึ้น”
/piay ⁴ /	“เปื่อย
/pua ³ /	“รักษา”
/puat ¹ thaay ⁴ /	“ปวดอุจจาระ”

/puat ¹ kheɛw ¹ /	“ปวดฟัน”
/puat ¹ kheen ² /	“ปวดแขน”
/puat ¹ ka ³ look ¹ /	“ปวดกะโหลก”
/puat ¹ khaw ⁴ /	“ปวดเข่า”
/puat ¹ khaa ² /	“ปวดขา”
/puat ¹ khoo ³ /	“ปวดข้อ”
/puat ¹ ?eiw ³ /	“ปวดเอว”
/puat ¹ hua ² /	“ปวดศีรษะ”
/puat ¹ nooŋ ³ /	“ปวดท้อง”
/puat ¹ piaw ³ /	“ปวดปัสสาวะ”
/puat ¹ laŋ ² /	“ปวดหลัง”
/puat ¹ lay ⁴ /	“ปวดไหล่”
/puak ¹ /	“ปลวก”
/puan ⁴ /	“ละเมอ”

/ph/

/phit ² /	“กินอาหารแล้วทำให้เกิดอาการผิติดปกติ”
/phit ³ /	“พิษ”
/phik ³ /	“พลิก”
/phik ³ thay ⁶ /	“พริกไทย”
/phik ³ kon ⁵ san ⁶ /	“พริกชี้ฟ้า”
/phik ³ nooy ⁵ /	“พริกขี้หนู”
/phim ⁶ /	“พิมพ์”
/phin ⁶ /	“พิน”
/phin ⁶ /	“พิง”
/phii ⁴ /	“แฉิม”
/phii ⁵ /	“ที่นี้”
/phii ⁶ /	“อ้วนท้วนสมบูรณ์”
/phii ² /	“ผี”
/phii ² paw ⁵ /	“ผีป่า”

/phii ² pɔɔp ¹ /	“ผีปอบ”
/phii ² pheet ¹ /	“ผีเปรต”
/phii ² phuan ³ /	“ผลไม้ชนิดหนึ่งมีผลเป็นพวง เวลาสุกมีสีแดงสด”
/phii ² baa ⁵ /	“คนบ้า”
/phii ² tii ² /	“แก่งทำ”
/phii ² kɔŋ ⁴ kɔy ⁴ /	“ผีกองกอย”
/phii ³ ʔaay ⁵ /	“ผีเขย”
/phii ³ naan ⁶ /	“ผีสะใภ้”
/phii ² look ¹ /	“ผีหลอก”
/phiik ¹ /	“หลีก”
/phiin ⁶ liin ⁶ /	“อยู่เฉยๆ ไม่เป็น”
/phet ² /	“เผ็ด”
/phet ³ /	“เพชร”
/pheen ⁶ /	“เพล”
/pheen ⁶ /	“เพลง”
/pheʔ ³ ɲeʔ ³ /	“นั่งไม่เรียบร้อย”
/phen ³ /	“แผ่น”
/pheɛ ⁴ /	“เรียไรทำบุญ”
/pheɛ ² /	“แพ”
/pheɛ ⁵ /	“แพ้”
/pheen ⁶ /	“แพง”
/pheen ² /	“แพ่ง”
/pheen ² thɔɔ ⁶ la ¹ that ³ /	“เสาอากาศรับสัญญาณโทรทัศน์”
/phuʔ ³ ɲuʔ ³ /	“ว. อธิบายลักษณะการบานของเห็ด”
/phuʔ ⁶ /	“ทางออก”
/phuʔ ² /	“ผืน”
/phen ³ /	“คนอื่น”
/phəʔ ² /	“เฟลอ”
/phəʔ ³ /	“ฟุ้ง”
/phəʔ ¹ /	“ผึ่ง”

/phəŋ ¹ /	“ผึ้ง”
/phəŋ ⁶ /	“ที่ปักที่สร้างขึ้นเพื่อปักชั่วคราว”
/phap ³ /	“พับ”
/phap ³ phiap ⁵ /	“นั่งพับเพียบ”
/phat ² /	“มัด”
/phat ² phaa ¹ /	“เปลี่ยนเสื้อผ้า”
/phat ³ lom ⁶ /	“พดล”
/phak ² phii ² phuay ⁶ /	“ผูกพังพวย”
/phak ² pɛɛn ⁵ /	“ผูกกุยช่าย”
/phak ² phɛɛw ⁶ /	“ผูกสวนครัวเป็นเถา ใบแหลมมีกลิ่นฉุน”
/phak ⁵ bun ⁵ /	“ผูกบุง”
/phak ² bua ⁴ /	“หอม”
/phak ² tiw ⁵ /	“ผูกเตว”
/phak ² tam ³ nin ⁶ /	“ตำลึง”
/phak ² taa ³ kon ⁵ /	“ผูกเปี้ย”
/phak ² tuu ³ /	“ประตู่”
/phak ² top ² /	“ผูกตบ”
/phak ² thiam ⁶ /	“กระเทียม”
/phak ² keɛn ⁴ khom ² /	“ผักชนิดหนึ่งเกิดตามท้องนา เป็นเถาเลื้อยตามดิน มีรสขม”
/phak ² ka ³ daw ³ /	“ผักสะเดา”
/phak ² ka ³ doon ³ /	“ยอดของต้นจิก”
/phak ² ka ³ seet ¹ /	“กระถิน”
/phak ² ka ³ seet ¹ naam ⁵ /	“กระเจตนา”
/phak ² ka ³ pɛɛŋ ⁶ /	“ผักชนิดหนึ่งเกิดตามท้องนา มีกลิ่นฉุน”
/phak ² kaat ¹ /	“ผักกาด”
/phak ² kaat ¹ dook ¹ /	“กะหล่ำดอก”
/phak ² kaam ⁴ /	“พืชยืนต้น ใช้ดอกและใบมาทำเป็นผักดอง”
/phak ² kuan ³ tun ⁵ /	“ผักกวาดตุง”
/phak ² khii ¹ nin ⁶ /	“ยอดของต้นควินิน”

/phak ² khii ¹ lek ² /	“ขี้เหล็ก”
/phak ² kha ³ naa ⁵ /	“ผักคะน้า”
/phak ² khan ⁶ cow ³ /	“ผักขึ้นตามท้องนา ลำต้นเป็นสามเหลี่ยม”
/phak ² khaa ² /	“ชะอม”
/phak ² ʔii ⁴ thaa ⁶ /	“สระแห่น”
/phak ² ʔii ⁴ tuu ⁴ /	“แมงลัก”
/phak ² ʔii ⁴ tuu ⁴ thay ⁶ /	“กะเพรา”
/phak ² ʔii ⁴ tuu ⁴ lee ¹ /	“โหระพา”
/phak ² ʔii ⁴ tuu ⁴ jay ¹ /	“ยี่หระ”
/phak ² ʔii ⁴ hiin ⁶ /	“ผักที่ขึ้นตามท้องนา มีดอกสีม่วง”
/phak ² ʔii ⁴ lœt ⁵ /	“ใบชะพลู”
/phak ² ʔoom ⁴ seep ⁵ /	“ผักชนิดหนึ่งเป็นพุ่ม ยอดใช้สำหรับใส่แกงอ่อม”
/phak ² sii ⁶ /	“ผักชีลาว”
/phak ² sii ⁶ ciin ³ /	“ผักชี”
/phak ² sa ³ lat ² /	“ผักกาดหอม”
/phak ² say ⁴ /	“มะระ”
/phak ² sian ¹ /	“ผักเสี้ยน”
/phak ² hom ² /	“ผักโขม”
/phak ² hoop ¹ heep ¹ /	“ผักสันตวา”
/phak ² hoom ² pee ³ /	“ผักชีฝรั่ง”
/phak ² mek ³ /	“ยอดเสม็ด”
/phak ² nook ¹ /	“ใบบัวบก”
/phak ² luum ⁶ phua ² /	“ผักชนิดหนึ่งขึ้นตามท้องนา เป็นเถาขนาดเล็ก ใบมน ดอกสีม่วง”
/phak ² ween ³ /	“ผักแว่น”
/phak ² waan ² /	“ผักหวาน”
/pha ³ /	“พระสงฆ์”
/pha ³ thaa ⁵ /	“พระธาตุ”
/pha ³ ja ³ /	“ว.อธิบายลักษณะการบานของเห็ด

/pha ³ loo ⁶ /	“ลูกกลมใหญ่โต, รุนแรง”
/phaw ² /	“เผา”
/phaw ² phii ² /	“เผาศพ”
/phay ² /	“ใคร”
/phay ⁵ /	“ไฟ”
/phay ⁴ /	“ไผ่”
/phay ⁴ paa ⁴ /	“ไผ่ป่า”
/phay ⁴ baan ⁵ /	“ไผ่บ้าน”
/phay ⁴ siaŋ ⁶ phay ⁶ /	“ไผ่น้อย”
/phaa ⁴ /	“ผ้า”
/phaa ² /	“สาด”
/phaa ⁶ /	“พาไป”
/phaa ¹ /	“ผ้า”
/phaa ¹ puu ³ thii ³ noon ⁶ /	“ผ้าปูที่นอน”
/phaa ¹ phæ ⁶ daam ⁵ /	“ผ้าขาวม้า”
/phaa ¹ phæ ⁶ mon ⁶ /	“ผ้าเช็ดหน้า”
/phaa ¹ phuwun ⁵ /	“ผ้าที่มีสีเดียวและไม่มีลวดลายใดๆ”
/phaa ¹ bian ⁴ baay ⁵ /	“สไบ”
/phaa ¹ ta ¹ loon ¹ /	“โสร่ง”
/phaa ⁶ khaw ¹ /	“สำหรับกับข้าว”
/phaa ¹ ʔoom ⁵ /	“ผ้าอ้อม”
/phaa ¹ set ³ tiin ³ /	“พรหมเช็ดเท้า”
/phaa ¹ set ³ too ³ /	“ผ้าเช็ดตัว”
/phaa ¹ seet ¹ /	“ผ้าขี้ริ้ว”
/phaa ¹ soon ¹ /	“ผ้าสีขาวที่ใช้เป็นอุปกรณ์ในการช้อนสัตว์”
/phaa ¹ hii ⁴ moon ⁵ /	“ผ้าที่ใช้ห่อกระดังใส่ตัวหม่อน”
/phaa ¹ hom ⁴ /	“ผ้าห่ม”
/phaa ¹ maan ⁵ /	“ผ้ามาน”
/phaa ¹ lee ¹ /	“ผ้าสีน้ำเงินที่ใช้เป็นอุปกรณ์ในการช้อนสัตว์”
/phaa ¹ yaan ³ /	“ผ้ายาง”

/phaap ⁵ /	“นั่งควบ”
/phaat ⁵ /	“พาด”
/phaak ⁵ /	“อัมพาด”
/phaay ⁶ /	“สะพาย”
/phaay ² /	“โปปรย”
/phu ⁶ /	“พลู”
/phuu ⁶ /	“พลู”
/phuu ² /	“ผูกพัน”
/phuu ⁴ baaw ⁴ /	“ชายหนุ่ม”
/phuu ⁴ dii ³ /	“สวย หล่อ หน้าตาดี”
/phuu ⁴ day ² /	“ใคร”
/phuu ⁴ diaw ³ /	“คนเดียว”
/phuu ⁴ khaa ² /	“สรรพนามบุรุษที่ 1 หมายถึง ข้าพเจ้า”
/phuu ⁴ saaw ² /	“หญิงสาว”
/phuu ⁴ haay ⁵ /	“ชี้เहरु”
/phuu ¹ mee ³ /	“กะเทย”
/phuut ⁵ /	“การพ่นอาหารออกจากปาก”
/phuuk ¹ /	“ผูก”
/phuuk ¹ siaw ⁴ /	“ประเพณีอย่างหนึ่ง”
/phuun ⁵ /	“โน้न”
/phuun ⁶ /	“พูน”
/pho ⁶ /	“โป๊ะ”
/phom ² /	“ผม (นาม)”
/phom ² kuut ¹ /	“ผมหยิก”
/phon ⁵ /	“พ่น”
/phoŋ ² /	“ผง”
/phoŋ ² sak ² phaa ¹ /	“ผงชักฟอก”
/phoŋ ² saa ² hua ² /	“ยาสระผม”
/phoŋ ² suu ⁶ lot ³ /	“ผงชูรส”
/phoot ⁵ /	“มากเกินไป”

/phoot ¹ /	“นำไปทิ้ง”
/phoon ⁶ /	“เนิน”
/phoon ⁶ /	“หนังพอง”
/phoon ¹ niaw ³ /	“กระเพาะปัสสาวะ”
/pho ³ ɲa ³ /	“ว. อธิบายลักษณะการบานของเห็ด”
/phoo ⁵ /	“พบ”
/phoo ⁶ /	“พอ”
/phoo ³ /	“พ่อ”
/phoo ³ puu ⁴ /	“ปู่”
/phoo ³ thaw ¹ /	“พ่อตา”
/phoo ³ thaw ¹ cam ⁵ /	“ผู้รักษาบ้าน”
/phoo ³ thaw ¹ heek ⁵ /	“ผู้ปกป้องนา”
/phoo ⁶ ka ¹ thəən ⁶ /	“ก้ำกึ่งระหว่างสุขและดิบ”
/phoo ³ saay ⁶ /	“ผู้ขาย”
/phoo ³ haan ⁵ /	“ผู้ขายที่เลิกกับภรรยา”
/phoo ³ maay ¹ /	“พ่อหม้าย”
/phoo ³ ɲay ⁴ /	“ตา”
/phoo ³ luŋ ⁶ /	“ลุง”
/phooŋ ² /	“ตวง”
/phooy ⁶ /	“พลอย”
/phooy ⁴ /	“เปราะง่าย”
/phia ⁵ /	“เพี้ย , อุจจาระอ่อนของวัวควาย”
/phia ² /	“ถักเปีย”
/phia ⁴ /	“เผื่อ”
/phiak ¹ /	“เผือก”
/phian ¹ /	“หมดเกลี้ยง”
/phua ⁵ /	“พลั่ว”
/phua ² /	“สามี่”
/phuam ⁶ /	“กำลังจะ”
/phuau ⁶ /	“พวง”

/b/

/bit ² /	“ก. ปิด”
/bin ⁴ /	“บิน”
/bin ³ /	“บิน”
/bii ⁵ /	“ผีเสื้อไหม”
/bii ² /	“บี ทำให้แยกออกจากกัน”
/bii ³ /	“น้ำดี”
/bii ³ kheɛŋ ³ /	“แข็ง”
/biip ¹ /	“บีบ”
/bet ² /	“เบ็ด”
/beŋ ⁴ /	“เบ่ง”
/bee ² /	“กำลังจะร้องไห้”
/beek ¹ /	“เบรค”
/beɛ ³ /	“แบ”
/beɛ ⁵ /	“แพะ”
/beɛ ³ ɲeɛ ⁶ /	“วางของไม่เป็นระเบียบ”
/beɛk ¹ /	“แบกหาม”
/beɛn ¹ /	“แบน (ลักษณะนามของเหล้า)”
/bwt ² /	“ชั่วครู”
/bwŋ ³ /	“บึง”
/bwun ³ /	“ตะเกียกตะกาย”
/bəŋ ⁴ /	“ดู”
/bəət ¹ /	“เชิด”
/bəək ¹ /	“เบิก”
/bat ² /	“บัตร”
/bat ² nii ⁵ /	“ที่นี้”
/bak ² pin ⁴ /	“กั้งหัน”
/bak ² paan ³ /	“มะปราง”
/bak ² phaaw ⁵ /	“มะพร้าว”

/bak ² paan ³ /	“มะปราง”
/bak ² phaaw ⁵ /	“มะพร้าว”
/bak ² ben ³ /	“ตะขบป่า”
/bak ² bok ² /	“ผลของต้นกระบก”
/bak ² buap ¹ /	“บวบ”
/bak ² buap ¹ liam ³ /	“บวบเหลี่ยม”
/bak ² tee ⁵ /	“ผลของไม้มะค่า”
/bak ² teej ³ /	“แดง”
/bak ² teej ³ moo ⁶ /	“แดงโม”
/bak ² tam ³ nin ⁶ /	“ลูกตำลึง”
/bak ² taa ³ kop ² /	“ตะขบ”
/bak ² taan ³ /	“ลูกตาล”
/bak ² tuum ² /	“มะตูม”
/bak ² toon ⁴ /	“ฟักเขียว”
/bak ⁴ toon ⁵ /	“กระท้อน”
/bak ² than ⁶ /	“พุทรา”
/bak ² thua ⁴ /	“ถั่วฟักยาว”
/bak ² dan ³ /	“มะดัน”
/bak ² duuk ¹ /	“ผลประคำไก่”
/bak ² dia ⁴ /	“มะเดื่อ”
/bak ² cok ² /	“จอบ”
/bak ² kip ² /	“หมากเก็บ”
/bak ² kook ¹ /	“มะกอก”
/bak ² kook ¹ naam ⁵ /	“มะกอกน้ำ”
/bak ² kia ³ /	“มะเกลือ”
/bak ² khej ⁶ /	“ลูกหยี”
/bak ² khej ⁵ /	“มะเขือพวง”
/bak ² khak ³ /	“มาก”
/bak ² khaw ¹ maw ¹ /	“ลูกเฒ่า”
/bak ² khaam ² /	“มะขาม”

/bak ² khaam ² thay ⁶ /	“มะขามเทศ”
/bak ² khaam ² som ¹ /	“มะขามเปรี้ยว”
/bak ² khaam ² waan ² /	“มะขามหวาน”
/bak ² khoo ⁵ /	“ตะคร้อ”
/bak ² khia ² khia ⁶ /	“มะเขือเทศ”
/bak ² ?ii ⁴ hum ⁶ /	“มะรุม”
/bak ² khiap ¹ /	“น้อยหน่า”
/bak ² ?uuw ² /	“ฟักทอง”
/bak ² fæŋ ⁶ /	“แฟง”
/bak ² fay ⁶ /	“มะไฟ”
/bak ² fiaŋ ⁶ /	“มะเฟือง”
/bak ² sii ² daa ³ /	“ฝรั่ง”
/bak ² som ¹ moo ⁶ /	“สมอ”
/bak ² hep ² /	“ลูกเห็บ”
/bak ² ham ² /	“คำเรียกเด็กผู้ชายที่กำลังจะโต”
/bak ² ham ² nooy ⁵ /	“คำเรียกเด็กผู้ชาย”
/bak ² hay ⁶ /	“ลูกไทร”
/bak ² haat ¹ /	“มะหาด”
/bak ² hun ⁴ /	“มะละกอ”
/bak ² hun ⁴ theep ⁵ /	“ละหุ่ง”
/bak ² huut ¹ /	“มะกรูด”
/bak ² huat ¹ khaa ¹ /	“มะหวด”
/bak ² mii ⁵ /	“ขมิ้น”
/bak ² maŋ ⁶ khut ³ /	“มังคุด”
/bak ² muaŋ ³ /	“มะม่วง”
/bak ² nat ³ /	“สับปะรด”
/bak ² naaw ⁶ /	“มะนาว”
/bak ² ŋæw ⁶ /	“ลิ้นจี่ป่า”
/bak ² jaa ¹ /	“หญ้าเจ้าชู้”
/bak ² jom ⁶ /	“มะยม”

/bak ² ɲoo ⁶ /	“ลูกยอ”
/bak ² lin ⁵ cii ⁴ /	“ลั่นจี”
/bak ² lin ⁵ faa ⁵ /	“เพกา”
/bak ² laa ¹ /	“น้องชาย”
/bak ² laam ³ /	“มะกล่ำ”
/bak ² liam ¹ /	“มะกอกป่า”
/bak ² wəə ³ /	“มะงั่ว”
/bak ² waa ¹ /	“ลูกหว่า”
/baŋ ⁵ /	“บ้อง, กระบอก”
/baŋ ³ /	“กำบัง”
/baŋ ⁵ pii ⁵ /	“กระบอกไม้ไผ่ที่ใช้สำหรับเก็บเอกสารสำคัญ”
/baŋ ³ sa ¹ kun ³ /	“บังสกุล”
/baw ³ /	“เบา”
/baw ³ waan ² /	“เบาหวาน”
/bay ³ /	“ใบ”
/bay ³ təəy ³ /	“ใบเตย”
/bay ³ tɔɔŋ ³ /	“ใบกล้วย”
/baa ⁵ bay ³ may ⁵ /	“การละเล่นอย่างหนึ่ง”
/baa ⁵ khuu ³ /	“การละเล่นอย่างหนึ่งที่ผู้เล่นต้องจับกันเป็นคู่”
/baa ⁵ khia ⁶ /	“การละเล่นอย่างหนึ่งที่ผู้เล่นจะต้องจับเครือไม้”
/baat ¹ /	“แปล”
/baat ¹ diaw ³ /	“แป็บเดียว”
/baat ¹ nuŋ ³ /	“ทีหนึ่ง”
/baan ³ /	“บาน”
/baan ⁴ /	“บีน”
/baan ³ phap ³ /	“บานพับ”
/baan ³ yen ³ /	“ดอกบานเย็น”
/baaŋ ³ /	“บาง”
/baay ³ /	“จับ”
/baay ⁴ /	“เอาข้าวเหนียวเป็นปั้นคลุกกับกับข้าว”

/baay³ sii² /
 /bum⁵ /
 /bun³ /
 /bun³ pha¹ weet¹ /
 /bun³ ban⁵ fay⁶ /
 /bun³ baan⁵ /
 /bun³ ka¹ thin² /
 /bun³ kum⁵ khaw¹ /
 /bun³ khaw¹ kii⁴ /
 /bun³ khaw¹ saak¹ /
 /bun³ khaw¹ pa¹ dap² din³ /
 /bun³ khun⁶ /
 /bun³ hian⁶ /
 /buu² /
 /buut¹ /
 /bot² /
 /bok² /
 /bon³ /
 /boŋ⁴ /
 /boo³ /
 /boot¹ /
 /boom⁴ /
 /boom³ /
 /boŋ⁵ huu² /
 /bvv⁴ /
 /bvv² /
 /bvv² /
 /bvv⁴ phvv⁶ /
 /bvv⁴ yaak¹ /
 /bvv⁴ yaak¹ khaw¹ /

“บายศรีสู่ขวัญ”
 “บวบ”
 “งานพิธีทำบุญต่าง ๆ”
 “บุญพระเวส”
 “บุญบั้งไฟ”
 “ทำบุญเลี้ยงทั้งหมู่บ้าน”
 “บุญกฐิน”
 “บุญกุ่มข้าว”
 “บุญข้าวจี”
 “บุญข้าวสาก”
 “บุญข้าวประดับดิน”
 “บุญคุณ”
 “บุญที่บ้านหลังใดหลังหนึ่ง”
 “บุกป่าฝ่าดง”
 “อาหารเน่าเสีย”
 “บด”
 “ลดลง”
 “บนบาน”
 “บอก”
 “โบว์”
 “โบสถ์”
 “บ่ม”
 “อุปกรณ์ที่ใช้ในการคนข้าวเหนียวที่เพิ่งเสร็จใหม่ ๆ”
 “รูกูที่คนสมัยก่อนใช้ไม้เจาะซึ่งจะมีรูขนาดใหญ่”
 “ไม่”
 “ฟัก”
 “เบาะ”
 “เป็นบ้า”
 “ไม่หิว”
 “เปื้ออาหาร”

/bwa ⁴ yaak ¹ /	“ไม่หิว”
/bwa ⁴ yaak ¹ khaw ¹ /	“เบื่ออาหาร”
/bwa ⁴ huu ⁵ /	“ไม่รู้”
/bwa ⁴ huu ⁵ faa ⁵ huu ⁵ mook ¹ /	“ไม่รู้เรื่องอะไรสักอย่าง”
/bwa ¹ /	“บอด”
/bwa ³ /	“บอน”
/bwa ⁴ /	“ที่นอน”
/bwa ⁵ /	“ปลาผุดขึ้นพ้นน้ำเพื่อหายใจ”
/bia ³ /	“วางยาพิษ”
/bia ⁴ /	“เบื่อ”
/bia ⁴ /	“เฉื่อย”
/bua ³ poon ⁵ /	“บัวขาบ”
/bua ³ bee ⁵ /	“บัวผัน”
/bua ³ lee ¹ /	“บัวเผื่อน”
/bua ³ luan ² /	“บัวหลวง”
/buat ¹ /	“บวช”
/buak ¹ /	“หลุมที่มีน้ำ”
/buam ³ /	“บวม”
/buan ⁴ /	“ช้อน”
/buan ⁵ /	“บัวงาบาศ”

/t/

/tit ² /	“ติด”
/tiip ¹ /	“เลือก”
/tiin ³ /	“เท้า”
/tiin ³ /	“กระดูกกระดูก”
/tiin ³ khop ² lep ³ /	“เล็บขบ”
/te ⁴ se ⁴ /	“หย่อน”
/tem ³ /	“เต็ม”
/ten ⁵ /	“เต็น”

/tɛɛ ⁵ /	“ต้นมะค่า”
/tɛɛk ¹ /	“แตก”
/tɛɛk ¹ baan ⁵ /	“พิธีกรรมอย่างหนึ่ง จะมีขึ้นในวันอังคารที่ตรงกับวัน ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5”
/tɛɛk ¹ man ⁶ /	“กะทิแตกมัน”
/tɛɛk ¹ ŋəən ⁶ /	“แลกเงิน”
/tɛɛn ³ /	“แดน”
/tɛɛŋ ³ /	“แต่งงาน”
/tɛɛŋ ³ ciŋ ³ /	“แดงไทย”
/tɛɛŋ ³ kua ³ /	“แดงกวา”
/tɛɛŋ ³ saŋ ⁵ /	“แดงล้าน”
/tuuk ² /	“ตึก”
/tuuk ² hɛɛ ² /	“ทอดแห”
/tuwm ⁴ /	“เพิ่ม”
/tuwn ⁴ /	“ตื่น”
/tuwn ⁵ /	“ตื่น”
/təə ⁵ /	“ซิด, เหลือง”
/təəm ³ /	“เต็ม”
/təəy ³ /	“เกี้ยวพาราสี”
/ta ³ saŋ ⁶ /	“น่ารัก (ใช้กับเด็ก)”
/ta ³ hak ³ /	“น่ารัก”
/ta ¹ liw ² /	“ตะหลิว”
/ta ¹ lay ⁶ /	“ตะไล”
/ta ³ wen ⁶ /	“ดวงอาทิตย์”
/ta ³ wen ⁶ tok ² /	“ตะวันตก”
/ta ³ wen ⁶ ʔɔək ¹ /	“ตะวันออก”
/tap ² /	“ต๊ป”
/tat ² /	“ต๊ต”
/tat ² phom ² paa ⁴ /	“โกนผมไฟ”
/tak ² /	“ตัก”

/tat ² phom ² paa ⁴ /	“โกนผมไฟ”
/tak ² /	“ตัก”
/tak ⁶ ka ¹ teen ³ /	“ตักแตน”
/ta ¹ boŋ ³ phet ³ /	“กระบองเพชร”
/ta ⁶ doon ³ /	“น่านมาแล้ว”
/ta ⁶ kii ⁵ /	“แต่ก่อน”
/ta ⁶ həŋ ² /	“ตั้งแต่เมื่อไหร่”
/tam ⁴ /	“ทอ”
/tam ³ /	“ชน, โขลก”
/tam ³ bak ² huŋ ⁴ /	“ล้มดำ”
/tam ³ bon ³ /	“ตำบล”
/tam ³ ʔit ² /	“ที่แรก”
/tan ³ /	“ขวาง”
/tan ³ dan ³ /	“คัดจุมก”
/taŋ ⁴ /	“แก้อี้นาเล็ก”
/taŋ ⁵ /	“ตั้ง”
/taŋ ³ mee ⁶ /	“ตั้งแม่”
/taw ³ /	“เตา”
/taw ⁴ /	“เต้า”
/taw ³ liit ⁵ /	“เตารีด”
/tay ³ /	“ไต่”
/tay ⁴ /	“ไต่”
/tay ⁵ /	“ไต่”
/tay ⁵ laaŋ ³ /	“ไต่ถุน”
/tay ⁵ lum ³ /	“ข้างล่าง”
/taa ³ /	“ตา”
/taa ⁰ /	“ตะกร้า (ลักษณะนาม)”
/taa ³ paa ³ /	“ตาปลา”
/taa ³ tuup ¹ /	“ตาบวม”
/taa ³ tɔw ⁵ /	“ตากุ้งยิง”

/taa ⁴ maak ¹ /	“ตะกร้าหมาก”
/taa ³ leew ⁴ /	“ตาเข”
/taa ³ la ³ pat ² /	“ตาลปัตร
/taap ¹ /	“ปะ”
/taak ¹ /	“ตาก”
/taay ³ /	“ตาย”
/taay ³ bia ⁴ /	“กินไม่ได้”
/taay ³ hoon ² /	“ตายโหง”
/tup ² /	“ลงครึ่งเดียวหมด (ในการเล่นการพนัน)”
/tum ⁵ /	“ตุล”
/tum ⁴ /	“ตุ้มผดผื่น”
/tum ⁴ khii ¹ meen ⁶ wan ⁶ /	“ไผ่”
/tum ⁵ mon ⁵ /	“ตาคุ่ม”
/tun ⁴ /	“ตัวตุน”
/tun ² /	“ตุน”
/tun ² khay ⁴ /	“ไข่ตุน”
/tuu ³ /	“ตู (สรรพนามบุรุษที่ 1)”
/tuu ⁵ /	“ตู้”
/tuu ⁵ kap ² khaw ¹ /	“ตู้กับข้าว”
/tuu ³ khooy ¹ /	“พวกเรา”
/tuu ⁵ sia ¹ phaa ¹ /	“ตู้เสื้อผ้า”
/tuu ⁵ yen ³ /	“ตู้เย็น”
/tuup ¹ suup ⁵ /	“เหี่ยว”
/tuut ⁵ /	“ขยับ, ลาก”
/tuut ¹ luut ⁵ /	“ลื่น”
/top ² /	“ตบ”
/top ² phaa ¹ /	“ซักผ้า”
/tot ² /	“ตด”
/tok ² /	“ตก”
/to ³ /	“โต๊ะ”

/tok ² /	“ตก”
/toʔ ³ /	“โตะ”
/tom ⁵ /	“ต้ม”
/tom ⁵ paa ³ /	“ต้มปลา”
/tom ⁵ kay ⁴ /	“ไก้ต้ม”
/tom ⁵ khay ⁴ /	“ไข้ต้ม”
/ton ⁵ kaa ⁵ /	“ตันกล้า”
/toŋ ⁴ /	“รอง, ขนาดพอดี”
/too ³ /	“ตัว”
/too ³ toon ⁴ /	“ตัวการ”
/too ³ naŋ ² suu ² /	“ลายมือ”
/took ¹ toon ⁵ /	“โตงเตง”
/toon ³ /	“กระโดด”
/toʔ ³ teʔ ³ /	“อธิบายลักษณะการเดินของเด็กที่กำลังหัดเดิน”
/toʔ ⁴ /	“ต่อ”
/toʔ ³ /	“ดอ”
/toʔ ² teʔ ² /	“การเดินของเด็กที่เพิ่งหัดเดิน”
/toʔ ² khaa ² /	“เกี่ยวขา”
/toʔ ³ fian ⁶ /	“ซังข้าว”
/toʔ ⁴ noʔ ⁴ /	“ปลายที่ยื่นขึ้นมา”
/toʔ ² ɲoʔ ² /	“หิ้งงอ”
/toʔ ⁵ /	“ขยับ”
/toʔ ¹ /	“ด้อย, กัด”
/toʔ ¹ ɲaw ⁶ /	“สั้หงก”
/toʔ ¹ k/	“ดอก”
/toom ⁵ /	“ดอม (ใช้กับแมลง)”
/toom ³ /	“รวบรวม”
/toon ⁴ /	“ขึ้น”
/toon ⁵ /	“ไต่มารวมกัน”
/toon ³ /	“กรอง”

/tooy ⁵ /	“ถูกเนื้อต้องตัว”
/tooy ⁴ /	“สอย”
/tia ⁵ /	“เตี้ย”
/tiaŋ ³ /	“เตี้ยง”
/tua ² /	“โกหก”
/th/	
/thit ³ /	“คำแนะนำชื่อผู้ที่สึกจากพระ”
/thim ¹ /	“ทิ้ง”
/thii ⁴ /	“ถี้”
/thiip ¹ /	“ถีบ”
/theet ⁵ /	“เทศนา”
/theek ¹ /	“เท”
/theɛ ² /	“โกน”
/theɛk ⁵ /	“วัด”
/theɛm ² /	“แถม”
/theɛŋ ⁶ /	“แทง”
/theɛw ² /	“แถว”
/thwɪp ³ /	“มีด”
/thwm ⁶ /	“ใหญ่ (ใช้กับขา)”
/thwn ⁶ /	“ทุน”
/thwɯ ² /	“ถือ”
/thwɯp ⁵ /	“กระทืบ”
/thwɯk ¹ /	“ถูก”
/thwɯk ¹ tom ⁵ /	“ถูกหลอก”
/thwɯk ¹ kin ⁴ /	“ได้กลิ่น”
/thwɯk ¹ leek ⁵ /	“ถูกหวย”
/thwɯn ⁵ /	“ดี”
/thəŋ ² /	“ถึง”
/thəŋ ⁶ /	“บน”

/thak ² /	“ถัก”
/thaʔ ¹ mɛɛ ⁶ /	“เอาสิ , ทำสิ”
/thaʔ ³ lee ⁶ /	“ทะเล”
/tham ¹ /	“ถ้ำ”
/tham ⁶ /	“กระเทียม”
/tham ⁶ thaa ³ /	“หลอก”
/than ⁶ /	“ตามทัน”
/thanj ² /	“ถ้าง”
/thanj ³ /	“กระทุ้ง”
/thaw ⁶ /	“เทา”
/thay ² /	“ไถ”
/thay ⁶ /	“ฝ้าย”
/thaa ¹ /	“ร่อ”
/thaa ⁶ /	“ทา”
/thaat ¹ /	“ถาด”
/thaat ⁵ /	“ที่บรรจุอัฐิ”
/thaat ¹ phaa ⁶ khaw ¹ /	“ถาดที่ใช้สำหรับใส่สำหรับกับข้าว”
/thaak ⁵ /	“ตัวทาก”
/thaak ¹ /	“ถาง”
/thaam ² /	“ถาม”
/thaan ⁴ /	“ถ่าน”
/thaan ⁶ /	“ทำบุญ”
/thaanj ⁶ /	“ทาง”
/thaaw ⁶ /	“ตัก”
/thaaw ⁶ /	“กำลังจะโต (ใช้กับสัตว์)”
/thaaw ⁵ /	“ใช้กับผู้ชาย”
/thup ³ /	“ทุบ”
/thuk ³ /	“ทุกซ์”
/thuy ² /	“ดูย”
/thuu ² /	“ดู”

/thuup ⁵ /	“ฐูป”
/thok ³ /	“ตกเบ็ด”
/thok ² /	“ยกขาขึ้น”
/thom ⁴ /	“ถุยนํ้าลาย”
/thom ² /	“ทั้บถม”
/thon ² /	“ถุงพลาตติก”
/thon ³ /	“ทุ่งนา”
/thon ² puy ² /	“ถุงปุย”
/thon ² thaw ⁵ /	“ถุงเท้า”
/thon ² sa ¹ mul ² /	“กระเป๋านักเรียน”
/thon ² son ¹ /	“กระเป๋ากางเกง”
/thon ² sia ¹ /	“กระเป๋าสื่อ”
/thoo ⁴ /	“ซื้อของโดยไม่ได้จ่ายเงิน (ค้าง)”
/tho ² /	“ปีเถาะ”
/tho ¹ /	“เถอะ”
/thon ¹ /	“ซัด”
/thon ⁵ tua ⁶ /	“ไช้ลิ”
/thoo ⁴ /	“ถ่อ”
/thoo ³ /	“ทื่อ”
/thoo ³ kan ³ /	“เท่ากัน”
/thoo ⁶ la ¹ phii ⁶ /	“ทัพพี”
/thoo ⁶ la ¹ that ³ /	“โทรทัศน์”
/thoot ¹ /	“ถอด”
/thoot ⁵ /	“ทอด”
/thoot ⁵ tha ⁵ nooy ⁵ /	“นั่งพิงหมอนแล้วยื่นขาออกมา”
/thook ¹ /	“เท”
/thoon ⁵ /	“รวมกัน”
/thoon ² /	“ลักษณะอาการเมาแล้วไม่สร้างต้องกินเหล้าอีก”
/thoon ⁶ /	“ทอนเงิน”
/thoon ¹ /	“เทอญ”

/thoon ² kheew ¹ /	“ถอนฟัน”
/thoon ² /	“ถอน”
/thoon ⁶ /	“ทอง”
/thoon ⁶ sa ¹ mut ² /	“ดอกทองสมุทร”
/thia ³ /	“สุกงอม”
/thia ³ /	“ครั้ง”
/thiam ⁶ /	“เทียบ”
/thian ³ /	“เดิม”
/thian ⁶ /	“เทียน”
/thian ³ /	“ตรง”
/thian ² /	“น. เถียง”
/thian ³ naa ⁶ /	“กระท่อมปลายนา”
/thiaw ¹ /	“ครั้งเดียว (การเดินทาง)”
/thiaw ⁶ /	“เดินทางไป – กลับ”
/thua ⁴ peep ¹ /	“ถั่วแปบ”
/thua ⁴ phu ⁶ /	“ถั่วพู”
/thua ⁴ din ³ /	“ถั่วลิสง”
/thua ⁴ hee ⁶ /	“ถั่วแระ”
/thua ⁴ gwok ⁵ /	“ถั่วอก”
/thua ⁴ lian ⁶ /	“ทุเรียน”
/thuan ¹ /	“ถั่ว”
/thuan ⁶ /	“ทบทวน”
/thuan ⁵ /	“ทักท้วง”
/thuan ⁶ /	“ทวง”
/thuay ¹ /	“ซาม”
/thuay ⁶ /	“ทาย”

/d/

/din ³ soow ² /	“ดินสอ”
/din ³ niaw ² /	“ดินเหนียว”

/dii ³ /	“ดี”
/dii ³ cay ³ /	“ดีใจ”
/dii ³ khak ³ /	“ดีมาก”
/diit ¹ /	“ติด”
/den ³ /	“กระเด็น”
/dek ² nooy ⁵ /	“เด็ก”
/dee ⁶ /	“เป็นคำลงท้ายเวลาพูด”
/dɛɛt ¹ /	“แดด”
/dɛɛt ¹ bot ² /	“ไม่มีแดด”
/dɛɛk ¹ /	“กิน (ไม่สุภาพ)”
/duuk ² /	“ขว้าง”
/duwŋ ³ /	“ตั้ง”
/duwɔp ⁵ /	“ลักษณะอาการของเด็กที่กำลังหัดเดิน”
/dɔk ² /	“ตึก”
/dɔɔ ² /	“ล้มเอนไปข้างหลัง”
/dɔɔ ² dian ⁴ daan ⁵ /	“กระดานหก”
/dɔɔn ⁴ /	“ที่โล่ง”
/dak ² dɛɛ ⁵ /	“ดักแด้”
/dap ² /	“ปิด”
/dat ² /	“ดัด”
/dam ³ /	“ดำ”
/dan ³ /	“ผลัก”
/dan ³ /	“จมูก”
/dan ⁵ /	“ตั้ง”
/dan ³ fay ⁶ /	“ก่อไฟ”
/daa ⁴ /	“ด่า”
/daap ¹ /	“ดาบ”
/daat ¹ /	“แผลพุพองที่เกิดจากการโดนความร้อน”
/daak ¹ /	“ก้น, ตูด”
/daam ⁵ /	“ด้าม”

/daak ¹ /	“กัน, ดูก”
/daam ⁵ /	“ด้าม”
/daam ³ /	“ตาม”
/daan ⁴ /	“ดำน”
/daan ⁵ /	“ว. ตำน, แฉ่ง”
/daaŋ ³ /	“อุปกรณ์สำหรับจับปลา”
/daaw ³ /	“ดาว”
/daaw ³ phek ³ /	“ดาวประกายพริ้ว”
/daaw ³ tok ² /	“ดาวตก”
/daaw ³ daŋ ⁵ /	“ดาว 3 ดวงเรียงกัน”
/daaw ³ ka ¹ caay ³ /	“ดอกดาวกระจาย”
/daaw ³ kay ⁴ nɔɔy ⁵ /	“ดาวลูกไก่”
/daaw ³ muu ² saŋ ⁶ /	“ดาวดวงใหญ่ๆ ขึ้นตอนเย็น”
/daaw ³ liaŋ ⁶ /	“ดาวเรือง”
/daaw ³ waaw ³ /	“ดาวมีรูปร่างลักษณะเหมือนวาว”
/daay ⁵ /	“ด้าย”
/dut ² /	“อาการของหมูที่ใช้จุกในการคุ้ยดิน”
/duu ⁴ /	“ประดู่”
/duu ² /	“บ่อ”
/duu ³ mɔɔ ⁶ /	“ดูหมอ”
/duut ¹ /	“ดูด”
/duuk ¹ /	“กระดุก”
/dok ² /	“มีเยอะ”
/dom ³ /	“ดม”
/don ⁵ fuwn ⁶ /	“ฟันที่ตัดเป็นท่อน”
/doŋ ³ /	“ป่าทึบ”
/doon ³ /	“นาน”
/dooy ³ khaa ¹ nɔɔy ⁵ /	“คำตอบรับเวลาพูดกับเจ้านาย”
/doŋ ⁴ doŋ ⁴ /	“ว. ขยายคำว่ากระโดด”
/doŋ ⁴ may ² /	“เอาไหมแช่น้ำยาเพื่อให้ไหมนุ่ม”

/doo ² /	“เตาะลูกบอล”
/dook ¹ /	“ดอก”
/dook ¹ caan ³ /	“ดอกทองกวาว”
/dook ¹ keet ¹ /	“ดอกลำเจียก”
/dook ¹ keew ⁵ /	“ดอกแก้ว”
/dook ¹ ka ¹ dan ³ ɲaa ⁶ /	“ดอกกระดังงา”
/dook ¹ ka ¹ daat ¹ /	“ดอกเฟื่องฟ้า”
/dook ¹ ka ¹ ciaw ³ /	“ดอกกระเจียว”
/dook ¹ saam ² pii ³ boow ⁴ hiaw ⁴ /	“ดอกบานไม่รู้โรย”
/dook ¹ soon ⁵ /	“ดอกมะลิ”
/dook ¹ lak ³ /	“ดอกรัก”
/dook ¹ laa ⁶ tii ³ /	“ดอกราตรี”
/doon ³ /	“กระดอน”
/dooŋ ³ /	“ดอง”
/dooŋ ⁵ deen ⁵ /	“กล้องแก้ง”
/dia ² /	“ผงะ”
/diak ¹ /	“ฟุ้ง”
/dian ³ /	“เดือน”
/dian ³ peet ¹ /	“กรกฎาคม”
/dian ³ cet ² /	“มิถุนายน”
/dian ³ kaw ⁵ /	“สิงหาคม”
/dian ³ ʔaay ⁵ /	“ธันวาคม”
/dian ³ sip ² /	“กันยายน”
/dian ³ sip ² ʔet ² /	“ตุลาคม”
/dian ³ sip ² soowŋ ² /	“พฤศจิกายน”
/dian ³ sii ⁴ /	“มีนาคม”
/dian ³ saam ² /	“กุมภาพันธ์”
/dian ³ haa ¹ /	“เมษายน”
/dian ³ hok ² /	“พฤษภาคม”
/dian ³ pii ³ /	“มกราคม”

/duaŋ³/

“ดวง”

/duaŋ⁵/

“ตัวดวง”

/c/

/ci³hiit⁵/

“จริงๆ เหรอ”

/ci³liit¹/

“จิ้งหรีด”

/ci³lɔɔ³/

“จิ้งโหล่น”

/cik²/

“ต้นเต็ง”

/cim⁵/

“แงะออก”

/cii⁴/

“จี่”

/cii⁵/

“จู้”

/cep²/

“เจ็บ”

/cep²taa³/

“ปวดตา”

/cep²thooŋ⁵/

“ปวดท้อง”

/cep²khiin⁶/

“อาการปวดเมื่อยตามร่างกาย”

/cep²khoo⁶/

“เจ็บคอ”

/cet²/

“เจ็ด”

/cet²peet¹/

“เจ็ดสิบแปด”

/cet²cet²/

“เจ็ดสิบเจ็ด”

/cet²kaw⁵/

“เจ็ดสิบเก้า”

/cet²et²/

“เจ็ดสิบเอ็ด”

/cet²sip²/

“เจ็ดสิบ”

/cet²sip²phan⁶/

“เจ็ดหมื่น”

/cet²sip²hooy⁵/

“เจ็ดพัน”

/cet²sip²muun⁴/

“เจ็ดแสน”

/cet²sii⁴/

“เจ็ดสิบลี”

/cet²saam²/

“เจ็ดสิบสาม”

/cet²sooŋ²/

“เจ็ดสิบสอง”

/cet²haa¹/

“เจ็ดสิบห้า”

/cet²hok²/

“เจ็ดสิบหก”

/cet ² haa ¹ /	“เจ็ดสิบห้า”
/cet ² hok ² /	“เจ็ดสิบหก”
/ceew ⁴ leew ⁴ /	“ไม่มีรสชาติ (ไม่อร่อย)”
/cee ² /	“ชิม (ใช้กับของที่เป็นผง)”
/cee ³ kan ³ /	“แจกัน”
/ceek ¹ /	“แจก”
/ceeŋ ⁵ /	“สว่าง”
/ceew ⁴ /	“น้ำพริก”
/ceew ⁴ phon ² /	“พริกป่น”
/ceew ⁴ hoon ⁵ /	“แจ่วฮ้อน”
/cwɯ ⁴ /	“จืดจ๋า”
/cwɯn ⁵ /	“ชิ้นแฉะ”
/cəp ¹ məp ¹ /	“นอนหงาย”
/cət ¹ /	“ลอย”
/cəm ³ /	“การทำพิธีอย่างหนึ่ง”
/cən ⁵ thən ⁵ /	“สูง”
/cap ² /	“จับ, เกาะ”
/cat ² /	“จัด”
/cat ³ pat ³ /	“ห้วน”
/cak ² /	“ไม่รู้”
/cak ² can ⁴ /	“จุกจิก”
/cak ² nooy ⁵ /	“สักหน่อย”
/cam ⁵ /	“จิ้ม”
/cam ³ /	“จำนนำ”
/cam ³ pii ³ /	“จำป่า”
/cam ³ paa ⁰ /	“ล้นท่ม”
/cam ⁵ cii ⁵ /	“จ้ำจี้”
/cam ³ nooy ⁶ /	“จำนอง”
/can ⁴ /	“เครื่องมือในการจับปลา มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยม”
/can ⁴ /	“ถ้ำ, อย่างเช่น”

/caŋ ⁴ san ⁵ /	“อย่างนั้น”
/caŋ ³ han ² /	“การถวายข้าวพระในตอนเช้า”
/caŋ ³ hay ⁶ /	“จัญไร”
/caw ⁵ /	“เจ้า (สรรพนามบุรุษที่ 2)”
/cay ³ /	“ตรงกลาง”
/caa ³ /	“ยกเลิก , หยุดไว้”
/caat ¹ /	“ทำให้ตกใจ”
/caam ³ /	“จาม”
/caan ³ /	“ जान, เรียกคนที่บวชนานๆแล้วสึก”
/caan ³ /	“จีด”
/caan ⁵ /	“จ้าง”
/caaw ³ /	“จาว”
/caay ⁴ /	“จ่าย”
/caay ⁴ dook ¹ /	“ปล่อยเงินกู้”
/cut ² cii ⁴ /	“แมลงกุดจี”
/cut ² cii ⁴ khii ¹ /	“แมลงกุดจีที่อยู่ตามอุจจาระของคนมีกลิ่นเหม็น”
/cut ² cii ⁴ mum ¹ /	“แมลงกุดจีที่มีขนาดใหญ่”
/cut ² cii ⁴ waay ² /	“แมลงกุดจีที่มีปีกเป็นลาย
/cu ³ /	“ประคบ”
/cu ³ ca ³ /	“เดินเตาะแตะ”
/cum ⁴ /	“จุ่ม”
/cuu ² /	“ยัดฟืนเข้าไปในเตาเพื่อให้ไฟลุก”
/cuup ¹ /	“จวบ”
/cuut ¹ /	“จุด”
/cuum ³ /	“ตูม (ดอกไม้)”
/cuun ³ /	“จูง”
/cop ² /	“จบ”
/cot ² /	“จด”
/cot ³ pot ³ /	“สั้น”
/cok ² /	“ล้วง”

/com ⁴ /	“บน”
/coŋ ⁴ /	“เหลือไว้”
/coo ⁵ koo ⁵ /	“ว. ขยายแน่น”
/cook ¹ /	“จอก , แก้ว”
/coom ³ /	“ยก”
/coon ³ /	“โจร”
/cוו ³ /	“ปี่จ่อ”
/cוו ⁴ /	“กระดิ่งขนาดใหญ่”
/cוו ⁵ /	“กระชั้นชิด”
/cוו ² /	“เจาะ, ตอม”
/cוו ³ la ¹ bi ³ /	“จาระบี”
/cווp ¹ bəŋ ⁴ /	“แอบดู”
/cווt ¹ /	“จรด, จอด”
/cווk ¹ /	“จอก”
/cווn ³ fווn ⁶ /	“พังพอน”
/cווm ⁵ /	“แคบ”
/cווn ⁵ /	“รวบขึ้น”
/cווŋ ³ /	“จอง”
/cווy ⁴ /	“พอม”

/k/

/kip ³ /	“กัฟ”
/kip ² phon ² /	“ตันปรง”
/kin ³ /	“กิน”
/kin ⁵ /	“สิ้น”
/kin ⁴ /	“กลืน”
/kin ³ dווŋ ³ /	“งานแต่งงาน”
/kin ³ ŋaan ⁶ /	“ไปงานพิธีต่างๆ”
/kiw ⁴ /	“เล็ก (เอว)”

/kii ³ /	“ดอกตูมของเห็ด”
/kii ⁴ /	“จี , เครื่องมือสำหรับทอผ้า”
/kiip ¹ /	“กลีบ (ลักษณะนามของข้าวต้มมัด)”
/kep ² /	“เก็บ”
/ket ² /	“เกล็ด”
/kee ³ /	“เกเร”
/keen ³ /	“เกณท์”
/kep ³ /	“เก็บ”
/keʔ ³ /	“แกะ(สัตว์)”
/keɛ ³ /	“มุ่ม, แตร”
/keɛ ⁴ /	“เข็น, แก่”
/keɛ ² /	“แคะ”
/keɛ ⁵ /	“แก้”
/keɛ ⁵ phaa ¹ /	“แก้ผ้า”
/keɛ ⁵ too ³ /	“แก้ตัว”
/keɛ ³ kan ³ /	“แจกัน”
/keɛp ¹ /	“เกลบ”
/keɛm ³ /	“ผสม , ปะปน”
/keɛm ⁵ /	“แก้ม”
/keɛm ⁵ phaw ⁵ /	“แก้มป่อง”
/keɛn ⁴ /	“แข็ง”
/keɛn ³ /	“ใจกลาง”
/keɛŋ ³ /	“แกง”
/keɛŋ ⁴ /	“แกว่ง”
/keɛŋ ⁵ /	“ชำระ”
/keɛw ⁵ /	“แก้ว”
/kwɔp ³ /	“ลักษณะนามเวลาต็มน้ำหรือเหล้า”
/kwɔw ⁴ dwɔw ⁴ /	“ว. ขยายแข็ง”
/kən ⁴ /	“เป็นคำลงท้ายประโยค (หมายถึงก่อน)”
/kəɔp ¹ /	“รองเท้าแตะ”

/kəəp ¹ khiip ⁵ /	“รองเท้าแตะแบบคิ๊บ”
/kəəp ¹ sup ² /	“รองเท้าแตะแบบสวม”
/kəət ¹ /	“เกิด”
/kəəŋ ⁴ /	“กึ่ง”
/ka ¹ paw ² /	“กระเป๋”
/ka ¹ poon ³ /	“กระโปรง”
/ka ¹ pəəm ³ piik ¹ /	“กระป๋องปึก”
/ka ¹ phook ⁵ /	“ประทัด”
/ka ¹ phoʔ ³ /	“กระเพาะ”
/ka ¹ baw ³ /	“คันกระเบา”
/ka ¹ baat ¹ /	“สรรพนามที่ลูกสะไภ้ ลูกเขยใช้แทนตัวเอง”
/ka ¹ buun ³ /	“ความต้านทาน”
/ka ¹ boon ³ /	“กระบอง”
/ka ¹ bian ⁵ /	“กระเบื้อง”
/ka ¹ buay ³ /	“กระบายดักน้ำ”
/ka ¹ tik ² naam ⁵ /	“กระติกน้ำ”
/ka ¹ tik ² naam ⁵ hoon ⁵ /	“กระติกน้ำร้อน”
/ka ¹ tɛɛ ³ /	“กระแต”
/ka ¹ taa ³ /	“ตะกร้า”
/ka ¹ tɔɔ ⁵ /	“ตะกร้อ”
/ka ¹ thiŋ ⁶ /	“กระทิง”
/ka ¹ theʔ ³ /	“เกรียน”
/ka ¹ thəən ⁶ /	“ก้ำกึ่ง จะสนุกก็ไม่สนุกจะต๊ิบก็ไม่ต๊ิบ”
/ka ¹ thaʔ ³ /	“กระทะ”
/ka ¹ thaŋ ² ton ⁵ may ⁵ /	“กระถางต้นไม้”
/ka ¹ thoŋ ⁶ /	“กระทง”
/ka ¹ thoon ² /	“กระโถน”
/ka ¹ thoo ⁶ /	“ภาชนะสำหรับใส่เกลือ”
/ka ¹ thiam ⁶ /	“กระเทียม”
/ka ¹ dan ³ /	“ผลไม้ที่ไม่สมบูรณ์”

/ka ¹ dan ³ khaa ² khay ³ /	“ไต่ดัน”
/ka ¹ dum ³ /	“กระดุม”
/ka ¹ duuk ¹ /	“กระตุก”
/ka ¹ don ³ /	“กระโดน”
/ka ¹ don ⁵ /	“กระดัง”
/ka ¹ doo ⁵ ka ¹ dia ⁵ /	“มากเกินไป”
/ka ¹ caa ³ /	“สึกๆ ดิบๆ”
/ka ¹ ciap ³ /	“กระเจี๊ยบ”
/ka ¹ saŋ ⁶ /	“ภาชนะสำหรับใส่ปลา”
/ka ¹ saan ³ /	“ช่างเถอะ”
/ka ¹ saam ³ /	“ก็ตาม, ก็ช่าง”
/ka ¹ soop ¹ /	“กระสอบ”
/ka ¹ hook ⁵ /	“กระรอก”
/ka ¹ moon ² /	“สมอง”
/ka ¹ juu ⁶ /	“โรคหืดหอบ”
/ka ¹ juom ⁶ /	“ต้นกระยอม”
/ka ¹ juon ³ /	“นึ่งแล้วเชียว”
/ka ¹ lam ¹ /	“กะหล่ำปลี”
/kap ² /	“ตลับ”
/kap ² kee ² /	“ตุ๊กแก”
/kap ² fay ⁶ /	“ไม้ขีดไฟ”
/kak ³ /	“มาตราดวงเหล้า (1/4 ของขวด)”
/kam ³ /	“มัดเล็กๆ”
/kam ³ nan ⁶ /	“กำนัน”
/kan ³ /	“ขวาง, กัน”
/kan ⁵ /	“กัน”
/kan ⁵ hom ³ /	“กางร่ม”
/kaw ³ /	“เกา”
/kaw ⁴ /	“เก๋า”
/kaw ⁵ /	“เก้า”

/kaw ⁵ pɛɛt ¹ /	“เก้าสิบแปด”
/kaw ⁵ cɛt ² /	“เก้าสิบเจ็ด”
/kaw ⁵ kaw ⁵ /	“เก้าสิบเก้า”
/kaw ⁵ ʔii ⁵ /	“เก้าอี้”
/kaw ⁵ ʔet ² /	“เก้าสิบเอ็ด”
/kaw ⁵ sip ² hooy ⁵ /	“เก้าพัน”
/kaw ⁵ sip ⁵ phan ⁶ /	“เก้าหมื่น”
/kaw ⁵ sip ² muwn ⁴ /	“เก้าแสน”
/kaw ⁵ sii ⁴ /	“เก้าสิบสี่”
/kaw ⁵ saam ² /	“เก้าสิบสาม”
/kaw ⁵ soɔŋ ² /	“เก้าสิบสอง”
/kaw ⁵ haa ¹ /	“เก้าสิบห้า”
/kaw ⁵ hok ² /	“เก้าสิบหก”
/kay ⁴ /	“ไก”
/kay ⁵ /	“ไกล”
/kay ³ /	“ไกล”
/kay ⁴ baan ⁵ /	“ไก่อ้วน”
/kay ⁴ tii ³ /	“ไก่ชน”
/kay ⁴ cɛɛ ⁵ /	“ไก่แจ้”
/kay ⁴ coon ⁵ /	“ไก่ตัวใหญ่”
/kay ⁴ khan ² /	“ไก่ขัน”
/kaa ⁵ /	“กล้า”
/kaa ² /	“ประมาณ”
/kaa ³ /	“กา , ตรา”
/kaa ³ faak ¹ /	“กาฝาก”
/kaa ³ naam ⁵ /	“กาต้มน้ำ”
/kaap ¹ /	“กราบ”
/kaam ⁵ /	“กล้าม”
/kaam ⁵ khoon ³ /	“ก้ามปู”
/kaan ⁵ /	“ก้าน”

/kaam ⁵ khoon ³ /	“กำมปู”
/kaan ⁵ /	“ก้าน”
/kaan ⁴ /	“ต่าง”
/kaan ⁴ həəm ⁴ /	“กำกึ่ง”
/kaan ⁴ /	“ถ่าง”
/kaan ⁵ /	“กำง”
/kaan ⁵ /	“กลาง”
/kaan ⁴ ka ³ /	“ลักษณะการเดินทางที่ถ่างขาออก”
/kaaw ³ /	“กาว”
/kaay ⁴ /	“พาด”
/kaay ³ /	“ผ่านมาแล้ว”
/kun ⁵ /	“กุง”
/kun ³ /	“ตันพลวง”
/kun ⁵ ten ⁵ /	“อาหารชนิดหนึ่งใช้กุงฝอยทำ วิธีการเหมือนกับก้อย”
/kun ⁵ fəy ² /	“กุงตัวเล็ก ๆ”
/kun ⁵ həən ¹ /	“กุงแห้ง”
/kuy ³ /	“เหม็นคาว”
/kuy ⁴ tuy ⁴ /	“ลักษณะการวิ่งของคนอ้วน”
/kuu ⁵ /	“กู่, เก็บ”
/kuu ³ /	“กู (สรรพนามบุรุษที่ 1)”
/kuu ⁵ khaw ¹ /	“เก็บข้าวที่เกี่ยวเสร็จให้เป็นมัด”
/kuu ⁵ saat ¹ /	“เก็บเสือ”
/kuu ⁵ sia ¹ phaa ¹ /	“เก็บเสือผ้า”
/kop ² /	“กบ”
/kop ² kin ³ dian ³ /	“จันทรูปราคา”
/kop ² kin ³ ta ³ wen ⁶ /	“สุริยุปราคา”
/kot ² /	“กด”
/kot ² son ⁶ /	“เดินช้า”
/kok ² /	“ลำต้น”
/kom ⁵ /	“กัม”

/kon ⁵ khok ³ /	“ตันชะมดดำว”
/kon ⁵ sɔɔn ³ /	“ไกล่สูก”
/koo ³ /	“ตันตะโก”
/koot ¹ /	“ที่เก็บกระดุก (โกฏ)”
/koon ³ /	“โพรงไม้ , กรน”
/koon ¹ toon ⁵ /	“การวิ่งโดยที่ไม่ได้ใส่เสื้อผ้า”
/kooŋ ⁴ cooŋ ⁴ /	“ลักษณะสง่าผ่าเผยใช้กับคนที่สูง”
/kooŋ ⁴ koo ² /	“หลังโกง”
/kɔŋ ⁴ /	“กล่อง”
/kɔŋ ⁴ khaw ¹ /	“กระดืบข้าว”
/kɔɔ ³ /	“พุ่ม, กอ”
/kɔɔ ⁵ /	“ม้วน”
/kɔɔ ² /	“เกาะ, เกี้ยว”
/kɔɔ ⁴ cɔɔ ⁴ /	“นั่งหลบ”
/kɔɔp ¹ /	“โกย, กรอบ”
/kɔɔp ¹ huup ⁵ /	“กรอบรูป”
/kɔɔt ¹ /	“กอด”
/kɔɔt ¹ cɔɔt ¹ /	“เป็นคำวิเศษณ์ ขยายนั่ง”
/kɔɔt ¹ kia ⁴ /	“ชี้หลัง”
/kɔɔk ¹ /	“มวน (บุหรี)”
/kɔɔn ³ /	“กลอนประตุ”
/kɔɔn ⁵ /	“ก้อน”
/kɔɔn ⁵ saw ¹ /	“หิน 3 ก้อนที่นำมาทำเป็นเตา”
/kɔɔŋ ³ /	“กอง, กลอง”
/kɔɔŋ ⁵ /	“กล้องถ่ายรูป”
/kɔɔŋ ⁴ /	“โน้มนลง”
/kɔɔŋ ⁴ cɔɔŋ ⁴ /	“นั่งไม่สง่าผ่าเผย”
/kɔɔŋ ⁵ kheen ² /	“กำไล”
/kɔɔy ³ /	“กลอย”

/kɔɔy ⁵ /	“การประกอบอาหารวิธีหนึ่ง ทำเหมือนลาบแต่หันเนื้อเป็นชิ้น”
/kɔɔy ⁵ kɔɔy ⁵ /	“เดินช้า”
/kia ³ /	“เกลื่อ, ให้อาหารสัตว์”
/kia ⁵ /	“เยื่อ”
/kia ³ kɛɛw ⁴ /	“พริกเกลื่อ”
/kiap ³ /	“เก็อบ”
/kiak ¹ /	“เกลือกกลั้ว”
/kian ⁵ /	“เกลื่อน”
/kian ³ /	“เกวียน , ตัดให้เท่ากัน”
/kianj ³ /	“อุปกรณ์สำหรับฉาบปูน”
/kiaw ⁴ /	“เคี้ยว”
/kiaw ⁵ /	“พั่น”
/kiaw ⁴ khaw ¹ /	“เคี้ยวข้าว”
/kua ⁵ /	“วนเวียนใกล้ๆ”
/kuat ¹ /	“ขูด , ตรวจ , กวาด”
/kuak ¹ /	“อุปกรณ์สำหรับทอผ้า”
/kuan ³ /	“รบกวน”
/kuanj ³ /	“กวาง”
/kuanj ⁵ /	“กว้าง”
/kuay ³ /	“ไกว”
/kuay ⁵ /	“กล้วย”
/kuay ⁵ cap ³ /	“กล้วยจิบ”
/kuay ⁵ tiaw ² /	“กล้วยเตี้ย”
/kuay ⁵ khay ⁴ /	“กล้วยไข่”
/kuay ⁵ ʔii ⁴ ʔɔɔŋ ³ /	“กล้วยน้ำว้า”
/kuay ⁵ som ¹ /	“กล้วยน้ำไท”
/kuay ⁵ hoom ² /	“กล้วยหอม”
/kuay ⁵ may ⁵ /	“กล้วยไม้”
/kuay ⁵ nuan ⁶ /	“กล้วยตานี”

/kuay⁵lep³muw⁶naaŋ⁶/

“กล้วยมีอนาง”

/kh/

/khit³/

“สะกิด”

/khiŋ²/

“ขิง”

/khiw⁵/

“คิ้ว , ไกล่เตี๋ยง”

/khiw²/

“เหม็นเขียว”

/khii²/

“เขี่ย”

/khii⁴/

“ขี้บ , นุ่ง”

/khii¹/

“ขี้”

/khii¹phoo¹/

“พุง”

/khii¹ta³lee⁵/

“รักแร้”

/khii¹taa³/

“ขี้ตา”

/khii¹tom³/

“โคลน”

/khii¹tom³paat¹/

“ตัวปาด”

/khii¹tua²/

“โกหก”

/khii¹thii⁴/

“ตระหนี่”

/khii¹thaw³/

“ขี้เถ้า”

/khii¹thay²/

“รอยไถ”

/khii¹thuut⁵/

“โรคเรื้อน”

/khii¹din³/

“ดิน”

/khii¹din³deɛŋ³/

“ดินแดง”

/khii¹daŋ³/

“ขี้มูก”

/khii¹diat¹/

“รังเกียจ”

/khii¹ka¹poom³/

“กิ้งก่า”

/khii¹ka¹boɔŋ³/

“ขี้ไต้”

/khii¹ka¹tuuk¹/

“พยาธิ”

/khii¹ka¹thəʔ³/

“เสมหะ”

/khii¹ka¹lun²/

“ขี้ไคล”

/khii¹kay⁴/

“ขี้ไก่”

/khii ¹ kay ⁴ /	“ชีไก่”
/khii ¹ kay ¹ poo ⁴ /	“ชีไก่ที่เป็นเหลวๆ”
/khii ¹ kay ⁴ dian ³ /	“ไล่เดือน”
/khii ¹ kay ⁴ kuu ³ /	“กึ่งกือ”
/khii ¹ kaak ¹ /	“กลาก”
/khii ¹ koo ² /	“จิ้งเหลน”
/khii ¹ kiam ⁵ /	“จิ้งจก”
/khii ¹ khep ² /	“ตะขาบ”
/khii ¹ kheew ¹ /	“ชีพัน”
/khii ¹ khəp ¹ /	“โคลนที่ระแหง”
/khii ¹ khay ⁶ naam ⁵ /	“ตะไคร่น้ำ”
/khii ¹ khaan ⁵ /	“ชีเกียจ”
/khii ¹ faa ¹ /	“ก้อนเมฆ”
/khii ¹ fooy ² /	“เศษขยะที่เป็นธรรมชาติ”
/khii ¹ sii ⁶ /	“ยางไม้”
/khii ¹ siik ¹ /	“น้ำสกปรก”
/khii ¹ huu ² /	“ชีหู่”
/khii ¹ hian ⁵ /	“ชีเรื้อน”
/khii ¹ min ² mow ¹ /	“คราบสีดำที่ติดอยู่กับหม้อ”
/khii ¹ muuk ⁵ /	“น้ำมูก”
/khii ¹ moo ⁵ /	“ชีม้อ”
/khii ¹ mian ¹ /	“สนิม”
/khii ¹ lep ³ /	“ชีเลียบ”
/khii ¹ look ⁵ /	“ชีโรค (ไม่สบายบ่อย)”
/khii ¹ liay ³ /	“ชีเลื่อย”
/khii ¹ paŋ ² pia ⁴ /	“ฝุ่นละออง”
/khii ¹ paŋ ² yoot ¹ /	“รังหมาล่า”
/khiip ⁵ /	“คืบ”
/khiit ¹ /	“ชีด”
/khiin ⁵ /	“เขี่ย”

/khiɯŋ ⁶ /	“ร่างกาย”
/khiɯŋ ⁶ hoon ⁵ /	“ตัวร้อน”
/khet ³ kheɯw ¹ /	“เสียวฟัน”
/khem ² /	“เข็ม”
/khem ⁶ /	“เค็ม”
/khem ² khat ² /	“เข็มขัด”
/khem ² siit ¹ yaa ³ /	“เข็มฉีดยา”
/khem ² mut ² /	“เข็มหมุด”
/kheŋ ³ /	“ตึง”
/kheŋ ¹ /	“แข่ง”
/khee ² /	“ดาเหล่”
/kheʔ ³ /	“ไม่คุ้นเคย”
/kheŋ ⁴ /	“แข่ง”
/kheɛ ¹ /	“จระเข้”
/kheɛ ⁶ /	“แค”
/kheɛn ⁵ /	“จุก”
/kheɛn ² /	“แขน”
/kheɛn ⁶ /	“แขน , ตันตะเคียน”
/kheɛn ¹ /	“แข็งตัว”
/kheɛn ² coon ⁵ /	“แขนไม่ตรง”
/kheɛn ² khaat ¹ /	“แขนขาด”
/kheɛn ² sook ¹ /	“ข้อศอก”
/kheɛn ² hak ² /	“แขนหัก”
/kheɛŋ ⁶ /	“ตะแกง , เอียง”
/kheɯw ¹ /	“ฟัน”
/kheɯw ¹ kheɛ ² mee ⁶ /	“ฟันผุ”
/kheɯw ¹ khoop ¹ /	“ฟันกราม”
/kheɯw ¹ khuay ⁶ /	“ฟันโยก”
/kheɯw ¹ saaw ⁵ /	“ฟันกรามที่อยู่ใต้อันสุด”
/kheɯw ¹ meeŋ ⁵ /	“แมงกินฟัน”

/kheew ¹ wɔɔŋ ³ /	“พินหลอ”
/khuɯt ³ /	“คิด”
/khuɯt ³ hooɯt ⁵ /	“คิดถึง”
/khuɯm ⁵ /	“ครุ่ม”
/khuɯn ¹ /	“ขึ้น”
/khuɯn ¹ khuu ⁶ /	“ขึ้นครู”
/khuɯn ¹ sa ¹ wan ² /	“ขึ้นสวรรค์”
/khuɯn ¹ laa ⁶ /	“ขึ้นรา”
/khuɯu ⁴ /	“ชื้อ”
/khuɯn ⁶ /	“คิ่น”
/khuɯn ² /	“แลกคิ่น, ยกเล็ก”
/khuɯn ⁶ waan ⁶ /	“คิ่นก่อน”
/khəŋ ² /	“อุปกรณ์ที่ใช้ร่อนรำข้าว ทำจากไม้ไผ่”
/khəə ² /	“เขก”
/khəəp ¹ /	“คราบสกปรก”
/khəək ⁵ /	“เสียเวลา”
/khəən ² /	“สั้น”
/khəəŋ ³ /	“ครึ่ง”
/khəəy ² /	“เปิด”
/khat ² /	“ขัด”
/khat ³ /	“คัด”
/khak ³ /	“มาก”
/kham ⁶ /	“คลำ , คำ”
/kham ³ /	“คำ”
/kham ⁵ /	“คำ”
/kham ⁶ pheəŋ ⁶ /	“ใช้เรียกลูกอันเป็นที่รัก”
/kham ⁵ caay ⁵ /	“เท้าแขน”
/kham ⁵ khaaŋ ⁶ /	“เท้าคาง”
/kham ⁵ ʔeew ³ /	“เท้าสะเอว”
/khan ⁵ /	“คั่น”

/khan ⁶ /	“คัน”
/khan ² /	“ขัน”
/khan ¹ /	“คั่น”
/khan ⁶ bet ² /	“คันเบ็ด”
/khan ² bak ² ben ³ /	“พานบายศรี”
/khan ⁶ thee ⁶ /	“คันทา”
/khan ⁶ thee ⁶ naa ⁶ /	“พุงวัว”
/khan ² ka ¹ yooŋ ⁴ /	“ที่สำหรับคนไปทำบุญนำข้าวไปวางไว้”
/khan ⁶ kheew ¹ /	“หมั่นเขี้ยว”
/khan ⁶ san ⁵ /	“ถ้อยอย่างนั้น”
/khaŋ ³ /	“ครั้ง”
/khaw ⁶ /	“เกรา”
/khaw ² /	“เขา”
/khaw ¹ /	“ข้าว”
/khaw ¹ paat ¹ /	“ขนมเปียกปูน”
/khaw ¹ paay ³ /	“ปลายข้าว”
/khaw ¹ pun ⁵ /	“ขนมจีน”
/khaw ¹ piak ¹ /	“ข้าวเปลือก”
/khaw ¹ phaay ² /	“ข้าวนาหว่าน”
/khaw ¹ bia ³ /	“ข้าวเปลือก”
/khaw ¹ tot ² maa ² /	“เถาตุตหมา”
/khaw ¹ doo ³ /	“ข้าวดอก”
/khaw ¹ caaw ⁵ /	“ข้าวเจ้า”
/khaw ¹ coo ⁵ /	“ข้าวต้ม”
/khaw ¹ kii ⁴ /	“ข้าวจี”
/khaw ¹ kam ⁴ /	“ข้าวกล่ำ”
/khaw ¹ khoot ⁵ /	“ข้าวโพด”
/khaw ¹ khiap ¹ /	“ข้าวโป่ง, ข้าวเกรียบ”
/khaw ¹ khua ¹ /	“ข้าวคั่ว”
/khaw ¹ saak ¹ /	“ข้าวสาก”

/khaw ¹ saan ³ /	“ข้าวสาร”
/khaw ¹ suay ² /	“อาหารกลางวัน”
/khaw ¹ min ¹ /	“ขมื่น”
/khaw ¹ maw ¹ /	“ข้าวเม่า”
/khaw ⁵ maw ⁵ /	“นั่งไม่มองใคร”
/khaw ¹ maan ⁶ /	“ข้าวตั้งท้อง”
/khaw ¹ nom ² /	“ขนม”
/khaw ¹ nom ² paŋ ³ /	“ขนมปัง”
/khaw ¹ nom ² khay ⁴ /	“ขนมไข่”
/khaw ¹ nom ² khok ³ /	“ขนมครก”
/khaw ¹ nom ² mok ² /	“ขนมเทียน”
/khaw ¹ nia ⁵ /	“ขาดทุน”
/khaw ¹ niaw ² /	“ข้าวเหนียว”
/khaw ¹ ŋaay ⁶ /	“อาหารเช้า”
/khaw ¹ leɛŋ ⁶ /	“อาหารเย็น”
/khaw ¹ la ¹ maak ¹ /	“ข้าวหมาก”
/khaw ¹ law ¹ sooŋ ⁴ /	“ลอดช่อง”
/khaw ¹ laam ² /	“ข้าวหลาม”
/khaw ¹ yen ³ /	“ข้าวเหนียวที่หนึ่งตั้งแต่เช้าแล้วยังไม่ได้หนึ่งใหม่”
/khay ³ /	“พอง , บวม”
/khay ¹ /	“ไข่”
/khay ⁶ /	“ค้อยยังชั่ว”
/khay ⁴ /	“ไข่”
/khay ⁴ pet ² /	“ไข่เป็ด”
/khay ¹ paa ⁴ /	“ไข่ป่า”
/khay ⁴ pham ² /	“ไข่น้ำ”
/khay ⁴ phaak ¹ /	“ไข่มดแดงที่มีขนาดเล็ก”
/khay ¹ bak ² haan ⁴ /	“ไข่ทรพิษ”
/khay ⁴ daaw ³ /	“ไข่ดาว”
/khay ⁴ kay ⁴ /	“ไข่ไก่”

/khay ⁴ khem ⁶ /	“ไขเค็ม”
/khay ¹ ʔoɔk ¹ tum ⁴ /	“อีสุกอีใส”
/khay ⁴ haw ² /	“ไขของตัวเหา”
/khay ⁴ haan ⁴ /	“ไขห่าน”
/khay ⁴ haan ⁵ han ⁶ /	“ไขที่ไม่สามารถฟักเป็นตัวได้”
/khay ⁴ maak ⁵ /	“ไขเหาที่สามารถฟักได้”
/khay ⁴ mot ³ deɛŋ ³ /	“ไขมดแดง”
/khay ⁶ neɛ ³ /	“หน้าตาพอใช้, ค่อยยังชั่ว”
/khay ⁴ nok ³ /	“ไขนก”
/khay ⁴ nok ³ ka ¹ thaa ⁶ /	“ไขนกกระทา”
/khay ⁴ piaw ³ maa ⁵ /	“ไขเยี่ยวม้า”
/khay ⁴ lan ² /	“ไต่หัว”
/khay ⁴ luuk ⁵ khəɔy ² /	“ไขลูกเขย”
/khay ¹ liat ⁵ ʔoɔk ¹ /	“ไขเลือดออก”
/khay ¹ wat ² /	“ไขหวัด”
/khaa ¹ /	“ฆ่า”
/khaa ⁶ /	“ติด”
/khaa ⁴ /	“ฆ่า”
/khaa ² /	“ฆ่า”
/khaa ³ /	“ค่า”
/khaa ² thook ¹ theek ¹ /	“ขาโถกเถก”
/khaa ² khaat ¹ /	“ขาขาด”
/khaa ³ khaay ⁶ /	“ค่าตอบแทนของผู้ที่ช่วยประกอบพิธีกรรมต่างๆ”
/khaa ² ʔoon ⁵ /	“ขาอ่อน”
/khaa ² hak ² /	“ขาหัก”
/khaa ² niip ¹ /	“ขาหนีบ”
/khaa ² yeɛŋ ⁴ /	“ลักษณะการเดินที่เท้ายังไม่ถึงพื้น”
/khaa ² yan ⁵ /	“ขาหยั่ง”
/khaap ⁵ /	“อาหารแต่ละมื้อ, คาบ”
/khaat ⁵ /	“คราด”

/khaat ¹ /	“ขาด”
/khaak ⁵ /	“บัวนเสลดทิ้ง”
/khaan ² /	“ปีขาล , เรือก”
/khaan ⁶ /	“คลาน”
/khaan ⁶ /	“คาง”
/khaan ¹ /	“ข้าง”
/khaan ⁵ /	“ค้าง”
/khaan ⁶ ka ¹ tay ³ /	“ขากรรไกร”
/khaaw ⁶ /	“เหม็นคาว”
/khaaw ² /	“ขาว”
/khaaw ⁴ /	“ข่าว”
/khaaw ⁶ diaw ³ /	“แป็บเดียว”
/khaay ⁶ /	“ระคายเคือง”
/khaay ² /	“ขาย”
/khup ³ /	“ตะครุบ”
/khut ² /	“ขุดโดยใช้จอบ”
/khut ³ boon ³ /	“ฟุตบอล”
/khuk ³ /	“น. คูก, ก. คลุก”
/khu ³ /	“ถึงน้ำ”
/khum ⁶ /	“ควมคุม”
/khum ² taa ³ /	“เป้าตา”
/khun ⁴ /	“ขุน”
/khuy ⁵ /	“คู้ย”
/khuu ³ /	“คู้”
/khuu ⁶ /	“ครู”
/khuu ² /	“ขู่”
/khuu ⁶ saa ² /	“คูสระน้ำ”
/khuu ⁶ luu ⁶ /	“ตัวหนอนที่อยู่ตามใบตอง (ขูลู)”
/khuut ¹ /	“ขูด”
/khuut ⁵ /	“คุด”

/khuun ⁶ /	“ต้นคูณ”
/khop ³ /	“ครบ”
/khop ² /	“ขบ, กัด”
/khot ² /	“ขุด”
/khot ² ta ¹ maat ¹ /	“ขั้ดสมาธิ”
/khok ³ /	“ครก”
/khok ³ maw ⁶ /	“ครกกระเดื่อง”
/khom ² /	“ขม”
/khon ⁶ /	“เคี้ยว”
/khon ² /	“ขน”
/khon ² taa ³ /	“ขนตา”
/khoy ⁶ /	“อวัยวะเพศชาย”
/khoo ⁵ moo ⁵ /	“ว. ขยายนั่ง”
/khoom ⁶ /	“โคม”
/khoom ⁶ fay ⁶ /	“โคมไฟ”
/khoon ³ /	“ต้นไม้ล้มเอง”
/khoon ⁵ /	“มัดข้าวต้มมัด”
/khoon ³ /	“คล้องจอง”
/khoon ⁵ /	“โค้ง”
/khwa ³ /	“เคาะ”
/khwa ⁶ /	“คอ”
/khwa ² /	“ขอ”
/khwa ¹ /	“ข้อ”
/khwa ³ /	“ข้อต่อ”
/khwa ⁶ phook ⁵ /	“คอพอก”
/khwa ² tha ⁶ /	“ขอทาน”
/khwa ² thoot ⁵ /	“ขอโทษ”
/khwa ⁶ haan ⁴ /	“ส่วนประกอบของส้วม”
/khwa ⁶ hoo ² /	“คอหอย”
/khwa ³ muu ⁶ /	“ข้อมือ”

/khoo ² loo ⁶ /	“ไม้ที่ผู้ใหญ่บ้านใช้ตีเวลาเรียกประชุม”
/koo ¹ /	“ริม”
/koot ¹ /	“มัดเชือกให้เป็นปม”
/kook ⁵ /	“คอก”
/koom ³ /	“ครอบ”
/koon ¹ /	“ตกตะกอน, รวมกัน”
/koon ² /	“ท่อนไม้”
/koon ⁵ /	“ฉ้อน”
/koon ⁶ /	“กริยาอาการคล้าย ๆ หาบ แต่มีสิ่งของเพียงข้างเดียว”
/koon ⁵ tii ³ ta ¹ puu ³ /	“ฉ้อนตอกตะปู”
/koon ¹ si ¹ ceeng ⁵ /	“เข้มัด”
/koon ¹ /	“ภาชนะที่ใช้สำหรับใส่ปลา”
/koon ⁶ /	“คอย , เส้นบรรทัด , คลอง”
/koon ⁵ /	“คล้อง”
/koon ² /	“ข้าวของ”
/koon ² sa ¹ leeng ² /	“ของแสง”
/koon ² haan ⁵ /	“ของเก่า”
/koo ¹ /	“ข้อย (สรรพนามบุรุษที่ 1)”
/koo ³ /	“เบา”
/koo ⁴ /	“ตันข้อย”
/koo ⁵ /	“ลาดชัน”
/kia ⁶ /	“เครือ”
/kia ⁴ /	“เขี่ย”
/kia ² phoo ⁴ /	“มะเขือเปราะ”
/kia ² baa ⁵ /	“ลำโพง”
/kia ² khuun ⁴ /	“มะเขือขื่น”
/kia ⁶ koo ² hoo ⁶ /	“บอระเพ็ด”
/khiat ⁵ /	“โกธเคื่อง”
/khiat ¹ /	“เขียด”
/khiat ¹ bak ² khik ² /	“เขียดชนิดหนึ่งมีขายาว ๆ มีลายสีเขียวตามลำตัว”

/khiat¹ caa³ la¹ naa⁶ /

/khiat¹ khaa² kam⁶ /

/khiat¹ ʔi⁴ moo⁵ /

/khiam³ /

/khiam⁶ /

/khan⁴ /

/khan³ /

/khan⁶ /

/khan² /

/khan² /

/khan⁶ /

/khan³ bin³ /

/khan³ khit³ leek⁵ /

/khan³ moon⁵ /

/khiaw¹ /

/khiaw⁵ /

/khua¹ /

/khua³ /

/khua⁶ /

/khua¹ siin⁵ /

/khua³ hooy² /

/khuat³ /

/khuak³ /

/khuam¹ /

/khuam⁶ /

/khuam² /

/khuam⁶ /

/khuam¹ /

/khuam⁶ /

/khuam³ /

“เขียดชนิดหนึ่งอาศัยอยู่ตามทราย”

“เขียดชนิดหนึ่งมีลายตามตัวเป็นลายผ้าไหม”

“เขียดชนิดหนึ่ง หลังจะมีลายต่างสีน้ำตาล”

“สงบเสงี่ยม”

“ข้าง , ริม”

“ชวน”

“ยายที่ว่ว , ควาย”

“พัน , คาด”

“เขียน”

“เขียง”

“เคื่อง”

“เครื่องบิน”

“เครื่องคิดเลข”

“อุปกรณ์ในการเลี้ยงหม่อน”

“เร่ง”

“ฟันเขี้ยว”

“ควั”

“ขวา”

“ห้องครัว , จัดการ”

“แกงคั่วเนื้อ”

“ใช้เสียมแะหาหอยตามดิน”

“เขี่ยออก”

“กวัก”

“ข้าม”

“ข้อความ”

“ขวาน , ขวัญ”

“ควั่น”

“ขั้ว”

“ควง”

“นอนไม่เรียบร้อย”

/khuay⁶/

“โยกไปโยกมา, ควาย”

/khuay³/

“รูของสัตว์ที่มีดินแตกเป็นเม็ดเล็กอยู่เหนือรู”

/khuay⁶ tuu⁵/

“ควายเขาทุ”

/khuay⁶ doon⁴/

“ควายเผือก”

ก/

/ʔi⁴ kəəŋ⁵/

“พระจันทร์”

/ʔit²/

“อิดโรย”

/ʔim⁴/

“อิม”

/ʔin³ tha¹ waa²/

“พุทซ้อน”

/ʔii⁴ phoo³/

“ฟ่อ”

/ʔii⁴ kia³/

“ค้างคาว”

/ʔii⁴ haa³/

“คำด่า”

/ʔii⁴ mæɛ³/

“แม่”

/ʔii⁴ lii²/

“จริง ๆ”

/ʔii⁴ lɛɛw²/

“เหี่ยว”

/ʔii⁴ laa¹/

“น้องสาว”

/ʔii⁴ look⁵/

“พืชชนิดหนึ่ง ตระกูลเดียวกับกับกระเจียว แต่ตามลำต้นจะมีลวดลาย”

/ʔii⁴ naaŋ⁶/

“ใช้เรียกผู้หญิงเวลาไม่รู้จักชื่อ”

/ʔii⁴ wuŋ¹/

“ใช้เรียกผู้หญิงที่มีใบหน้าใหญ่”

/ʔii⁴ ɲaŋ²/

“อะไร”

/ʔii⁴ ɲaŋ² kəʔ¹/

“อะไรนะ”

/ʔeʔ⁴ leʔ³/

“เละ”

/ʔen³/

“เอ็น”

/ʔee⁵ lee⁵/

“มาก”

/ʔeet¹ peet¹/

“นอนซ้เกียจ”

/ʔeek¹ ʔeen⁵/

“กัณโณ (ใช้กับคนอ้วน)”

/ʔeen³/

“เอน”

/ŋeŋ¹/“อ. ที่แสดงความไม่พอใจว่าได้ของจำนวนน้อยหรือ
แสดงความรังเกียจ”/ŋeɛk¹/

“แอก”

/ŋeɛk¹ŋeɛn⁵/

“กัณธอน (ใช้กับคนผอม)”

/ŋeɛŋ⁴/

“ภาชนะใส่น้ำดื่ม ทำจากดิน”

/ŋeɛŋ⁴leɛŋ³/

“ว. ขยายผอม”

/ŋeɛw³/

“เอว”

/ŋeɛw⁴/

“ออดอ้อน”

/ŋut²/

“ไม่ค่อยมี”

/ŋut²yaak¹/

“อดอยาก”

/ŋuŋ³cwŋ³/

“ว. อธิบายลักษณะขึ้นแฉะ”

/ŋuut¹/

“อืด”

/ŋuut¹luut⁵/

“สกปรก”

/ŋuut¹puut¹/

“ว. ขยายอ้วน”

/ŋuun⁴/

“อีน”

/ŋuun⁴/

“อึ้ง”

/ŋuun⁴phaw⁵/

“อึ้งปากขวิด”

/ŋuun⁴luun³/

“อ้วน , อืด”

/ŋuun⁴yaan³/

“อึ้งชนิดหนึ่งมียางตามตัว”

/ŋak²/

“อก”

/ŋaŋ²/

“คำอุทานที่แสดงถึงความเจ็บ”

/ŋaŋ⁵/

“คำขานรับ”

/ŋaət¹taət¹/

“สะอาด , โลง”

/ŋaən⁵/

“เรียก”

/ŋa¹naa⁶may⁶/

“อนามัย”

/ŋa¹ŋun³/

“อุงุ่น”

/ŋap²/

“อับ”

/ŋat²/

“ปิด”

/ŋak²/

“เก็บตัว”

/ŋak²yim⁵/

“แอบยิ้ม”

/nak ² hian ⁶ /	“อยู่แต่ในบ้าน”
/nak ² hua ² /	“แอบหัวเราะ”
/nan ³ /	“อัน”
/nan ⁵ /	“กลั่น”
/nan ⁵ tan ⁵ /	“ว. ขยายแน่น”
/naŋ ⁴ /	“แน่น”
/nay ³ /	“ไเอ”
/naw ⁵ /	“อบอ้าว”
/naw ³ /	“เอา”
/naw ³ piap ¹ /	“เอาเปรียบ”
/naw ³ ta ³ cay ³ /	“เอาแต่ใจตัวเอง”
/naw ³ cay ³ /	“ตามใจ”
/naw ³ naa ¹ /	“เอาหน้า”
/naa ³ thit ³ /	“อาทิตย์”
/naa ³ /	“อาผู้หญิง”
/naa ⁵ /	“อ้า”
/naap ¹ /	“อาบน้ำ”
/naak ¹ laak ⁵ /	“เต็มไปด้วยหมด”
/naan ⁴ /	“อ่าน”
/naaŋ ⁵ /	“อวด”
/naaŋ ⁴ /	“อ่าง”
/naaw ³ /	“อาผู้ชาย”
/naay ⁵ /	“พี่ชาย”
/naay ³ /	“ไอน้ำ”
/nut ² /	“อุด”
/nuk ² ʔaŋ ⁴ /	“คับอกคับใจ”
/nu ⁴ baat ¹ nu ⁴ bia ⁵ /	“เหลือเกิน”
/num ⁵ /	“อุ้ม”
/nun ⁴ /	“อูน
/nuy ² /	“เป็นคำอุทานที่แสดงออกเชิงตำหนิหรือไม่ค่อยพอใจ”

/ɲuy ⁴ huy ³ /	“ขยายสี่เหลี่ยม”
/ɲuu ⁴ /	“เปล”
/ɲuu ⁵ /	“อ้วน”
/ɲuu ² /	“การประกอบอาหารวิธีหนึ่ง ใส่พริก หอม ใบมะกรูด โหระพา ยี่หระ ตะไคร้ ใส่เนื้อเล็กน้อย”
/ɲuu ² phia ⁵ /	“ดูที่ /ɲuu ² / เพิ่มชื่อของวัวลงไปด้วยเพื่อผสม”
/ɲuut ¹ /	“รวมคว้น”
/ɲuu ⁵ khuu ⁵ /	“นั่งหน้าบุตรหน้าบึ้ง”
/ɲom ³ /	“อม”
/ɲom ³ yim ⁵ /	“อมนม”
/ɲon ³ ɲua ³ /	“วัวลาย”
/ɲonɲ ³ /	“รูป (ลักษณะนาม)”
/ɲonɲ ⁴ /	“หยิ่ง”
/ɲoo ³ /	“ขัน”
/ɲoop ¹ /	“โอบ”
/ɲoon ¹ /	“โหน”
/ɲoon ¹ loon ¹ saa ⁶ /	“ชิงช้า”
/ɲoon ¹ toon ⁵ /	“ห้อยระโยงระยาง”
/ɲoonɲ ⁴ /	“ตุ้ม”
/ɲoonɲ ⁴ deenɲ ³ /	“โอง”
/ɲoɲ ⁴ poɲ ⁴ /	“เล็กน้อยรัก”
/ɲoɲ ⁴ coɲ ³ /	“ว. ขยายจำนวนของที่มีน้อย”
/ɲoɲ ⁴ soɲ ³ /	“ลำออย”
/ɲoy ⁴ /	“ออยเหยื่อ”
/ɲoo ² /	“การประกอบอาหารวิธีหนึ่งคล้ายกับแกงอ่อมแต่ไม่ใส่ ข้าวเปลือก”
/ɲoo ² puu ³ /	“ดูที่ /ɲoo ² / ใช้ปูนาคำ”
/ɲoo ⁵ poɲ ⁵ /	“เตี้ย”
/ɲoo ² huak ⁵ /	“ดูที่ /ɲoo ² / ใช้ลูกออดทำ”
/ɲook ¹ /	“ออก”

/ʔwɔk ¹ paak ¹ /	“เหลื้ออดเหลื้อทนก็เลยพูดออกมา
/ʔwɔk ¹ phan ⁶ saa ² /	“ออกพรรษา”
/ʔwɔk ¹ hoon ⁵ /	“ร้อนใน”
/ʔwɔk ¹ hian ⁶ /	“ออกเรือน”
/ʔwɔk ¹ huan ⁶ /	“ข้าวออกรวง”
/ʔwɔk ¹ luuk ⁵ /	“ตลอดลูก”
/ʔwɔm ⁴ /	“แกงอ่อม”
/ʔwɔm ⁴ paa ³ /	“แกงอ่อมปลา”
/ʔwɔm ¹ pɔm ⁵ /	“กลม”
/ʔwɔm ⁴ kay ⁴ /	“แกงอ่อมไก่”
/ʔwɔm ⁴ kop ² /	“แกงอ่อมกบ”
/ʔwɔm ⁴ khiat ¹ /	“แกงอ่อมเขียด”
/ʔwɔm ⁴ siin ⁵ /	“แกงอ่อมเนื้อวัว”
/ʔwɔn ⁴ /	“อ่อน”
/ʔwɔŋ ⁴ tɔŋ ⁴ /	“ปลั่งปลั่ง”
/ʔwɔy ³ /	“เกลี้ยกล่อม”
/ʔwɔy ⁵ /	“อ้อย”
/ʔwɔy ⁴ /	“ใช้เป็นเชื้อเพลิงเพื่อให้จุดไฟติด”
/ʔia ² /	“เลอของเด็ก”
/ʔia ⁴ lia ³ /	“ไม่น่ากิน”
/ʔiap ¹ /	“หมัก”
/ʔiam ⁵ /	“เลอ”
/ʔian ⁴ /	“ปลาไหล”
/ʔian ³ /	“เปื้อน , สะอิดสะเอียน”
/ʔiay ⁵ /	“พี่สาว”
/ʔuan ⁵ /	“อ้วน”
/ʔuay ⁴ /	“หันกลับ”

/fin ⁴ /	“ฝัน”
/fiŋ ² /	“ผิงไฟ”
/fii ² /	“ฝั”
/fii ² fɛɛt ¹ /	“ฝาแฝด”
/fɛɛk ¹ /	“หญ้าแฝก”
/fwt ³ /	“สะด”
/fuwt ¹ /	“ผิด”
/fuwm ⁶ /	“ฟีม”
/fuwn ⁶ /	“ฟีน”
/fuwn ² /	“ฝัน”
/fəʔ ³ /	“เฟื่อ”
/fat ² /	“ฝัด”
/fat ³ /	“ฟัด”
/fak ³ /	“สับให้ละเอียด”
/fak ² /	“ฝัก”
/fak ² loək ¹ /	“รังไหม”
/fak ² loək ¹ liip ¹ /	“รังไหมที่ไม่มีตัวอยู่ข้างใน”
/fan ⁶ /	“พัน”
/fan ² /	“ฝัน”
/fan ¹ /	“นำด้ายเส้นเล็ก ๆ มาม้วนรวมกันเพื่อให้เป็นเส้นใหญ่”
/fan ⁶ /	“ฟ้ง”
/fan ³ /	“เร่งรีบที่จะไป”
/fan ⁴ /	“ผ้ง”
/fan ² /	“ผ้ง”
/faw ⁵ /	“เฝ้า”
/fay ² /	“ไฟ”
/fay ⁶ /	“ไฟ”
/fay ⁶ taa ³ /	“ไฟตารถ”
/fay ⁶ saay ² /	“ไฟฉาย”
/fay ⁶ may ¹ /	“ไฟไหม้”

/fay ⁶ may ¹ keep ³ /	“ส. ตรงกับสำนวนไทยมาตรฐานว่า น้ำนิ่งไหลลึก”
/fay ⁶ may ¹ มอว ¹ /	“ไฟไหม้หม้อ”
/fay ⁶ luak ⁵ /	“น้ำร้อนลวก”
/faa ² /	“ผนัง, ผา”
/faa ⁵ /	“ฟ้า”
/faa ¹ /	“ฝ้า”
/faa ⁵ phaa ⁴ /	“ฟ้าผ่า”
/faa ⁴ tiin ³ /	“ฝ่าเท้า”
/faa ⁵ หวอว ⁵ /	“ฟ้าร้อง”
/faa ⁴ muu ⁶ /	“ฝ่ามือ”
/faa ² มอว ¹ /	“ฝ่าหม้อ”
/faa ⁵ liam ¹ /	“ฟ้าแลบ”
/faat ¹ /	“ฟาด”
/faat ⁵ /	“ฟาด”
/faak ² /	“ฟาก”
/faak ⁵ /	“ถัดไป”
/faan ² /	“ฟาน”
/faan ⁶ /	“ละมั่ง”
/faaw ⁵ /	“รีบ”
/faay ¹ /	“ฝ้าย”
/faay ² /	“ฝาย”
/faay ⁶ /	“เลือกสิ่งที่ไม่ต้องการออกจากสิ่งที่ต้องการ”
/faay ¹ phuuk ¹ kheen ² /	“ด้ายผูกข้อมือ”
/fun ⁴ /	“ปุ๋ยคอก”
/fuu ⁶ /	“ฟู”
/fot ³ /	“เดือด”
/fon ² /	“ฝน”
/fon ² tok ² ham ⁶ /	“ฝนตก”
/fon ² miit ⁵ /	“ลับมิด”
/fon ² lin ⁶ /	“ฝนตกปรอยๆ”

/fon ² loŋ ⁶ met ³ /	“ฝนเริ่มตก”
/foŋ ⁵ /	“กระเด็น”
/foot ¹ /	“เงินกองกลางที่นำมากองไว้เวลาเล่นการพนัน”
/foon ³ /	“ฟ่อน (ลักษณะนามของข้าวที่เป็นมัด)”
/foon ⁵ /	“ฟ้อนรำ”
/foovŋ ⁶ /	“ฟอง”
/foovŋ ⁵ /	“ฟุ้ง”
/fooy ⁶ /	“ไม้กวาด”
/fooy ² yaa ³ /	“คำแนะนำในการใช้ยา”
/fia ⁶ /	“ไถล”
/fiat ⁵ /	“ลั่นออกมา”
/fiak ¹ /	“เผือก”
/fian ⁴ /	“รสเผื่อน”
/fian ⁶ /	“ฟาง”

/s/

/sip ³ /	“ชิป”
/sip ² /	“สิป”
/sip ² peet ¹ /	“สิปแปด”
/sip ² peet ¹ hooy ⁵ /	“หนึ่งพันแปดร้อย”
/sip ² phan ⁶ /	“หนึ่งหมื่น”
/sip ² cet ² /	“สิปเจ็ด”
/sip ² cet ² hooy ⁵ /	“หนึ่งพันเจ็ดร้อย”
/sip ² kaw ⁵ /	“สิปเก้า”
/sip ² kaw ⁵ hooy ⁵ /	“หนึ่งพันเก้าร้อย”
/sip ² ʔet ² /	“สิปเอ็ด”
/sip ² ʔet ² hooy ⁵ /	“หนึ่งพันหนึ่งร้อย”
/sip ² sii ⁴ /	“สิปสี่”
/sip ² sii ⁴ hooy ⁵ /	“หนึ่งพันสี่ร้อย”
/sip ² saam ² /	“สิปสาม”

/sip ² saam ² hooy ⁵ /	“หนึ่งพันสามร้อย”
/sip ² sɔwŋ ² /	“สิบสอง”
/sip ² sɔwŋ ² hooy ⁵ /	“หนึ่งพันสองร้อย”
/sip ² haa ¹ /	“สิบห้า”
/sip ² haa ¹ hooy ⁵ /	“หนึ่งพันห้าร้อย”
/sip ² hok ² /	“สิบหก”
/sip ² hok ² hooy ⁵ /	“หนึ่งพันหกร้อย”
/sip ² muwn ⁴ /	“หนึ่งแสน”
/sip ² nɔwŋ ³ /	“หนึ่งพัน”
/sip ² seen ² /	“หนึ่งล้าน”
/sit ³ /	“ขวิด”
/sik ² /	“สีก”
/siʔ ⁶ sop ² /	“ริมฝีปาก”
/sim ⁶ /	“ชิม”
/sin ¹ /	“ผ้าถุง”
/sin ⁶ /	“ดวง (โชคชะตา)”
/sin ¹ mii ⁴ /	“ผ้าถุงที่ทำจากไหม”
/siŋ ⁶ /	“ดาบยาวสำหรับจับไก่”
/siŋ ⁵ /	“ชิง”
/siŋ ¹ taa ³ nɔwŋ ⁵ /	“ชำเลื่อง”
/siŋ ² kha ³ poo ³ /	“ลอดช่องสิงคโปร์”
/siw ² /	“สีว”
/siw ⁴ /	“สีว”
/sii ⁵ /	“สีว”
/sii ² /	“ขี้”
/sii ⁴ /	“สี”
/sii ⁶ /	“เจาะ”
/sii ⁴ peet ¹ /	“สีสับแปด”
/sii ² deen ³ /	“สีแดง”
/sii ² dam ³ /	“สีดำ”

/sii ⁴ cet ² /	“สี่สิบเจ็ด”
/sii ² caaŋ ³ /	“สี่อ่อน”
/sii ² kum ⁴ /	“สี่สิบ”
/sii ⁴ kaw ⁵ /	“สี่สิบเก้า”
/sii ² kaa ³ /	“สี่กา”
/sii ² ku ⁴ laap ¹ /	“สี่ชมพู”
/sii ² khaaw ² /	“สี่ขาว”
/sii ⁴ ʔet ² /	“สี่สิบเอ็ด”
/sii ⁴ sip ⁵ /	“สี่สิบ”
/sii ⁴ sip ² phan ⁶ /	“สี่หมื่น”
/sii ⁴ sip ² hooy ⁵ /	“สี่พัน”
/sii ⁴ sip ² muun ⁴ /	“สี่แสน”
/sii ² siw ¹ /	“สี่เขียว”
/sii ⁴ sii ⁴ /	“สี่สิบสี่”
/sii ² sam ⁵ /	“สี่เข้ม”
/sii ⁴ saam ² /	“สี่สิบสาม”
/sii ² som ¹ /	“สี่แสด”
/sii ⁴ sooy ² /	“สี่สิบสอง”
/sii ⁴ haa ¹ /	“สี่สิบห้า”
/sii ⁴ hok ² /	“สี่สิบหก”
/sii ² mon ⁴ /	“สี่เทา”
/sii ² lee ¹ /	“สี่น้ำเงิน”
/sii ⁵ lot ³ /	“สี่รถ”
/sii ² liaŋ ² /	“สี่เหลือง”
/siit ¹ /	“ฉิดยา”
/siik ¹ /	“ฉีก”
/siin ² /	“ศีล”
/siin ⁵ /	“เนื้อสัตว์”
/siin ⁵ kay ⁴ /	“เนื้อไก่”
/siin ⁵ muu ² /	“เนื้อหมู”

/siin⁵ ɣua⁶ //set³ //sen⁶ //sen¹ //sen¹ mii⁴ //sen¹ ɲay⁴ //seŋ³ seŋ³ //seek¹ //seew⁵ //seŋ⁶ //seɛ³ //seep⁵ //seep¹ //seep¹ bak² hook¹ //seɛŋ⁶ //seɛŋ² //seɛw⁶ //swŋ⁶ //sww³ //sww⁵ //sww³ lww³ //swwp¹ //swwn³ //səŋ³ //sən³ //səw⁵ //səp⁵ ɣəp⁵ //sək⁵ //səŋ⁶ //səŋ⁵ /

“เนื้อวัว”

“เซ็ด”

“ขอบหน้าต่าง , ชื่อของโดยที่ยังไม่ได้จ่ายเงิน”

“เส้น”

“เส้นหมี่”

“เส้นใหญ่”

“เดินไม่เรียบร้อย”

“เสกคาถา”

“ไม่ตรง”

“ทำให้เล็กลง”

“แซ่”

“อร้อย”

“เสป”

“ร้อนในคอ”

“แซง , ทะลาย (มะพร้าว)”

“แสง”

“เสียงดัง”

“ล้งถึง”

“ซื่อ , ตรง”

“ซื่อ”

“เฉยๆ”

“ติดตาม , สูด (น้ำมูก)”

“สดชื่น”

“การนำข้าวเหนียวที่แช่ไว้ในหวดเพื่อนำไปนึ่ง”

“เต็๊ดเต๊”

“เซื่องช้า”

“นอนหลับ”

“ยื่นออกมา”

“ทับ”

“ราเซ็ง”

/səŋ ⁵ khaw ¹ la ¹ maak ¹ /	“ตั้งเพื่อขอข้าวหมาก”
/səy ³ /	“เฉย”
/sap ³ /	“ซัป”
/sat ³ /	“ซ้าง, ปา”
/sak ³ /	“ซัก”
/sak ² /	“ทำให้ขาดจากกัน”
/saʔ ³ /	“ทำข้าวของกระจัดกระจาย”
/saʔ ¹ phaən ⁶ /	“สะพาน”
/saʔ ¹ bæŋ ³ /	“ต้นกราด”
/saʔ ¹ ban ⁵ /	“หนาวมาก”
/saʔ ¹ buu ³ /	“สบู่”
/saʔ ¹ diŋ ⁵ /	“สะตืดสะตึง”
/saʔ ¹ det ² /	“ทิ้งไว้ให้ น้ำ หรือ น้ำมัน แห้ง”
/saʔ ¹ duŋ ³ /	“สะตึง”
/saʔ ¹ dət ¹ /	“สะตุง”
/saʔ ¹ duŋ ⁵ /	“ยอที่ใช้จับปลา”
/saʔ ¹ ʔə ² /	“สะอึก”
/saʔ ¹ ʔəŋ ³ /	“ทิ้ง”
/saʔ ¹ men ³ /	“รู้สึก”
/saʔ ¹ mak ³ /	“สลัก”
/saʔ ¹ maŋ ³ /	“เลียบมือนาง”
/saʔ ¹ mut ² /	“สมุด”
/saʔ ³ nii ⁶ /	“ชนะนี้”
/saʔ ¹ nuu ⁶ /	“เป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งใช้ผูกติดกับว่าวอาศัยแรงลมจึงจะมีเสียง”
/saʔ ¹ liŋ ⁵ /	“เข้มนัดยาหมู”
/saʔ ¹ lee tee ³ /	“ต้นมหาหงส์”
/saʔ ¹ luu ² /	“ฉลุ”
/saʔ ¹ waay ⁶ thəŋ ⁵ /	“แสบทอง”
/saʔ ¹ wəy ² /	“หมดสติ”

/sam ⁴ /	“กระซิบ”
/sam ⁵ /	“ซ้ำ”
/sam ⁴ phoo ⁶ /	“คิดไว้แล้ว”
/sam ⁴ baay ³ /	“สบาย”
/sam ⁴ kan ³ /	“เท่ากัน”
/sam ² saa ² /	“กำมปู”
/sam ⁴ ma ¹ pi ⁴ /	“สารพัด”
/sam ⁴ nii ⁵ /	“แค่นี้”
/san ⁶ /	“ชั้น”
/san ² /	“ฉันท (กิน), ลำ”
/san ⁵ /	“ชั้นวางของ”
/san ³ /	“เขย่า”
/san ⁴ /	“สั้น”
/san ⁵ /	“สั้น”
/san ² lan ² /	“สั้นหลัง”
/san ² jaa ⁶ /	“สัญญา”
/san ³ /	“ซั้ง”
/san ⁴ /	“สัง”
/san ² /	“ต้นกระสัง”
/san ⁶ /	“เกลียด”
/san ² ka ¹ sii ² /	“สังกะสี”
/san ⁴ khii ¹ muuk ⁵ /	“สังน้ำมูก”
/san ² kha ¹ thaam ⁶ /	“สังฆทาน”
/san ² kha ¹ jaa ² /	“สังขยา”
/saw ⁴ /	“หอบ”
/saw ⁶ /	“หยุด , พัก”
/saw ³ /	“เช่า”
/saw ² /	“เสา”
/saw ⁵ /	“เข้า”
/saw ² thong ⁶ /	“เสาธง”

/saw ² cuan ³ /	“เสาหัว”
/saw ⁶ leew ⁵ /	“หายแล้ว”
/say ⁵ /	“ไซ้”
/say ² /	“ไส , ที่ไหน”
/say ¹ /	“ไส้”
/say ⁴ /	“ไส่”
/say ⁴ bet ² /	“ตกเบ็ด”
/say ⁴ baat ¹ /	“ดักบาตร”
/say ¹ tin ⁴ /	“ไส้ตึง”
/say ¹ kook ¹ /	“ไส้กรอกอีสาน”
/say ⁴ koon ³ /	“ไส้กลอนประดู”
/say ¹ khii ¹ /	“เอาขี้ออก”
/say ¹ lon ⁶ ham ² /	“ไส้เลื่อน”
/saa ² /	“สระน้ำ”
/saa ⁵ /	“ซ้า”
/saa ⁶ /	“เอาใจใส่”
/saa ³ /	“ล้าลือ”
/saa ² baan ³ /	“สาบาน”
/saa ² khuu ⁶ /	“สาธุ”
/saa ² hua ² /	“สระผสม”
/saap ⁵ laap ⁵ /	“มาก”
/saat ⁵ /	“ตันเหียง”
/saat ¹ /	“น. เสื่อ , ก. สาดน้ำ”
/saat ¹ yaan ³ /	“เสื่อน้ำมัน”
/saak ¹ ka ¹ bia ³ /	“สากกระเบือ”
/saam ⁶ /	“กะละมัง”
/saam ¹ /	“แซม”
/saam ² /	“สาม”
/saam ² peet ¹ /	“สามสิบแปด”
/saam ² cet ² /	“สามสิบเจ็ด”

/saam ² kaw ⁵ /	“สามสิบเก้า”
/saam ² sip ² /	“สามสิบ”
/saam ² sip ² phan ⁶ /	“สามหมื่น”
/saam ² sip ² kiip ¹ /	“อวัยวะของวัว”
/saam ² sip ² hooy ⁵ /	“สามพัน”
/saam ² sip ² muun ⁴ /	“สามแสน”
/saam ² ʔet ² /	“สามสิบเอ็ด”
/saam ² sii ⁴ /	“สามสิบสี่”
/saam ² saam ² /	“สามสิบสาม”
/saam ² sooy ² /	“สามสิบสอง”
/saam ² haa ¹ /	“สามสิบห้า”
/saam ² hok ² /	“สามสิบหก”
/saan ⁶ /	“ซาน”
/saan ² /	“सान”
/saan ² som ¹ /	“สารส้ม”
/saay ³ /	“ช่าง”
/saay ¹ /	“บ่อน้ำ”
/saay ⁵ /	“ช้าง”
/saay ¹ khaay ⁵ /	“น่าน”
/saaw ³ /	“เดา”
/saaw ² /	“สาว”
/saaw ⁶ /	“ยี่สิบ”
/saaw ⁶ peet ¹ /	“สองพันแปดร้อย”
/saaw ⁶ cet ² /	“สองพันเจ็ดร้อย”
/saaw ² kee ⁴ /	“สาวแก่”
/saaw ⁶ kaw ⁵ /	“สองพันเก้าร้อย”
/saaw ⁶ ʔet ² /	“สองพันหนึ่งร้อย”
/saaw ⁶ sii ⁴ /	“สองพันสี่ร้อย”
/saaw ² saa ³ /	“สาวที่คนลือว่าสวย”
/saaw ⁶ saam ² /	“สองพันสามร้อย”

/saaw ⁶ soow ² /	“สองพันสองร้อย”
/saaw ⁶ haa ¹ /	“สองพันห้าร้อย”
/saaw ⁶ hok ² /	“สองพันหกร้อย”
/saaw ⁶ nuu ³ /	“สองพัน”
/saay ⁵ /	“ซ้าย”
/saay ¹ /	“ซ้าย”
/saay ⁶ /	“ทราย”
/saay ² pha ⁶ /	“สายพาน (อุปกรณ์ในเครื่องยนต์)”
/saay ² buu ³ /	“สะดือ”
/saay ² bua ³ /	“สายบัว”
/saay ² taa ³ /	“สายตา”
/saay ² kheen ² /	“สร้อยข้อมือ”
/saay ⁴ khaw ¹ /	“ใช้ไม้พายคนข้าวเหนียวเพื่อให้ไอน้ำระเหย”
/saay ² fay ⁶ /	“สายไฟ”
/saay ² sin ² /	“สายสินจัญ”
/saay ² sooy ⁵ /	“สร้อยคอ”
/saay ² yaan ³ /	“สายยาง”
/su ³ /	“แห่”
/sup ³ /	“ซูป (อาหารชนิดหนึ่ง)”
/sup ² /	“สวม”
/sut ³ /	“ซูด”
/suk ³ /	“ผลึก”
/suk ² /	“สุก”
/sum ⁶ /	“กลุ่ม”
/sum ³ /	“ซุ่มขึ้น”
/sum ² /	“เผา”
/sum ⁵ /	“กองฟางที่ทำเป็นที่นอน”
/sum ⁴ /	“สุมไก่”
/suy ² /	“เหี้ยด”
/suu ² /	“สุ (สรรพนามบุรุษที่ 2)”

/suup ¹ /	“สูบ”
/suut ⁵ /	“กรงสำหรับใส่หมู”
/suut ¹ /	“เสื่อสุท”
/suun ² /	“ศูนย์ , โกรธ”
/suun ⁶ /	“แต่จะต้อง สัมผัส”
/suun ² /	“สูง”
/sop ² /	“ศพ”
/sop ³ /	“ชบ”
/sot ³ /	“ชุด”
/sot ² /	“สด”
/sok ³ sek ³ /	“เดินไม่ตรง ลักษณะการเดินของคนเมา”
/sok ³ mok ³ /	“สกปรก”
/som ¹ /	“น. แหนม , ว. เปรี๊ยะ”
/som ¹ poy ⁴ /	“กระถินเหลือง”
/som ¹ toon ⁴ /	“แหนมที่ทำเป็นชิ้นไม่ได้สับให้ละเอียด”
/som ¹ khej ⁴ /	“ส้มแซ้ง”
/som ¹ kian ⁵ /	“ส้มเขียวหวาน”
/som ¹ ʔoo ³ /	“ส้มโอ”
/som ¹ muu ² /	“แหนมที่ทำจากเนื้อหมู”
/som ¹ ɲua ⁶ /	“แหนมที่ทำจากเนื้อวัว”
/son ¹ /	“จุดเริ่มต้นหรือปลาย”
/son ² /	“ต้นสน, สนใจ”
/son ⁵ /	“ชัน”
/son ¹ ɲooj ³ /	“สันเท้า”
/son ¹ ɲooj ³ teek ¹ /	“สันเท้าแตก”
/son ⁶ /	“ลักษณะท่าทาง”
/son ² /	“สร่งน้ำ”
/son ¹ /	“กางเกง”
/son ⁴ /	“ส่ง”
/son ² pha ³ /	“สร่งน้ำพระ”

/son ² kaan ³ /	“สงกรานต์”
/son ¹ khaa ² san ¹ /	“กางเกงขาสั้น”
/son ¹ khaa ² paaw ⁶ /	“กางเกงขายาว”
/son ² khaam ⁶ /	“สงคราม”
/son ¹ lan ⁴ /	“กางเกงยีนส์”
/son ¹ nay ⁶ /	“กางเกงใน”
/soo ² /	“สนทนา”
/soo ¹ /	“โธ่”
/soo ⁶ daa ³ /	“โธ่ดา”
/soo ² lee ¹ /	“สนทนากัน”
/sook ¹ /	“หลุมที่เกิดจากการกัดเซาะของน้ำ”
/soon ⁶ /	“ซ้อน”
/sok ³ mok ³ /	“นั่งหลับ”
/som ¹ /	“ฉมวก”
/son ¹ sen ¹ /	“เดินโซเซ”
/soo ¹ /	“ซัก, ถาม”
/soo ⁶ /	“ซอ”
/soo ¹ loo ¹ /	“สอดรู้สอดเห็น”
/soo ³ loo ³ /	“นั่งอยู่เฉยๆ”
/soot ⁵ /	“ทะลุจนมองเห็น”
/soot ¹ /	“สอดรู้สอดเห็น”
/soot ⁵ ceen ⁵ /	“สว่าง”
/sook ¹ /	“ศอก”
/sook ⁵ /	“คั่น”
/soom ⁵ /	“ซ้อม”
/soom ⁶ /	“สังเกต”
/soom ¹ /	“ซ้อนซ้อน, ซ่อม”
/soom ⁶ baeng ⁴ /	“สังเกตดู”
/soon ⁵ /	“ซ้อน (นาม)”
/soon ¹ /	“ซ้อน (กริยา)”

/soon ² /	“สอน”
/soon ² khuam ⁶ /	“พูดเลียนแบบ”
/soon ¹ kuan ² /	“เรียกขวัญ”
/soon ¹ huak ⁵ /	“ซ้อนลูกอ๊อด”
/soon ⁴ /	“ส่อง”
/soon ² /	“สอง”
/soon ³ /	“ซ่อง”
/sooy ³ /	“ช่วย”
/sooy ⁶ /	“หั้น”
/sooy ¹ /	“ฉีกเป็นเส้นๆ”
/sooy ² /	“คำสอย”
/sooy ⁶ see ³ /	“วิธีการประกอบอาหาร หั้นเนื้อบางๆ แช่ในเลือด ปรง เหมือนลาบ
/sia ¹ /	“เสื่อ”
/sia ⁴ /	“ฟูก”
/sia ² /	“ของหาย , เสื่อ”
/sia ¹ kheen ² paaw ⁶ /	“เสื่อแขนยาว”
/sia ¹ kheen ² san ¹ /	“เสื่อแขนสั้น”
/sia ¹ ka ¹ len ⁴ /	“เสื่อคอกกระเช้า”
/sia ¹ kan ³ naaw ² /	“เสื่อกันหนาว”
/sia ¹ kaam ⁵ /	“เสื่อกล้าม”
/sia ¹ nay ⁶ /	“ยกทรง”
/sia ¹ nu ³ len ¹ /	“เสื่อใส่เล่น”
/sia ¹ laay ⁶ /	“เสื่อมีลวดลาย”
/sia ² paa ¹ /	“ถางหญ้า”
/siap ¹ /	“เสียบ”
/siak ⁵ /	“เชือก , ดันรอกฟ้า”
/siam ² /	“เสียม”
/sian ¹ /	“เสียน”
/sian ⁶ /	“เชียน”

/siaŋ ⁶ /	“เรียกคนที่บวชเณรแล้วสึก”
/siaŋ ³ /	“ช้อน”
/siaŋ ² /	“เสียง”
/siaŋ ² heɛp ¹ /	“เสียงแหบ”
/siaw ¹ /	“ชงโค”
/siaw ⁴ /	“เพื่อนตาย”
/sua ³ /	“ชั่ว”
/suap ¹ /	“กัดแต่ไม่เข้า”
/suat ⁵ /	“ปีชวด”
/suat ¹ /	“โผล่ออกมา”
/suat ⁵ luat ⁵ /	“มูมมาม”
/suan ⁵ /	“ตักขึ้น , ช้อนขึ้น”
/suan ⁶ /	“ชวน”
/suan ² /	“สวน”
/suaŋ ⁴ /	“สร้างไข , ค่อยยังชั่ว”
/suaŋ ³ /	“แข่ง”
/suaŋ ¹ /	“ส่วนของร่างกายที่อยู่เหนือเอว”
/suay ⁴ /	“ล้างหน้า”
/suay ⁶ /	“กรวย”
/suay ² /	“อุปกรณ์ในการทอผ้า , สาย”

/h/

/hit ² /	“หิด”
/hiʔ ⁶ /	“ยาก , ลำบากในการทำอะไรสักอย่าง”
/hin ² /	“หิน”
/hin ² heɛ ³ /	“หินลูกรัง”
/hiŋ ¹ /	“หิ้ง”
/hiŋ ² hooy ¹ /	“หิ้งห้อย”
/hiw ¹ /	“หิว”
/hii ² /	“อวัยวะของเพศหญิง”

/hii ⁴ /	“ปักปัดอย่างมิดชิด”
/hii ² kay ⁴ /	“โรคปากนกกระจอก”
/hiip ¹ /	“หีบ”
/hiit ⁵ /	“รีดนม”
/hiit ⁵ sip ² sooŋ ² khooŋ ⁶ sip ² sii ⁴ /	“ประเพณีสิบสองเดือน”
/hiit ⁵ jiik ⁵ khooŋ ⁶ kiaŋ ³ /	“ทำบุญตามฤดู”
/hiin ⁵ /	“ริน”
/hiin ⁴ /	“รสนั้น”
/hep ² /	“เห็บ”
/het ³ /	“ทำ”
/het ² /	“เห็ด”
/het ² puak ¹ /	“เห็ดโคน”
/het ² puak ¹ taap ¹ /	“เห็ดโคนชนิดหนึ่ง ดอกมีขนาดเล็ก ขาจะใหญ่กว่าดอก”
/het ² puak ¹ cik ² /	“เห็ดโคนชนิดหนึ่ง ดอกมีขนาดใหญ่ ขาเล็กกว่าดอก”
/het ² puak ¹ kay ¹ nooy ⁵ /	“เห็ดโคนชนิดหนึ่ง ดอกมีขนาดเล็ก”
/het ² phek ³ /	“เห็ดที่ขึ้นตามหญ้าเพ็ก”
/het ² phəəŋ ¹ /	“เห็ดที่มีข้างในของดอกนึ่มๆ เป็นตาข่ายเล็กๆ”
/het ² phəəŋ ¹ tap ² khuay ⁶ /	“ดูที่ /het ² phəəŋ ¹ / ดอกมีสีดำ”
/het ² phəəŋ ¹ faay ¹ /	“ดูที่ /het ² phəəŋ ¹ / ดอกมีสีขาว”
/het ² phəəŋ ¹ nok ³ puuŋ ⁶ /	“ดูที่ /het ² phəəŋ ¹ / ดอกมีสีเหลือง ขนาดเล็ก ขาวาว”
/het ² phoo ² /	“เห็ดเผาะ”
/het ² phoo ² khon ² /	“เห็ดเผาะที่มีขน”
/het ² phoo ² nan ² /	“เห็ดเผาะธรรมดาที่ไม่มีขน”
/het ³ bun ³ /	“ทำบุญ”
/het ³ tiin ³ jum ⁴ /	“เห็ดตีนแรด มีดอกขนาดใหญ่ ขาใหญ่ เกิดตามหิน ดอไม้ต่างๆ”
/het ² ta ¹ puu ⁵ /	“เห็ดชนิดหนึ่งเกิดหลังจากฝนตก รูปร่างกลมใหญ่”
/het ² ta ¹ puu ⁵ /	“เห็ดชนิดหนึ่งคล้าย /het ² ta ¹ puu ⁵ / แต่มีขนาดเล็กกว่า”
/het ² too ³ /	“เห็ดชนิดหนึ่งมีสีขาว ขึ้นตามดอไม้”

/het ² theet ⁵ /	“ให้ชนิดหนึ่งเกิดตามท้องนาหลังจากฝนตก”
/het ² thaən ⁴ /	“ให้ชนิดหนึ่งมีสีดำเหมือนถ่าน”
/het ² ka ¹ daən ⁵ /	“ให้ดอที่แห้งแล้ว”
/het ² koo ⁴ /	“ให้ดก”
/het ² khaw ¹ peən ⁵ /	“ให้ชนิดหนึ่ง ดอกบาง ตรงหน้าดอกมีสีขาว”
/het ² khaw ¹ la ¹ maak ¹ /	“ให้ชนิดหนึ่ง ดอกเล็ก มีสีออกชมพู”
/het ² fian ⁶ /	“ให้ดฟาง”
/het ² ham ² faan ⁶ /	“ให้ดมีลักษณะกลมๆสีเหลือง”
/het ² huu ² nuu ² /	“ให้ดหูหนู”
/het ² man ⁶ puu ³ /	“ให้ชนิดหนึ่ง ดอกเล็กๆ มีสีเหลือง”
/het ² naa ⁶ /	“ทำนา”
/het ² naa ⁶ lɛɛ ¹ /	“ให้ชนิดหนึ่ง หน้าของดอกมีสีน้ำเงินออกม่วง”
/het ² naən ⁶ faa ⁵ /	“ให้ดนางฟ้า”
/het ² naən ⁶ lom ⁶ /	“ให้ดนางลม”
/het ² la ¹ ŋook ⁵ /	“ให้ดละเือก”
/het ² la ¹ ŋook ⁵ khaaw ² /	“ให้ดละเือกสีขาว”
/het ² la ¹ ŋook ⁵ lian ² /	“ให้ดละเือกสีเหลือง”
/het ³ ɲaŋ ² /	“ทำอะไร มีอาชีพอะไร”
/hen ² /	“เห็น”
/hen ² huən ³ /	“มองเห็น”
/hee ⁶ /	“ให้ร้อง”
/heɛ ³ /	“ใกล้เคียง, เจียด”
/heɛ ² /	“แห”
/heɛ ⁴ /	“แห่”
/heɛ ⁴ baŋ ⁵ fay ⁶ /	“แห่บังไฟ”
/heɛ ⁴ naak ⁵ /	“แห่นาค”
/heet ⁵ /	“แรด”
/heet ⁵ khoo ⁶ /	“หวานมากจนแสบคอ”
/heek ¹ /	“ฉีกขาด”
/heek ⁵ naa ⁶ /	“แรกนาขวัญ”

/hɛɛk ⁵ maan ² /	“คนแรกก็โชคดี”
/hɛɛm ¹ /	“เกรียม”
/hɛɛn ¹ /	“แทะ”
/hɛɛŋ ² /	“แตกกระแหง”
/hɛɛŋ ¹ /	“แห้ง”
/hɛɛŋ ⁶ /	“แรง”
/hɛɛw ¹ /	“แห้ว”
/hɛɛw ¹ muu ² /	“หญ้าแห้วหมู”
/hwɔ̌ ⁵ /	“คำปฏิเสทเวลาที่ถูกชักชวน”
/hwɔ̌ ⁵ /	“รื้อ”
/hwɔ̌ ¹ /	“ไม่”
/həʔ ³ /	“เป็นคำที่ใช้ตะเพิดเวลาจะไล่สัตว์”
/həəm ⁴ /	“ห้าม”
/haʔ ³ /	“เฉียด”
/hap ³ /	“รับ”
/hat ³ /	“รัด”
/hat ² /	“หัด”
/hak ² /	“หัก”
/han ² /	“หมุน”
/han ¹ /	“นั้น”
/han ² cay ³ bɔw ⁴ ʔɔwk ¹ /	“หายใจไม่ออก”
/haŋ ⁶ /	“วัง”
/haw ⁶ /	“เรา (สรรพนามบุรุษที่ 1)”
/haw ² /	“เหา”
/haw ⁴ /	“เห่า”
/hay ³ /	“ไร่”
/hay ² /	“ไห”
/hay ¹ /	“ร้องไห้”
/hay ⁶ /	“ไร่”
/hay ² pea ³ deɛk ¹ /	“ไหปลาฉ่ำ”

/hay ² kan ⁵ /	“ร้องให้ไม่มีเสียง”
/hay ⁶ naam ⁵ /	“กรอกน้ำ”
/haa ² /	“เรียกคนมาช่วยทำงาน ,ตามหา”
/haa ¹ /	“ห้ำ”
/haa ¹ pɛt ¹ /	“ห้ำสิบแปด”
/haa ¹ cɛt ² /	“ห้ำสิบเจ็ด”
/haa ¹ kaw ⁵ /	“ห้ำสิบเก้า”
/haa ¹ ʔet ² /	“ห้ำสิบเอ็ด”
/haa ¹ sip ² /	“ห้ำสิบ”
/haa ¹ sip ² phan ⁶ /	“ห้ำหมื่น”
/haa ¹ sip ² hɔɔy ⁵ /	“ห้ำพัน”
/haa ¹ sip ² mɯwn ⁴ /	“ห้ำแสน”
/haa ¹ sii ⁴ /	“ห้ำสิบสี่”
/haa ¹ saam ² /	“ห้ำสิบสาม”
/haa ¹ sɔɔŋ ² /	“ห้ำสิบสอง”
/haa ¹ haa ¹ /	“ห้ำสิบห้ำ”
/haa ¹ hok ² /	“ห้ำสิบหก”
/haap ¹ /	“หาบ”
/haat ⁵ /	“ราด”
/haat ¹ /	“หาดทราย”
/haak ⁵ /	“ราก ,อาเจียน”
/haam ² /	“หาม”
/haam ¹ /	“ห้าม”
/haan ⁵ /	“สถานที่ที่สร้างขึ้นในระดับสูงพอสมควรเพื่อใช้วางสิ่ง ของต่างๆ”
/haan ⁶ /	“หั้น”
/haan ⁴ /	“ห่าน”
/haan ¹ /	“ดัก”
/haan ⁴ /	“ห้าง”
/haan ⁶ /	“ราง”

/haaŋ ² /	“หาง”
/haaŋ ⁵ /	“ร้าง”
/haaŋ ² say ² /	“ไถ่ลูกใช้กับข้าว”
/haaŋ ⁶ lin ⁶ /	“รางรองน้ำฝน”
/haaw ² /	“หาว”
/haaw ⁶ /	“ราว”
/haaw ⁵ /	“ตึง”
/haaw ¹ /	“ควายหรือวัวตกใจแล้ววิ่งเตลิดเปิดเปิง”
/haay ⁵ /	“ดู”
/hup ² /	“หุบ”
/huʔ ³ /	“ถู”
/hum ¹ /	“รุ่ม”
/hun ⁴ /	“หุน”
/hun ⁴ lay ³ kaa ³ /	“หุนไล่กา”
/huŋ ² /	“หุง”
/huŋ ⁴ theep ⁵ /	“ละหุ่ง”
/huu ² /	“หู่”
/huu ⁵ /	“รู้”
/huu ⁶ /	“รู”
/huu ² baw ³ /	“หู่เบา”
/huu ² tuŋ ³ /	“หู่ตึง”
/huu ⁶ daak ¹ /	“ทวารหนัก”
/huu ² kuaŋ ³ /	“ตันหูกวาง”
/huu ¹ mia ³ /	“รู้สีกตัว”
/huu ² naw ³ /	“หุหนวก”
/huup ¹ /	“ยกขึ้นกิน”
/huut ⁵ /	“รูต”
/huut ¹ waan ² /	“สั่มซ่า”
/huuk ¹ /	“หูก”
/hot ² /	“รด , หด”

/hok ² /	“หก”
/hok ² pɛt ¹ /	“หกสิบแปด”
/hok ² cet ² /	“หกสิบเจ็ด”
/hok ² kaw ⁵ /	“หกสิบเก้า”
/hok ² ʔet ² /	“หกสิบเอ็ด”
/hok ² sip ² /	“หกสิบ”
/hok ² sip ² hooy ⁵ /	“หกพัน”
/hok ² sip ² phan ⁶ /	“หกหมื่น”
/hok ² sip ² muun ⁴ /	“หกแสน”
/hok ² sii ⁴ /	“หกสิบสี่”
/hok ² saam ² /	“หกสิบสาม”
/hok ² soɔŋ ² /	“หกสิบสอง”
/hok ² haa ¹ /	“หกสิบห้า”
/hok ² hok ² /	“หกสิบหก”
/hom ³ /	“ร่ม”
/hom ⁴ /	“หม่ม”
/hon ⁶ /	“เร่งร้อน”
/hon ² thaan ⁶ /	“ถนน”
/hon ² huay ² /	“หงุดหงิด รำคาญ”
/hon ⁶ /	“กล้า (ไฟ)”
/hoo ⁴ /	“โห้”
/hoom ⁶ /	“รวมกัน”
/hoom ² /	“หักโหม”
/hooŋ ¹ /	“ห้อง”
/hoo ⁴ /	“ห่อ”
/hoo ⁴ khaw ¹ /	“ห่อข้าว”
/hoo ¹ liat ⁵ /	“ห่อเลือด”
/hoo ¹ p ¹ /	“หอบ (โรค)”
/hoo ⁵ /	“ถึง”
/hoom ² /	“(กลิ่น)หอม”

/hwaŋ ⁵ /	“ร้อน”
/hwaŋ ² /	“หอน”
/hwaŋ ⁵ /	“ร้อง , ตะโกน”
/hwaŋ ³ /	“ร้อง”
/hwaɣ ⁶ /	“รอย”
/hwaɣ ⁵ /	“ร่อย”
/hwaɣ ² /	“หอย”
/hwaɣ ¹ /	“ห้อย”
/hwaɣ ² cuup ¹ /	“หอยขม”
/hwaɣ ² cip ² cii ⁵ /	“หอยกาบ”
/hwaɣ ² kheɛŋ ⁶ /	“หอยแครง”
/hwaɣ ² khan ⁶ /	“หอยเล็กๆ เวลาถูกตัวแล้วจะคัน”
/hwaɣ ² khay ¹ /	“ส. เจียบมาก”
/hwaɣ ² khoon ¹ /	“หอยโข่ง
/hwaɣ ⁵ ʔet ² /	“หนึ่งร้อยเอ็ด”
/hwaɣ ² saŋ ² /	“หอยสังข์”
/hwaɣ ² meɛŋ ⁶ phuu ³ /	“หอยแมลงภู่”
/hwaɣ ⁵ nuŋ ³ /	“หนึ่งร้อย”
/hwaɣ ² lia ³ /	“หอยทาก”
/hwaɣ ² laay ⁶ /	“หอยลาย”
/hia ³ /	“ตก , หล่น”
/hia ⁶ /	“เรือ”
/hian ⁵ /	“ชีร้อน”
/hian ⁶ /	“บ้าน”
/hian ¹ /	“สัน”
/hian ⁶ /	“เคียง”
/hiaw ⁴ /	“เหี่ยว”
/hua ⁵ /	“รัว”
/hua ³ /	“รัว”
/hua ² /	“ศรีษะ”

/hua ² cay ³ /	“หัวใจ”
/hua ² khiŋ ⁶ khay ⁶ /	“ตะไคร้”
/hua ² khan ⁶ day ² /	“บันได”
/hua ² khaw ⁴ /	“หัวเข้า”
/hua ² khuan ² /	“หัวเราะเยาะ”
/hua ² saa ⁶ /	“สนใจ”
/hua ² noo ⁶ /	“ศรีษะปูด”
/hua ² loo ⁵ /	“หัวเราะ”
/huat ¹ /	“ภาชนะที่ใช้สำหรับนั่งข้าว”
/huat ⁵ /	“รวบให้หมดทีเดียว”
/huak ⁵ /	“ลูกอ๊อด”
/huan ¹ /	“ห้วน”
/huan ² /	“หวง”
/huan ⁴ /	“ห่วง”
/huan ⁶ /	“รวง”
/huan ⁶ khaw ¹ /	“รวงข้าว”
/huay ¹ /	“ห้วย”
/huay ⁵ /	“เป็นคำอุทานที่แสดงความไม่พอใจ”

/m/

/mit ³ /	“เียบ”
/mit ³ sii ³ lii ³ /	“เียบกริบ”
/mik ³ kik ³ /	“ชี้เี่ยวใช้กับคนผอม”
/mim ⁵ /	“ผึ่งมึ่ม”
/min ¹ /	“สอย”
/min ⁴ /	“ริม , เหลืออีกนิดเดียวก็จะตก”
/mii ⁶ /	“ร่ำรวย”
/mii ⁴ /	“ลายของผ้าไหม”
/miit ⁵ /	“มิด”
/miit ⁵ baan ³ /	“มิดที่มีรูปร่างแบน”

/miit ⁵ tat ² /	“กรรไกร”
/miit ⁵ tat ² lep ³ /	“กรรไกรตัดเล็บ”
/miit ⁵ ʔi ⁴ too ⁵ /	“มีดโต้”
/miit ⁵ sɔŋ ² khom ⁶ /	“มีดสองคม”
/met ³ /	“เม็ด”
/mek ³ /	“ต้นเสม็ด”
/men ⁶ /	“ตัวเส้น , ประจำเดือน”
/meep ¹ /	“นอนคว่ำ”
/meen ⁶ /	“เมรุ”
/mɛʔ ⁶ /	“เอาของเก็บโดยการชันไว้”
/mɛn ⁵ /	“แม่น”
/mɛɛ ³ peeŋ ⁵ /	“มदनางพญา”
/mɛɛ ³ paa ⁵ /	“ป่า”
/mɛɛ ³ thaw ¹ /	“แม่ยาย”
/mɛɛ ³ khua ⁶ /	“แม่ครัว”
/mɛɛ ³ haan ⁵ /	“ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วเลิกกับสามี”
/mɛɛ ³ maay ¹ /	“ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วสามีตาย”
/mɛɛ ³ ɲiŋ ⁶ /	“ผู้หญิง”
/mɛɛ ³ ɲay ⁴ /	“ยาย”
/mɛɛ ³ ɲaa ³ /	“ย่า”
/mɛɛ ³ leeŋ ⁵ /	“ตัวกาลกิณี”
/mɛɛp ¹ /	“แบน (จมูก)”
/mɛɛn ³ /	“ไซ้”
/mɛɛn ³ ɲaŋ ² /	“อะไร”
/mɛɛŋ ⁶ /	“แมลง”
/mɛɛŋ ⁶ phon ⁶ maa ⁵ /	“ตักแตนดำข้าว”
/mɛɛŋ ⁶ phuu ³ /	“แมลงภู”
/mɛɛŋ ⁶ bon ⁵ /	“หนอน”
/mɛɛŋ ⁶ bon ⁵ keew ⁵ /	“หนอนที่มีสีเขียว ตัวใหญ่และอ้วน”
/mɛɛŋ ⁶ bon ⁵ ka ¹ dwup ⁵ /	“หนอนตัวเล็ก ๆ เวลาเดินจะคืบไป”

/mɛɛŋ⁶ bɔŋ⁵ ka¹ len⁶ /

/mɛɛŋ⁶ bɔŋ⁵ kaap¹ /

/mɛɛŋ⁶ bɔŋ⁵ khon² /

/mɛɛŋ⁶ bɔŋ⁵ haan² /

/mɛɛŋ⁶ tat² taw⁴ /

/mɛɛŋ⁶ tot² puut⁵ /

/mɛɛŋ⁶ daa³ /

/mɛɛŋ⁶ ki⁴ nuun⁶ /

/mɛɛŋ⁶ ki⁴ soon⁶ /

/mɛɛŋ⁶ kook¹ /

/mɛɛŋ⁶ kheɛŋ⁶ /

/mɛɛŋ⁶ khap³ /

/mɛɛŋ⁶ kham¹ bia⁵ /

/mɛɛŋ⁶ khaw¹ saan² /

/mɛɛŋ⁶ khay⁴ lan² /

/mɛɛŋ⁶ khaam⁶ /

/mɛɛŋ⁶ khoon⁶ saan⁵ /

/mɛɛŋ⁶ ʔiit¹ /

/mɛɛŋ⁶ sii² siat¹ /

/mɛɛŋ⁶ saap¹ /

/mɛɛŋ⁶ hua² khuay⁶ /

/mɛɛŋ⁶ mii⁴ /

/mɛɛŋ⁶ man⁶ /

/mɛɛŋ⁶ maw⁴ /

/mɛɛŋ⁶ may⁵ /

/mɛɛŋ⁶ mum⁶ /

/mɛɛŋ⁶ ɲaw⁶ /

/mɛɛŋ⁶ ɲoon¹ ɲeɛŋ⁵ /

“หนอนแก้ว”

“หนอนตัวแบนขนาดใหญ่ มีสีกลมกลืนกับผิวไม้ที่เกาะอยู่”

“หนอนที่มีขนตามลำตัว”

“หนอนที่มีหัวและก้านสีแดง มีพิษ”

“แมงตับเต่า”

“แมลงดุด”

“แมงดา”

“แมลงจิ๋น”

“แมงกะซอน”

“แมลงที่เป็นตัวแก่ของตัวง”

“แมลงชนิดหนึ่งมีกลิ่นฉุน”

“แมลงทับ”

“ผีเสื้อ”

“แมลงขนาดเล็กลำตัวป้อมเท่าเม็ดข้าวสาร อาศัยอยู่ในน้ำ”

“แมลงที่มีถุงไขอยู่บนหลัง”

“ตัวงกว้าง”

“แมลงค่อมทอง”

“แมลงสีขาวยาว ปากเป็นปล้อง อาศัยอยู่ในน้ำ”

“แมลงชนิดหนึ่ง ปีกแบนเรียบ อาศัยอยู่ในน้ำ”

“แมลงสาบ”

“แมลงชนิดหนึ่งตัวเล็ก ชอบดอมควาย”

“แมลงวี”

“แมลงสีเขียว ปีกใหญ่ คล้ายตั๊กแตน”

“แมลงเม่า”

“แมลงตัวยาว สีน้ำตาลหรือขาว ขาวยาวแก้งก้าง”

“แมงมุม”

“แมลงป่องข้าง”

“ลูกน้ำ”

/mɛɛŋ⁶ lin⁵ maa² /

/mɛɛŋ⁶ la¹ ŋam⁶ /

/mɛɛŋ⁶ lun⁶ luu³ /

/mɛɛŋ⁶ wan⁶ /

/mɛɛŋ⁶ yaan⁵ siin⁵ /

/mɛɛw⁶ /

/mɛɛw⁶ paw⁵ /

/muk³ kwk³ /

/mun⁶ /

/mun⁶ thun⁶ thuu² /

/mun⁶ /

/mwy⁶ /

/mww⁶ /

/mww⁵ /

/mww¹ /

/mww⁵ pher⁶ /

/mww⁵ twŋ⁴ /

/mww⁵ tɔɔn⁵ /

/mww⁵ kwɔɔn⁴ /

/mww⁵ khuwn⁶ /

/mww⁵ ʔuwn⁴ /

/mww⁵ hww⁶ /

/mww⁵ nii⁵ /

/mww⁵ waan⁶ /

/mwwt⁵ /

/mwwn³ /

/mɔt³ /

/ma⁶ mɛɛ⁶ /

/ma⁶ mia⁶ /

/ma⁶ leŋ⁶ /

“หากตัวแบน อาศัยอยู่ตามที่ขึ้น”

“ตัวอ่อนของแมลงปอ”

“แมลงปอ”

“แมลงวัน”

“แมลงชักใยคล้ายแมงมุม แต่ตัวยาวกว่า”

“แมว”

“แมวผี”

“ชี้ให้รู้ใช้กับคนอ้วน”

“ซา, ดื้อ”

“ดื้อมาก”

“มึง”

“คำอุทานที่บอกว่าเกือบจะถูกหรือเกือบโดน”

“มือ”

“วัน”

“คืนปีน”

“วันเพ็ญ”

“วันถัดจากมะรืน”

“วันถัดจากมะรืนมะรืนไปอีก”

“เมื่อวานขึ้น”

“เมื่อคืน”

“วันพรุ่งนี้”

“มะรืน”

“วันนี้”

“เมื่อวาน”

“มีด”

“สิ้น”

“หมด”

“มะแม”

“มะเมีย”

“มะเริง”

/ma ⁶ looŋ ⁶ /	“ปีมะโรง”
/mat ³ /	“มัด”
/mat ² /	“หมัด”
/mat ³ cam ³ /	“มัดจำ”
/mat ³ mii ⁴ /	“มัดหมี (มัดใหม่ให้เป็นลวดลายต่าง ๆ)”
/mak ³ /	“ชอบ”
/mam ¹ /	“หมา”
/man ⁶ /	“มัน”
/man ⁴ /	“ขยัน”
/man ⁶ phœm ³ /	“มันชนิดหนึ่ง หัวขนาดใหญ่ คล้ายกับกลอย”
/man ⁶ thian ⁶ /	“มันชนิดหนึ่ง หัวเล็กยาว สีขาว มีรูปร่างรียาว มีรากเป็นขน”
/man ⁶ kœw ³ /	“มันเทศ”
/man ⁶ kœw ³ ta ¹ phaw ⁶ /	“มันแกว”
/man ⁶ khaw ¹ kam ⁴ /	“มันชนิดหนึ่ง เนื้อมีสีม่วง
/man ⁶ sam ² pa ¹ lan ² /	“มันสำปะหลัง”
/man ⁶ san ⁶ /	“มันชนิดหนึ่ง หัวขนาดใหญ่ หัวที่มตรงลงไปใต้ดิน”
/man ⁶ ŋoo ⁶ /	“หัวขนาดใหญ่ มีลักษณะเป็นขด”
/maŋ ² /	“หมายหัว”
/maw ⁶ /	“เมา”
/maw ² /	“เหมา”
/maw ⁶ law ¹ /	“เมาเหล้า”
/maw ⁶ lot ³ /	“เมารถ”
/may ² /	“ไหม”
/may ¹ /	“ไหม้”
/may ⁴ /	“ไหม่”
/may ⁵ /	“ไม้”
/may ⁵ phay ⁴ /	“ไม้ไผ่”
/may ⁵ ban ³ that ³ /	“ไม้บรรทัด”
/may ⁵ ta ¹ khiip ⁵ /	“ไม้ตะเกียบ”

/may⁵ cim⁵ kheew¹ //may⁵ kheen² sia¹ //may⁵ khan⁶ laaw² //may⁵ khaan⁶ //may⁵ saaw¹ //may² luup⁵ //maa² //maa⁵ //maa⁶ //maa⁴ //maa⁶ phii⁵ //maa² cawk¹ //maa⁵ kaan⁵ kuay⁵ //maa⁶ maa⁵ //maa² nooy⁵ //maa⁵ lan² pook¹ //maa² wov⁵ //maat¹ khaaw² //maak¹ //maak¹ ka¹ leŋ⁴ //maat¹ //maam⁵ //maan⁶ luuk⁵ //maay² //mut³ //mun² //mun³ //mun⁶ maan⁴ //mun⁵ /

“ไม่จิ้มฟัน”

“ไม้แขวนเสื้อ”

“ไม้ที่ใช้สำหรับหาบข้าว”

“ไม้คาน”

“ไม้สอย”

“ไหมที่มีขี้ไหมติดมาก”

“สุนัข”

“ม้า”

“มา”

“แซ่”

“มานี้”

“จิ้งจอก”

“ม้าก้านกล้วย”

“ปะหมี่กิ่งสำเร็จรูป”

“พืชชนิดหนึ่งเป็นเถา ใบมีขน สามารถนำมาทำอาหาร
ได้”

“การละเล่นชนิดหนึ่ง”

“หมาบ้า”

“ดกขาว”

“หมาก”

“กระดิ่ง”

“หมาด”

“ม้าม”

“ท้อง”

“ทำสัญลักษณ์ไว้”

“ดำน้ำ”

“หนูน, หมูน”

“ละเอียด”

“ลมพิษ”

“มั่ง”

/muŋ ⁶ /	“มุง”
/muu ⁴ /	“เพื่อน”
/muu ² /	“หมู”
/muup ¹ /	“กัม , หมอบ”
/mot ³ /	“มด”
/mot ³ deɛŋ ³ /	“มดแดง”
/mot ³ dam ³ /	“มดดำ”
/mot ³ khan ⁶ /	“มดคัน”
/mok ² /	“ห่อหมก”
/mok ² paa ³ /	“ห่อหมกปลา”
/mok ² kop ² /	“ห่อหมกกบ”
/mok ² khiat ¹ /	“ห่อหมกเขียด”
/mok ² huak ⁵ /	“ห่อหมกลูกอี๊ด”
/mok ² het ² /	“ห่อหมกเห็ด”
/mon ¹ /	“มุด”
/mon ⁴ /	“เนื้อตัวสกปรก”
/mon ⁶ /	“กลม”
/moon ⁶ /	“ชั่วโมง”
/moʔ ³ /	“หมักหมม”
/moŋ ¹ /	“ที่”
/moŋ ¹ kaw ⁴ /	“ที่เดิม”
/moo ¹ /	“หม้อ”
/moo ⁶ /	“เนิน”
/moo ² /	“หมอ”
/moo ³ /	“ริมสุด”
/moo ¹ huŋ ² khaw ¹ /	“หม้อหุงข้าว”
/moo ² lam ⁶ /	“หมอลำ”
/moo ² lam ⁶ phœn ⁶ /	“หมอลำเพลิน”
/moo ² lam ⁶ koon ³ /	“หมอลำกลอน”
/moo ² lam ⁶ koon ⁶ siŋ ⁵ /	“หมอลำกลอนซึ้ง”

/moo ⁵ /	“ดืบ ,ดัวมอด”
/moo ¹ p ⁵ oo ⁵ /	“เปี้ยกหมด”
/moo ¹ k/	“หมอก”
/moo ² /	“หมอน”
/moo ³ /	“ลีน”
/moo ⁶ /	“ไบหม่อน”
/moo ⁵ /	“ดัวหม่อน”
/mia ⁶ /	“ภรรยา”
/mia ⁶ hian ⁶ /	“กลับบ้าน”
/mia ⁶ nooy ⁵ /	“เมียน้อย”
/mia ⁶ pay ⁴ /	“เมียหลวง”
/miak ⁵ /	“เมือก”
/mian ⁵ /	“เก็บ”
/mua ⁶ /	“ไม่ขัด”
/mua ⁵ /	“มั่วสม”
/muak ¹ /	“หมวก”
/muan ³ /	“สนุก”
/muan ⁶ /	“มวน”
/muan ⁵ /	“ม้วน”
/muang ³ ʔak ² looy ⁵ /	“มะม่วงอกร่อง”
/muang ³ man ⁶ /	“มะม่วงมัน”
/muay ⁶ /	“ที่รองหวด”

/n/

/niŋ ¹ /	“เกียง”
/niŋ ⁴ /	“จีให้จิกจี”
/niŋ ⁴ suan ¹ /	“จีเอาจ”
/niŋ ⁴ khii ¹ ta ¹ lɛɛ ⁵ /	“จีตรงรักแล้ว”
/niw ¹ /	“โรคนิว”
/niw ⁵ /	“นิว”

/niw ⁵ poo ⁵ /	“นิวโปง”
/niw ⁵ kaan ³ /	“นิวกลาง”
/niw ⁵ koo ⁵ /	“นิวก่อย”
/niw ⁵ sii ⁵ /	“นิวซี่”
/niw ⁵ naan ⁶ /	“นิวนาง”
/nii ² /	“หนี”
/nii ¹ /	“หนี”
/nii ² caak ¹ /	“ไปจาก”
/niip ¹ /	“หนีบ”
/nep ² /	“พก , เหน็บ”
/nep ² tiaw ⁴ /	“นุ่งโจงกระเบน”
/nen ⁵ /	“เน้น , ย้ำ”
/neen ⁶ /	“สามแถว”
/neε ² /	“แหน”
/neεη ² /	“แขนง”
/neεw ⁶ /	“เอาไว้ทำพันธุ์”
/neεw ⁶ kin ³ /	“กับข้าว”
/neεw ⁶ koo ⁵ phom ² /	“ที่คาดผม”
/neεw ⁶ niip ¹ phaa ¹ /	“ไม้หนีบผ้า”
/neεw ⁶ khia ⁴ khii ¹ kook ¹ yaa ³ /	“ที่เขี่ยบุหรี่”
/neεp ¹ /	“แหนบ”
/neεp ⁵ /	“แนบ”
/neεm ⁵ /	“มองดู”
/nuη ³ /	“หนึ่ง”
/nuη ¹ /	“หนึ่ง”
/noon ⁶ /	“เนิน”
/nap ³ /	“นับ”
/nat ³ /	“นัด”
/nak ² /	“หนัก”
/nak ² khii ¹ kay ⁴ diam ³ /	“จึกจี”

/nak ² nin ⁴ /	“เล็บเท้าของวัว ควายที่เกิดใหม่”
/nak ³ lian ⁶ /	“นักเรียน”
/nam ⁶ /	“ตาม”
/nam ³ /	“กระหน้า”
/nam ⁶ kon ⁵ /	“ตามมาติด ๆ”
/nam ⁶ nee ⁴ /	“ด้วย”
/naŋ ² /	“หนังสือ , ภาพยนตร์”
/naŋ ³ /	“นั่ง”
/naŋ ³ khaa ² khun ¹ haŋ ¹ /	“นั่งไขว่ห้าง”
/naŋ ² ʔoom ⁵ phaa ¹ /	“ภาพยนตร์ที่มาฉายแล้วล้อมผ้า เพื่อให้คนเสียเงินเข้าไปดู”
/naŋ ² suw ² /	“หนังสือ”
/naŋ ² suw ² phim ⁶ /	“หนังสือพิมพ์”
/naŋ ² lœk ⁵ /	“หนังสือ”
/nay ⁶ /	“เมล็ด”
/nay ³ /	“ติดนิสัย”
/nay ⁶ hian ⁶ /	“ในบ้าน”
/naa ¹ /	“หน้า , ฤดู”
/naa ² /	“หนา”
/naa ⁶ /	“นา”
/naa ⁵ baaw ⁴ /	“น้ำผู้ชาย”
/naa ¹ tœ ⁵ /	“หน้าซื่อ”
/naa ¹ taŋ ⁴ /	“หน้าต่าง”
/naa ¹ baan ³ /	“หน้าบาน”
/naa ¹ baŋ ³ /	“หน้าบาง”
/naa ¹ daan ⁵ /	“หน้าด้าน”
/naa ¹ daŋ ³ /	“หน้าตรงที่ดักจับปลา”
/naa ⁵ khœy ² /	“น้ำเขย”
/naa ¹ kheŋ ³ /	“หน้าแข็ง”
/naa ¹ fon ² /	“ฤดูฝน”

/naa ¹ saam ² /	“ไม้หน้าสาม”
/naa ⁵ saaw ² /	“น้ำผู้หญิง”
/naa ¹ hooŋ ⁵ /	“ฤดูร้อน”
/naa ¹ naa ⁶ /	“ฤดูทำนา”
/naa ¹ naa ² /	“หน้าหนา”
/naa ⁵ naaŋ ⁶ /	“น้ำสะเภา”
/naa ¹ naaw ² /	“ฤดูหนาว”
/naa ⁶ li ⁶ kaa ³ /	“นาฬิกา”
/naa ¹ leəŋ ⁵ /	“ฤดูแล้ง”
/naa ¹ paak ⁵ /	“ทำอะไรให้ก็ไม่ถูกใจ”
/naam ⁵ /	“น้ำ”
/naam ² /	“หนาม”
/naam ⁵ paa ³ /	“น้ำปลา”
/naam ⁵ phəəŋ ¹ /	“น้ำผึ้ง”
/naam ⁵ bak ² cap ² /	“ลวดหนาม”
/naam ⁵ taa ³ /	“น้ำตา”
/naam ⁵ taan ³ /	“น้ำตาล”
/naam ⁵ tok ² /	“น้ำตก”
/naam ⁵ thuam ¹ /	“น้ำท่วม”
/naam ⁵ kin ³ /	“น้ำดื่ม”
/naam ⁵ kiaŋ ⁵ /	“ต้นรัก”
/naam ⁵ khan ⁶ /	“น้ำกัดเท้า”
/naam ⁵ ʔəəy ⁵ /	“น้ำอ้อย”
/naam ⁵ fon ² /	“น้ำฝน”
/naam ⁵ səʔ ³ /	“น้ำใช้”
/naam ⁵ hoon ¹ /	“น้ำขัง”
/naam ⁵ hoom ² /	“น้ำหอม”
/naam ⁵ hooŋ ⁵ /	“น้ำร้อน”
/naam ⁵ man ⁶ /	“น้ำมัน”
/naam ⁵ maak ¹ /	“น้ำหมาก”

/naam ⁵ mon ⁶ /	“น้ำมนต์”
/naam ⁵ mook ¹ /	“น้ำค้าง”
/naam ⁵ muak ⁵ /	“น้ำขาวขำ”
/naam ⁵ jwoy ⁵ /	“น้ำหยดลงมา”
/naam ⁵ laay ⁶ /	“น้ำลาย”
/naam ⁵ waan ² /	“น้ำหวาน”
/naam ⁵ yen ³ /	“น้ำเย็น”
/naam ⁵ yaa ³ /	“น้ำยาขนมจีน”
/naan ² /	“แปลง”
/naan ² phak ² /	“แปลงผัก”
/naaw ² /	“หนาว”
/naan ⁵ /	“ตาข่ายสำหรับดักสัตว์”
/naay ⁶ /	“เจ้านาย , ตำรวจ”
/naay ⁶ hwoy ⁵ /	“พ่อค้า”
/nuŋ ³ /	“สวมใส่”
/nuu ² /	“หนู”
/nuu ² phuk ³ /	“หนูชนิดหนึ่ง”
/nuu ² thooŋ ⁵ khaaw ² /	“หนูที่ได้ท้องมีสีขาว”
/nuu ² siŋ ⁶ /	“หนูบ้าน ตัวเล็ก หน้าแหลม ตาโปน”
/nuu ² naa ⁶ /	“หนูที่อยู่ตามท้องนา”
/nuun ⁶ /	“นูน”
/nok ³ /	“นก”
/nok ³ pet ² naam ⁵ /	“นกเปิดน้ำ”
/nok ³ ten ³ /	“นกกระเต็น”
/nok ³ tɛt ¹ tɛɛ ⁵ /	“นกตั๋ยตีวิด”
/nok ³ cip ² /	“นกกระจับ”
/nok ³ cɛɛn ³ wɛɛn ⁶ /	“นกกระเวน”
/nok ³ caw ⁴ /	“นกกระยาง”
/nok ³ caap ¹ /	“นกกระจาบ”
/nok ³ cɔɔk ¹ /	“นกกระจอก”

/nok ³ keɛn ³ keɛ ³ /	“นกพิราบ”
/nok ³ keɛw ⁵ /	“นกแก้ว”
/nok ³ ka ¹ sum ⁶ /	“นกตะกรุม”
/nok ³ ka ³ saa ² /	“นกกระสา”
/nok ³ kaa ³ waw ⁴ /	“นกกาเหว่า”
/nok ³ kot ² /	“นกกะปูด”
/nok ³ khaw ⁵ /	“นกเค้าแมว”
/nok ³ khaw ² /	“นกเขา”
/nok ³ khum ¹ /	“นกตะกรุม”
/nok ³ khian ² /	“นกกระเรียน”
/nok ³ khoot ¹ /	“นกปรอด”
/nok ³ ʔi ⁴ thaa ⁶ /	“นกกระทา”
/nok ³ ʔiaŋ ⁵ /	“นกกลิ้งโครง”
/nok ³ say ⁴ /	“นกกระไน”
/nok ³ ɲuun ⁶ /	“นกยูง”
/nom ⁶ /	“หน้าอก”
/nɔw ³ /	“เป็นคำชักชวนเพื่อให้คล้อยตาม”
/nɔw ⁴ /	“หน่อ”
/nɔw ⁴ may ⁵ /	“หน่อไม้”
/nɔwk ⁵ /	“ข้างนอก”
/nɔwk ¹ /	“หนอก”
/nɔwn ⁶ /	“นอน”
/nɔwn ⁶ wen ⁶ /	“นอนกลางวัน”
/nɔwŋ ² /	“สระน้ำ”
/nɔwŋ ⁵ /	“น้อง”
/nɔwŋ ¹ /	“แปรง (สำเนียง)”
/nɔwŋ ⁵ khuay ⁶ /	“รกของควาย”
/nɔwŋ ⁵ muu ² /	“รกของหมู”
/nɔwŋ ⁵ ɲua ⁶ /	“รกของวัว”
/nɔwy ⁵ /	“เล็ก”

/nooy ⁴ /	“น้อย”
/nooy ¹ /	“นิดเดียว”
/nia ² /	“เหนื่อ”
/nian ³ /	“บีบให้เหลว”
/niaw ² /	“เหนียว”
/nua ⁶ /	“รสชาติเข้มข้น”
/nuat ² /	“หนด”
/nuat ⁵ /	“หนด , สีส้ม”
/nuam ⁶ /	“นวม”
/nuay ⁴ /	“ผล”
/nuay ⁴ taa ³ /	“ลูกตา”

/ɲ/

/ɲip ² /	“เย็บ”
/ɲik ¹ /	“หจกงอ”
/ɲim ⁶ peet ¹ /	“ยีสบแปด”
/ɲim ⁶ cet ² /	“ยีสบเจ็ด”
/ɲim ⁶ kaw ⁵ /	“ยีสบก้า”
/ɲim ⁶ ʔet ² /	“ยีสบเอ็ด”
/ɲim ⁶ sii ⁴ /	“ยีสบสี่”
/ɲim ⁶ saam ² /	“ยีสบสาม”
/ɲim ⁶ sooy ² /	“ยีสบสอง”
/ɲim ⁶ haa ¹ /	“ยีสบก้า”
/ɲim ⁶ hok ² /	“ยีสบก”
/ɲin ¹ /	“ริน”
/ɲiŋ ⁶ /	“ยิง”
/ɲii ³ sip ² /	“สองพัน”
/ɲii ³ sip ² phan ⁶ /	“สองหมื่น”
/ɲii ³ sip ² muwn ⁴ /	“สองแสน”
/ɲiiŋ ⁴ kheew ¹ /	“ยิงพัน”

/peɛ ⁵ /	“แย้”
/peɛ ⁴ /	“เหย่”
/peɛ ¹ /	“เปียด”
/peɛ ² /	“เวลาเคี้ยวจะระคาย”
/pek ⁵ /	“แยก”
/peŋ ⁶ /	“ส่อง”
/pwt ³ /	“ยึด”
/pɯŋ ³ pɯŋ ³ /	“จุ่นวาย”
/pɯwn ⁶ /	“อายุยืน”
/pɯwn ³ /	“ยืน”
/pɯwŋ ³ /	“ท้องอืด”
/pɯɔp ⁵ /	“ลักษณะการเดินที่ก้าวเท้ายาวๆเพื่อให้ข้ามสิ่งกีดขวางได้”
/pɔp ² /	“ขยับ”
/pɔp ³ /	“ยับ”
/pat ³ /	“ยึด”
/pak ³ /	“ยักษ์”
/pam ⁶ /	“ย่า, สับ”
/pam ⁶ bak ² huŋ ⁴ /	“สับมะละกอ”
/pam ¹ /	“เคี้ยว”
/pam ³ /	“เหยียบย่ำ”
/paŋ ² /	“อะไร”
/pay ⁴ /	“ใหญ่”
/pay ¹ /	“เป็นลักษณะการเคี้ยวของคนที่ไม่ฟัน”
/paa ² /	“ระคาย”
/paa ¹ /	“หญ้า”
/paa ¹ khaa ⁶ /	“หญ้าคา”
/paap ¹ /	“หยาบ, เหนียว”
/paat ⁵ /	“แย่ง”

/paat ⁵ lak ² /	“การละเล่นชนิดหนึ่งที่จะต้องแย่งหลักของฝ่ายตรงข้ามมาให้ได้จึงจะเป็นฝ่ายชนะ”
/paak ⁵ /	“ยาก”
/paam ¹ /	“เคยชิน”
/paam ⁶ /	“เวลา”
/paam ³ /	“ถ่วงยาม”
/paam ⁶ kaan ³ wen ⁶ /	“ตอนกลางวัน”
/paam ⁶ khaw ⁴ leen ⁶ /	“ตอนเย็น”
/paam ⁶ muu ⁵ saw ⁵ /	“ตอนเช้า”
/paam ⁶ muu ⁵ leen ⁶ /	“ตอนกลางคืน”
/paam ⁶ paan ⁴ /	“ห้อยเต็มไปหมด เยอะแยะมากมาย”
/paan ⁶ /	“หย่อนยาน”
/paan ³ /	“เดิน”
/paan ³ khaa ² kheu ² /	“เดินเร็ว”
/paaw ⁶ /	“ยาว”
/paay ⁵ /	“ย้าย”
/pu ³ /	“ยุบ”
/pum ² /	“ชวน”
/pum ⁵ /	“สามารถรู้ได้”
/puu ⁵ /	“ไยแมงมุม”
/puu ¹ /	“ยุ่ง”
/puu ⁶ /	“ยุ่ง”
/puu ⁶ laay ⁶ /	“ยุ่งลาย”
/puu ² /	“ปักปุย”
/puu ⁵ /	“เข็น”
/pot ² /	“หยด”
/pom ¹ /	“เขย่า”
/pon ⁶ /	“พรวนดิน”
/poon ¹ /	“ไกว”
/poon ⁶ /	“โยน”

/kw ¹ /	“ย่น”
/kw ⁶ /	“ยก”
/kwɔt ⁵ /	“ยอด”
/kwɔk ⁵ /	“เขย่า”
/kwom ⁶ /	“ยอม”
/kwom ⁵ /	“ย้อม”
/kwɔk ⁵ /	“เพราะ”
/kwɔŋ ³ /	“ขยี้”
/kwɔŋ ⁵ /	“ยกยอ”
/kwɔy ⁶ /	“ไผ่ผม”
/kwɔy ⁵ /	“ย้อย”
/pia ⁴ /	“เหยื่อ”
/piay ³ /	“เปื่อย”
/pian ³ /	“ของเหลือ”
/piaw ³ /	“ปัสสาวะ”
/puay ⁵ puay ⁵ /	“เดินไปเป็นจำนวนมาก”

/ŋ/

/ŋik ² /	“หึงงอ”
/ŋin ¹ /	“ริน”
/ŋiw ⁵ /	“ตันจั่ว”
/ŋiim ⁶ /	“ลักษณะนามของผลไม้จำพวกส้ม”
/ŋɛʔ ³ /	“จ้างออก”
/ŋɛɛ ² /	“เปียด”
/ŋɛɛp ⁵ /	“เครื่องมือตักกบ”
/ŋɛɛk ⁵ /	“หันมอง”
/ŋɛɛm ³ /	“แมลงสามหาง”
/ŋɛŋ ⁶ khiŋ ⁶ /	“สำรวจตัวเอง”
/ŋɛŋ ⁶ wɛɛn ³ /	“ส่องกระจก”
/ŋwt ³ /	“แปลกใจ ประหลาดใจ”

/ŋəŋ ⁶ /	“เงิน”
/ŋəŋ ⁶ /	“กระเซอะกระเซิง”
/ŋəy ⁶ /	“เงยหน้า”
/ŋa ³ /	“แยกออกจากกันแต่ไม่ขาด”
/ŋap ³ /	“ปิด”
/ŋam ² /	“ข่ม”
/ŋam ⁵ /	“หน้าจอ”
/ŋaw ¹ /	“โคนต้น”
/ŋaw ⁶ /	“เงา”
/ŋay ³ /	“ฝุ่นคลุ้ง”
/ŋay ⁵ /	“จัด”
/ŋay ⁶ /	“เวลาที่สัตว์จำศีล”
/ŋaa ³ /	“กิ่งไม้”
/ŋaa ⁶ /	“งา”
/ŋaam ⁶ /	“สวย”
/ŋaam ⁴ /	“หง่ามไม้ (ช่วงที่ต่อระหว่างกิ่งกับลำต้นของต้นไม้)”
/ŋaam ⁶ paan ³ si ¹ jooy ⁵ /	“สวยมาก”
/ŋaan ⁶ /	“งาน”
/ŋaay ² /	“หงาย”
/ŋaay ² laŋ ² /	“หงายหลัง”
/ŋup ³ /	“ปิดไว้”
/ŋum ⁶ /	“งม , คว่ำ”
/ŋuu ⁶ /	“งู”
/ŋuu ⁶ paa ³ /	“งูปลา”
/ŋuu ⁶ bak ² phik ³ /	“งูขนาดเล็ก ท้องมีสีแดง”
/ŋuu ⁶ din ³ /	“งูดิน”
/ŋuu ⁶ daaŋ ³ hɛɛ ² /	“งูร่างแห”
/ŋuu ⁶ kin ³ haan ² /	“งูกินหาง”
/ŋuu ⁶ kin ³ naam ⁵ /	“งูกินน้ำ”
/ŋuu ⁶ khiaw ² /	“งูเขียว”

/ŋuu ⁶ khiaw ² haan ² heem ¹ /	“งูเขียวหางไหม้”
/ŋuu ⁶ sin ² /	“งูสีดำขนาดใหญ่ ไม่มีพิษ”
/ŋuu ⁶ sam ² thaam ⁶ /	“งูสามเหลี่ยม”
/ŋuu ⁶ haw ⁴ /	“งูเห่า”
/ŋuu ⁶ meew ⁶ saw ⁶ /	“งูแมวเซา”
/ŋuu ⁶ liam ² /	“งูเหลือม”
/ŋoo ⁶ /	“งอ”
/ŋoo ⁶ ŋiaw ⁵ /	“บวบงู”
/ŋooy ¹ /	“เอนตัวลงนอน”
/ŋoo ⁶ /	“งอ”
/ŋoot ¹ /	“งอแง”
/ŋoom ³ ŋoo ³ /	“คนแก่หลังโก่ง”
/ŋoon ³ /	“ท้ายทอย”
/ŋooy ⁶ /	“รองเหยียบ”
/ŋia ⁴ /	“เหงื่อ”
/ŋiak ¹ /	“เหงือก”
/ŋiak ¹ buam ³ /	“เหงือกบวม”
/ŋiaŋ ³ /	“เงี่ยง”
/ŋua ⁶ /	“วัว”
/ŋuak ⁵ /	“มองกลับข้างหลัง”
/ŋuaŋ ⁶ /	“งวง”
/ŋuay ¹ ŋaay ¹ /	“เดินช้า”

/l/

/lip ³ /	“ลิป”
/lit ⁵ /	“รีดผ้า”
/lit ³ /	“ลิตร”
/liʔ ³ /	“ปลิด”
/liʔ ⁶ lia ³ /	“ไม่เคี้ยวกลืนเลย”
/lin ⁵ /	“น. ลิ่น , น. ตัวนึ่ง”

/lin ⁵ sak ³ /	“ลั่นซัก”
/liŋ ⁶ /	“ลึง”
/liŋ ⁶ kook ¹ daak ¹ daan ⁵ /	“ลึงที่มีก้นเป็นสี่แดง”
/liŋ ⁶ lom ⁶ /	“นางอาย, ลึงลม”
/lii ⁵ /	“ช่อน”
/liip ⁵ /	“ลือบ, ขอเวลานอก”
/liik ¹ /	“หลีก”
/liin ⁶ /	“ลักษณะนามของผลไม้จำพวกส้ม”
/lep ³ /	“เล็บ”
/lep ³ tiin ³ /	“เล็บเท้า”
/lep ³ mɛɛw ⁶ /	“ต้นเล็บเหยี่ยว”
/lep ³ mɯw ⁶ /	“เล็บมือ”
/lek ² /	“เหล็ก”
/lek ² piŋ ⁵ /	“เหล็กล้าง”
/lem ⁶ /	“เล็ม”
/lem ¹ /	“เล่ม”
/len ¹ /	“เล่น”
/len ¹ baaw ⁴ /	“จีบหนุ่ม”
/len ¹ saaw ² /	“จีบสาว”
/len ⁶ khet ³ /	“ผักเด็ด”
/leek ⁵ /	“ห่วย”
/leem ⁴ /	“เหลว”
/leen ² /	“เหลน”
/leɛŋ ⁴ /	“แกว่งไหม”
/leɛm ² /	“ฉมวก”
/leɛn ³ /	“วิ่ง”
/leɛn ⁶ /	“ตะกวด”
/leɛn ³ kheŋ ⁴ kan ³ /	“วิ่งแข่งกัน”
/leɛn ³ han ² /	“วิ่งเร็ว”
/leɛŋ ⁵ /	“แห้งแล้ง”

/lɛɛw ² /	“เหลว”
/lɛɛw ⁵ /	“เสว็จ”
/lɔp ³ /	“ลบ”
/lɔt ³ /	“กลืน”
/lɔŋ ⁵ /	“สนิทสนม”
/lɔwɔm ⁶ /	“ลีม”
/lɔwɔm ⁶ khaaw ⁶ /	“ลีมชั่วขณะ”
/lɔwɔn ³ /	“เหนือกว่า”
/lɔwɔn ³ khuam ⁶ /	“ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน”
/lɔwɔŋ ³ /	“อึ้งอ่างชนิดหนึ่ง มีขนาดใหญ่”
/lɔk ³ /	“ลือก”
/lɔɔn ¹ /	“แปลกลอก”
/lɔɔŋ ² /	“หลงตัวเอง”
/la ³ kaa ³ /	“ประกาศ”
/la ³ mut ³ /	“ละมุด”
/lat ³ /	“รวบรัด”
/lak ³ /	“ขโมย”
/lak ² /	“หลัก”
/lak ³ yim ⁵ /	“ลักยิ้ม”
/lam ⁶ /	“ล่ำ”
/lam ⁶ say ¹ nooy ⁵ /	“ล่ำไส้เล็ก”
/lam ⁶ say ¹ pay ⁴ /	“ล่ำไส้ใหญ่”
/lam ³ lay ⁶ /	“ร่ำไร”
/lam ⁶ yay ⁶ /	“ล่ำไย”
/lan ⁶ /	“เครื่องมือในการดักปลาไหล”
/laŋ ² /	“หลัง”
/laŋ ⁶ /	“ล้ง, กล่องขนาดใหญ่”
/laŋ ⁶ thia ³ /	“บางครั้ง”
/laŋ ³ khaŋ ⁶ /	“ระฆัง”
/laŋ ² khaa ⁶ /	“หลังคา”

/law ¹ /	“เหล้า”
/law ⁵ /	“ยุ่งข้าว”
/law ² /	“เหลา”
/law ¹ thoo ⁶ /	“สาเก”
/law ¹ khaaw ² /	“เหล้าขาว”
/law ¹ deɛŋ ³ /	“เหล้าแดง”
/lay ² /	“ด้นกก (แบบกลม)”
/lay ² hay ¹ /	“ละเมอ”
/laa ² /	“หลา”
/laa ⁶ /	“ลา ,รา”
/laa ⁵ /	“เมื่อยล้า”
/laap ⁵ /	“ลาบ”
/laap ¹ /	“เข็ดหลาบ”
/laap ⁵ pet ² /	“ลาบเป็ด”
/laap ⁵ paa ³ /	“ลาบปลา”
/laap ⁵ puu ³ /	“ลาบปู”
/laap ⁵ thaw ⁶ /	“ลาบเทา (สาหร่ายสีเขียว)”
/laap ⁵ kay ⁴ /	“ลาบไก่”
/laap ⁵ muu ² /	“ลาบหมู”
/laap ⁵ ɲua ⁶ /	“ลาบวัว”
/laap ⁵ liat ⁵ /	“ลาบเลือด (ลาบดิบ)”
/laat ⁵ /	“ลาด”
/laam ⁶ /	“ลูกลาม”
/laam ³ /	“ยาว”
/laan ² /	“หลาน”
/laan ⁶ /	“ที่เก็บข้าวที่เกี่ยวเสร็จแล้ว”
/laaŋ ³ /	“ล่าง”
/laaŋ ⁵ /	“ล่าง”
/laaw ⁵ /	“รวบ”
/laaw ³ /	“เยอะแยะมากมาย”

/laay ² /	“มาก”
/laay ⁶ /	“ลาย”
/laay ⁶ khat ² /	“ลายขัด (ลายในการสาน)”
/laay ⁶ saam ² /	“ลายสาม”
/laay ⁶ soong ² /	“ลายสอง”
/lup ² /	“ปุม”
/lut ² /	“ต่อราคา”
/luk ³ /	“ลูก”
/lum ¹ /	“จม”
/lum ² /	“หลุม”
/luy ² /	“ไม้โดน , พลาด”
/luu ² /	“ทะลุ , ล่วง”
/luu ³ say ⁴ /	“มุ่งตรงไปยัง”
/luu ² luuk ⁵ /	“แท้งลูก”
/luup ⁵ /	“ลูป”
/luut ¹ /	“หลุด”
/luuk ⁵ /	“ลูก”
/luuk ⁵ kok ² /	“ลูกคนแรก”
/luuk ⁵ laa ¹ /	“ลูกคนสุดท้าย”
/lot ³ /	“รถ”
/lot ³ juu ⁵ /	“รถเข็น”
/lok ² /	“ตึง , ถอน”
/lok ³ cok ³ /	“การเดินของคนเจ็บขา (ตัวเล็ก)”
/lok ³ kaa ⁵ /	“ถอนกล้า”
/lok ³ paa ¹ /	“ถอนหญ้า”
/lok ³ paa ¹ khaw ¹ /	“ถอนหญ้าออกจากข้าว”
/lom ² /	“หลวม”
/lom ⁴ /	“หล่ม”
/lom ⁶ hua ⁵ kut ⁵ /	“ลมบ้าหมู”
/lon ⁵ /	“ล้น”

/lon ⁶ /	“ลน”
/loŋ ⁶ /	“ลง”
/loŋ ² /	“หลง”
/loŋ ⁶ phuŋ ⁶ /	“ลงพุง”
/loŋ ⁶ thoŋ ⁵ /	“อหิวาตกโรค”
/loo ² /	“โหล”
/loo ⁶ /	“กิโลกรัม ,กิโลเมตร”
/look ⁵ /	“โรค”
/look ⁵ hua ² cay ³ /	“โรคหัวใจ”
/look ⁵ tap ² /	“โรคตับ”
/loon ⁴ /	“หล่น”
/loon ³ /	“อาบนํ้า”
/looŋ ⁶ /	“โลงศพ”
/looŋ ⁶ sii ² /	“โรงสีข้าว”
/looŋ ⁶ lian ⁶ /	“โรงเรียน”
/lok ³ /	“ลือก”
/lok ³ cok ³ /	“การเดินทางของคนเจ็บขา (คนตัวใหญ่)”
/loʔ ³ /	“เดินสำรวจ”
/loy ³ /	“พิการ”
/lov ⁵ /	“ล่อ”
/lov ⁴ /	“หล่อ (กริยา)”
/loot ¹ /	“หลอด”
/loot ⁵ /	“ลอด”
/loot ¹ fay ⁶ /	“หลอดไฟ”
/loot ¹ duut ¹ /	“หลอดกาแฟ”
/look ¹ /	“หลอก”
/look ⁵ /	“ลอก”
/loom ⁶ /	“กองข้าว”
/loom ⁵ /	“ล่อม”
/loon ¹ /	“สะอาด หมดจด”

/วอ ⁵ /	“วุ่นเส้น”
/วอ ⁴ /	“หลุด”
/วอ ³ /	“ล่อง”
/วอ ⁶ /	“ลอง”
/วอ ⁶ ba ⁴ /	“ลองดู”
/วอ ⁶ tha ⁵ /	“รองเท้า”
/วอ ⁶ /	“ลอย”
/วอ ² /	“ลักเล็กขโมยน้อย”
/วอ ⁶ ka ¹ tho ⁶ /	“ลอยกระทง”
/lia ⁶ /	“เลีย”
/liat ⁵ /	“เลือด”
/liat ⁵ ʔo ¹ /	“เลือดออก”
/liat ⁵ ʔo ¹ nam ⁶ khe ¹ /	“เลือดออกตามไรฟัน”
/liak ⁵ /	“เลือก”
/liak ¹ kay ⁴ /	“ลูกกระต๊อ”
/liak ¹ taa ³ /	“เหลือกตา”
/liam ¹ /	“เป็นประกาย”
/liam ⁴ /	“เหลียม”
/lian ³ /	“กลิ้งไป”
/lian ⁵ /	“สะอิดสะเอียน”
/liang ³ /	“เรื่อง”
/liang ⁵ /	“เลี้ยง”
/liang ⁵ khuay ⁶ /	“เลี้ยงควาย”
/liang ⁵ muu ² /	“เลี้ยงหมู”
/liang ⁵ mo ⁵ /	“เลี้ยงหม่อน”
/liang ⁵ ɲua ⁶ /	“เลี้ยงวัว”
/liaw ² /	“เหลียวมอง”
/luat ⁵ /	“ลวด , ลั่นจั่นไหลออกมา”
/luak ⁵ /	“ลวก”

/luan ⁶ /	“การประกอบอาหารวิธีหนึ่งคล้ายกับลวกแต่จะใช้เวลา น้อยกว่า”
/luan ⁵ khuan ⁵ /	“ขยายนั่งขัดสมาธิ”
/luan ² puu ⁴ /	“หลวงปู่”
/luan ² phii ³ /	“หลวงพี่”
/luan ² phoo ³ /	“หลวงพ่อ”
/luan ² phoo ³ pay ⁴ /	“หลวงตา”
/w/	
/wit ² /	“หวัดหวิด”
/win ⁶ /	“เวียนหัว”
/wiŋ ³ /	“วิ่งเวียน”
/wiŋ ² /	“สวิง”
/wii ⁶ /	“พัด”
/wii ² /	“หวี”
/wii ² sa ¹ niat ¹ /	“หวีเสียด”
/wii ² siap ¹ /	“หวีสับ”
/ween ⁶ kam ³ /	“เวรกรรม”
/weŋ ⁴ /	“แหว่ง”
/weɛ ² /	“แบะออก”
/weɛ ⁶ /	“แวะ”
/ween ² /	“แหวน”
/ween ³ /	“กระจก”
/ween ³ taa ³ /	“แวนตา”
/weŋ ³ weʔ ³ /	“เดินเร็ว”
/www ⁶ /	“ขว้างทิ้ง”
/wəŋ ⁶ /	“ถนนที่เป็นเส้นทางอ้อม”
/wat ³ /	“งูสวัด , วัด”
/wat ² /	“หวัด”
/wan ⁶ pha ¹ hat ² /	“วันพฤหัสบดี”

/wan ⁶ phut ³ /	"วันพุธ"
/wan ⁶ thit ³ /	"วันอาทิตย์"
/wan ⁶ can ³ /	"วันจันทร์"
/wan ⁶ siin ² /	"วันพระ"
/wan ⁶ saw ² /	"วันเสาร์"
/wan ⁶ suk ² /	"วันศุกร์"
/wan ⁶ la ³ khaan ⁶ /	"วันอังคาร"
/wan ⁶ /	"วัน"
/waw ⁵ /	"พูด"
/waw ³ /	"กลาง"
/waw ⁵ lua ⁶ /	"พูดเร็ว"
/waw ⁵ phuun ⁵ /	"นินทา"
/waw ⁵ say ⁴ /	"พูดประชดประชัน"
/waw ⁴ heen ⁶ /	"ตะคอก"
/way ⁶ /	"เร็ว"
/way ⁵ /	"ไว้"
/waa ⁶ /	"วา"
/waa ³ /	"ว่า"
/waat ⁵ /	"วาดรูป"
/waat ⁵ sa ¹ naa ² /	"วาสนา"
/waan ² /	"หวาน"
/waan ⁴ /	"หวาน"
/waan ¹ /	"สมุนไพรที่เป็นหัว"
/waan ¹ fay ⁶ /	"ไพล"
/waan ¹ hoom ² /	"เปราะหอม"
/waan ⁶ /	"วาง"
/waan ³ /	"ว่าง"
/waan ⁴ han ¹ /	"เมื่อกี้"
/waaw ³ /	"ว่าว"
/waaw ³ ii ⁴ thoon ² /	"ว่าวชนิดหนึ่ง"

/waaw ³ ʔii ⁴ khaa ² /	“ว่าวจุฬา”
/waaw ³ ʔii ⁴ luuk ⁵ /	“ว่าวชนิดหนึ่ง”
/waay ² /	“หวาย”
/waay ⁶ /	“หมด”
/waay ¹ /	“ไหว”
/wun ⁵ /	“วัน”
/won ⁶ /	“วนเวียน”
/won ⁶ /	“วง”
/woot ¹ /	“โหวต (เครื่องดนตรีอีสาน)”
/wook ⁵ /	“ป๊วอก”
/woon ³ /	“ขยัน”
/wiak ⁵ /	“งาน”

/y/

/yip ² /	“หิ๊บ”
/yik ² /	“หยิก”
/yim ⁵ /	“ยืม”
/yen ³ /	“เย็น”
/yeen ⁴ /	“เขย่ง”
/yɛɛk ⁵ /	“แยก”
/yuk ² /	“ยึกยัก”
/yuu ⁵ /	“เอื้อม”
/yuun ³ /	“ยูน”
/yuum ³ /	“ยืม”
/yan ³ /	“ถีบ”
/yaa ³ /	“ยา , อุดรอยร้าว”
/yaa ⁴ /	“อย่า”
/yaa ³ dom ³ /	“ยาตม”
/yaa ⁴ khəəm ³ /	“อย่าเพ็ง”
/yaa ⁴ faaw ⁵ /	“อย่าเพ็ง”

/yaa ³ sii ² kheew ¹ /	“ยาสีฟัน”
/yaa ³ saa ² hua ² /	“ยาสระผม”
/yaa ² suup ¹ /	“บุหรื”
/yaa ⁴ het ³ /	“อย่าทำ”
/yaa ³ hoom ² /	“ยาหอม”
/yaa ³ met ³ /	“ยาเม็ด”
/yaa ³ mowŋ ¹ /	“ยาหม่อง”
/yaa ³ naam ⁵ /	“ยาน้ำ”
/yaa ³ naaŋ ⁶ /	“เถาย่านาง”
/yaat ¹ naam ⁵ /	“กรวดน้ำ”
/yaak ¹ /	“หิว , อยาก”
/yaak ¹ kin ³ khaw ¹ /	“หิวข้าว”
/yaak ¹ kin ³ naam ⁵ /	“หิวน้ำ”
/yaak ¹ ʔaay ³ /	“อาย”
/yaan ⁵ /	“กลัว”
/yaaŋ ³ /	“ยาง”
/yaaŋ ⁵ /	“ย่าง”
/yaaŋ ³ hat ³ phom ² /	“ยางรัดผม”
/yaaŋ ³ lup ³ /	“ยางลบ”
/yaay ³ /	“กระจัดกระจาย”
/yup ² /	“หยิบเอาพอประมาณ (ลักษณะนาม)”
/yuu ⁴ /	“อยู่”
/yuu ⁴ dii ³ mii ⁶ heeŋ ⁶ /	“อยู่สุขสบายดี”
/yuu ⁴ fay ⁶ /	“อยู่กรรม”
/yuu ⁴ nam ⁶ /	“อยู่ด้วย”
/yoot ¹ /	“ล่องลงมาช้าๆ”
/yow ⁵ /	“ย่อลง”
/yow ² /	“นำของที่แหลมไปทิ่มสิ่งของที่พอง”
/yow ³ /	“คำสั่งให้วิ่งหรือควายหยุด”
/yoot ¹ /	“หยอด”

/yook ¹ /	“หยอก”
/yoom ³ /	“ประหยัด”
/yooŋ ³ /	“ค่อยค่อยเดิน”
/yooŋ ⁴ yoo ⁵ /	“นั่งยองยอง”
/yiap ¹ /	“เหยียบ”
/yat ¹ /	“เหยียด”
/yat ¹ kheɛn ² /	“เหยียดแขน”
/yat ¹ khaa ² /	“เหยียดขา”
/yat ¹ khaan ⁵ /	“บิดขี้เกียจ”
/yat ¹ sɔɔy ⁶ /	“นั่งยื้นขาออกไป”
/yuak ¹ /	“หยวก”
/yuan ⁴ /	“เข้มกลัด”

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอัญชลี รัตนธรรม
วันเดือนปีเกิด	15 กันยายน 2521
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	78 หมู่ 4 ตำบลหนองเรือ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม 44170
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมิ่งเมืองขอนแก่น
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย
พ.ศ. 2543	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ